Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Fortællende Digte

over Emner fra

Livet i Danmark

gennem Tiderne.

Samlede

af

H. V. Rasmussen.

Andet Oplag.

Ved Udvalget for Folkeoplysnings Fremme.

København.

I Kommission hos G. E. C. Gad.

1889.

Folkelæsning Nr. 96. Pris 2 Kr.

Hoffensberg & Trap's Etabl. — Kjøbenhavn.

Forord til første Oplag (1877).

I den Tanke, at fortællende Digte særlig egne sig til at fængsle de unge og forstaas af dem, er der til denne Samling af Digte, der dreje sig om vort Folks Liv og Skæbner, blot valgt saadanne, for saa vidt ikke Valget ved nogle Vinner fra den nyere Tid har været bundet til lyriske Digte.

I et Par af Digtene foregaar Handlingen i et fremmed Land (Skovkirken, Ridderen og hans Datter), men Forholdene der have dog været ligeartede med dem i Danmark.

For Afvekslings Skyld og tillige for at give Ungdommen Øvelse er Samlingen trykt med forskellige Slags Typer.

Indhold.

I. Sagntiden.

Nr.		Side.
1.	Kong Skjold af H. P. Holst	1
2.	Frode hin fredegode af Rimkrøniken	3
3.	Kong Frode og Gubben af Schack Staffeldt	5
4.	Uffe hin spage af A. Oehlenschläger	7
5.	Folke af N. F. S. Grundtvig	21
6.	Hroar og Helge af A. Oehlenschläger:	
	1. Frode paa Vifils Ø.	24
	2. Sævar Jarl og Fru Signelil	27
	3. Julegildet	29
7.	Hrolf Krakes Fald af A. Oehlenschläger	32
8.	Smeden paa Helgoland af Fr. Schaldemose	35
9.	Braavallaslaget af Rimkrøniken:	
	1. Harald Hildetand	36
	2. Ring, Haralds Søstersøn	40
10.	Regnar Lodbroks Død af A. Oehlenschläger	41
11.	Olger Danske af F. J. Hansen	47
12.	Asbjørn og Tora af Chr. Winther	50

II. Middelderen.

Ansgar:		
13.	Ansgar og Odbert af N. F. S. Grundtvig	55
14.	Ansgars Død af N. F. S. Grundtvig	60
15.	Tyre Danebod af Laurits Kok	62
16.	Biskop Poppe af Rimkrøniken	65
Kristelige Sagn (Legender):		
17.	Næssegreven af B. S. Ingemann	67
18.	St. Lavrentius af P. M. Møller	70
19.	Sankt Kirsten af A. Oehlenschläger	74
20.	Helene af Chr. Richardt	76
21.	Den hellige Anders af J. L. Heiberg	78
22.	Skovkirken af A. Oehlenschläger	83
23.	Knud den store af A. Oehlenschläger	89
24.	Kong Harald og Islændingen af C. Ploug	92

Nr. Side.
25. Biſp Vilhelm og Kong Svend af N. F. S. Grundtvig 98
26. Knud Lavard af N. F. S. Grundtvig. 104
27. De tvende Kirketaarne af A. Oehlenſchläger . . . 106
28. Abſalon af J. L. Heiberg 110
29. Liden Kirſtins Endeligt og Jordefærd af B. S. Ingemann 112
30. Volmerſlaget af Chr. Richardt 117
Dronning Dagmar:
31. Dronning Dagmars Komme til Danmark, Kæmpeviſe 119
32. Dronning Dagmars Død, Kæmpeviſe . . . 122
33. Dronning Bengerd, Kæmpeviſe 126
34. Kong Valdemar II.s Klagemaal over hans Søns Død af Laurits Kok 128
35. Baabendragerens Ed af Chr. Winther 131
36. Marſk Stigs Døtre af B. S. Ingemann 139
Ridderliv:
37. Ridderen og hans Datter af Chr. Winther . . 141
38. Jomfru Ingefred Torlufsdatter, Kæmpeviſe . 151
39. Linden paa Lindebjærg, Kæmpeviſe 156
40. Ridder Stigs Fald, Kæmpeviſe 159
41. Hr. Bøsmer i Elvehjem, Kæmpeviſe 161
42. Ridder Stigs Bryllup, Kæmpeviſe 166
43. Svend Felding og Dronning Jutte, Kæmpeviſe 172
44. Ridderen ved Kulſvierhytten af A. Oehlenſchläger 179
45. Kong Valdemars Jagt af B. S. Ingemann . . . 181
46. Henrik og Elſe af Chr. Winther 185
47. Ridder Kalv af Chr. Winther 188
48. Dronning Margrete af B. S. Ingemann:
I. Dronningens Billed 191
II. Slaget ved Falkøping 193
49. Morten Børup af St. St. Blicher 201

III. Den nyere Tid.

50. Hans Tavſen af B. S. Ingemann 206
51. Kong Kriſtian den anden af Fr. Paludan-Müller 210
52. Herluf Trolle af Kr. Arentzen 213
53. Tycho Brahe af O. C. Lund 215
54. Kriſtian Barnekow af B. S. Ingemann 219
55. Meſter Ole Vind af N. F. S. Grundtvig 221
56. Kriſtian den fjerde i Søſlaget ved Femern af St. St. Blicher 223
57. Den danſke Soldat af H. Hertz 225
58. Bonden fra Lemvig af H. P. Holſt 228
59. Stormen paa København af H. C. Anderſen . . . 233
60. Eleonore Ulfeld af Chr. Wilſter 234
61. Niels Juel af A. Oehlenſchläger 237

Nr.		Side.
62.	Ivar Huitfeldt af C. Ploug	238
63.	En Vise om Tordenskiold af G. Rode	241
64.	Sejren ved Rygen af Jørgen Sorterup	243
65.	Ludvig Holberg af Chr. Wilster	248
66.	Fregatten „Ørnen"s Brand af H. Hertz	250
67.	Fregatten „Freja" af H. Drachmann	252
68.	Fra Slaget paa Reden af St. St. Blicher	254
69.	Den engelske Kaptejn af C. Bagger	257
70.	En gamske ny Vise om en Kro'rmand og hans Søn af St. St. Blicher	260
71.	Lodsen af H. P. Holst	264
72.	Villemoes af N. F. S. Grundtvig	267
73.	Søren Kanne af St. St. Blicher	272
74.	Kong Frederik den sjette af B. S. Ingemann	275
75.	Den lille Hornblæser af H. P. Holst:	
	1. I Nyboder	276
	2. En Klapjagt	282
76.	Slaget ved Slesvig af C. Ploug	288
77.	Mosen ved Oversø af J. Helms	289
78.	Slaget ved Fredericia af C. Ploug	292
79.	Istedslaget af N. F. S. Grundtvig	303
80.	Schleppegrell af J. Helms	305
81.	De to Soldater af Chr. K. F. Molbech	308
82.	Dragonhesten af Chr. Richardt	312
83.	I Skansen af V. Bergsøe	315
84.	Sergeanten fra Nordslesvig af Conradi	317
85.	Kampen ved Helgoland af Chr. Richardt	319

Fædrelandssang af C. Hauch 320

I. Sagntiden.

1. Kong Skjold.

(H. P. Holst.)

Med Sværd ved Hoften, med Skjold paa Arm,
med Vaabenbulder og Raab og Larm
paa Runehöjen til Ting sig samle
de tætte Skarer af unge, gamle.

»Hvem skal vi skænke Guldkronen god?
En Drot bör kaares af Landets Rod,
der kækt kan værne om Danmarks Ære, —
hvo det er voksen, sit Krav frembære!«

Og Raabet vokste, og Larmen steg,
hver vilde prøve den Kongeleg;
hver troede sig just til Konge baaren,
og allerdygtigst troede sig Daaren.

Alt svinges Spydet, alt blottes Sværd, —
men Østersaltet oprørtes kvær
og overdøved den vilde Skare, —
da mon' et Syn fluks sig aabenbare.

En Baad man öjner langt ude, hvor
den vilde Bølge mod Himlen gaar;
snart Stormens Haand den i Dybet slynger,
og snart mod Himlen den let sig gynger.

Da synker Sværdet. Al Kiv og Larm
med ét forstummer, og se, hver Arm
til Hjælp og Redning sig fluks udstrækker, —
da jævnes Dybet, sig Stormen lægger.

Ej Havet raser nu mer med Brag,
sin Ryg det soler i stille Mag;
kun Havfrusangen man fjærnt fra hører,
mens Strömmen Baaden til Stranden fører.

Og i den slumrer, som i en Sæng,
en guldhaarfager, en dejlig Dreng;
med røde Kinder tilfreds han smiler,
paa gule Kornneg hans Hoved hviler.

Han aabner Öjet, det mørkeblaa,
og ser omkring sig, — og hvor han saa,
forsvandt hver Ytring af Tvedragtsaanden;
da nikker mildt han og slaar med Haanden.

Med Undren Mængden sig flokker tæt
omkring den lille, — saa snart, saa let
kan barnlig Uskyld selv Raahed dæmpe, —
da melder blandt dem en gammel Kæmpe:

»Ej Konger kaares med Mord og Vold;«
— han løfter Drengen höjt paa sit Skjold —,
»se her Jer Konge! Ved ham bebuder
et varigt Held os de höje Guder.«

Og Bifaldsjublen lød fjærnt og nær;
de strakte mod ham de blanke Spær,
og Drengen smilte saa glad i Aanden
og nikked til dem og slog med Haanden.

De Skjold ham kaldte, men ingen véd,
hvorfra han hidkom, og hvad han hed;
nu vel, med Aner han kan ej bramme, —
men Danmarks Konger fra ham nedstamme.

2. Frode hin fredegode.

(Af Rimkrøniken.)

Jeg ingen Ting i Verden veed
bedre end Fred og Retviished;
thi havde jeg dem i Hu og Agt
og elskte af alle Formue og Magt.
Thi gik det mig til Lykken saa,
jeg vandt alt det, jeg kaste' oppaa.
Jeg drog til Tyskland med en Hær,
han fyldte Havet som et Kær;
en anden havde jeg til Heft og Fod,
hanum turde ingen staa imod.
Med dem kom jeg under Magten min
alle de Land, som stode paa Rin.
Mens jeg var borte paa de Land,
da tog min Hustru en anden Mand,
hun Kongens Datter af Angern var,
som Hune hed og Krone der bar.
Jeg drev hende fra mig for det Hor
og vilde ej hav'ene hos mig til Bord;
det fik hendes Fader i Angern spur't,
at jeg havde saa mod hende gjort,
thi lod han sanke en stor Skibshær,
paa det han vilde mig gjort et Blær[1]).
Ni Sinde Tusend og Tusende Mænd,
tre Hundred Tusend og tresindstyve M[2]),
dem slog jeg i den østre Strand,
som løber udenfore Blekings Land.
Saa drog han sammen en Hær til Fod,
han var ej god at staa imod.
Der var i Hovedbannere trosver[3]) fem
og hundrede smaa under hver af dem;
hver af de femten Hundred Bannere bold
havde andre tyve under sit Vold.
Den Hær slog jeg i Rysseland
uden de, som mig gik da til Hand;

[1]) Overfald. [2]) M d: 1000. [3]) tre Gange.

det Slag det stod paa syvende Dag,
før jeg kunde komme med dem i Lag.
Man maatte der døde saa længe se,
som noger kunde ride i Dage tre;
tre Elver der ogsaa fulde laa,
man maatte der over paa Kroppe gaa.
Der blev min Drotnings Fader død,
som mig havde tænkt at komme i Nød.
Hune hans Broder gik mig til Hand
med alt sit Folk i Angerns Land;
hundrede Konger og syv Hinde ti
jeg overvandt udi den Kri'.
Alle Land, til Græken laa,
monne mig den Tid til Hande gaa.
Til Norge foer jeg med tusend Skib',
der lod saa mangen Mand sit Liv;
jeg vandt det Rige og foer saa hjem
med halvniende Hinde type af alle dem.
Jeg vandt England og Hiberneland [1])
og kom dem baade under Daners Hand.
Til Sverige sendte jeg min Herold,
det vandt han og under mit Vold,
thi gjorde jeg hanum til Konning der,
fordi han var det fuld vel værd:
Erik hin vise saa kaldtes han,
den første af det Navn i de Land.

I tredive Aar holdt jeg saa Fred,
at ingen Mand turfte Laase ved [2]);
hvo som noget ombar [3]) af sit,
jeg gav det tre Fold igen af mit,
jeg lagde klart Guld paa Adelvei,
det blev der liggende og tog's der ej.
Tredive Konger mig daglig tjente,
jeg dem med Land og Rige lønte.
Men da mine Land de stode saa vel
i gode Maade med Ret og Skel,

[1]) Irland. [2]) torve ved d: trænge til. [3]) savnede.

der kom saa Tidende af Jødeland:
En Jomfru fik Barn foruden Mand.
Da stod Danmark i Blomster sin
som et Rosen saver og fin.
Da rædes alle Rige og Land,
Stæder og Slot for Daners Hand.
Jeg holdt saa god hver dansker Mand
som andre to af fremmede Land,
thi sætte jeg derom saadan Lov:
Om nogen Adlænding dansk Mand slog,
selv anden skulde han lade sit Liv,
ej var han saa dol[1]) eller stiv. —
Nør i Sjælland hos Værebro
stak mig ihjel en Kælling, var skabt udi en Ko.
I trende Nar, siden jeg var død,
jeg Landen' styr'de i Lyst og Nød.

3. Kong Frode og Gubben.

(Schack Staffeldt.)

Kong Frode højt ved Gilde sad,
Kong Frode, djærv og snild;
ved gammel Mjød og Skjaldekvad
han blev saa huld og mild:

„Nu siger frem, I Dannemænd,
nu siger uden Blu:
Hvo te'de sig min bedste Ven
med kæk og snedig Hu?

Og den, som mest har gavnet mig,
— det sværger jeg ved Tor —,
af dette Horn skal læske sig
her øverst ved mit Bord."

[1]) overmodig.

Fluks mange Kæmper traadte nær
og priſte deres Daad;
een talte om ſit hvaſſe Sværd,
een om ſit ſnilde Raad.

Og Lejreborgen rundt genklang
af Mod og Snedighed,
og Kongen fra ſit Sæde ſprang,
ſaa glad han blev derved.

Da ſaa' han, at en Gubbe ſad
helt nederſt ved hans Bord,
og ikke mod, ej heller glad,
ej mælede et Ord.

Hans Brynie bar mangt et Skaar
af fordums Hug og Stød;
lig Vandfaldsſkum, hans hvide Haar
ned paa hans Ruſtning flød.

„Og er Du, Gubbe, uden Daad,
ſaa gak, hvorfra Du kom,
ſaa gak, og end i Kvindegraad
Din usle Alderdom!"

— „Ej Skændſel blegede mit Haar,
thi Retſind var mit Navn,
og ej jeg for min Konge ſtaar
foruden Daad og Gavn.

Da Gullands Fylkekonge ſig
mindſt ventede ſin Død,
mod ham, Din Gæſt, Du øved Svig
og ham at dræbe bød.

Men jeg til Højbords ſatte ham
og lod i Fred ham gaa,
at Fredegod ej Men og Skam
af Manddrab monne faa."

— „Nej, ikke er Du uden Daad.
Kom hid, kom hid! Thi den,
som styrer Kongens onde Raad,
er Kongens bedste Ven."

---

4. Uffe hin spage.

(A. Oehlenschläger.)

Vermund gammel var og graa;
træt af mange svare Krige,
sad han hjemme i sit Rige,
blind, med Purpurkaaben paa.
Skjalden monne Harpen slaa;
naar han sang om svundne Dage,
vendte Mindet fluks tilbage,
og det blinde Øje saa'.

Saksers Konning, stolt af Sind,
listig for sin Magt mon sørge,
sendte Bud, lod Vermund spørge:
„Kan den herske, som er blind?"
En Herold i Salen ind
traadte frem for Kongens Trone,
hvor han sad med Spir og Krone
og med Haanden under Kind.

„Fred med Danmarks gamle Drot!
Hid til Dig mig Sverting sender.
Uden Sværd ved Dine Lænder
tavs Du sidder paa Dit Slot.
Mon det er for Riget godt,
at en kraftløs Olding bukker
under Kronens Vægt og sukker?
Gør da Navnet Kongen blot?

Dette er min Herres Bøn,
at Du fluks ham Tronen rømmer,
som det sig en Olding sømmer,
lever hen Din Tid i Løn,
eller ogsaa, at Din Søn
mod min Konnings Søn uddrager;
hvo da Sejerskransen tager,
tager ogsaa Kronen skøn."

Uffe, saa var Sønnens Navn,
gjorde Kongen tit bedrøvet,
Mælet var ham plat berøvet, —
tunge, smertelige Savn!
Hjemme, Arm med Arm i Favn,
stille sad han, ej sig rørte;
stor han var, men aldrig førte
Sværdet end til Landets Gavn.

Kongen ud i Taarer brast:
„Maa jeg sligt mig lade sige?
Ak, i fordums Kamp og Krige
slog jeg drabelig og fast;
hvi er svundet nu med Hast
Livets Kraft, som Dagens Straale?
Magtesløs jeg nu maa taale
mine Fjenders Overlast.

Fuld vel snilde Sverting veed,
at mig mine Kræfter skuffe,
at min Søn er stum, at Uffe
er min Ulykkalighed.
Odin ser fra Hlidskjalf ned,
blind jeg vil i Marken møde;
den, som Nidding er, skal bløde.
Bring Din Husbond den Besked!"

„Herre," lød Heroldens Svar,
„sømmer det sig Svertings Vælde
kraftesløse Gubber fælde?
Slig en Sejr var bunden snar.

Send den Arving, ſom Du har!
Lad ham ud i Kampen drage,
lad ham efter Sværdet tage,
før han efter Spiret ta'r!"

Alle Kongens gode Mænd,
ſtøttet til de brede Sværde,
monne moksen ſig forfærde,
ſtirred tavs til Sønnen hen.
Odin før var Landets Ven,
værned om vor gamle Ære;
ſkal nu denne Skifting være
Morderen, ſom kvæler den?

Som nu Blikket hen i Løn,
med Fortrydelſe og Lede,
med Forbitrelſe og Brede,
vendte ſig til Kongens Søn,
ſoer en Roſenfarve ſkøn
i hans Anſigt op og malte
Kinden rød, og Læben talte
førſte Gang ved Folkets Bøn:

„Sikkert Sverting ſkal fortryde
al den Haan, han viſte mig.
Sandelig, jeg ſiger Dig,
ej min Stang hans Søn ſkal bryde.
Men vil han mit Hjærte fryde,
lad ham end til dette Værk
bringe med en Kæmpe ſtærk!
Begges Hjærteblod ſkal flyde."

Højſt forbavſet, ingen Mand
kunde ſin Forundring hæmme,
da de hørte Uffes Stemme,
at han tale var i Stand.
Thi fra førſte Ungdom han
mægted ej et Ord at ſige,
og nu talte han tillige
kækt og fagert for ſit Land.

Sakseren i Skægget lo
over den forbudne Tale;
men i alle Kongens Sale
blev man lyftelig og fro.
Han vil ſtride een mod to!
Han, hver ærlig Kæmpes Kummer,
han er vaagnet af ſin Slummer,
ſkaffer Kongens Arme Ro!

Bort fra Danerkongens Hal
gik Herolden med ſit Følge.
Kongen kunde ikke dølge
egen Fryd blandt Glædens Gjald.
„Du, ſom lød Dit tapre Kald,
Du, ſom ender Vermunds Kvide,
Du, ſom een mod to vil ſtride,
Dig beſynge ſkal min Skjald.

Min ulykkelige Søn,
ſtum af Fødſel, ſvag af Evne,
ſom ſin Fader ej kan hævne,
leve ſkal ſin Tid i Løn, —
Du bønhørte Svertings Bøn,
Du ſkal arve Vermunds Trone,
bære denne gyldne Krone,
denne Purpurkaabe ſkøn.“

Da nu i det gyldne Mor
Kongen ſaa at tale hørtes,
hver en Kæmpes Hjærte rørtes:
„Ak, den blinde Gubbe tror,
at ej ſligt i Sønnen bor,
at det er en andens Stemme;
lad os da hans Smerte hæmme
fluks med glade Trøſtensord!“

„Det er Eders egen Ætt,
Herre,“ — lød i Kongens Sale, —
„han er viis, og han kan tale,
han har Æren ej forgæt';

han ſin Fader ſkaffer Ret,
det var ham, ſom Ordet ſagde,
Ilden, det i Øjet bragte,
vidner, han vil holde det."

Da Kong Vermunds Taare randt,
Knæet vakled, Læben bæved.
Did han ſine Hænder hævede:
„Ak, I fare vel med Tant?
Men hvo ej ſig grumt forbandt
med min Fjende, den ej nøle!
Bring ham hid, at jeg kan føle,
om I ogſaa tale ſandt!"

Da nu Uffe rolig ſtod,
ſtor og ſtærk og før af Lemmer,
og iblandt de andre Stemmer
højt ſin Stemme klinge lod, —
ravede til Tronens Fod
Kongen ned, ſin Haand han lagde
paa hans Skulder, grædt og ſagde:
„Ja, det er mit Kød og Blod.

Sig mig, elſkte, uden Blu,
hvi fra Dine Barndoms Dage,
uden Fryd og uden Klage,
om ſaa ſtille vandred Du!
Stod, min Søn, da ej Din Hu
til den tavſe Ro at bryde?
til Din Røſt at lade lyde
med Naturens Røſt, før nu?" —

„Fader," ſaa var Sønnens Svar,
„ſjælden ej min Tunges Lænker
Dine Fjenders Raad og Rænker
pludſelig opdaget har.
Mens i Kraft Du Kronen bar,
var min Røſt til ingen Nytte;
nu først kan den underſtøtte
Haanden, ſom til Værge ta'r.

Bringer hid, I raske Helte,
fluks et Harnisk og et Skjold,
og en Glavind, stærk og bold,
binder hurtig ved mit Bælte!
Ravnen skal ej længe svælte,
kommer Sverting for min Arm;
han skal føle Uffes Harm,
i sit Blod han sig skal vælte." —

„Dernæst Du mig ogsaa sige,"
vedblev Gubben i sin Tale,
„hvi Du her i disse Sale,
uforsøgt i Kamp og Krige,
æsked to fra Saksens Rige!
Hvis nu begges Blod ej flød?
Ak, min Søn, det bli'r min Død,
hvis Du maa for Magten vige."

Hertil svared Uffe saa:
„Jeg den Skam vil nu afkvætte,
som os Viggo før og Kette
ubesindig førte paa,
da de mon' Atisle slaa,
to mod een, mod Kæmpetro;
jeg vil stride een mod to,
saa skal Rygtet glemt forgaa."

Ind i Hallen nu med Hast
man en prægtig Brynje bragte,
om det brede Bryst den lagde,
snørte den til Skuldren fast.
Ringen sprang, og Pladen brast, —
thi den fulde Barm, i Trængsel,
taalte ej sit snævre Fængsel,
den uvante Vaabenlast.

Nu en Brynje, gjort af ny,
støbt af Jærn, man om ham spændte;
men da Uffe Kroppen vendte,
vred han sønder den som Bly.

Kongen hørte dette Gny.
Da ham Sagen kom for Øre,
lod han den af Salen føre
og ſin Søn en anden fly.

Men da den nu ogſaa ſnart
revned over breden Skulder,
da hver Panſerring med Bulder
braſt, og intet Baand blev ſpart, —
da det plat var aabenbart,
at han intet kunde føre,
hvis han ſkulde Kroppen røre,
ſkøn, men faſt af Kæmpeart. —

Da blev Kongen hel bedrøvet,
kaldte paa ſin Kammerſvend,
ſagde: „Gak til Skabet hen!
Hent mit Harniſk ufortøvet
og min Hjælm med Egeløvet
og mit lange, ſtærke Skjold
til den kække Yngling bold!
Brøſter det, — er alt berøvet.“

Og den gamle Kæmpe gik,
aabnede den lukte Kiſte,
og en Ruſtning fluks ſig viſte
for det videlyſtne Blik.
Stærke Nagler, Prik ved Prik,
lyſte fra de gyldne Plader;
tykke Skæl ſad tæt i Rader
og ſin Glans af Sølvet fik.

Hvælvet var den over Barm,
Aſator i Guldet lued,
biſter han til Jorden ſkued
højt fra Himlen paa ſin Karm.
Med ſin Hammer i ſin Arm,
med ſit dobbeltſno'de Bælte,
vinkte han de vrede Helte
fluks til Kampens ſtolte Larm.

Bag til var den ren og blank;
ej den mindſte Rift og Skramme
gjorde Vermunds Daad til Skamme;
ſmal den ned i Midjen ſank.
Til en Kæmpe, før og rank,
var den gjort; ved ſtærke Lænder
funkled ſtenbeſatte Spænder,
— til en Herre, fri og frank.

Hjælmen gylden, tung og lukt,
var ej Dannished berøvet;
oven for i Egeløvet
Ydun vandt ſin ſkønne Frugt,
der ſaa herlig og ſaa ſmukt
vokser hiſt i Aſers Have,
ſom Udødeligheds Gave,
lige ſød af Smag og Lugt.

Skjoldet, hvælvet, langt og ſtort,
tungt, ſelv for en Kæmpe tapper,
var med ſtærke Kobberknapper
rundt beſat og kunſtig gjort.
Endnu aldrig gennembor't,
var det Sværdets Slag en Tøjle, —
inden for den ſtærke Bøjle
blødt med Sobelſkindet for't.

Blev nu diſſe Vaaben bragt
frem for Dagens lyſe Flammer,
efter at i mørken Kammer
mange Aar de havde lagt.
Uffe tog den gyldne Pragt,
og hver Helt, ſom var til Stede,
halv med Frygt og halv med Glæde
gav nu paa hans Gerning Agt.

Og med Fryd enhver da ſaa',
at de Hoſer, ſølverhvide,
ſade rummeligt og ſide.
Dernæſt tog han Hjælmen paa.

Op han monne Nettet ſlaa,
og de gule Lokker rulled
rigt og dejligt ned fra Guldet.
Det var ſkønt at ſe derpaa.

Men da nu det Harniſk blankt
faſt han vilde om ſig ſpænde
og ſig derpaa vilde vende,
mærkte han, — det var for trangt,
heller ikke nok ſom langt;
og i det han ſig mon' vride,
braſt det i den ene Side,
og han drog ſin Aande angt.

Kongen hørte Pladen briſte,
Luften blev med Klage blandet;
ingen bedre var i Landet,
denne Prøve var den ſidſte.
Da nu ingen længer vidſte
mindſte Raad, da ſagde Uffe:
„Frygten ſkal mig ikke ſkuffe,
Lykken bør man altid friſte.

Kalder hurtig fra ſin Eſſe
hid den ſorte Smed i Haſt,
at han med ſin Hammers Laſt
Brynjen her kan ſammenpreſſe!
Lad ham nogle Nagler hvæſſe
og dem rundt om Kløften ſlaa,
ſaa vil jeg i Kampen gaa, —
lette Vaaben ej belæſſe!"

Tren nu ind med hurtig Gang
efter Sønnens kloge Tale
fluks en Smed i Kongens Sale
med ſin Hammer og ſin Tang.
Jærnet imod Guldet klang,
og den høje Hvælvings Brag
gentog lydt hvert Hammerſlag,
mens han Brynjen ſammentvang.

Da den nu med megen Møje
halv igen var bragt i Stand,
sagde Kongens Søn: „En Mand
regner ikke alt saa nøje.
Jeg forsigtigt nu maa bøje
over Skaden smildt mit Skjold.
Giv et Sværd nu i min Vold,
at min Fjende det kan døje!"

Mangt et stærkt og fagert Sværd
bragtes nu med sleben Klinge;
men naar han det vilde svinge,
sprang det i hans Hænder kvær.
Da nu Kongen denne Færd
fik af sine Mænd at vide,
drog han Sønnen til en Side
hemmelig og talte der:

„Elskte Søn, for Sværdets Savn
skal Du ikke Dig bedrøve;
flere her Du ej skal prøve.
Et jeg kender, Skrep ved Navn,
som i Jordens dybe Favn
ligger langt fra Sol og Dag.
Der jeg selv det gemte, svag,
da det var ej mer til Gavn.

Kostbar Klingen er og stor;
hist i hine fjærne Bjærge
gav mig det to kloge Dværge,
smeddet under sorten Jord.
Udi ingen Kæmpes Gjord
stikker sligt, thi lod jeg skjule
det i Jordens dybe Hule; —
Blomster over Skatten gror."

Lod sig dernæst hemmelig
nu den gamle, blinde Gubbe
føre hen, hvor tør en Stubbe
over Jorden hæved sig.

„Dette Træ er ſat af mig,"
ſagde Kongen, da hans Fod
ſtødte mod den visne Rod;
„her er Vaaben, Søn, for Dig.

Tag Du nu i Haſt Din Spade!
Grav ſaa med Forſigtighed,
til den ſtøder klangfuld ned
mod den haarde, blanke Plade!"
Uffe gennem Jordens Flade
grov nu paa ſin Faders Bøn;
varſom var den ſtærke Søn
for ſit Vaaben ej at ſkade.

Op fra Markens kolde Skød
ſkarpen Spade Jorden flytted;
Uffe ſtirred, Kongen lytted,
endnu intet Vaaben lød.
Mere dybt at grave bød
Gubben nu, — og ſe, en ruſten
Glavind, udi Hjaltet bruſten,
frem ſig gennem Muldet brød.

Kongen hæved fro ſin Røſt:
„Nu Du Vaaben har i Hænde,
ſom Du kan mod Fjenden vende," —
trykte Sønnen til ſit Bryſt;
ham var det kun liden Lyſt,
med ſligt Sværd i Kamp at drage, —
tav dog for ej bort at jage
Gubbens allerſidſte Troſt.

Men da han tillige ſaa',
at hans Glavind, løs af Ælde,
let i Kampens ſtærke Bælde
lod ſin Tunge ſønderſlaa,
vilde han dog prøve paa
Kraften mod et Træ, ſom ene
ſtod og ſtrakte ſine Grene
grønt mod Himlens ſtille Blaa.

Da Kong Vermund nu fornam,
hvad hans Søn forſøge vilde,
ſagde han: „Da var det ilde,
om min Skrep mig gjorde Skam,
fordum var den ſjælden tam;
ikke tror jeg, dette Gemme
mægtet har dens Kraft at hæmme
og dens Æg at gøre lam.

Lad da fare ſligt Forſøg!
Skæbnen kun derved Du friſter,
thi hvis denne Glavind briſter,
flyr vort ſidſte Haab ſom Røg.
Som en rovbegærlig Høg
viſt den ſtyrter paa ſit Bytte;
lad da ſligt, ſom hverken nytte
kan for Alvor eller Spøg!"

Ynglingen betænkſom ſtod, —
med en Brynje kort og bruſten,
med en Glavind løs og ruſten,
ud han ſkulde gyde Blod.
Dog forſvandt ej Heltens Mod.
Muntert ſang den værre Lærke;
hjem fra Marken gik den ſtærke
med ſin Fader, Fod ved Fod.

Og en Hær blev ſammenkaldet
for at gaa mod Svertings Hær
hen til Ejderen for der
at bedømme Vaabenſkraldet.
Piben lød, og Luren gjalded,
ſtandſed ved den brede Flod;
paa den anden Side ſtod
Svertings Mænd, alt vis' paa Faldet.

Men ret ſom et enkelt Frø,
der paa Heden er at ſkue,
vokset til en enlig Tue,
midt i Elven ſtod en Ø.

Hverken Huſtru eller Mø,
Kæmper ene den betraade,
hver Gang Sværdet ſkulde raade,
og en Berſærk ſkulde dø.

Hen til denne Holm nu foer
Uffe med ſin gamle Fader
i de bruſtne Panſerplader
og med Sværdet i ſin Gjord.
Sakſerne ham Døden ſvor;
begge fra den anden Side
mon' de ham i Møde ſkride
paa den elvomflydte Jord.

Vermund Kong', den gamle Mand,
var i Hjærtet hel urolig:
„Ej med Vaabnene fortrolig
er min Søn. Ak, falder han!
Sætter ved den bratte Strand
Stolen med ſin Hynde blød!
Mærker jeg min Uffes Død,
ſtyrter jeg mig ned paa Stand."

Blev nu med et roligt Mod
Sværdet fluks fra Hoften revet;
ind, hvor Kredſen vidt var ſkrevet,
Kæmperne man træde lod.
Ilden i den gamles Blod
ſelv den hvide Lok foryngte;
vildt den ſig for Stormen ſlyngte
hen, ſom Elven ved hans Fod.

Uffe, rolig, ſtærk og kold,
traadte da ſaa troſt og fro
mod de vrede Sakſer to,
hver en Kæmpe ſtærk og bold.
Ind paa ham med megen Vold
hug de nu, mens Øjet brændte;
da ſin Skrep ej Uffe kendte,
bødte han kun med ſit Skjold.

Kongen hørte Fjendens Hug
hart mod Sønnens Vaaben klinge,
som med Skjoldets haarde Ringe
skærmed sig og med sit Buk.
Vermund gav et ængstligt Suk;
længer ud til vilden Strand
trak sin Stol den gamle Mand,
løsnede sin Krone smuk.

Men da Uffe mærkte snart
i det raske Kæmpeværk
ved sit Slag, alt mere stærk,
Sværdets gode Kraft og Art,
hug han drabelig og svart
brat den ene, let som Sivet,
med sin Glavind gennem Livet,
at han styrted ned med Fart.

Vermund, som var Kampen nær,
monne Mandefaldet høre,
sagde med et henvendt Øre:
„Der fornam jeg Skrep, mit Sværd."
Sønnens hæderlige Færd
Folkets Fryderaab udtrykte.
Da sin Stol fra Vandet rykte
Gubben og fik Livet kær.

Frem med megen Vælde brød
Svertings Søn nu for at hævne
i det frygtelige Stævne
sin Ledsagers bratte Død.
Sank da ned mod Hjælmen rød
Uffes Glavind ufortøvet;
brat paa Længden blev han kløvet,
styrted i sit Blod, som flød.

Vermund i sit Purpurklæde
sagde, vendt til Slaget hen:
„Der fornam jeg Skrep igen;
skal jeg smile eller græde?"

En Herold for Kongens Sæde
tren og kvad det muntre Vers:
„Een paa langs, og een paa tværs.“
Da græd Gubben højt af Glæde.

Og en vældig Vaabenlarm
toned fra de danſkes Lejr;
hjem de danſke drog med Sejr,
tvungen Saksen gik i Harm.
Uffes Pande, ſtor og varm,
friedes nu for Hjælmens Glans,
køltes med en Egekrans,
rakt ham af en Piges Arm.

Og de danſke drog tilbage,
Skjalders høje Harper lød.
Over Kong Atisles Død
hørtes ingen mer at klage.
Fro var Vermunds ſidſte Dage,
Uffe blev en Kæmpe ſtærk;
altid ſindigt var hans Værk,
derfor kaldtes han den ſpage.

5. Folke.

(N. F. S. Grundtvig.)

Kong Vermund ſad ved breden Bord
med Venner og med Helte,
og der kom Bud med ſnare Ord
om fluks at ſpænde Bælte.
Der Folke ſtod for Kongens Bord
og mæled rene, danſke Ord
om Fejde og Bedrifter.

„Kong Adils ſtander i vort Land,“
ſaa brat den Høvding taler,
„og han har Folk ſom Smul og Sand,
han pukker, og han praler;

men Ordet gaar saa vidt om Land:
Nu har vi Frovins Banemand,
op, op, I Ungersvende!" —

„Hil, sæt Dig, Kæmpe, ned paa Bænk!"
— saa klang nu Kongetalen —
„og kvæg Dig lidt med Brød og Skænk
til Vandringen paa Balen!
Til Kæmpen lyder Hnikars[1]) Ord:
Du veed det ej ved Davrebord,
hvor Nadveren Dig bydes." —

„Nej, Tak for Bud, o Konning bold!
Ej Mod jeg har paa Sæde;
nu Kæmpegang med Sværd og Skjold
er al min Lyst og Glæde.
Dog ej jeg drager Kæmpefik,
thi rækker mig en Læskedrik,
alt som jeg staar paa Gløde!" —

„Den skalt Du faa, Du Kæmpe huld!"
— Kong Vermund glad det meldte —
„og Bægeret af røden Guld
det gemme Du i Bælte!
Og brug det for den hule Haand,
naar som forsmægte vil Din Aand
alt i den stærke Brynde!"

Det var den jydske Høvedsmand,
han stod alt som paa Gløde, —
saa tog han Bægeret paa Stand,
det Kar af Guldet røde;
men før han drak, et Kæmpeord
han salde lod for Kongens Bord,
som ej er at forgætte:

„Det lover jeg i Kæmpelag
alt med min danske Tunge,
at før jeg flygte skal i Dag,
hvor hvasse Sværde sjunge,
jeg tømme skal af eget Blod

[1]) Odins.

en Skaal saa fin, o Konning god,
som I mig her iskænker."

Hr. Folke red, alt som til Brud
en Bejler hart mon' stunde,
Kong Vermund med sin Hird saa prud
kom efter, som de kunde;
og før sig Svenfken saa' omkring,
han saa' saa bold en Kæmpering
om Danerkongens Mærke.

De Sværde gol, og Pile sang,
og Hjælmen faldt af Sæde,
og Staalet brast, og Blodet sprang,
og Heden den fik Bæde,
og Iyden stod, og Iyden laa,
som før og siden tit man saa',
omringet, men af døde.

Det gik saa fort og dog saa sent
alt under Od og Egge,
at mangen Svenfker gleinte rent
den Vej fra Val til Snække,
hvor Folke sad med Heltemod
og drak af Hjælm sit eget Blod
som Vin af Kongens Bæger.

Ja, Folke sad paa Kongevej
alt som en Helt til Skue;
for Kongeblik det dulgtes ej,
hvi Folke sad paa Tue.
Gid ingen Sinde lukkes maa,
før sligt et Underværk det saa',
en Danerkonges Øje!

Kong Vermund kom og stod og saa'
og tog saa lydt til Orde:
„Alvorlig ment, kan jeg forstaa,
var Løftet, som Du gjorde."
Det svared Folke brat igen:
„Er det saa nyt hos Danemænd
at holde Tro og Love?"

6. Hroar og Helge.

(Af A. Oehlenſchlägers „Helge".)

1. Frode paa Vifils Ø.

Kong Frode ſtaar i Lejregaard,
han gav ſin Broder Ulivsſaar,
det var ſtor Ynk og Smerte:
Ung Halfdan ligger krum paa Skjold
med Staalet i ſit Hjærte.

„Nu er jeg Drot i Danmarks Land,
og den, ſom ſnart mig bringe kan
de unge Broderſønner,
med Ringen af hin røden Guld
den Kæmpe jeg belønner."

Der ſøges Dag, der ſøges Nat,
i Mark, paa Sø, i Skov og Krat,
man kan dem ikke finde;
de ſidder i det Jordehus
i Mulden dybeſt inde.

Dankonning lader Bud udgaa
til Heksen hiſt i Hyttens Vraa,
ſom ſvagt for Stormen luner;
hun grunder paa det hvide Sand
og ſkriver ſine Runer:

„Hvis Broderſønnerne ſkal dø,
Du ſøge maa paa Vifils Ø
med Flid og ufortrøden;
han var Kong Halfdans gode Mand,
han ſvor ham Tro i Døden."

Dankonning gaar fra Lejrelund;
han ſejler ud en Morgenſtund
fra Iſefjordens Kyſter.
Havfruen ſvømmer ved hans Skib
med ſine hvide Bryſter.

Den gamle Vifil ſtaar paa Toft,
med breden Hat, i hviden Koſt,
med Haanden over Brynet;
han bliver Kongeſnækken vaer
og gyſer over Synet.

„Nu iler, Pilte, ſom en Vind
i Buſken ind, i Skoven ind,
lad Jorden Eder dække!
Jeg ſkuer hiſt med ſpændte Sejl
den begbeſtrøgne Snække.

Den løber ſom en Drage ſtyg
med høje Vinger paa ſin Ryg
fra Sjølunds dybe Fjorder;
den tørſter efter Kongeblod,
den bringer Eders Morder."

Ung Helge river gram og vred
en ſmækker Gren fra Pilen ned:
„O, kunde jeg ham ſtandſe!
O, var jeg Mand, ſom jeg er Gut,
og var min Kæp en Lanſe!"

Den gamle Vifil Bonde ler:
„At Du eſt Halfdans Søn, jeg ſer,
Du vilſt ej længe blunde;
ſnart vokſer op den liden Ulv
med hvaſſen Tand i Munde.

I ſkal ej denne Sinde dø,
og naar jeg raaber: Hop og Hø!
— I kende mine Hunde —
ſaa iler til det Jordehus!
I her forraades kunde."

Kong Frode ſtiger ud paa Strand;
da lægger ſig om Dens Rand
en kold og fugtig Taage;
for blomſtrende Skjoldungeblod
de gode Alfer vaage.

De muntre Drenge lege hiſt
i Skoven med den Blomſterkviſt,
de vil dem ikke ſkjule;
mildt vifter Morgenluftens Puſt
i deres Lokker gule.

„Og hør, Du Vifil Bonde, nu!
Jeg mener, Du eſt falſk i Hu,
at Piltene Du gemmer.“ —
„Hej,“ raabte Vifil, „Hop og Hø!“
(Han hørte deres Stemmer).

Da ſmutte begge Drenge bort,
lig Skovens kongelige Hjort
for Pilen, ſom vil døde. —
„Der kommer vel en Gang den Tid,
at vi kan Faren møde.“

„Hvad raabte Du paa Hø og Hop?
Paa Stejlen flætter jeg Din Krop.
Vilſt Du dem Faren dæmpe?“ —
Da ſvarte Vifil djærvt og ſtolt,
thi Vifil var en Kæmpe:

„Hr. Konning, Øen er ej ſtor,
lad ſøge, hvis Du mig ej tror,
bag Dyſſer, Træer og Stubbe!
Men hør dog nu et Alvorsord
af en bedaget Gubbe:

Din Broder lumſkelig Du ſlog,
men hvis Du og hans Sønner vog, —
ved Odin i Valhalle,
Du miſtede to Fjender ſmaa
og fikſt til Fjender — alle.“

Kong Frode ſmiler ſtolt med Spot:
„Din ſølvgraa Tinding klæder godt,
jeg vil Dig Livet ſkænke;
Du vedſt, at Børn og gamle Folk
kan ſige, hvad de tænke.“

„Og kan jeg sige, hvad jeg vil,
vel, Konning, hør opmærksom til!
Jeg svær ved Halfdans Fane:
Her synger Dig Din Svanesang
den sølverhvide Svane."

De Sendebud for Kongen staa:
„Vi monne rundt om Øen gaa,
men fandt kun Navn og Hejre." —
Da steg Kong Frode paa sit Skib
og drog igen til Lejre.

---

2. Sævar Jarl og Fru Signelil.

Jarl Sævar sidder paa Sjælland,
han var saa gæv en Helt;
med sine Snækker han beskoer
det stor' og lille Bælt.

De maatte vel ham skatte
paa Skibets vaade Vej,
de flyede ham, som Silden flyer
den frygtelige Haj.

Hans Slot stod hist paa Bakken;
der var hans Tidsfordriv;
den bedste Skat i Borgen var
ung Signelil, hans Viv.

Hun blussede som Freja,
med lange, gule Haar,
saa smækker, stor og yndig
og end kun atten Aar.

Men Hros og Helges Søster
græd tit, naar Sævar sov:
„Min Fader er uhævnet dræbt,
de Brødre Dødens Rov."

Den gamle Bifil Bonde
fremkalder Helg' og Hro:
„Her er ej Fred for Eder mer,
I unge Konger to.

Til Sævar Jarl I drage!
Han er en mægtig Maag,
han bedre Jer optugte kan
end Bonden i sin Krog."

En Aften sidder ung Signe
med sorrigfulde Sind;
forgæves klapper Sævar Jarl
den runde Rosenkind.

Forgæves lægger Sævar
sit Hoved i Signes Skød;
hun tænker paa sin Faders,
og paa de Brødres Død.

Da banker det paa Døren brat,
og tvende Gutter smaa
ind i Tusmørket træde
med laadne Kofter paa.

„Hvem er I, Drenge?" — „Hyrder."
„Hvad kan I vogte?" — „Faar.
Men ogsaa Ulven dræbe
enhver af os forstaar."

„Man kan ej Eders Aasyn se
for Hætter og for Skind." —
„Vi er Kulsvierdrenge,
vi bære Sod paa Kind."

„Gaar ned da til mit Borgeled!
Der er et Faarehus,
der skal I æde Skoften
og drikke Vand af Krus."

„Naar Tjeneſten er liden,
er ikke Lønnen ſtor;
Giv os lidt Sul til Brødet,
Du ædle Jarl i Nord!"

„En Kende Sul til Brødet
det ſaar I, om I maa;
gaar nu til Faareſtien ned
at hvile Jer paa Straa!"

De Pilte ginge til Faareſti,
der ſov de uden Harm;
Jarl Sævar gaar til Silkeſæng,
han laa i Signes Arm.

---

3. Julegildet.

Kong Frode ſidder i Gyldenhjol,
han lod indbære den Trylleſtol.
Den gamle Heks, i Skoven var,
til Julegildet paa Baar man bar;
der aldrig ſejredes mindſte Feſt,
hvor ej Alrune var Kongens Gæſt.

Troldkonen ſidder med ſølvgraat Haar,
ſom hende lige til Jorden naar;
Kong Frode drikker med Jarler i Ring,
han lod Guldhornene gaa omkring:
„Og ſig os nu, Du Kvinde ſaa graa,
hvad Skæbne monne Du Helten ſpaa?"

Alrune drikker af ſorten Horn,
deri hun blander et Ædderkorn.
Da ryſter hun ſtærkt paa hvert et Lem,
af Panden ſvede Draaberne frem;
hun gisper og ſtønner ſaa bleg og hvid,
da galer Hanen ved Midnatstid.

„Og hør, Hr. Konge, jeg siger for Sand:
Det smaa det store vel fælde kan.
Jeg sad i Gaar paa min Egerod,
da steg en rødhaaret Mand af Flod
med Stang i sin Haand, med et sjøgrønt Skæg
og Kinden hvid som en kalket Bæg.

Han tog mig ud paa Marken. Jeg saa',
en styrtet Hest som et Aadsel laa;
ej Blod af Gangerens Indvold flød,
den fandt for Fluernes Braad sin Død.
Han sang: Tit vælter Tuen et Læs,
tit strander Skibet paa mindste Næs.

Den Tid, Du fældte Kong Halfdan, Drot,
da dræbte Du ikke Din Fjende godt.
Hvo Ukrudt luger, min Herre god,
maa luge det op med Trævl og Rod;
hvis ej, da breder fra Gærdets Rand
sig snart den saftige Løvetand

og vokser saa vildt med sin skarpe Saft
og blomstrer gyldent i første Kraft
og truer Dig med sine Dun saa rund';
thi jager dem bort Din blæsende Mund,
betyder det, Konning, at Du skalst dø, —
det sværger Alrune — ved Hop og ved Hø."

Kong Frode grunder saa mørk i Sind,
da nærmer sig Signe med Rosenkind
og ser paa Kvinden saa bønlig blid
og stryger en Ring af sin Finger hvid.
Den glider ned i Alrunes Skød
og glimter med en Karfunkel saa rød.

Saa snart Alrune Karfunklen ser,
hun anderledes til Sinds sig ter
og siger: „Frode, min Konning, ak,
hvad vil I agte paa Kællingesnak?
I stole paa Eders Glavind trygt
og ængstes ej af en Niddingefrygt!"

Da blusfer Frode med skummelt Mod:
„Heks, Dine Lemmer skal svede Blod,
paa Pinebænken jeg strækker Dig,
jeg ser det vel, Du forraader kun mig." —
„Nej," raabte Heksen, „Hr. Konning, o,
forvar Dig, vogt Dig for Helg' og for Hro!"

„Hvor er de?" — „Ædle Hr. Konning, her,
i Trælleflokken ved Skænken der;
de rede herhid paa det unge Føl,
de kom at skænke Dit Graverøl."
„Ha, griber dem, griber dem!" Kongen skreg, —
da blev liden Signe Kinden saa bleg.

Men ud af Døren, som højt til Hest,
de fløj som Løvetands Dun for Blæst,
de løbe til Skoven, hvor tykkest den var;
to Spader paa Skuldrene med de bar,
dem reve de Trællene nys af Haand, —
hver svang sin Spade som lette Vaand.

„Kom," raabte Helge, „kom Hro, kom her!
Kom, hjælp at grave ved dette Kær!
Her gemte vor Fader sin Krone rød,
fordi han frygted den lumske Død;
os har han sagt, hvor Kronerne laa,
kun Du og jeg kan dem atter faa."

Da grove de Drenge med megen Flid
alt i den stjærnede Midnatstid.
Ung Helge finder den største Ring,
han gør af Glæde saa højt et Spring;
ung Hroar finder den Krone klar,
som Dronning Sigrid, hans Moder, bar.

„Kom nu, min Broder, og vær ej sen,
og lad os bestige den Kongesten!"
Til gamle Ting de Pilte hengaa,
der sætte de begge Kronerne paa;
i Gedeskinds Kofter, med guldgule Haar,
med Kroner af Guld de Pilte staar.

Konning Frode drager ad Skoven frem
med brændende Blus, — da ſkuer man dem;
paa Kongeſtenen og Arm i Arm,
foragte de Morderens vilde Harm.
De Fakler lue med røden Glans
og funkle paa Kongernes gyldne Krans.

Og Folket kender bag Bøg og bag Tjørn
de Kroner paa Skjoldungens ægte Børn;
de kende Faderens, Moderens Træk
og vende ſig mod den Morder ſaa fræk.
Da flygter Frode til ſkumle Slot, —
men Helge kaares med Hro til Drot.

7. Hrolf Krakes Fald.

(Af A. Oehlenſchlägers „Hrolf Krake".)

Da kom den væbnede Skare
udſtyrtende fra Hallen, den agted ingen Fare,
ſkønt Fjenderne den trued' i voksende større Mængde.
Kongen ſig viſte vældig i Døren, i Kæmpelængde,
ſom Valens Aand fra Højen. Det ſtaalbedækte Skjold,
Jærnbrynjen og Guldhjælmen bar den Herre bold.
Foran ham gik hans Træller, de havde ham ej forladt,
med rygende Fyrreſpaaner oplyſte de mørke Nat.
Og efter ham kom hans Skjalde; de ſjunge, Harperne ſlaar,
medens ved Fakkelſkinnet man ſaa' guldflammet hans Haar
langt over Brynjen ſvæve. Hans Blik var roligklart;
i Kæmpehøjren holdt han, forfærdeligt og ſvart,
Skofnung, ſit vældige Slagſværd. Han ſmilte mildt og ſaa'
paa ſine herlige Kæmper i tykke Brynjer blaa.

„Nu er da Timen kommen," han raabte; „følg os, Tor,
med Magt at straffe den Ondskab, som tæmmes ej med Ord!"
Han ud i Gaarden traadte til Skaren i samme Stund,
i Hjælmen Falken Habrok, ved Siden Gram, hans Hund.
Stærkt gnistred Fuglens Øjne, Hundens gløded med Blod;
de ogsaa vilde forsvare Hrolf, deres Herre god.

Men som en Sky, der bryder kulsort med Torden frem,
fremgik Forræderskaren fra Nattens dunkle Hjem.
Den sendte tusend Pile foran med Lynets Vold;
da smilte de danske Kæmper, hver holdt for sig sit Skjold,
og Pilene faldt som Haglen fra Borgens glatte Tag.
Da gik en Sky fra Maanen, det blev som højlys Dag,
ej sneede det mer og blæste. Den hvide Maane saa'
med utallige Stjærner fra Nattens Mørkeblaa
Dankæmpernes Bedrifter. Fremst i Spidsen Hrolf
med seks ved hver en Side — det var de tapre tolv —
gik frem, som i en Ager Høstkarlen, der slaar Aks;
saa snart kun Skofnung blinkte, faldt der en Kæmpe straks.
Med Stagen staalbeslagen Hjalte paa Fjenden stak,
den hvide Sne i Natten da Purpurblodet drak.
Men Bjarke brugte sin Økse paa raske Nordmandsvis,
indlagde sig med Elgfrode, med Torer største Pris.
Saa kløver Lynet Klippen i Splinter store, smaa.
Skræk i Fjendernes Ansigt man da ved Maanen saa';
da frygted ej Svibdagger noget Spøgelse mer,
af levende gør han Spøgelser og højt ved Daaden ler.
Bejgal med hvide Skrammer uddelte Skrammer stærk,
Hvitsærk tvang Rosenblodet ud af den hvide Særk,
Haklang lod Skjoldene klinge, men Hardrefil var haard;
hvor Stenkløveren hvinte, den bragte Banesaar.

Da kasted de gode Skjalde Harpen paa Ryggen snelt,
hver drog sin blinkende Glavind og viste sig ogsaa Helt.
Ha, hvilken Støjen og Raaben! Hvilket Vaabengny!
Da saa' de danske Helte Valkyrier højt i Sky
paa Himmelens mankede Heste; med Vinger, i Svanehamme,
fløj Fylgjer hen og glædte sig over Sværdenes Flamme;

det var, som de sang i Luften: „Frem, danske Kæmper, brat!“
Saa herlig end aldrig hidtil blev fejret en Julenat.

Kulsorte Skyer daled i Himlens nordre Kant,
der flammed blege Nordlys; men siden saa' man grant
Tor med de skæggede Bukke højt paa sin lynende Kærre,
med Mjølnir de danske Kæmper vinked den ædelig Herre.
Da gik de glade sjungende for deres Drot til Tor;
for Overmagten blodige de sank paa hviden Jord.

I Mørket Forræderskaren længe forsagt monne staa;
de troede, hvor Bjarke kæmped, en Kæmpebjørn de saa',
som lagde dem alting øde. Men Skulde fik fortalt:
Saa snart som Maanen skinte, kom frem en Gyldengalt,
der kæmpede for de svenske, der fine Børster skød
som Pile paa de danske og voldte Fjenders Død.

Alt blev det tyndt om Kongen, hans gode Helte sank
udi de kløvede Brynjer; den Herre høj og rank
stod stærk og uforfærdet, og i hans Hjælmekam
sad Falken under Slaget, saa rolig og saa tam,
som var den støbt af Malmet, — dog funklede dens Øje.
Intet Sværd sig voved mod Hjælmen hin høje,
smykt af den gyldne Krone; selv under Sejervinding
Forræderflokken æred den kongelige Tinding.
Men af den lumske Række da brat udstormed Skulde,
klædt i et kulsort Harnisk; med Vintersneens Kulde
hun raabte: „Frem at dræbe den danske Kongeskam!“
og hug sin Broder i Hjælmen.

Da fløj fra Hjælmens Kam
Falken med sprættende Vinger, — da var hun Dødens Brud.
Den satte sig i hendes Ansigt, hug hendes Øjne ud;
og Gram, som Kongen fulgte, den tro, den stærke Hund,
foer over Huldrens Datter alt udi samme Stund

og sønderbed hende Struben. Der laa nu Tangkærs Barn.
Men Hjartvar, som var hildet i hendes Skønheds Garn,
forbitret og fortvivlet, hævned sin dræbte Viv,
jog Frejers gamle Glavind igennem Kongens Liv,
imedens Hrolf bekymret sin Søster saa' forhaant
af Dyrene selv i Døden. Han havde saa gærne skaant.

---

8. Smeden paa Helgoland.

(Fr. Schaldemose.)

Der staar en Smedje paa Helgoland,
saa ensomt den staar paa den hvide Strand;
der svinger Tormod, Smeden, med Flid
den tunge Hammer ved Midnats Tid,
og Essen flammer, og Gnisterne spille,
og Slagene døne i Nattens Stille.

Men som han nu ved sin Ambolt staar,
en sælsom Larm til hans Øre naar;
det er som to vælige Gangeres Trav,
dog kommer den Lyd fra det vilde Hav;
han iler til Døren, ser ud og gruer,
thi rædselsfuldt er det Syn, han skuer.

Det er som en Sky af Mulm og Lyn,
der svæver paa Havets graalige Bryn;
den nærmer sig mere og mere til Land,
til sidst han skelner en Hest og en Mand;
men Manden et flammende Glavind svinger,
og Hesten paa fire Par Fødder springer.

Og Havet syntes saa haardt som Sten,
thi Gnister føg, hvor Gangeren tren.
Saa nærmer sig Synet alt mer og mer,
snart Ros og Rytter man tydelig ser,
snart er de for Døren, — da standser Hesten,
og rap af Sadlen svinger sig Gæsten.

Ensjet, som solklar Dag, han var,
paa selvgraa Isse han Guldhjælm bar;
om Kæmpekroppen en Brynje blaa,
besat med funklende Stjærner, laa,
og om de mægtige Skuldre svinger
to skrigende Ravne de kulsorte Vinger.

„Op, Smed!" saa talte den sælsomme Gæst,
„tag Hammer og Tang, og beslaa min Hest!
En Sko er brukken, vær flink og rap!
Det er alt sildigt, min Tid er knap;
før Dagen rødmer i Østerlide,
jeg har vel hundrede Mil at ride."

Og Smeden den vældige Hammer svang,
og Jærnet gnistred, og Ambolten klang.
Snart var beslaaet den vælige Hest,
i Sadlen svang sig den sælsomme Gæst; —
men før end den næste Sol var nede,
stod Folkeslaget paa Braavallahede.

---

9. Braavallaslaget.

(Af Rimkrøniken.)

1. Harald Hildetand.

Da Veset fik slaget min Fader ihjel,
han mente, at han havde gjort fuld vel;
han glædtes, at han den Sejr vand',
han gjorde sit Brudløp i Skaane Land.

Jeg kom did første hans Brudløps Nat,
jeg slog hannum der saa overbrat;
men siden han fik sit Banesaar,
da slog han i min Mund et Skaar,
saa vokste der andre Tænder igen,
gule som Voks, ej hvide som Ben.
De nævnte mig deraf Hildetand
og ej for andet, oppaa min Sand!
Saa slog jeg alle de Kæmpe smaa,
som havde Danmark da fore at staa;
dernæst jeg Norge og Sverige vand'
og kom dem baade under Daners Hand.
Kong Abbe greb jeg i Friseland
og tog hannum til min Tjeneremand;
saa foer jeg da i Tyskland ind
og vandt det over med Magten min.
Dernæst jeg Akvitaniam[1]) vand',
saa slog jeg Kongen af Engeland,
Skotland vandt jeg med Herreskjold
og kom det under Daners Vold.
Til Frankerige foer jeg dernæst,
jeg fik der Eventyr al som bedst.
Jeg Folk og sendte til Valske Land[2])
og Slot og Stæder der overvand'.
Den stærke Mur om Romeres Stad
sloge de ned, som jeg dem bad;
de sloge den Keisere, han hed Valent,
de havde hans Land da skændt og brændt.
Ingen var der den Stad saa fast,
jeg vandt hannum ej over med en Hast.
Hvad skal jeg mere stge deraf?
Hvert Land og Rige til Middelhav
de gave mig Skat i femti Aar,
saa længe jeg Danmarks Konning vaar;
hvert Rige, som hørte Danske nævnt,
det ræddes deres Vrede og Hævnd.
Jeg holdt saa mangen Kæmpe stærk,
som kloger var i alle Hofværk

[1]) Et Stykke af Frankrig. [2]) Italien.

og trøst og fast i Hjærte og Hu,
til Rigens Gavn og mit Ablu[1]).
Om en den anden i Aæsen slog
med en Sværdklodde[2]), det noget drog,
eller med en Staalhandske og Hand,
at han det i hans Nakke fand', —
blunkede[3]) han ved med sin Braa[4]),
da skulde han ej for fulde gaa,
men Gaarden fly og være udru[5]),
fordi han var saa blød og blu.

Omsider da Alderen gik mig oppaa,
da gik min Søstersøn mig fraa,
Kong Ring, som jeg i Sveriges Land
havde gjort der til en mægtig Mand;
han vilde ej give mig da min Skat,
men var uhuld baade Dag og Nat
og andre gjorde uhulde med sig,
at de skulde og undfalde mig.
Thi skrev jeg til Kongen af Engeland,
Skotland, Frisland og Hiberneland;
til Norge sendte jeg og levende Røst,
at de skulde mig og komme til Trøst.
Tyske lod jeg og skrive til,
at de skulde komme til Hjælp om vel[6]).
Jeg havde og med mig tre Hundred Mør,
hver som en Kæmpe stærk og før;
Jomfru Hed hun deres Banner bar,
at skyde og slaa var hun vel snar.
Skælmør[7]) det var deres Hovednavn,
i Orlog og Krig gjorde de god Gavn.
Med dem foer jeg i Vereld[8]) ind,
end som jeg var af Alder blind.
Der kom Konning Ring os dragende imod
med andre Forræder' til Hest og Fod;
da bad jeg Danske og raadte dem saa,
at de skulde fast og mandelig staa

[1]) Ære. [2]) Sværdfæste. [3]) blinkede. [4]) Øjelaag. [5]) utryg. [6]) ydermere. [7]) Skjoldmøer. [8]) Værend, en Landstrækning i Smaaland.

og tænke den Sejr og store Manddom,
som de havde vundet i Verden om,
og aldrig havde rømt udvortes Men[1]),
men været deres Herre, som de ere end,
og tænke paa den Falskhed og Svig,
Kong Ring, min Søsterson, gjorde nu mig.
Han vil ej fyrme[2]) sit eget Blod,
men gør mig nu saa saare imod
og vil ej holde med Ære den Tro,
som han mig jætte[3]) udi mit Bo.

Der ginge vi sammen udi en Strid
med Konger syv oppaa en Lid[4]).
Vi lode der lyde Basuner og Horn,
de sloge hver anden, som Bønder slaa Korn;
der gavs et Skraal og Buldre ved,
som Himmelen skulde faldet ned;
en Røg der op i Himmelen stod
af Støv, Hede og Mandeblod.
Saa flød der Blod oppaa den Mark,
som det havde været en Flod vel stark;
Himmelen kunde man næppelige se
for Sten og Pile, saa tykke flue de.
Den Tid jeg hørte, de sloges saa fast,
jeg spurgte min Køresvend ad med Hast,
hvorlunde det da i Striden gik,
og hvo som Anderhaanden fik.
Da blev han mig saa stum[5]) i Svar,
han sagde: „Du bliver det fuld vel vaer."
Han slog mig gensten[6]) paa min Skal,
at jeg ned af Karmen fald'.
Tredive Tusende fri Mænd, des vær',
blev da slagne af min Hær.
Tolv Tusend miste Kong Ring da der
af sine fribaarne Mænd, des be'r,
foruden fattige, som der da blev,
som ingen talte, og ingen skrev.

[1]) provet fremmed Aag. [2]) frede. [3]) love(de). [4]) Bjærgskraaning. [5]) barsk. [6]) fluks.

Det kunde være fuld stor en Harm,
der laa dødt Folk højt over min Karm;
saa blev jeg død af det samme Slag,
jeg tabede baade Strid og Liv den Dag.
Det siges, at jeg da tabede den Kri',
for jeg havde mange tyske deri
og andre flere blødagtige Mænd,
som ej da kunde gøre fuldt for en.

2. Ring, Haralds Søsterson.

Da jeg fik spurgt, at Harald var død,
over al min Hær jeg det forbød,
at de skulde længer skyde eller slaa;
de danske Mænd raadte jeg og saa.
Saa lod jeg søge den Herres Krop
og lod hanum tage med Hæder op;
saa tog jeg da hans gyldte Skib
og gjorde deraf Baal saa stiv
og lagde deri hans værdig' Lig,
som han havde været i Verden rig.
Saa bød jeg da alle mæglige Mænd,
Riddere og Svende, hver og en,
at de skulde gaa omkring den Ild
og græde da for den Herre gild
og kaste derpaa Vaaben, Sølv og Guld
til Pris, for han var Riget huld.
Saa lod jeg tage hans hvide Ben
og føre dem saa til Danmark igen.
Jeg lod hanum jorde hos Lejre, hans Gaard,
med Heft og Harniſk, som da Sæd vaar.
Da danske Mænd de havde det set,
den Ære, jeg deres Konning havde vedt[1]),
de ginge i Raad saa snildelig,
til Herre og Konning kejste de mig.
De bleve af mig saa snarlige keb',
de kejste i min Sted Jomfru Heb.

[1]) vedet.

10. Regnar Lodbroks Død.

(A. Oehlenschläger.)

Konning Regnar sejler fra Isefjord,
hans djærveste Mænd var med om Bord;
men ej med prægtige Panserserk
uddroge de til det stolte Værk.
Som Kongen, da Toras Orm han vog,
de klædt var i Trøjer og lange Brog.

„Vellystig er Britten, sejg og blød,
og let ham bringe vi bratte Død;
men ikke sin Fjende kende han skal,
før han er regnet i Trælles Tal.
Snart Ellas Magt er os underlagt,
det er som i Mosen en Sneppejagt."

Saa droge de fort med frække Mod;
men Lejreskoven saa skummel stod
og ryksted paa Hov'det i Morgenstund;
ej kvidred der Fugl, kun gøede der Hund,
og Solen i Ansigtet var blodrød,
som om den det trodsige Værk fortrød.

Og da de komme paa Dybet ud,
ej fulgte dem Njord, den muntre Gud,
ej blæste han stolt i de svulmende Sejl;
men Regnars Øje saa' ikke sejl:
Med skaldet Isse, med skelende Blik,
Fru Ran ham i Møde paa Bølgen gik.

Hun vinkte Skade, som kom paa sin Hest
med flagrende Man, det var Østens Blæst;
og Snækkernes Master hun overred,
som Pinde de brast i Bølgerne ned.
Med Nød og næppe blev Mandskabet frelst,
og det saa' Skade denne Gang helst.

Konning Regnar var ſig en Sømand god,
ſom ſig paa Bølger og Blæſt forſtod;
med Roret han kæmped i ſkummende Vand,
ſaa Braget løb op paa det bløde Sand.
Han undgik Brændingen, Klippens Kant,
de andre Døden i Dybet fandt.

Hvi ſlugte dog Bølgen Regnar ej?
Hvi kæmped han ſig til ſin Smertes Vej?
Hvi fandt han i ſtormende, hylende Hav
dog ej den prægtige Kæmpegrav,
der hvælver ſig over utallige Ben,
ſtærk, ſom den var bygget af Kampeſten?

Da mælte til Kæmperne Sigurds Søn[1]):
„Min Driſtighed faar ſin fortjente Løn;
men om vi paa Bretlands, Sjællands Ø
nu dør, — en Gang ſkal vi alle dø.
For driſtigt maaſke var mit Æventyr,
dog Regnars Død ſkal vorde dem dyr.

Hvad er det ſaa mer? I Aften vi ſkal
hos Odin ſidde tilſammen i Hal,
og Skinkeſkiver, paa Brikkerne lagt,
har ſelv Valkyrien Helten bragt;
i Gaarden vi ned ſom Einheriar gaa
og dræbte fra Døden igen opſtaa.

Men hvad jeg helligt beder Jer om:
Forraader mig ej, hvorfra jeg kom!
Ej nævner for Britten Lejres Havn,
og nævner mig ikke ved mit Navn!
Ihjel maaſke kan mig Ella ſlaa,
mit Navn han dog ej ſkal at vide faa.

Det var vel driſtigt, oprigtig talt,
min Huſtru mente, det var for galt

[1]) Regnar.

at tro, jeg med saa liden en Magt
fik Ellas Vælde mig underlagt.
Jeg burde lyttet til Aslavs Raad,
dog aldrig Regnar fortrød sin Daad.

Hvis ej var tabt den anden Dromund[1]),
var den ej sunken til Havsens Bund,
i Fald den hele medtagne Magt
jeg havde til Engelands Kyster bragt, —
jeg frygted ej Ella mer med sin Hær,
end Manden af Kærringen et Mundsvæ'r.

Han spejder altid ved Strandens Folk,
om Esping[1]) kommer og mindste Holk[1]);
hvis med en Flaade jeg se mig lod,
sin Fare Riddingen straks forstod.
Thi kom jeg med List, — det gik Listen slet;
nu fanger han mig i mit eget Net.

Han nærmer sig alt med sin Hær paa Strand,
saa lader os kæmpe til sidste Mand!" —
Og mandig strede de Helte fra Nord
mod Britternes Folk, tidobbelt saa stor;
saa sank de til sidst, som Stjærnen dør,
naar Skyer den dække med Taageslør.

Konning Regnar ej tilbage sig holdt,
var fremst i Rækkerne, høj og stolt.
Han bar ej Brynje; men god og stærk
var under Koften hans Silkeværk,
som Aslav selv havde viet ham ind
med Skovens Alfer i Maaneskin.

Derfor udøstes ej Regnars Blod,
endskønt han forrest i Rækken stod;
ham Døden har i Slagtningen glemt.
Da blev han, mellem Skjoldene klemt,
i tunge Lænker for Ella bragt,
som fejgt misbrugte sin Overmagt.

[1]) Forskellige Slags Skibe.

„Hvo eft Du?" ſpurgte Kongen ham nu;
„Hvad ſøger paa Bretlands Kyſter Du?"
Ham ſvared Regnar: „Jeg drog med en Drot,
en Viking, der tyktes om Striden godt,
og jeg beklager hans Heltefald; —
for Reſten er jeg Kong Regnars Skjald."

„Hvad?" fnyſed Ella ved Regnars Ord;
i Anſigtet op ham Blodet foer:
„Min arrigſte Fjende Du tjener fræk?"
„Ja," ſvared Regnar, „jeg var ſaa kæk.
Han manges Fjende var mer end Din;
er ej Din Ven han, ſaa er han min."

„Ha, ſlæber til Ormetaarnet ham hen!"
ſkreg Ella bleg, fortørnet, igen.
„Jeg gaar," kvad Regnar, „villig af Sted;
lad blot mig tage min Harpe med!
Den ligger hiſt i det knuſte Vrag,
mig Regnar den gav paa min Fødſelsdag."

„Din Dødsdag den indvie med Klang,
ved den Du ſjunge Din Svaneſang!" —
Og rolig Regnar ſvared ham: „Vel!
Ej bringer Din Orm mig dog til Hel,
thi hvis Din Truſel jeg ret forſtaar,
til Taarnet jeg nu og til Døden gaar."

Konning Ella kalder ſin Foged i Løn
og ſiger til ham: „Min kære Søn!
(Thi ſaare godt han ſin Bøddel led,
der var mellem dem Fortrolighed.)
Min Søn, fra Frygten Du mig befri!
Du har dog i Stand Din Hønſeſti?"

Ved Hønſeſtien Kong Ella forſtod
et mægtigt Taarn, ſom han mure lod;
og Hønſene, ſom man deri fik at ſe,
var ſpraglede, giftige Slanger tre,
ſom gemtes der under Jærnets Riſt
til Fangernes Pinſel og Hjærtebriſt.

Ham ſvared med Grin den ſkumle Mand:
„Jo, Hønſeſtien er godt i Stand.“ —
„Saa tag da nu Fangen med Dig derned!
Men, Radbert, brug Din Forſigtighed!
Ej Ormene ſtraks ham bide maa,
af Angeſt førſt maa ham Hjærtet ſlaa.

Og ſkjult bag Hullet paa Taarnets Mur,
opmærkſom ligge Du da paa Lur
at høre, hvad han i Nøden har talt,
før Dødens Isnen har Liget ſvalt.
Læg Mærke vel til hans Svaneſang!
Jeg nægter Dig ikke, min Barm er trang.

Paa Dig, Ven Radbert, ſtoler jeg trygt;
jeg nægter Dig ikke, jeg har en Frygt,
at Manden, ſom nu i Taarnet ſkal dø,
er Konning Regnar fra Sjællands Ø.
Jeg kender ej Fangen; dog han ſer ud
ej ſom en Fange, men ſom en Gud.

Hvis det er Regnar, da Naade ham giv,
thi uſkatterligt er mig hans Liv!
I evigt Fængſel han ſidde maa
ved ſlette Koſt i den ſkumle Vraa,
men ej udſlettes af levendes Tal;
ſit usle Liv han beholde ſkal.

Thi han har Sønner ved danſke Bælt,
og hver en drabelig, ſtridbar Helt.
Og Riget er ſtort, og Magten er ſtor.
Jeg frygter, de komme fra Iſefjord,
naar dem berettes Faderens Død;
da bringe de mig ſelv Kval og Nød.

Men har jeg Regnar førſt i min Vold,
da bruger jeg ham ſom mit bedſte Skjold;
han ſidder i evigt Fangenſkab
og trues med Pinſel og Livets Tab.
Ej vove ſig Sønnerne mer paa min Kyſt,
faa til Bedriften kun ringe Lyſt.“

Nu bragtes Regnar i Taarnet ind;
der sad med Haanden han under Kind, —
nys hele Nordens mægtigste Mand,
og nu en Træl ved en Krukke Vand.
Og Slangerne saa' han i Jærnets Bur,
af en forfærdelig Jættenatur.

Imedens rolig han sidder der,
dem Breden gav stærkere Farvestær;
sig Kroppen vandt i den skønneste Bugt,
men damped en vammel Desmerlugt.
De stirred forbitret paa Helten, som kæk
i Krogen betragted dem uden Skræk.

Da Konning Regnar sin Harpe tog,
med øvet Haand han Strængene slog.
De lytted med Øjne som gloende Kul,
og Fangevogteren i sit Hul.
Da Regnar Lodbrok med rolig Taal
sin Dødssang kvæded, sit Krakamaal. —

Da Kongen havde fuldendt sin Sang,
just som han standsed sin Harpes Klang,
da revnede Muren, tyk og stærk,
Valkyrien stod i en Sølversærk
med snehvide Vinger og Hjælmen af Guld.
Han stirred paa hende saa tillidsfuld.

Og Spydet hun holdt i stærken Haand,
i Øjet funklede Dødens Aand.
„Brynhilde skuer Du, Sejrens Alf,
jeg bringer Dig op til Valaskjalf.
Din Hustrus Moder kommer med Trøst
at styrke, Regnar, Dit Heltebryst."

Med Spydet berørte hun Regnars Kind
og vied Helten til Døden ind.
Da Fangevogden Brynhilde saa',
han løfted Risten, hvor Ormene laa.
De styrted paa Kongen i Raseri
og bede ham tit, — det var snart forbi.

Men højt fra Liget, som laa paa Jord,
med Alfen bort en Skikkelse foer,
som lignte Regnar, men mere skøn, —
og det var Aanden af Sigurds Søn,
som, trykket til sin Valkyries Bryst,
fra Jorden svæved til Valhals Lyst.

---

11. Olger Danske.

(F. J. Hansen.)

Bonden storker i Mulde, —
Huen sidder paa Skak;
Furen løber ham ud og ind, —
han plöjer til Sommerbrak.

»Se til de visne Rødder
over den skabede Höj!
Piner det ikke Livet snart af
mig og de stakkels Øg!

Gid jeg var Kragen der henne!
Naa, — se, se, — vil I hid! —
Ak, her oven paa Jorden —
her er kun Slæb og Slid.«

Mæled Bonden saa saare,
mæled i Hu saa mod;
se, da nejed han sig med ét, —
Jorden brast for hans Fod.

Nat faldt over hans Öje,
Kinden stod höjt i Brand; —
»er her end slemt her oppe,
vi blive, saa længe vi kan.«

»Krist bevare mig arme!«
bad han sin Aftenbön; —
stod saa Bonden paa baade Ben
under den Tue grön.

Midt i Stuen der inde
bredte sig Bord af Sten:
to Gange fem til visse
bar det saa lidt som én.

Ene ved Höjbordsende
var bænket en gammel Mand;
Tiden havde paa ham for længst
brukket sin Kærlingetand.

Skægget slog Rødder i Pladen,
Öjet var slukt under Bryn; —
Bonden krøb ind, som Stormands Ord,
over det sære Syn.

»Danmark!« — mumlede Gubben,
lettede Haand fra Kind.
»Han er af vore,« tænkte hin
alt i sit stille Sind.

»Tys! Hvad pusler i Hallen?« —
Nejed sig Bonden fin:
»Herre, Du nævned Danmark jo,
kender vel Moderen min —«

»Ræk mig Din Haand over Borde!
— jeg har nok sovet en Stund, —
er Du en Danske, saa taler Din Haand
vel saa godt som Din Mund.«

Rejste sig Kæmpen halvt fra Bord
alt til den Bondes Skræk;
Bordepladen, den brede,
blev til en Hagesmæk.

Hist for Dören genned en Stang,
— liden Bonde var rap, —
han greb den med Hænderne baade, —
de løfted den ene knap.

Slog saa Kæmpen af Hjærte
Haand om det stærke Staal;
Stangen under hans brede Haand
krummed sig som en Aal.

Smiled han lidt i Skægget:
»Kraften er ikke død;
Krummer der er i Danskens Haand, — og
Krummer er ogsaa Brød.« —

Sank saa Gubben i Sæde, —
Stenen var sommergrön;
»Naar Danmark bruger en Kæmpes Arm,
saa lad mig det vide, Sön!«

Liden Bonde sig nejed:
Det Ord var vel Ære værd, —
krøb saa gennem en Sprække
alt efter det lysende Skær.

Lærken kvidred i Lufte,
Solen svam over Sky; —
da Bonden saá Bøg og Bølge,
da blev han én Gang saa kry. —

Det var Hr. Olger Danske,
han sidder i Höj paa Hug;
over den brune Tue
vokser den bedste Rug.

12. Asbjörn og Tora.

(Chr. Winther.)

Høstsolen blinker liflig, frisk blæser Østenvind,
i Ulvesund en Snække stolt og herlig stryger ind;
med broget Skjold i Masten, med gyldne Flöj paa Top
den skyder gennem Bølgeskum sin stærke, slanke Krop.

Hvor Kulsbjærget hæver sin grönne Spids i Sky,
mens Foden sig gemmer lunt i Skovkransens Ly,
hvor Bølgen slaar mod Klinten, og Bækken gaar deri,
den giver op sit Sejl og lægger rolig bi.

Den Viking staar paa Toft og skuer ind mod Land,
han knejser med sit Hoved, den vældige Mand;
hans Öje luer venligt, men kraftig er hans Færd,
op skyder han sin brede Hat og støtter sig paa Sværd:

»Langt oppe hist i Skoven der staar et Bondehus,
af Bøge rundt beskærmet mod Vinterstormens Sus,
og Bondens rige Lader bag Toppen kan I se;
den Mand vil jeg nu gæste to Dage eller tre.

I Lasten ligger Øl og Mjød og røget Flæsk og Kød,
og gæster I en Bonde, betal ham for hans Brød!
Men den, som røver Kid og Lam, skal snart i Helhejm bo,
ved Tor! det sværger Asbjörn, og ham kan I tro.«

Søgutterne forstaa ham, de løfte deres Hat,
saa bliver han i Jollen fluks til grönne Strandbred sat;
den milde Sommervind omkring hans Kinder slaar,
han aander Skovens friske Luft og op ad Banken gaar.

Glad hører han paa Fuglene, de synge dog saa dansk;
saa længe har han hørt dem at kvidre vælsk og fransk.
Mens Odins Öje luer mellem Bøgenes Top,
han trænger gennem Krattet og jager Haren op.

Han hører Hunden glamme, og snarlig han staar
med bankende Hjærte ved Bondens Urtegaard,
der lejrer sig om Huset med Hække rundt omkring
og ender sig ved Höjen, hvor Bækken gör et Sving.

Hvi banker da hans Hjærte? Ak, han ser sin Fæstemø,
den fuldeste Rosenblomst paa hele Sjællands Ø;
alt fra den spæde Alder var Tora ham bestemt,
seks Aar han drog i Leding, — hvis hun ham nu har glemt!

Der staar hun nu i Haven, som den rankeste Vaand,
og strækker mellem Grenene den flittige Haand;
hun hæver sig paa Taaen og plukker Æbler ned
og lægger dem i Kurven af det hvide Pileved.

Med sine trinde Fingre hun reder Træets Blad
af de guldgule Lokker og skiller dem ad;
da ser hun Ungersvenden, som kiger skjult derind, —
da isner hendes Hjærte, da blegner hendes Kind:

»Hist lurer jo en Viking bag Pilehækkens Væg,
saa rank som et Straa og saa stærk som en Eg;
ved höjre Hofte Øksen med Sølverblomst indlagt,
det brede, blanke Sværd ved den venstre holder Vagt.

Hvor mon han vel har røvet den gyldenblanke Ring,
som slynger sig om Armen med Bugter og med Sving?
og Hornet af Sølv? — Men hvor vil jeg dog hen?
Det er jo Asbjörn Bonde, min höjt elskede Svend.

For seks Aar siden vi leged her i Eng,
af Mod han var en Kæmpe, af Alder kun en Dreng;
nu er han seks Aar smukkere; eja, hvor er han smuk!
I, Freja mig bevare! Mon han hørte det Suk?

Men at skræmme mig saaledes, — naa, bi Du mig kun!«
Med Fingren lagt paa Kinden hun grunded en Stund,
saa iled hun til Laagen og lukkede den op
og vinkede ad Manden over Hasselbuskens Top.

»Hvis ej Du er en Viking med vildt og blodigt Sind,
saa træd igennem Haven med mig i Hallen ind!
Min Fader er til Skovs, men det er Skik i hans Hus,
at hver en Vandringsmand skal læskes af hans Krus.«

Hun førte ham i Stuen, lagde Hyndet paa Bænk
og rakte ham i Hornet den første Velkomstskænk;
hun bredte Dug paa Enden af det lange Egebord
og satte Fadet frem med Skinken trind og stor.

Saa sysled hun omkring ham, men han saa stille sad
og rørte ikke Haanden til Drik eller Mad;
hans Øje hende fulgte, ihvor hun monne gaa,
en brændende Længsel udi hans Blikke laa.

»Men se, Du vil ej smage hverken Sul eller Brød,
saa spis af denne Frugt, Du kan tro, den er sød!
Og vil Du ikke dette, saa fortæl mig da,
hvor gaar vel Din Vej, og hvor kommer Du fra?«

»Saa vidt om alle Lande jeg paa Bølgerne drog,
hist hviler sig min Snække fra det vildsomme Tog;
med Kong Regnar har jeg vovet i Frankland en Dyst,
og mine Sværd har blinket paa Grækenlands Kyst.

Nu vil jeg Ploven tømre i min rolige Bo,
hvor Bøgene værne, og hvor Aksene gro;
i Høsten vil jeg bede i Skov den vilde So,
om Vintren vil jeg tømme mit Mjødhorn i Ro.

En trofast Ven mig fulgte paa Havets stærke Flod,
han fulgte mig, ihvor jeg saa gik eller stod;
han hedder Asbjörn Bonde, og han sendte mig af Sted
at bringe Dig god Hilsen, — og Smykker har jeg med.«

Han sagde det saa hurtig og drog saa et Suk
og tømte saa et Mjødhorn med vældige Sluk;
men Pigebarnet rødmede, hun smilede, hun lo
og bukkede sig hastig og spændte sin Sko:

»Ak ja, jeg kan nok huske ham, vi legede i Eng
for seks Aar siden, da han endnu var en Dreng;
nu kendte jeg ham ikke, det tror jeg bestemt,
og mig har han vist ogsaa for længe siden glemt.«

— »Nej, frisk Dit Minde leved i hans Hjærte overalt,
i den fredelige Bugt, og hvor Slyngeregnen faldt,
i duftende Lunde, blandt Roser og Jasmin,
i Kamp, naar Sværd opstemte de frygtelige Hvin.

Saa tit har Freja hørt hans forelskede Ord,
Dit Navn han ofte satte mellem Odin og Tor;
hans Troskab er saa grön som Bøgetræet hist,
og aldrig vil den visne, det kan Du tro for vist.

Vel mangen faver Kvinde ham sendte søde Blik,
men aldrig ham beruste den stærke Luedrik;
i Myklegaard[1]) de vrimle som Foreller i en Aa,
men aldrig fik de Ungersvendens Hjærte til at slaa.

De ere slanke Svaner med krumme Örnenæb,
Gasellens frække Öje, Paafuglens stolte Slæb;
ej Morlandets brunrøde Rose blev ham kær,
kun Du, hans danske Lilje med Morgenrødens Skær.«

Med søde Smil paa Læben hun hørte hvert hans Ord
og lænede den hvide Arm paa mørke Egebord.
Hun sagde: »Ak, nu hører jeg, Du er da vist en Skjald;
Du øver Dine Kunster og følger Brages Kald.

Hvad Du har sagt om Asbjörn, det er jo grumme smukt;
men i mit Hjærte bærer det dog ingen liflig Frugt.
Hvi rejste han saa vide bort, mens jeg end var et Barn?
Ak, nu har Freja fanget mig udi et andet Garn.«

Det sagde hun med Liste. Men bleg som en Væg
han strøg sig barsk med Haanden om det krusede Skæg

[1]) Konstantinopel.

og rejste sig fra Bænken og tog til sin Hat,
ned ad den lange Halle han skyndte sig brat.

Da hørte han: »Ak, Asbjörn!« fra hendes Læber lød;
ham fór gennem Hjærtet en Glædessitren sød,
som naar en kølig Luftning i stille Sommernat
hel pludselig hensvæver i det gysende Krat.

Han vendte sit Hoved, han læste hendes Blik, —
der laa en ren Forklaring, han ingen anden fik;
de favnedes saa kærlig, de trykked Mund paa Mund
saa tæt som Tvillingmuslingen paa Havets tavse Bund.

Den gamle Torkil fejred saa stolt en Bryllupsfest,
og alle Asbjörns Gutter de vare med til Gæst;
hel lystig Leg blev dreven med Dans og med Sang,
Mjødhornet stod ej stille, mens Harperne klang.

Den tredje Dag til Stranden gik det hele Bryllupstog,
hvor Snækken utaalmodig laa i Bølgerne og slog;
med rige Skænk og Gave blev Ruffet fyldt paa Stand,
sidst førte man den bedste Skat ud fra den grönne Strand.

Høstsolen blinker liflig paa Himmelspejlet klart;
da bugne sig de hvide Sejl, og Snækken tager Fart.
Hvem fører Vestenvinden vel af Ulvesundet ud?
Ak, det er Asbjörn Bonde og Tora, hans Brud.

II. Midalderen.

Ansgar.

13. Ansgar og Gdbert.

(N. F. S. Grundtvig.)

Hos Fyrſterne ſad tæt i Ring
de Bisper rundt om Borde;
Hr. Ludvig[1]) holdt et Kejſerting,
og ſaa tog han til Orde:
„Hvor finder jeg den Klerk vel nu,
ſom vandre vil med troſtig Hu
til Hedninger i Norden?

Udſaaet er den gode Sæd
nu paa den brune Hede,
men Spiren er endnu ſaa ſpæd,
og Fjenden er til Rede.
Og ſove vi, ſin Klinte han
udſtrør da tyft og tæt paa Stand,
og ſpæde Spire kvæles.

Thi nævner mig en hellig Mand,
ſom, Gud til Pris og Ære,
vil flytte Stav til Daneland,
at døbe og at lære,
ſom mellem Hedninger vil bo,
at ſtyrke Kongen i hans Tro
og vinde Herren Sjæle!“

[1]) Kejſer Ludvig den fromme.

Der ſad den Skare, ſtolt og prud,
af Herrer og af Klerke;
de elſked Verden fremfor Gud,
det var ſaa godt at mærke.
Til Ring og Stav, til Borg og Len
var Bejlere vel ti for een,
til Marthyrkronen ingen.

De ſamled lidt med Stav og Sværd
og hviſked ſaa til Siden:
„Slet ingen, der har Gud ſaa kær,
vi kende nu for Tiden."
Hvor var det værſte Hedenſkab?
i Danmark eller Klerkelav?
Det maatte man vel ſpørge.

Da rejſte ſig en Abbed fin,
man kaldte ham Hr. Vale;
han mælte brat: „O Herre min,
nu mig Forlov at tale!
Jeg veed en Munk ſaa fin og from,
han kan ſaa godt ſin Kriſtendom
og har ſaa ſnild en Tunge.

Han haver Driſt og ſtærk Attraa
til Ordet at frembære,
og meget vilde han udſtaa
til Kriſti Pris og Ære;
han har ſin Gud og Frelſer kær,
og vover han ej denne Færd,
da vover den viſt ingen."

Det var den lille Munkeknøs,
ſom ſad i Korvejs[1]) Celle
og lyttede og græd og gøs,
lod ſig ſaa tit fortælle:

[1]) et Kloſter i Nordfrankrig.

„Nu blegnet er den Keiſer ſtor,
er død og lagt i ſorten Jord
med al ſin Glans og Vælde."

Nu var han ſig en Munk ſaa ſtor
og kunde Meſſer ſjunge,
ja, klart forkynde Herrens Ord
med en omſkaaren Tunge.
Som Torden det for Verden lød,
men Honning fra hans Læbe flød
for fattige i Aanden.

Det var den Munk, ſom Priſen bar
for Biſper og for Klerke;
det var den hellige Ansgar,
den Hedens Morgenlærke,
han gik til Rin for Ludvig frem,
ja først og ſidſt til Englehjem[1]), —
der klinger nu hans Harpe.

Det ſkulde fluks han ſvare paa,
om han til Danmarks Skove
ſom Ordets Tjener vilde gaa,
for Troen Livet vove.
„Ja, hjælpe Gud mig arme Mand!
Jeg gange vil, ſaa godt jeg kan,
hvorhen I mig vil ſende."

Og det kom ud blandt læg og lærd:
„Her er en Munk i Gaarde,
ſom vove vil den Daarefærd,
ja, Martyr vil han vorde.
Det er ſlet ingen kriſten Mand,
der ſaa fra kriſtne Fædreland
vil gaa til Hedenſkabet."

[1]) Ingelheim.

Det var Ansgar, den fromme Mand,
han blev i Sind saa bange,
og ingen Hvile havde han
alt for den gamle Slange;
med Verdens Latter, Spot og Had
sig blanded Verdens Lokkemad
og Venners Fristetaler.

Han gik sig i den Urtegaard
alt mellem grønne Ranker
og kæmpede den Kamp saa haard
med Tvivl og onde Tanker;
der læste han og bad i Løn,
ja bad til Guds enbaarne Søn
og græd saa bitre Taarer.

Der Fuglen sang saa sommerglad
alt under Rankens Buer,
der skrevet stod paa hvert et Blad
om klare, modne Druer:
om Ranken paa den danske Ø,
om Druen i Guds Paradis,
men ak, — ej for den fromme.

Alt som Ansgar da sad i Vraa
saa bitterlig at græde,
en Ungersvend mon for ham staa
i Gyldensthkkes Klæde.
„O, sig Du mig," saa lød hans Ord,
„har end Du Lyst at gaa til Nord
Dit Liv for Troen vove?"

„Hvad vilst Du her? Gak, frist mig ej,
gak bort til Dine Glæder!
Hvad vilst Du paa min øde Vej,
Du Mand i bløde Klæder?"
Saa lød den frommes haarde Ord;
han ventet Svig, ej Trøst paa Jord,
han var saa syg i Sinde.

Det svared da den Ungersvend:
„Fra Svig mig Gud bevare!
Men vandrer Du til Danmark hen,
jeg deler Færd og Fare;
mit Hjærte brast, om jeg Dig saa'
saa vennelos bedrøvet gaa
til vilde Hedninglande."

O, sligt et Ord maa tone ind,
som naar Serafer sjunge:
„Klar op, mit Hjærte, Sjæl og Sind!
Lovsyng Din Gud, min Tunge!"
Saa toned og det for Ansgar,
og Morgensolen straaled klar,
og Fuglen sang til Glæde.

Saa gav de i den Urtegaard
hinanden Tro og Love,
og, begge om de bange Kaar,
de alting turde vove;
af Gaarden ud de ginge nu
med Haand i Haand og Fryd i Hu,
alt som hinandens Engle.

Hr. Odbert hed den Ungersvend,
hans Byrd var som den bedste;
han kaldtes mangen Høvdings Ven,
var født til Borg og Fæste.
Det var alt som et Underværk,
og at i Under Gud er stærk,
vil Verden aldrig lære.

Saa drog de ud i Jesu Navn
at bygge Danmarks Kirke;
de foer paa Rin til Dorstad[1]) Havn,
de gik til Danevirke;

[1]) I Vestfalen.

de bygged paa en bedre Vold
med Prædiken og Skolehold
i Marken og paa Heden.

Saa rejste sig i Morgengry
saa nær ved Danevirke,
ved Sliens Bred, i Hedeby
den første Danekirke;
og Erik hed den Herre god
af Jyllands gamle Kongeblod,
som tømre lod den Kirke.

---

14. Ansgars Død.

(N. F. S. Grundtvig.)

Ansgar han laa paa Sotteseng,
udtæret under Smerter,
han drog i Herrens Klokkestræng
og tændte sine Kærter,
to for Sankt Peder og Sankt Hans,
een for Maria, Kirkens Glans, —
det var en Kyndelmisse.

At Martyrdøden ej han led,
det var hans største Kvide,
o Danmark, Du i Kærlighed
med Din Apostel stride!
Naar da paa Straa Du sover hen,
Du dog skal dele med Din Ven
hans Martyrdød og Krone.

Alt paa Maries Lutre-Dag
han vented Bod for Smerte,
da brændte og med Lue svag
saa blaalig alt hans Kærte;
een Nat dog var tilbage end,
med Suk han gennemvaaged den,
med Bøn og Bemodssange.

Men der det lysnede i Øst,
da løftes og hans Tunge,
og Præsterne med højen Røst
Lovsangen bød han sjunge.
„O store Gud, vi love Dig,"
da klang i Kor højtidelig,
og „Troen" blev udsjunget.

Der Morgensolen lyste ind
alt gennem Kirkerude,
da hvisked Straalen til hans Sind:
„Jeg Herren skal bebude."
Sit Hoved han opløfte lod
og aad hans Kød og drak hans Blod,
hvis Lem han vilde være.

Saa løfted han sin Haand saa from
og tog i Bøn til Orde:
„O fromme Gud, gak ej i Dom
med dem, som ondt mig gjorde!"
Derpaa han bad sin femte Bøn,
paakaldte Guds enbaarne Søn,
gav ham sin Sjæl i Gemme.

O Danemark, o pris dog Gud,
og leg for ham med Ynde,
som ved et saadant Sendebud
Dig Troen lod forkynde!
O, se Forbilledet i ham
af hvad Du, trods al Verdens Skam,
i Verden skal udtrykke!

15. Tyre Danebod.

(Laurits Kok.)

„Danmark, dejligst Vang og Vænge,
lukt med Bølgen blaa,
hvor de vakre, voksne Drenge
kan i Leding gaa
mod de tyske, Slaver, Vender,
hvor man dem paa Tog hensender, —
een Ting mangler for den Have:
Leddet er af Lave.

Bælt[1]) af Guds Forsyn her hegner,
værger fleste Land;
hvad man under Danmark regner,
nyder Værn af Vand.
Ingen Nabo, som vil vinde,
tør paa Danmark gaa i Blinde;
fik vi Leddet hængt til rette,
Landet skuld' vi tætte.

Melfar Sund os Fyn beskytter, —
samt hin høje Klint;
indtil Gjedsør' ingen Rytter
ride skal for svindt[2]).
Guldborg Sund for Laaland genner,
Øresund vort Sjælland tjener;
hvert Land har sit eget Lukke,
alt maa Jylland bukke.

Holster, Vagrer, Lyneborger,
som en skad'lig Flod,
gør os Jylland mange Sorger,
styrter meget Blod.

[1]) her: Østersøen. [2]) hurtig.

Hvo kan vende ſlig en Vane?
Det er Skam at lade rane
ſaa vort Fæ, vort Gods, Formue, —
Pil vi har og Bue."

Saa begyndte Dronning Tyre,
ret kaldt Danebod,
tale til de Danmarks Styre',
foreſad med Mod:
„Gabet kan vi vel tillukke,
ſaa vi os ej lader pukke
af hver fremmed Løbeſkytte,
gæſter os for Bytte.

Fra Moradſet veſt ved Strande
til Møſund i Sli
vil vi os en Vold bemande,
gør' en ſnæver Sti.
Alt ſkal den os Orlov bede,
ſom vi gennem ſtulle ſtede;
ej ſkal hver der gennem fare
med vor ſtjaalne Vare."

Det ſom faldt i hver Manns Øre
og enhver befaldt[1]), —
lod ſig af Kong Harald høre,
taktes overalt.
Bud man over Riget ſend'e:
Hvo ſig for en danſk vil kende,
møde der med Vogn og Heſte
Volden at befæſte!

Fra den østre Danmarks Side
kom de ſkaanſke ſkrap,
Sjællandsfaren her vil ſlide,
ingen var ſaa knap;
Fynbo, Laaliken og Syden,
ſamt hvo ſade næſt ved Gryden,

[1]) huede.

ingen ſig da glemte hjemme,
ſom det Værk kund' fremme.

Danebod ſig hjært'lig glæd'de,
der hun Skaren ſaa',
ſagde: „Vi om højt tør vædde,
Værket fort ſkal gaa.
Henter, Iyder! Oſt og Kage,
mens de andre Muld mon' age.
Jer Koſt kan Jer Umag ſpare,
ſkal den Gerning vare."

Skaaningen begyndt' at grave,
førſt fra Kalegat[1]),
frem til Hollingſted[2]) og lave
Volden høj og brat.
Fem Gang ſeks Fod blev den laveſt,
ſeks Gang otte Fod var rageſt,
ſommeſteds kun fyrretyve,
ſom den bedſt kund' blive.

Sjællandsfar og Fynbo Reſten
gjorde færdig ſnart;
Iyden ſkaffed Mad for Gæſten,
intet blev her ſpart.
Een Port paa hver hundred Favne
rejſte de, lod Taarn ej ſavne,
hvoraf Fjenden ramte Skade,
naar han tog til Stade.

At dis ſnarer' færdes kunde
Værket med Behør,
Dronning Tyre lod af Grunde
rejſe, ſom man kør'
gennem Volden, ſig en Bure,
paa det Værk at have Kure[3]).
Kart[4]) ſig noget ret vil føje
under fremmed Øje.

[1]) øſterpaa, ved Sli. [2]) mod Veſt, ved Trene Aa. [3]) Vagt. [4]) ſjælden.

Efter Ønske vokste Volden,
Danevirke kaldt,
som har mangen Tørning holden,
før den slet forfaldt.
„Leddet," sagde Dronning Tyre,
„har vi hængt; Gud Vangen hyrde[1]),
at den ingen fremmed bryder
eller Hofbud byder!

Danemark vi nu kan ligne
ved en frugtbar Vang,
hegnet rundt omkring; — Gud signe
den i Nød og Trang!
Lad som Korn opvokse Knægte,
der kan frisk mod Fjenden fægte
og om Danebod end tale,
naar hun er i Dvale!"

---

16. Biskop Poppe.

(Af Rimkrøniken.)

— Den tredje Tid, jeg[2]) greben vaar,
da vare mine Land saa arme,
thi havde jeg da fuldbange Kaar,
til Kvindfolk de mig forbarmde.
Fruer, Jomfruer og gode Husfruer
med andre gode danske Kvinde,
de løste mig da med deres Afgerd[3]),
saa vel bleve de til Sinde.
Thi gav jeg dem saadan en Fordel,
at de maatte siden ærve
halv Lod, som Manden faar hel,
saa monne de det forhverve.

[1]) vogte. [2]) Svend Tjugeskæg. [3]) Gjendele.

Da jeg befandt, at mig saa gik,
jeg lod ej længer dvæle;
den helge Tro jeg snart undfik
og lagde med Gud saa Fælle[1]).
Saa gik det mig da vel i Hand,
ihvort som jeg mig vendte,
thi fik jeg Norge og saa England,
jeg dem at skatte kendte.
Saa raadte jeg alle danske Mænd,
at de skulde dem omvende
og tage den Tro, som mer er sænd[2])
end den, deres Fader dem kende.
De sagde, de kunde med intet Skel
deres fædrene Tro fornedre,
uden de saa' der Jærtegn til,
at den ny Tro vaare bedre.
Der var hos mig da Kejserens Bud,
Hr. Poppe monne han hede;
han svarede saa, at, „vil det Gud,
jeg vil Eder Jærtegn vede[3])."
Han sætte sig paa sine bare Knæ,
han bad til Gud, den milde,
at han sin Miskunds Liggendefæ
vilde te det Folk til Ville.
Saa tog han paa sin bare Hand
et gloende Jærn at bære't;
det hanum dog intet mere brand,
end som det koldt havde været.
Siden tog han paa sin bare Krop
en sid, bevækset Pale[4]);
han stak paa Ild, lod brænde hende op,
hans Lemmer vare lige svale.
Da de havde set de Jærtegn tu,
som Gud ham fore dem te'de,
de toge ved Troen med fulder Hu,
de glædes den Maade, dem skete.

---

[1]) Forbund. [2]) sand. [3]) vise. [4]) bevæbset Pale d: Kaabe, gennemtrukken med Voks.

Saa bleve da alle danske Mænd
i Kristentro fuldfaste,
rig og fattig, hver og een,
den hedne Tro de kaste.
Da vare gangne af Guds Søns Aar
ni Hundred og fire Sinde tyve
og seks dertil, som skrevet staar,
jeg vil det ikke lyve.
Derefter toge vi fore en Sæd[1]),
om noger paa anden vilde kære[2]),
vilde han ikke gange derved,
da skulde han sig saa skære[3]):
Bære i bar Hand et glødende Jærn
uskader og det ej vrage[4]),
men gøre dermed sin lovlige Værn
og være siden aarsage[5]), —
og ej da fægte, som førre var Sæd,
om Sager og om Vanskæmme[6]),
fordi den blev ofte slagen ned,
som før havde Skaden hjemme.

Kristelige Sagn (Legender).

(17, 18, 19, 20, 21 og 22.)

17. Næsegreven.

Efter et mønsk Sagn.

(B. S. Ingemann.)

Naar Uglen tuder ved Midnatstid,
naar Stormene hvine i Skoven,
naar Bølgen slaar fort mod Klippens Krid',
og skibbrudne jamre fra Boven, —

[1]) Vedtægt. [2]) klage. [3]) rense. [4]) kaste. [5]) sagesløs. [6]) Tvistighed.

da rider et Spøgels' paa Fjældets Rand
og hyler og slynger en gnistrende Brand;
naar Sol farver Klippernes Tinde,
det Spøgels' i Havet mon' svinde.

Og Sagnet ganger saa vide om Ø
om Næssegreven hin gramme:
Han lured i Hulen ved vildene Sø
hver skibbrudden Mand at annamme;
han plyndred og klædte dem nøgne af
og styrted dem saa i den dybe Grav
og samled Guldet hint røde
med Purpur og Vinen den søde.

Om Dagen sad han ved brede Bord
og tømte den sølverne Kande;
han klædte sig herlig i Silke og Mor
alt fra de fremmede Lande.
Naar Natten var sort, og Stormen var vild,
da red han paa Fjældet med flammende Ild;
det Sømanden saa' i det fjærne
og fulgte den troløse Stjærne.

Men Faklen ledte paa Klipper og Rev
og paa de farlige Grunde;
de Kystfarers Skatte til Stranden drev,
mens Ejerne sjunke til Bunde.
Og undgik nogen den bratte Død
og paa en Planke til Landet flød,
Uhyret fluks Svømmeren mødte
og grum fra Livsbredden stødte.

En Gang opdrev der et Brag paa Strand,
slet ingen af Bølgen var sparet;
paa Klippen sad kun en enlig Mand,
af Morgensolen opklaret.
En Pilgrim var det, saa from i Hu,
fra Jorsal[1]) maatte han stande nu,
og Herren, som for os døde,
han bar paa Guldkorset det røde.

[1]) Jerusalem.

Han trykte den Frelsermand til sit Bryst,
mod Himlen stirred hans Øje;
paa Jorden søgte han ingen Trøst,
men kun hos Gud i det høje.
Det saa' den Røver fra høje Land, —
han lo og stødte sin Baad fra Strand;
han skued kun Guldet det røde,
ej Herren, som for os døde.

Med venlig Mine, med blodigt Sind
Næsgreven mod Klippen henglider;
om Morderen suser en Nordenvind,
saa rolig den Pilegrim sidder.
I Haanden glinser det røde Guld,
og om hans Tinding sig underfuld
en straalende Glorie[1]) tegner, —
det Næsgreven skuer og blegner.

Og som han hæved den Haand saa skræk
at gribe det hellige Billed,
da isned hans Hjærte af Helvedes Skræk,
og blodige Sveddraaber trilled;
han hyled — og styrted mod Klippen død,
og Hjærnen rundt om paa Havet flød;
den Pilgrim sig korsed og sukked,
og Baaden til Stranden ham bugged.

Naar Uglen tuder ved Midnatstid,
naar Stormene hvine i Skoven,
naar Havet slaar fort mod Klippens Krib',
og skibbrudne jamre fra Boven, —
da rider det Spøgels' paa Fjældets Rand
og hyler og slynger en gnistrende Brand;
naar Sol farver Klippernes Tinde,
Næsgreven i Havet mon' svinde.

[1]) Straalekrans.

18. St. Lavrentius.

(P. M. Møller.)

Bonden beder med liden Ro,
naar Regnen slaar paa hans Hue;
naar Taaen er kold, og Ryggen vaad,
kun lidet hans Tanker due.

Det var St. Lavrentius,
han agter en Kirke bygge;
thi ganger han ud paa den brede Vej
med Tiggerpose paa Rygge.

Ganger han ud paa den brede Vej
alt med sin Fattigmands Pose;
hans Øjne de vare som Alterlys,
hans Kind den var som en Rose.

Det var den hellige Herrens Mand,
han sankede Guldet røde.
Hans Sko var reven, hans Fod var hoven,
det gjorde ham megen Møde.

Han samlede mægle Guld og Sølv
alt paa de riges Trapper;
men aldrig han ejer en Kjortel ny,
han gaar i de gamle Kapper.

Han drikker stedse det klare Vand
og aldrig Vinen saa rød;
thi bekken Eddike Kristus drak
i sin uskyldige Død.

Og aldrig han tager ved anden Mad
end Stodderbrød, det sorte;
Hunden river hans bare Skind
alt for de rige Mænds Porte.

Men da han langer til Lundeby,
hans Tiggerpoſe var fuld;
og aldrig et Lem han røre kunde,
ſaa mødig han falder omkuld.

Han tingede kunſtige Meſtere,
de ſkulde den Kirke rejſe;
Muren ſkulde være rød og tyk,
med Taarne ſkulde den knejſe.

Ørnen flyver i vildene Luft,
han kan ſine Vinger ſtrække;
det mente han, St. Lavrentius,
de Taarne ſkulde ham række.

Den Muldvarp kryber i dyben Muld,
hvor Snuden den kan bunde;
der vilde han, St. Lavrentius,
den Sten ſkulde Kirken grunde.

De Meſtere mure den lange Dag
alt udi den bare Skjorte;
men hver den Sten, de mure ved Dag,
den var om Natten borte.

Om Morgenen laa baade Kalk og Sten
vidt om paa den grønne Hede,
ſligt gjordes af alle de Trolde ſmaa
og alle de Kæmper lede.

Lavrentius vaager ved Midjenat,
hans Tanker løbe ſaa vide;
det var da den ſorte Trold,
han ſtander ved Munkens Side:

„Hør Du mig, St. Lavrentius,
den Kirke jeg bygger paa Slette,
vil Du mig goden Murerlon
med Haand og Mund forjætte.

Og Du skal give mig Sol og Maane,
dertil Dine Øjne baade,
eller Du skal sige mig, hvo jeg er,
mit Navn det være Din Gaade."

Det var St. Lavrentius,
han nikker med Hovedet brat;
det var da den forte Trold,
han bygger en Kirke ved Nat.

For St. Lavrentii venstre Øje,
tilmed for hviden Maane
han bygger et langt og prægtigt Taarn,
det synes i hele Skaane.

For St. Lavrentii højre Syn
og for den røde Sol
han bygger et andet Kæmpetaarn,
det synes ved Nørrepol.

Lavrentius den Morgenstund
staar glad for gyldne Alter;
der drikker han af den hellige Kalk
og synger en dejlig Psalter.

Men den Gang Solen han gik ned,
og Mørket det drev paa,
da monne den Herre saa sørgendes
paa Marken ene gaa.

„Hvor skulde jeg hitte det Troldenavn,
naar jeg det aldrig vidste?
Jeg vilselig maa mine Øjne to
i Nat til Troldene miste.

O, Skade for mit gamle Syn,
som jeg ej kan bevare;
men allermest for Sol og Maane,
de skinne begge saa klare."

Den Herre lagde ſig ned og bad
alt paa den grønne Høj;
da hørte han i Højen brat
en Puslen og en Støj.

Det var det arrige Troldebarn,
ſaa ſaare hans Øjne runde,
og Moderen ganger op og ned
og tyſſer ham, ſom hun kunde.

„Slaa Dig til Taals, min rare Glut!
Du lade Graaden fare.
Nu kommer Find med Sol og Maane,
med Kriſtmands Øjne klare!

Og det var St. Lavrentius,
han bliver ſaa glad til Mode;
frelſt var Sol, og frelſt var Maane,
dertil hans Øjne gode.

Thi da den lede Troldemand
ad Hjemmet monne lakke,
han ſiger: „Du være velkommen, Find,
alt i Din egen Bakke!"

Og det var da den laadne Trold,
han ſkreg i Højen inde,
og ſkrige gjorde det lidet Barn,
tilmed den lede Kvinde.

Trolden havde ſaa dybt under Muld
de krogede Lønnegange;
der tager han til med Barn og Viv
ſaa ſkyndelig at gange.

Og da de under Kirken kom,
da dukker han op ſin Pande,
da monne han med ſit Barn og Viv
paa Kirkegulvet ſtande.

Da griber han om den Støtte stærk,
og det med megen Harme;
at knuse den Kirke det var hans Agt,
med sine Helvedes Arme.

Da kunde han aldrig røre et Lem
og aldrig Benet flytte;
han staar, en Kæmp, i denne Stund
ved Lundakirkens Støtte.

Løser hans Kvinde sit lange Haar,
hendes Lokker i Gulvet rinde,
og om en Stolpe, tyk og stærk,
det Baand hun monne vinde.

Da blev hun Sten i samme Stund,
og Sten blev hendes Unge;
der staar hun med sit Hovedbaand,
naar Folk i Kirken sjunge.

---

19. Sankt Kirsten.

(A. Oehlenschläger.)

I gamle, længst forsvundne Tid
der var en dejlig Pige;
hun var saa god, hun var saa blid,
hun var saa from tillige.
Et Krucifiks[1]) i Hytten stod;
for det hun altid knælte,
naar Maanen med sit Aftenblod
paa Krucifikset dvælte.

En Gang hun gik i tykke Skov
og fæstede sit Øje,

[1]) Kristkors.

imens hun ſang ſin Frelſers Lov,
paa Stjærnen i det høje;
da foer hun vild paa ſpæde Fod,
og Tørſten hende plaged, —
til ſidſt blev hun i Hu ſaa mod,
hun græd og ſig beklaged:

„Ak Gud, hvorledes kommer jeg
i Aften til min Hytte?
Jeg rent forfejlet har min Vej,
jeg kan ej Foden flytte,
jeg er ſaa tørſtig, og her er
ej allermindſte Draabe,
kun vilde Dyr og Spøgelſer, —
ak Gud, hvad kan jeg haabe?"

Og ſe, — hver den, ſom tror paa Gud,
den hjælper han i Nøden —,
hvor Taaren faldt, et Bæld[1]) ſprang ud
og lo i Aftenrøden.
Da drak hun af det klare Vand
og fulgte Bølgen rolig;
den ledte med ſin Blomſterſtrand
til Kirſtens lille Bolig.

Sankt Kirſten hviler ſødt i Blund
i Gravens Arme milde;
dog kommer hun hver Midnatsſtund
og ſtirrer paa ſin Kilde.
Som hendes Øje den er blaa,
ſom hendes Blik den blinker.
Kom I, ſom gaa der ovenpaa,
ſe, liden Kirſten vinker!

[1]) Kirſten Pils Kilde i Dyrehaven ved København.

20. Helene.

(Chr. Richardt.)

Hvor Kullen ſtejler mod ſtormende Sø,
der har hun ſin Hytte, den hellige Mø;
nu ſtaar hun højt paa det vilde Fjæld
at ſige den ſynkende Sol Farvel.

„O Hav, Du Dronning i Kjortelen blaa
med tuſend funklende Guldkorn ſmaa,
Du Veſtens bævende Roſenvold
med Solens dalende blanke Skjold, —

o, kunde jeg blaane ſaa mit Spind,
og kunde jeg væve de Guldblink ind,
og kunde jeg ſømme min Silke ſaa
og Skyens Purpur om Fingren ſlaa, —

da ſkulde jeg ſkære den Herre Kriſt
et Alterklæde ſom Luen hiſt,
da ſkulde jeg virke med Silke fin
til Alterbordet et ſkumhvidt Lin!"

Hun ſtod fortabt i det ſagre Syn,
ſom vilde hun tælle de gyldne Lyn,
i hendes Hjærte ſaa ſødt det ſang, —
da blev hun med eet om Barmen trang.

Om hende lænked en Arm ſig faſt,
hun mødte hans Øjes Slangekaſt,
og Blodet jog ſom en Styrtningselv:
det var Herren i Landet, Jarlen ſelv.

Jo mer hun jamred, jo mer han lo,
hun hang som en Rose i Tidslens Klo;
stum stirred hun over Havet ud,
men Hjærtet sukkede: „Hjælp nu, Gud!"

Hun lod, som hun rakte sin Mund til Kys, —
men samme Time hun sled sig løs;
hun lod, som hun gav sig i hans Favn, —
men Havet var hendes Længsels Havn.

Et Nu, og hun stod paa den bratte Skrænt
med Offerflammen i Øjet tændt;
saa styrted hun sig i Dybet trøst,
som Barnet tyr til sin Moders Bryst.

Hun steg, hun sank, og hun steg igen,
selv var hun hos alle Sjæles Ven;
men frem sig bugged i Maaneskin
en Pude for hendes hvide Kind.

Den sked sig frem af den graa Granit,
den flød paa Bølgerne let og blidt,
den gyngede hende mildt af Sted
i Nattens Stilhed til Sjællands Bred.

Og hist, hvor brusende Kattegat
skyller vor Strand ved Dag og Nat,
der sandt de hende paa hviden Sand,
da Solen steg over Klintens Rand:

Om hendes Hoved af Tang en Krans,
om hendes Læber en Morgenglans, —
til Gravlin gav hende Bølgen blaa
hint Rosenklæde med Guldblink smaa.

21. Den hellige Anders.

(J. L. Heiberg.)

Naar Vandringsmanden mellem Mark og Enge
ad Landevejen gennem Sjælland gaar,
da ser han, naar til Slagelse han naar,
en lille Høj paa blomsterklædte Vænge.
Et Kors af Træ har staa't paa Højen længe,
endnu i Dag paa samme Sted det staar.
Dets Helligbed saa godt, som jeg formaar,
jeg Eder tolke vil ved Harpens Strænge.
Af Troens Kraft bejsælet, jeg forsøger
enfoldeligen at fortælle her,
hvad jeg har læst derom i gamle Bøger.
Saa laaner mig da villig Eders Øre!
Forsamler Jer ved disse høje Træer,
og lader Sangen Eders Hjærter røre!

Der var en Gang i længst forsvundne Dage
i Slagelse en Præst, som Anders hed;
i Dyd og Fromhed ej han havde Mage,
han forestod Sankt Petri Menighed.
Ham længtes til Jerusalem at drage
og knæle ved sin Frelsers Gravhøj ned;
thi drog han bort fra Hertas grønne Skove,
selv tolvte Mand, hen over mørken Bove.

Den lette Snække skød sig hurtig frem,
de sejled dagligen et mægtigt Stykke
og naaede snarlig til Jerusalem
og takked Gud for deres gode Lykke.
Til Kristi Grav de straks begave dem,
at løses fra de Synder, som dem trykte.
Med fromme Taarer Frelseren de bade,
at Synderne han vilde dem forlade.

Da nu Husvalelse og Trøst de finge,
gik de fra Graven og forlode den;
til verdslig Dont de Pilegrimme ginge,
men Anders vendte dagligen igen.

Hver Gang, som Klokkerne til Messe ringe,
saa vandrer han til Jesusgraven hen.
De andre tabe sig i jordisk Handel,
han tænker blot paa Jesu Kristi Vandel.

Sær da Skærtorsdag og Langfredag kom,
da kunde han sig ej fra Graven skille,
da mon' han Jesu Lidelser og Dom
med fromme Taarer sig for Øje stille:
Getsemane med Petrus, Judas, som
forraadte ham, — hvordan han bar saa stille
det bitre Kors, den tunge Marterkrone,
hvorved han maatte Gud med os forsone.

Den næste Dag forsvandt, og Solen stod
nu Paaske Morgen over Havets Flade.
Da kom de andre: „Vinden er os god,
nu maa vi straks Jerusalem forlade."
Saa raabte de med Munterhed og Mod,
og Anders om at skynde sig de bade.
„Vel," svared Anders, „jeg vil ikke dvæle,
dog lad os først en Gang ved Graven knæle!"

„Nej," raabte de, „det blive vil for silde;
en Time fast har Solen været oppe,
nu kan vi ej med Knælen Tiden spilde." —
„Saa vandrer da i Forvejen til Joppe,"
var Anders' Ord, „om ej I bede ville!
Jeg ventes under hine Palmetoppe,
hvor efter Torsdags- og Langfredags-Sorgen
jeg Glæden nyde vil paa Paaske Morgen."

Saa talt, han vandrede til Graven hen;
der var en Sværm af fromme Mænd til Stede,
den kendte Anders, og han kendte den,
thi delte han med den sit Hjærtes Glæde.
Han talte for den om Opstandelsen
og læste Messer og af Fryd mon' græde.
Da sagde han Farvel og gik til Joppe,
men Solen højt paa Himmelen var oppe.

Da did han kom paa lyſen Formiddag,
ak ſe, da var det danſke Skib jo borte; —
de haarde Hjærter, ſom en verdslig Sag
ſaa tidlig havde ført fra Jorſals Porte,
forlode ham. Han ſaa' det røde Flag
at vugges fjærnt paa Bølgerne de ſorte.
Alene ſtod han og forladt tilbage,
betroede Vindene ſin bitre Klage.

Ej kunde han ſin dybe Sorg fordølge,
hans Taarer runde ned i ſalten Sø.
„Ak," ſukked han, „jeg Eder ej ſkal følge
tilbage til min elſkte Fædres,
ej ſkue mer den danſke Skov og Bølge.
O huldе Frelſer, lad mig heller dø!
Lad blidt mig ſlumre hen i Dine Arme!"
Saa bad han højt med Taarer og med Varme.

Men Vinden ſpotter ad den armes Klage
og fører Skibet bort alt mer og mer;
fuldendt er ſnart den ſaligſte blandt Dage,
thi Solen alt fra Veſterhimlen ler.
Bemodig Anders, vandrende tilbage,
mod Staden gaar, da pludſelig han ſer,
mens noget rasler ved hans højre Side,
en venlig Herre paa et Æſel ride.

Hans Kjortel ſimpel var, men lys og ren,
hans Miner ſaare venlige og milde,
og i ſin Haand han holdt en Palmegren
og ſagde: „Kære Ven, det bliver ſilde,
og jeg kan mærke, Du har trætte Ben,
Du kunde let i Skoven Dig forvilde.
Kom, ſæt Dig op, om Du med mig vil være!
Det ſamme Dyr os begge to kan bære."

Forundret ſtirred Anders længe frem
og ſagde: „Sig, hvorhen vil Du da ride?"
„Min Ven, jeg rider til Jeruſalem,"
genſvarte han. Da ved den Herres Side

ſig Anders ſatte. Æslet gik med dem
ad Vejen hen. Den Herre ſaa' ſaa blide
paa Anders, at han glemte faſt ſin Kummer
og i hans Arme fandt en rolig Slummer.

Men da om føje Tid han vaagned op,
da laa han paa en Høj i grønne Dale;
ſig friſke Blomſter hvælved om hans Krop,
udſprungne nys paa Markerne de ſvale.
Han øjned Bøgeſkovens lyſe Top,
hiſt monne Lærken ſlaa, her Gøgen gale;
de travle Bier ſig omkring ham ſvinge,
han hører fjærnt en Aftenklokke ringe.

Han rejſte ſig, men maatte atter ſegne
tilbage, ſtudſende, jo mer han ſaa';
thi vel bekendt ham ſyntes alle Egne
hver Genſtand, ſom hans Øjekaſt faldt paa,
hvorhen han ſtirred i de ſkønne Egne.
Paa Marken monne trende Hyrder gaa.
De kom og talte til ham. Da førſt ganſke
forbavſtes han, thi deres Ord var danſke.

Han blev ſaa underlig, han tror ej, hvad
hans Øren høre, hvad hans Øjne ſkue.
Han rejſer ſig, han ſer forſkrækket, glad
en velkendt By i Aftenſolens Lue.
O ſtore Gud, det er hans Fødeſtad!
Se Spiret af Sankt Peder og Vor Frue,
hans eget og de andre Præſters Sogne!
Han ikke kan af ſin Forundring vaagne.

Han hører end den ſamme Klokkeklang;
det er Sankt Petri Taarn, hvis Klokker ringe
og ſamle Sognets Folk til Aftenſang.
De kendte Toner i hans Øre klinge,
han kan ej længer ſtandſe nu ſin Gang;
til Byen iler han paa Andagts Vinge
og følger Vejen med de mange andre
andægtige, ſom hen til Kirken vandre.

Forundret se paa ham de fromme Sjæle,
og alle kende deres Præst igen.
De gamle bukke sig, de unge knæle
og raabe lydt: „Velkommen hjem igen!"
Han tale vil, men Glædestaarer kvæle
hans Stemme. Tavs igennem Sværmen hen
til Kirken gaar han. Hele Mængden følger
med Ilen, lig et Havs oprørte Bølger.

Og Prækestolen ingen at bestige
sig vover, siden Anders nu kom hjem,
og alle Folk med Længsel uden Lige
forlange højt, at Anders skal staa frem,
og at han atter nu Guds Ord skal sige.
Han kan ej dvæle, han maa lyde dem;
han træder frem, — i en begejstret Tale
han monne syrigen sin Andagt male.

Paa samme Dag han i Jerusalem
holdt Messen og kom til sit Sogn tilbage
i Slagels' og holdt Aftensang med dem. —
Først efter flere Maaneder og Dage
de andre elleve kom atter hjem,
da først de havde udstaa't mangen Plage
af Storm og Ubejr, før den vrede Vove
dem vilde bringe hjem til Sjællands Skove.

Men da de skued her den fromme Mand,
som i Jerusalem endnu de troede,
især da man fortalte dem, at han
paa samme Dag, som de ham grumt forlode,
var kommen hjem fra Joppes fjærne Strand,
da bleve de hel underlig til Mode, —
da gik af det Mirakel Ord og Rygte,
og tusend fromme Helgenen besøgte.

Og Gud forundte ham at leve længe
og gav ham Helgenkraft hel meget var:
Paa Solskin kunde han sin Handske hænge,
et nattegammelt Føl ham baaret har,

hvorpaa han indred Byens Mark og Enge
til stor Forundring for Kong Valdemar, —
med meget mer, som min uvante Tunge
ej værdig er at nævne eller sjunge.

Til sidst han flygted til den dunkle Skov
og boede der i Klostrets stille Bolig,
indtil han bort fra Verdens Tummel sov
hen i en salig Slummer, mild og rolig.
Endnu man kalder Slottet Andersskov
til Minde om den fromme Anders' Bolig.
I Slagelse, sin Fødeby, med Iver
som Helgen og Patron han dyrket bliver.

Sankt Anders hviler nu i Dødningskrin
i Petri Kirke. Men den Høj, hvorpaa
han vaagned trøstet op af Søvnen sin,
end kaldes Hvilehøj. Et Kors mon' staa
der oppe med en Indskrift paa Latin,
som halv er slettet ud, men lød som saa:
„Til Minde om Sankt Anders, som i Joppe
indslumrede, men vaagnede her oppe."

---

22. Skovkirken.

(A. Oehlenschläger.)

I Gudbrandsdalen stod en enlig Hytte,
hvis Ejer ej var bleven Dødens Bytte,
da Pesten dybt sin Vinge synke lod
og bragte Gæring i det friske Blod
og Skræk og Kval og Vaande,
hvorhen den gustne Heks henblæste med sin Aande.

De friske Nordmænd, vant', at Luft hin rene
omboltre skulde Fjældets høje Stene,

ſom Fluer ſank; den vamle Hede kom
og gjorde Bjærget nøgent, Dalen tom
og lagde alting øde,
ſom naar en Nattefroſt affvider Dagens Grøde.

Den ſtærke Arm, ſom raſk og uforfærdet
var vant at ſtyre Ploven, ſvinge Sværdet,
blev mat; ej Foden mægted mer at gaa;
Øjet blev rødt, og Læberne blev blaa, —
og Norges Piger ſvunde
ſom Roſer i de vaade, kolde Nattelunde.

Den Barm, hvis Skønhed hele Jorden hylder,
ſvandt ind og ſteg igen med ſorte Bylder;
og Kæmpens Hals, der nys med Sundheds Lyſt
det ſnilde Hoved bar paa ſtolte Bryſt,
ſank ſom en ſlappet Bue,
og til et udbrændt Kul blev Øjets hede Lue.

Naar Solen ſteg nu i ſin Morgenrøde,
da fandt den alting tomt og alting øde;
hvorhen den ſkued fra ſin gyldne Top,
blev den kun vaer en halv forraadnet Krop;
da ſitred den og blegned
og ſvøbte ſig i Sky'r, til atter ned den ſegned.

Fælt monne Sneen over Graven ſyge,
kun hiſt og her man ſaa' en Skorſten ryge.
Saaledes længe vekſled Aar med Aar. —
I Gudbrandsdalen ſtod endnu en Gaard;
fra den de Slægter ginge,
ſom ſtimled folkerigt nu atter hen paa Tinge.

Paa Tinget monne de ſig tit forſamle;
der talrig ſtod de unge med de gamle.
De raadſlog om, hvordan de ſkulde faa
en Kirke bygt, ſom kunde frejdig ſtaa,
hvor de med hellig Viſe,
med Prædiken og Bøn Gud Herren kunde priſe.

Da maatte sorrigfuldt de med hverandre
med uforrettet Sag fra Tinget vandre.
Skønt hver sin Skærv, i Hjærtet from og ren,
henlagde glad paa gamle Kongesten,
blev dog kun Summen ringe;
og mer formaa'de de nu ej at sammenbringe.

I Somrens Tid, naar alt var lunt og stille,
naar Løvgens Bølger monne sagte trille,
da samled de hver Søndag sig en Stund
udi en kølig, dunkel Birkelund;
og fromt sig hvælved Birken
da over dem saa trygt, som om de sad i Kirken.

Men naar det isned omkring Fyrrens Blade,
naar Græsset svandt og viste Klippens Plade,
naar Vintren spændte sig i Panser ind
og svang sig paa sin Ganger Hvirvelvind, —
da sad enhver alene,
da kunde de sig ej med Andagt mer forene.

Hør nu, hvor snart den gode Gud med Styrke
sin Bistand giver dem, som fromt ham dyrke:
To Børn, det var en Pige med en Dreng,
en Sommersøndag gik ad grønne Bæng;
da fik de Lyst at bove
sig over Klippen i de dunkelgrønne Skove.

Det var den første Pinsedag, den skønne,
den muntre Fest, som holdes i det grønne.
Der havde Bygden den nu nylig holdt,
mens alle Blomster dufted frisk og boldt;
bag Nordens Granepalmer
de havde lovet Gud med høje Jubelpsalmer.

Som nu de Børn rundt om i Skoven vanked
og legte, sprang omkring og Blomster sanked
og trængte did, hvor Skovens tykke Krat
selv gjorde lysen Dag til mørke Nat;
da mon' de sig forvilde,
og Solen sank i Hav, og det blev mørkt og silde.

Dog kom de hjem ej til den vante Hytte,
forgæves mon' den bange Moder lytte,
og Natten svandt, de kom endnu ej hjem;
men Dagen kom, og Dagen bragte dem,
saa munter og fornøjet,
med Blomster hver i Haand og glade Smil i Øjet.

Og da dem spurgtes, hvi de blev saa længe,
hvi ej de kom, da Solen gik til Sænge,
om paa den grønne Jord, om i et Træ
de havde søgt usikre Nattelæ,
da svared de tillige:
„O, vi har slumret sødt, det la'r sig aldrig sige.

Først hist vi rundt omkring i Skoven vanked
og legte, sprang omkring og Blomster sanked
og trængte dybt os ind i tætte Krat;
da blev det pludselig til mørke Nat,
vi kunde hjem ej finde,
og Solen saa' vi fjærnt bag Skoven at forsvinde.

Da gav vi bitterlig os til at græde.
To andre Børn i gennemsigtigt Klæde
kom til os da; de vare begge smaa,
med kruset gule Haar og Vinger paa;
de sagde: „Lad os ile!
Vi vise Jer et Hus, hvor I kan rolig hvile."

Da fulgte vi de Børn igennem Skoven
hen til et Hus, saa taarnet, højt for oven.
De ledte ind os ad en hvælvet Port;
det Hus det var saa langt, det var saa stort, —
for oven i en Bue, —
det hele Hus bestod kun af en enkelt Stue.

Hvad der vi saa', det la'r sig ej beskrive.
De Glutter sang: „Her kan i Nat I blive,
og naar i Morgen I er vaagnet, gaar
da hjem, hvor Eders Faders Hytte staar,
fortæller, hvad I sunde!" —
Saa sjunge de med Smil, gav os et Kys og svunde.

Af Moder, af, i Husets østre Ende
saa' vi to store Lys paa Bordet brænde;
der straalte det saa stærkt med røden Guld,
af modne Bær og Aks var Væggen fuld.
De Vinduer var saa lange,
did straalte Maanen bleg, dog blev vi ikke bange.

Men i den anden Kant, hvor Dunkelheden
hang tyk og sort for oven og for neden,
der lød bestandig fort en herlig Sang,
ledsaget af en dybt alvorlig Klang.
Vi hørte Toner bruse,
igennem tykke Nør det monne vældig suse.

Da tren en Skare Børn for os og danseb,
indtil vi intet mer af alting sanseb.
Vi slumred ind, og da vi vaagned, saa'
vi ingen flere Børn med Vinger paa,
og Sangen tav; vi skued
ej heller mer de Lys, som før i Natten lued." —

Saa talte de. Men med opmærksomt Øre
var Bygden stimlet did for alt at høre.
De sagde: „Leder os paa Husets Vej!"
De ginge tavst, paa Vejen taltes ej;
fuld' af Forventning fulgte
de med et saligt Haab, som endnu Læben dulgte.

Igennem Busk og Krat de Børn dem førte,
hvor Skovens Dyr man langt fra tude hørte,
hvor ej fra Pestens Tid en Stemme lød,
hvor Solen sparsomt gennem Krattet brød,
hvor Maanen skinte næppe,
hvor Busk og Tjørn og Træ tæt flætted Skovens Tæppe.

Med Økser maatte de sig Vejen bane;
men Øksens Brug er raske Nordmands Vane,
og skønt til sidst den stærke Haand blev mat,
sank dog for skarpe Staal det tykke Krat.
De Børn bestandig smutted
let gennem Busken ind, — dem følge de beslutted.

Og som de nu ej Modet synke lode,
da pludselig de for en Afgrund stode,
som skjultes af de vildt nedhængne Løv,
hvor Klippen knuste Fossens Vand til Støv,
hvor Fraadens Hvirvler vrimled,
hvor over Svælget svaj paa Kanten Granen svimled.

Med Trusel skummed op de Bølger hvide;
da stod de Børn alt paa den anden Side
og havde ofte vinket, ofte kaldt.
Og Øksen sank med Kraft, — og Granen faldt
hen over Dybets Grunde
og blev en Bro, hvorpaa de sikkert træde kunde.

Da hvisled det igennem Busk og Tjørne,
og straks en Hær af Losser, Ulve, Bjørne
i Møde tren dem paa den fjærne Strand
og grinte fælt og viste skarpe Tand.
Da sigted Riffelmunden,
og i et Nu var Los og Ulv og Bjørn forsvunden.

Alt daled Solen bag de Klipper bratte,
alt sank de senefulde Arme matte, —
da saa' de pludselig fra dunkle Vraa
midt paa en Grønning lys en Kirke staa,
af ranke Træ'r omskygget,
stor, fast som Olafs hist, den, han i Trondhjem bygged.

Med Mos begrot, omkranset af Naturen,
sig hæved savnetyk, ærværdig Muren.
Mod Taget svang sig Vedbendranken trygt,
i Kirketaarnet havde Storken bygt;
den klapred med sin Vinge,
med Næbbet hørte man den svagt paa Malmet ringe.

Forbavset hen for sig de Bønder stirred,
og hed og tung paa Kinden Taaren dirred,
og Øksen faldt af Haand ved ranke Træ
og Haanden foldte sig, og ned paa Knæ
de sank, og med hverandre
de monne Haand i Haand derpaa i Kirken vandre.

Og dem i Møde lød en liflig Tone
fra Midten i den gyldne Lyſekrone;
en Drosſel ſad paa Lyſeſtagens Arm
og ſang i Aftenſolen rød og varm
og kvidred dem i Møde
ſaa liflig og ſaa ſødt i Kirkens Aftenrøde.

Alt var forladt hel pludſelig i Tiden;
det maatte være længe, længe ſiden.
Opladne Pſalmebøger rundt man ſaa';
den Sang: „Naar vi i ſtørſte Nøden ſtaa, —"
var overalt opſlagen,
og alt var tykt bedækt med Støvets hvide Lagen.

Men klar fra Altret, blank i Aftenglanſen,
af røden Guld tilſtraalte dem Monſtranſen [1]),
og gennem Vindvet Brombærranken ſig
til Altret havde ſnot ydmygelig,
og Akset guldbeglødet:
til højre Side Vin, til venſtre Side Brødet.

Og nu var Ønſket opfyldt, Sorgen ſvundet,
hendøde Slægters Tempel atter fundet;
og i en hellig Pſalme ud de brød,
og klart det ſkønne Kor i Kirken lød.
Højt ſjunge Mænd og Kvinder:
„Hvo banker, lades ind, hvo trofaſt leder, finder."

23. Knud den ſtore.

(A. Oehlenſchläger.)

Kong Knud ſad ſtor og mægtig paa ſin Trone,
en Herre, drabelig og ſtærk og huld;
den danſke, britiſke, den norſke Krone
var ſmeltet ſammen i hans Krones Guld.

[1]) et Gemme til det ved Nadveren indviede Brød.

Højt i hans høje Sal klang Harpens Tone,
thi Skjaldens Barm var af hans Idræt fuld;
i Kirken selv lød Hymner til hans Ære,
thi han udbredte Jesu sande Lære.

Men Knud sad tavs og tankefuld i Sind,
ej blussed Læben som hans Purpurklæde;
sørgmodelig han støtted Haand til Kind,
og ingen Del han tog i Hoffets Glæde.
De svundne Dages Idræt faldt ham ind;
da monne bitre Taarer Øjet væde.
„Ak," sukked han, „min Gud, kan Du forgætte
min Synd, kan Du mit Regnebræt udslette?

Min Ungdom svandt i Stolthed og Foragt;
kæk frem jeg gik, ak, nu jeg modløs græder.
For at forstærke min den stolte Magt
forbandt jeg mig med Eadrik, den Forræder.
Den djærve Ulf i Kirken blev ombragt,
hans røde Blod end Altertavlen væder.
Ej blot med Sværdet, tit med mørke Rænker
jeg vandred frem, — nu det mit Hjærte krænker.

Men oftest dog med Manddom og med Sværd
min raske Ungdom blot sit Værk begyndte;
at blive Danmarks gamle Krone værd,
det var den Tanke dog, som frem mig skyndte,
og derfor stormed jeg i Herrefærd,
og derfor Heltens Sysel, Kamp, jeg yndte;
da aabned sig mit Hjærte for Din Stemme, —
ak, hulde Jesus, kan Du alt forglemme?"

Som Kongen nu saaledes trøstløs sad
med blege Kinder og med Graad i Øjet,
mens hen ad Bænken i den lange Rad
Guldhornet gik, og Hvermand var fornøjet,
da tren en Skjald for Kongen frem og kvad:
„Min Konning, hvor er den, som Du, ophøjet?
Du tvang det stolte Nords udstrakte Lande,
ustraffet ingen tør Dit Bud modstande."

Taalmodig, uden Harme, hørte Knud
paa denne daarlige, forvovne Tale.
Hvad Skjalden kvad, det raabtes snarlig ud
af hver en Ridder i de blanke Sale.
Da blev den gyldne Stol paa Kongens Bud
ført ned fra Borgen gennem grønne Dale
til hviden Strand, hvor stolt og langsomt Vandet
højt skylled sine Bølger op paa Landet.

Derpaa han lod med stenbesatte Baand
den tunge Glavind ved sit Bælte spænde;
med Kronen paa, med Sceptret i sin Haand
han monne sine Fjed mod Havet vende.
Hvad Tanke der besjælte Kongens Aand,
nysgerrig nu hver Hofmand ønskte kende;
men Kongen tav og vandred med sit Følge
i Purpurkaaben mod den hvide Bølge

og satte sig saa i det gyldne Sæde
blandt runde Stene paa det bløde Sand,
ej hvor bestandig Bølgens Brud mon bæde
det ramme Tang med sit skumklædte Vand,
ej heller der, hvor ej den kunde træde
paa den for fjærne, den for høje Strand,
men der, hvor Pilen med sit Hoved hængte,
hvor nu og da kun Bølgen op sig slængte.

Der Kongen sad og talte saa til Havet:
„Det Land, jeg sidder paa, tilhører mig;
med Dig, o Sø, min Vælde er begavet,
thi lyd Din Herre, ej Du nærme Dig!
Din Bølge kræver jeg saaledes avet,
at til min Fod den aldrig vover sig;
thi jeg behersker Nordens stolte Lande,
ustraffet ingen tør mit Bud modstande."

Men som sædvanlig gik den stille Bølge,
sin vante Vej den end bestandig tog;
af sin Natur den intet mon' fordølge,
det ene Bølgeslag det andet jog.

Med otte kom den niende i Følge,
der stærk og svanger op paa Kongen slog;
ej til hans Fødder blot den op sig trængte,
hans Scepter og hans Krone den besprængte.

Da rejste Kongen sig, saa' til hver Side
og bød med Taarer højt saaledes ud:
„I Sandhed, hver en Kristen burde vide,
at der er ingen mægtig uden Gud.
Han grunded Jorden, han lod Havet glide
i evig Veksel ved sit stærke Bud,
han ene mægter Jord og Hav at tvinge,
mod hans er al min Vælde saare ringe."

Med disse Ord han af sin Krone spændte,
af Guld og Ædelstene tung og svar;
derpaa han sine Fjed fra Havet vendte
og ydmygt Kronen hen i Kirken bar.
Der knælte han og hver sin Synd bekendte,
mens Angerstaaren trilled hed og klar;
paa den korsfæstede i Martyrkviden
han Kronen satte, — bar den aldrig siden.

---

24. Kong Harald og Islændingen.

(C. Ploug.)

Kong Harald sad i Oslo
og drak med sine Mænd
og talte om sin Fejde
med Danemarks Svend;
thi de var haarde Halse,
de Drotter, begge to,
og mødte ej hinanden
den ringeste Ro.

Da nu til Gavns var drøftet
den sidste hede Dyst,
og hvor man skulde hærge
i Aar den danske Kyst,
om Tidender der spurgtes.
En meldte da, der var
i Morgenstunden landet
et underligt Par.

„Den ene er en Islænding,
frejdig og frels,
den anden er en Bamse
udi sin tykke Pels;
i Vinland har han købt den
for al sin Ejendom
og avet den med Møje,
saa den er ganske from."

Kong Harald lod dem hente.
Det gottede hans Sind,
da Bjørnen han saa' træde
i Hallen høvisk ind;
ej mindre godt ham hued
den unge raske Mand,
hvis klare Øjne lyste
af Mod og Forstand.

Kong Harald hilsed venlig
og spurgte Bygd og Navn.
Sig nævnede han Avdun,
og Øfjord sin Stavn.
Saa vilde Kongen ogsaa
Besked om Dyret ha',
om det var hans Eje, —
og Avdun svared: „Ja."

Da roser Kongen Bjørnen,
saa vældig og saa tam,
og spørger, om ej Avdun
vil sælge den til ham;

og tinge som en Kræmmer
om Prisen vil han ej;
dens fulde Værd han byder.
Men Avdun svarer: „Nej."

„Ej heller det mig undrer,"
Kong Harald gav til Svar,
„naar alt, hvad Du har ejet,
for den Du givet har;
men om jeg byder dobbelt,
ej sandt, saa slaar Du til?"
— Men Avdun svared atter:
„Ej heller det jeg vil."

„Nu, siden til at købslaa
Du føler Dig for stolt,
Du sagtens har som Gave
mig Bjørnen forbeholdt
og venter, at mit Højsind
skal maale sig med Dit?"
— „Nej, Herre," svared Avdun,
„der sejler Du dog vidt."

„Saa sig, hvi Du den købte,
og hvi Du tæmmed den,
og hvorhen da Du agter
Dig med Din laadne Ven!"
— „Nu, hvad min Agt mon være,
det kan jeg sige nemt;
thi til Kong Svend i Danmark
min Gave er bestemt."

— „Er Du da slig en Taabe,
at Du erfared ej,
at mellem Svend og Harald
gaar kun en blodig Vej?
Og tror Du, jeg vil taale,
Du drager fri af Sted
med Gave til en Fjende,
jeg ønsker kun Fortræd?"

— „Det raader Du for, Herre,
om jeg maa rejse frit;
men mens jeg har min Vilje,
saa raader jeg for mit.
Og det er nu en Vane,
som jeg har med mig bragt,
at jeg gør aldrig andet,
end hvad der er min Agt."

Da smilede Kong Harald
og strøg sin brune Kind:
„Saamænd, det maa jeg lide;
følg da Dit eget Sind!
Rejs med Din Bjørn til Danmark,
og giv den til Kong Svend!
Men kom saa hid, og sig mig,
hvad han gav Dig igen!"

Det loved Avdun Kongen
og drog med Fred sin Vej,
og Løftet, som han sagde,
han glemte heller ej.
Da Aaret var forganget,
saa tren han ind igen
i Hallen udi Oslo
til Harald og hans Mænd.

Og Kongen fluks ham kendte
og ham at sidde bød
og gøre sig til gode
med Saltmad og Mjød
og derpaa at fortælle
om sine Eventyr,
men først, hvad Kong Svend gav
til Gengæld for hans Dyr.

„Først gav han dette, Herre,"
— til Orde Avdun tog —,
„at Kongen ej hovmodig
Brag paa min Gave slog."

„Ja," svarede Kong Harald,
„det var dog grumme lidt;
jeg havde givet mere,
var Dyret blevet mit."

„Saa gav han ogsaa Penge
mig til en Pilgrimsfart."
„Ja derpaa," svared Harald,
„har Svend jo aldrig spart;
det gav han alt saa mangen,
der tomhændet kom.
Men hvad gav han Dig mere
end Rejsekost til Rom?"

„Hver Dag i Kongens Bæger
at skænke Øl og Mjød,
den Gerning og den Ære
han dernæst mig bød."
— „Nu, det var smukt; men Æren,
han bød Dig, vared kort.
Gav han Dig ikke andet,
da snart Du drog bort?"

„Jo," mæled Avdun atter,
„han skænked mig en Knor[1]),
vel rustet og vel taklet,
med Ladning om Bord."
— „Ja, det var ædelmodigt
og kongeligt og stort;
men Harald ikke mindre
end Svend vilde gjort."

„Saa gav han mig en Pose,
af Sølvpenge stram,
at ej jeg skulde leve
i Armod og Skam,
i Fald mit Skib blev sænket
i Brændingens Grav,
og Ladningen blev slugt
af det graadige Hav."

[1]) Købmandsskib.

„Det," udbrød Kong Harald,
„var saare vel betænkt,
og det var ogsaa mere,
end jeg vilde skænkt;
med Skib og med Ladning
jeg vilde trot os kvit.
Men var endnu der mere,
som Svend kaldte Dit?"

„Ja, Herre," svared Avdun,
„da jeg Farvel ham bød,
Kong Svend mig denne Guldring
op over Haanden skød,
paa det den skulde vidne
om Kongens Gavmildhed,
hvis Posen sank med Skibet
i Havdybet ned.

Han bød mig aldrig skilles
ved dette gyldne Pant,
med mindre paa min Vandring
jeg nogen Høvding fandt,
hvis høje Sind jeg skyldte
Tak for saa meget godt,
at jeg ham undte Gaven
fra Danemarks Drot.

Men denne Høvding fandt jeg
i Fjor paa dette Sted.
Du kunde taget Livet
fra mig og Bjørnens med,
og dog Du lod os drage
herfra med Fred vor Vej;
derfor, Kong Harald, rækker
jeg Ringen til Dig."

Da foer det hede Blod op
i Kongens brune Kind,
og hædret han sig tyktes,
som han ej blev det end.

Og Avduns Knor den Sommer
laa kvær i Oslo Vig;
saa sejled han til Island,
paa Gaver dobbelt rig.

---

25. Biſp Vilhelm og Kong Svend.

(N. F. S. Grundtvig.)

At nær ved Kirke ſtander Slot,
det ſagtens kan ſig føje;
men Haand i Haand man Biſp og Drot
kun ſjælden ſer for Øje.
Dog Danmark ſaa', ſom Ven hos Ven,
Vilhelmus Biſp og Konning Svend, —
de Venner ene lignes kan
ved David og hans Jonatan.

Alt med de Venner Verden ſaa'
ſaa underlig en Handel;
hvad Verden aldrig kan forſtaa,
det er de frommes Vandel:
De tugte meſt, hvem de har kær,
det kalder Verden Daarefærd;
de følges ad i Død og Grav,
det kalder Verden Galenſkab.

Det var en hellig Julefeſt,
og Kongen gjorde Gilde;
velbaaren var hver Julegæſt,
men mangen døde ilde.
Hver Gæſt blev hed af Mjød og Vin,
det bøded mangen Ridder fin, —
for Vin og Brede vogte ſig
hver kriſten Drot paa Jorderig!

Det ringed efter hellig Skik,
det var en Nyaarsmorgen,
og Biſpen ind i Kirken gik,
han gik der ind med Sorgen;
d ve, en Tidende ſaa ond
ham bar den aarle Morgenſtund, —
og Villum elſkede Kong Svend,
ſom Jonatan ſin Hjærtensven.

Der var en Plet paa Korets Gulv,
den var ſaa rød at ſkue;
den kom, da Knud lod myrde Ulv,
alt i den Kirkeſtue.
Nu lavet var der rundt omkring
af Ulvens Søn ſaa rød en Ring;
vel ſørge maatte Kongens Ven,
thi Ulvens Søn det var Kong Svend.

Kong Svend han akſlede ſit Skind,
han lod ſig Sværd omſpænde;
han agted ſig i Kirken ind
med Riddere og Svende.
Der inde lød en Nyaarsſang,
men hult og mat fra Kor det klang;
om mørken Biſp og røden Flod
de ſorte Klerke blege ſtod.

Sig føje Stunder Kongen gav,
han vilde brat indgange;
men der ſtod Biſpen med ſin Stav
i Meſſeklæder lange;
han løfted Stav og ſtødte Vig
mod Kongens Bryſt ſaa driſtelig.
De frommes Kærlighed er ſær,
de tugte meſt, hvem de har kær.

„Hvad vil Du, Ulv, i Faareflok?“
— ſaa mæled Kriſti Hyrde —
„Fikſt Du endnu af Blod ej nok,
har end Du Lyſt at myrde?

Nej, gak herfra, Du Ildværksmand,
og vid, Du eſt i Kirkens Band!"
Men Villum elſked dog Kong Svend,
ſom Jonatan ſin Hjærtensven.

De Hirdmænd gik paa Biſpen ind
alt med de dragne Sværde,
men Herrens Præſt ej veg et Trin,
han var ej at forfærde;
Guds Engle ſtod ham bi og nær
og døvede de hvaſſe Sværd,
han tænkte kun paa Gud og Svend,
ſin kære faldne Hjærtensven.

Alt ſom en Støtte, ſtiv og kold,
og bleg ſom Lig i Jorde,
ſaa ſtod en Stund den Konning bold,
dernæſt han tog til Orde:
„O, rør ham ej! Han ſtaar i Gud,
han ſtaar paa Vagt for Kriſti Brud."
Saa maatte mod den Herre bold
fra Kirke gaa før Meſſehold.

Biſp Villum ſtaar for Alterbord,
ſit Kyrie [1]) han kvæder;
Kong Svend han kyſſer forten Jord
i Pønitenſeklæder [2]).
Der ligger han med nøgen Fod,
hans Pude er en Taareflod, —
men hvo den meſte Pine led,
det Gud i Himmerig kun veed.

Sit Kyrie elejſon [3]) kvad
den Biſp med Graad og Smerte:
Miſkund Dig, Herre, og forlad!
bevæg Din Tjeners Hjærte!

---

[1]) eg. o Herre!, en Hymne. [2]) Bodsklæder. [3]) Herre, forbarm Dig!

Med Amen lød i Kirkekor:
„Kong Svend han kyſſer ſorten Jord."
Fra Altret brat den Biſkop gik
med Graad paa Kind og Fryd i Blik.

For Kirkedør Biſp Villum ſtod
i Meſſeklæder lange,
og Kongen laa i Taareflod,
ſaa angerfuld og bange;
han ſkjalv for Gud, ſom hævner Blod,
han ſkrifted for den Herre god,
og naar der ſkriftes ſaa paa Jord,
da vorder Fryd i Englekor.

„Du Angerstaarer har udøſt,"
— ſaa monne Biſpen tale —
„af Kirkens Band er Du udløſt,
og Gud Dit Sind hufvale!"
Saa tog han Kongen i ſin Favn,
velſigned ham i Jeſu Navn,
og Villum elſtedes af Svend
ſom David af ſin Hjærtensven.

Kong Svend han ſtod i Guld og Staal
med ſørgelig Gebærde;
ſaa gjorde han ſit Skriftemaal
for læge Mænd og lærde;
han Kirken gav ſaa rig en Bod,
og Taarer i hvert Øje ſtod, —
men ved det Skriftemaal i Nord
Guds Engle ſang et Gammenskor.

Nu frygted Svend af Hjærtensgrund
ſin Gud og tog ſig Vare;
og der nu kom hans Tid og Stund
fra Verden at bortfare,
et Tegn man paa de Venner ſaa',
ſom Verden aldrig kan forſtaa:
At ſølges ad i Død og Grav,
det kalder Verden Galenſkab.

Biſp Billum ſtod i Kirkekor:
„Nu graver flink, I Svende,
og graver bredt, thi brat i Jord
ſkal ſænkes Kiſter tvende!
Og være vil jeg hos Kong Svend
i Graven end ſom Ven hos Ven."
De Venner ene lignes kan
ved David og hans Jonatan.

Det klang ſaa hult i Koret hen
alt fra det dybe Stade:
„Vi bygge Hus til døde Mænd
med Hakke og med Spade.
Er Du der oppe død, ſaa ti!
Men eſt Du levende, da bi!"
De vidſte ej, man elſke kan
ſom Billum og ſom Jonatan.

Vilhelmus ſvang ſin Biſpeſtav,
da bævede de Svende:
„I grave ſkal i Haſt en Grav,
der rummer Kiſter tvende!
Har Ormene kanſke Jer lært,
at alt er Tant, ſom tykkes ſært!
Min Kiſte ſkal i Jorden ſtaa,
naar de med Svend til Graven gaa."

Og det var Rigens gode Mænd,
de ginge med den døde;
den Biſp uddrog med Klerk og Svend
det Konge-Lig at møde.
Det blev ſaa underlig en Færd,
han mødtes med den Herre kær,
alt ſom hos Gud man tænke kan,
at David mødte Jonatan.

Den Biſp uddrog til Jordefærd
med lærde Mænd og Klerke;
at Kongens Lig var brat hel nær,
han paa ſig kunde mærke:

„Hold ſtille nu, Du Køreſvend,
til Fods jeg møde vil min Ven!"
De mødtes, ſom man vide kan,
at David mødte Jonatan.

Han brødte ud ſit Klædebon
og knælede med Smerte;
mod Himlen løfted han ſin Haand,
til Himlens Gud ſit Hjærte.
Han bad ſaa inderlig og tyſt,
at Engle hørte det med Lyſt;
de Sjælen bar ſaa ſagte hen, —
hos Gud den fandt ſin Hjærtensven.

„Han hviler blødt og ſover ſødt,"
ſaa hviſkede de Klerke;
at Legemet var koldt og dødt,
til ſidſt de fik at mærke,
og med ſin Kaabe, med ſin Stav
hans Lig før Kongens kom i Grav.
De Venner ene lignes kan
ved David og hans Jonatan.

At nær ved Kirke ſtander Slot,
det ſagtens kan ſig føje;
men Haand i Haand man Biſp og Drot
kun ſjælden ſer for Øje.
Dog Danmark ſaa' ſom Ven hos Ven
Vilhelmus Biſp og Konning Svend;
det end har ſet et andet Par
i Abſalon og Valdemar.

26. Knud Lavard.

(N. F. S. Grundtvig.)

I Haraldsted sad Hertug Knud
i Julefestens Dage;
ved Aften tren i Sal et Bud
og talede saa sage:
„I høre mig nu, Hertug Knud!
I komme fluks i Skoven ud,
Kong Magnus Eder bier!"

Og det var Eriks djærve Søn,
saa brat han sprang fra Borde;
men Ingeborg ham drog i Løn,
og saa tog hun til Orde:
„I ride ej, min Herre god!
thi vist det gælder Eders Blod;
Kong Magnus vil Jer svige."

— „Ej er jeg som en Kvinde ræd,
og Magnus er min Frænde;"
saa talte han. Men Kvinden græd
og bad i stor Elende:
„O, drag ej denne onde Færd,
men tænk paa Fostret, som jeg bær'
for Eder under Hjærte!"

Han klapped hende under Kind
og sagde: „Vær ej bange!"
Men der hun saa' ham stolt i Sind
hel vaabenløs at gange,
med Graad og Suk da gik hun hen
og spændte Sværdet ved hans Lænd,
bad ham med Gud at fare.

Og det var hellig Hertug Knud
og Sivard, Sakslands Sanger,
de rede fluks af Byen ud
alt paa den rappe Ganger.

Men der de rede hen ad Sne,
Fru Ingeborg hun tyktes se
om Knud et Jordelagen.

Og der de komme ud fra By,
tog Sivard til at kvæde;
saa sørgelig det klang i Sky,
at Knud han maatte græde.
Om Grimhilds Svig var lagt det Kvad,
der hun tillaved blodigt Bad
for sine Brødre baade.

„Hel fager er den gamle Sang,"
saa mælte Knud med Blide;
„men alt for ynkelig den klang
dog her ved Nattetide."
Saa hug han Sporen dybt i Hest
og red, alt som han kunde bedst,
sit Dødningridt til Skoven.

Fru Ingeborg saa enlig sad
i Salen med stor Kvide,
og inderlig til Gud hun bad,
de Taarer flød saa stride;
men der det var ved Midjenat,
da banked det paa Døren brat,
dog ingen var der ude.

I Blod og Bryst en Rædsel foer
og stemmed hendes Aande;
som uden Liv hun sank til Jord
udi sin store Vaande.
Og det var i den samme Stund,
da dræbtes Knud i mørke Lund
af Magnus og hans Svende.

Saa myrded de den Herre from, —
det Gud tilstede vilde.
Til Vidne om hans Helligdom
udsprang saa klar en Kilde.

Men hver en Stjærne flygted ræd
fra mørke Skov, fra Haraldsted,
hvor Magnus slog sin Frænde.

---

27. De tvende Kirketaarne.

(A. Oehlenschläger.)

Det var sig Hr. Asker Ryg,
hannem lyster i Leding at gange;
først træder han i den Kirke liden
at høre de Ottesange.

Muren var af det gule Ler,
og Taget det sorte Straa;
det var sig Hr. Asker Ryg,
misnøjet han saa' derpaa.

Det var sig Hr. Asker Ryg,
sit Hoved maatte han bøje;
Loftet det var saa meget lavt,
og Kæmperne vare saa høje.

Væggen var baade muggen og grøn,
den havde saa dyb en Revne;
Tiden æder med skarpen Tand,
saa lidet monne hun levne.

Fort hun gnaver med skarpen Tand,
dertil hun haver stor Drift.
Alt da vokste den liden Smaablomst
udi den Kirkerist.

Alt da snoede den grønne Humle
sig ad den Kirkeside;
Storken sidder udi Redet strunk,
og ser hun ud saa vide.

„Og hør Du, kære Fru Inge!
Du eſt en Kvinde ſaa pur,
ej ſømmer det ſig at bede til Gud
i ſligt broſtfældigt Skur.

Vinden blæſer ubi Kirken ind,
og Regnen ned mon' dryppe;
Kriſtus er ſteget til Himmelens Sal,
han nøjes ej mer med en Krybbe.

Hør Du, allerkæreſte Huſtru min,
jeg ſiger Dig det for Sand:
Op ſkalſt Du bygge Kirken af ny,
mens jeg er dragen af Land!

Taget Du dække med røde Tegl,
af Sten Du føre den Mur!
Ned da ſkalſt Du rive ſaa brat
det uſelig Kirkeſkur!

Tage Du ſaa mit Skarlagenſkind,
af Fløjel det vel maa være;
alt til et Alterklæde ſkønt
Du ſnildelig ſaa det ſkære!"

Det var ſig Fru Inge,
hun ſvared ſin Husbond med Ære:
„Som I ſiger, min ædelig Herre,
ſaa bør det vel ſig være." —

„Hør Du, kære Fru Inge!
Gud haver velſignet Dit Liv;
føder Du mig en Søn ſaa bold,
da eſt Du en Danedrot.

Føder Du mig ſaa bold en Søn,
da gør Du mig Tankerne glade;
føder Du mig en Dotter ſkøn, —
jeg vil hende ikke hade.

Hør Du, kære Fru Inge!
Du eſt en Kvinde velbaarn,
føder Du mig en Søn ſaa bold,
da bygge Du Kirken et Taarn!

Føder Du mig en Dotterlil,
da ſætte Du kun et Spir!
Ridderen knejſer ſaa ſtrunk og ſtolt,
men Kvinden er Ydmyghed Sir."

Det var ſig Hr. Aſker Ryg,
han beder ſadle ſin Heſt;
ſaa rider han i det Ledingstog,
ſom til en Brudefeſt.

Tredive vare hans Svende,
og alle med Brynjer ny;
hvor han ſtedtes i Kampen hen,
de Fjender brat monne fly.

Det ſtod hen udi Uger,
ja vel udi Maaneder ni;
det var ſig Hr. Aſker Ryg,
han ſejred i alle di.

Det var ſig den gævelig Helt,
hannem lyſter nu hjem at fare;
Hjælmene var af hin røde Guld,
hannem fulgte ſaa favr en Skare.

Der han drog igennem den Skov,
da fulgte ham tredive Svende;
der han kom til Finneslevlille,
da red den Herre alene.

Solen ſkinner om Morgenen rød,
og Røgen falder paa Græs;
det var ſig Hr. Aſker Ryg,
han ſpored ſaa vel ſin Heſt.

Satte den Herre Guldkringlen
dybt udi ſin Gangers Side;
det vil jeg for Sanningen ſige,
hans Tanker løbe ſaa vide.

Over den gule Hvedemark
der knejſer en Bakke grøn,
bagved ligger Finneslovlil,
en By vel ſtor og ſkøn.

Det var ſig Hr. Aſker Ryg,
han bad vel ved Vor Frue:
„Give det Gud i Himmerig,
at jeg et Taarn maatte ſkue!“

Det var ſig Hr. Aſker Ryg,
ſaa liſtelig da han lo;
der han kom paa den grønne Brink,
han ſkued de Taarne to.

Over den Kirke ſtoltelig
de knejſed i Luften blaa;
Lærken ſang i den Hvedemark,
mens Solen ſkinte derpaa.

Tak have ſtolten Frn Inge!
Hun var en Danedriv;
hun ſkænkte ſin Husbond Sønner to
til Gammen og Tidsfordriv.

Den første af de Sønner to,
den kaldte han Esbern Snare;
han blev ſaa ſtærk ſom den vilde Bas
og mere ſnel end en Hare.

Den anden kaldte han Aksel,
han blev en Biſkop from;
han brugte ſit gode danſke Sværd,
ſom Paven ſin Stav i Rom.

Faldet er nu det ene Taarn,
og Krattet vokser af Grus;
Aksel og Esbern Snare
de taarne det danske Hus.

Mosset dækker den gamle Sten
alt over den sorte Jord;
Aksel og Esbern Snare
de hæve sig højt i Nord.

Styrte vil snart det andet Taarn
alt i den Kirkeby;
Aksel og Esbern Snare
de knejser i evigt Ry.

Krist signe den ædelig Danekvinde!
Hun hviler for Altret i Kirke;
hun satte tvende mægtige Taarne
paa Danemarks Danevirke.

Hil være den Kæmpe, som sejerrig
hjem drager med stolten Skare
og finder i Buggen Tvillinger to
som Aksel og Esbern Snare!

---

28. Absalon.

(J. L. Heiberg.)

Hr. Bugislav er saa vældig en Mand,
han samler de vendiske Skibe,
fem Gange Hundred, jeg siger for Sand,
at bringe Hr. Jarmer i Knibe.
Men vogter Jer, Vender, det bliver Jer' Død!
Til Danemarks Frelse blev Absalon fød'.
Ham Gud har skænket en Bispestav,
og Danerkongen et Sværd ham gav.

De Sømænd paa hurtige Skibe ham følge,
og Rygens Kyſter dem dølge.

Paa Pinſekvæld de gange i Land
de hellige Meſſer at ſynge.
Da kommer et Bud fra den hvide Strand:
„De Vender paa Bølgerne gynge."
Men Abſalon raaber: „Til Skibene ud!
Med Sværdet ville vi tjene vor Gud."
Da hører man Larm og Vaabengny.
„Det Abſalon er, — ha, lad os fly!"
Da fly de fejge, men Havet bruſer
og mod hverandre dem knuſer.

Paa Havet flyde fem Hundrede Vrag,
og alle beladte med Bytte.
Da raabe de Danſke: „O, ſkønne Dag!
Vor Sejr os komme til Nytte!"
De kaſted i Bølgen de blodige Lig.
Men Abſalon ſtandſer de vilde Skrig:
„Nej, Plyndring er ej for den danſke Mand,
men ſkænker nu Vin til Pokalernes Rand!"
Da tømmer man dem ved de hvinende Maſter
og i ſkummende Dyb dem kaſter.

De gamle Helte fandt deres Grav
med Oldtidens Aftenrøde;
dog ſkummer endnu det danſke Hav
og minder os om de døde.
Det ſynger hel tit i Stormens Klang
om gamle Bedrifter en Mindeſang
og knuſer de fejge med ſtolt Foragt,
men fører de kække til Sejr og Magt.
Thi bringe da hver, ſom Heltene følger,
en Skaal for de oprørte Bølger!

29. Liden Kirstins Endeligt og Jordefærd.

(Af B. S. Ingemanns „Valdemar den store og hans Mænd.")

„Hvi ser jeg ikke kær Søster min?"
saa Hertug Valdemar spørger.
Ondt Ry han hørte om liden Kirstin,
derfor den Herre vel sørger.
Fru Inge rødmer om hviden Kind,
hun frem for Valdemar træder:
„Helt lunefuldt er den Frøkens Sind,
vel længe prøver hun Klæder;
hun tit mig gækked med Skæmt og List,
nu bor hun blandt Nonner fromme.
I Gaar hun sendte mig Bud for vist,
hun vilde til Højtid komme."
Hr. Valdemar blev om Hjærtet trang;
fast for sin Ære han gruer,
og Tiden falder den Herre lang
blandt ædle Møer og Fruer.

Men liden Kirstin er stedt i Nød,
hun smykker sig med stor Kvide;
en Dotter nys hun i Løn har fød',
dog vil hun til Hove ride.
I Stenstuen græder det lidet Nor,
tre Døgn saa har det først diet.
Vel Ole Stam og hans Oldemo'r
har farlig Løndom fortiet.
Men Rygtet haver saa løs en Mund
og tusende Skadetunger;
ej liden Kirstin vil leve den Stund,
den Fugl hendes Skam udsjunger.
Smal Livgjord hende Mo'r Ellen skar
og smykked med Guld hint røde;
og ride vil hun til Valdemar,
skal hun sig ride til Døde.
Det Nor hun svøbte i hvidest Lin
og nævned det Ingerlille;
hun gav det Perler af gyldne Skrin

og lyssed det, mod[1]) og stille.
Hun skifted ud de Smider[2]) af Guld
til dem, som var hendes kære,
at de skulde vorde Ingerlil huld
og Kristendom hende lære.
„Ret aldrig skal hun sin Moder se;"
— saa sukked den blege Frue —,
„nu maa jeg sjunge, nu maa jeg le,
at ingen min Men skal skue."

De løfted hende paa Gangeren graa,
mod Angesten vilde hun stride:
„Ak, det hver Moder vel vide maa,
hvor jeg min Ganger kan ride."
Saa svart hun sukked ved Højenloftsbro,
bad rige Krist sig forbarme;
fra Sadel faldt hun mod Hesteskо,
da græd hun i Oles Arme:
„Hav Tak for hvad Du har gjort for mig!
Nu sørg kun for Ingerlille!
Ej mere Sorg jeg skal volde Dig,
for mig de Giger nu spille."
Og Ole løfted saa sorrigfuld
den Viv paa Højenloftssvale;
der fæsted hun op sit Hovedguld:
„Nu vil jeg mig Gud befale."

Ej Valdemar har i Højsal Ro:
„Hvi tøver min Søster saa længe?
Hin falske Klaffer jeg vil ej tro, —
i Galgen saa skal han hænge.
Men kommer ej liden Kirstin i Nat
og stopper den Klaffer Munden,
saa har hun mistet sin største Skat
og kastet sin Krans til Hunden."
Saa mumler den Herre i mørke Sind
og sjer til Døren med Længsel.
I Krog staar Buris med blege Kind
og stirrer paa gyldne Hængsel.

[1]) sørgmodig. [2]) Smykker.

Op Døren ſpringer ved Midjenat,
og liden Kirſtin indtræder;
et Kors hun ſlaar ſig for Bryſtet brat
og nejer i hvide Klæder.
Helt ſtatelig ſig den ſkønne ter,
hun nejer for Herrer og Fruer,
og let hun ganger, og mildt hun ler.
Det Hertug Valdemar ſtuer:
„Skam faa den Tunge, ſom løj for mig
og paa liden Kirſtins Ære!
Men vil hun ſkjule ſin Skam med Svig,
jeg ſkal hende Tugten lære."
Velkommen byder hun Broder kær,
trindt larmer den Højtidsgammen; —
Hr. Buris ſtander og tier kvær,
faſt brænder ham Kærteflammen.

Mørk Valdemar træder den Søſter nær
og maaler hende med Øje;
han prøver Gang og Bælte iſær
og agter paa hende nøje:
„Og kom nu, liden kær Søſter min!
Nu ſkal Du Dig med os glæde:
Du drikke mig til af den klare Vin!
Et Elſkovskvad Du os kvæde!
Og danſe vil vi til lyſtigt Kvad
alt ſom i forrige Dage."
Bleg ſmiler liden Kirſtin derad:
„De Dage bortgik ſaa fage.
Ej Elſkovsviſer jeg ſjunger mer,
og ej jeg danſer behænde;
af Viſer kan jeg ej mange fler, —
een ſkal jeg ſjunge til Ende."
Og Viſen hun om ung Hagbart kvad
og om hin liden Signe;
de Herrer danſed dertil i Rad,
det lyſtig Dans ſkulde ligne.
Til Ende halvt hun den Viſe ſang,
i Danſen ſegned den Lilje;
hver Ridder raſk over Gulvet ſprang,
død laa liden Kirſtin paa Tilje.

Hvid ſom en Ligdug Valdemar ſtaar,
helt angeſtklemt og forfærdet.
Hr. Buris Kærten mod Gulvet ſlaar,
mod Drotten hæver han Sværdet.
Men brat til Jorden han ſtyrter ſig,
kan vilde Gerning ej ende;
han hyler paa liden Kirſtins Lig:
„Mig var det, ſom myrded hende.“

„Hvo er den affindige Kærteſvend?
Mig tykkes, jeg ham ſkal kende:
Hr. Buris, mødes vi ſaa igen!
Har Du mig voldt den Elende?
Lad ej mit Øje Dig mere ſe!
Dit Blod mig lidet kan trøſte, —
ſelv har jeg voldet mig ſtørre Ve,
end om Du mit Blod udøſte.“

I Brudehuſet der er ſtor Sorg:
Kong Svend det huer helt ilde.
Han lader bære det Lig af Borg
og alle Gigemænd ſpille.
Hr. Buris ſtyrter af Hallen ud;
bleg Valdemar ſtander tilbage.
Hr. Buris ſvor ved den højeſte Gud:
„Dyr Blodhævn ſkal jeg mig tage.“

I Veſtervig Kloſter det ringer til Lig,
ſørgeligt er det at høre;
Faklerne ſkinne i Nat ved Vig,
Baaren fra Stavn de føre.
Liden Kirſtin i Lin er lagt
og ſmykket med Silkeklæder;
jordes ſkal hun med Kongepragt,
hver Kvinde for hende græder.
Ingefrid flætted for ſidſte Gang
Guldlokken om blege Pande,
bad ſødt hende ſove Søvnen lang
og ſalig en Gang opſtande.
Huldfrid bandt hendes Jordebaand
og ſukked derved ſaa ſaare,

kysſed i Kiſten den hvide Haand
og væded den med ſin Taare.

Stille ſørger ſaa mangen Mand,
tavs Aksel i Skaren følger;
Asbjørn Snare ej tie kan,
han bitre Sorrig ej dølger.
Valdemar ganger Ligbaaren næſt,
ſit Aaſyn den Herre ſkjuler;
trøſte kan ham ej læg, ej Præſt,
hans Kinder Angeren huler:
„Gravborg vil jeg reiſe af Grus
og ſmykke med gyldne Tinder;
bo jeg vil i ſaa mørkt et Hus,
hvor Sol og Maane ej ſkinner.“

Aaben ſtander den Kloſterport,
i Kirken Faklerne ſkinne;
Sankt Tøgers Billed er klædt i ſort,
ſaa ſtille det er der inde.
Sjælemeſſen fra høje Kor
i ſorte Hvælvinger klinger;
til Jorden falder den Skare ſtor,
ved Altret Kordrengen ringer.
Sangen toner ſaa klar og fin;
bag Gitret Nonnerne kvæde,
bede fromt til Sankt Avguſtin
og for liden Kirſtin græde.

Valdemars Søſter er lagt i Muld,
de Præſter bede og ſjunge;
langſomt ſkuffe de Graven fuld,
paa Kiſten Drønene runge.
Tage de fire Stene graa
og over den ſkønne vælte;
ſørge maa Danmarks Møer ſmaa,
og ſørge maa Danmarks Helte.
Valdemar paa de Stene ſer:
„Store de er og ſvære;
Sten dog tynger ej Jorden mer
ſom den, mit Hjærte maa bære.“

30. Volmerslaget.

(Chr. Richardt.)

Vidt over grönne Bølge,
ad salten Østersø,
med Psalmesang i Følge
det gik fra Danmarks Ø.
Bort fra de slagne Enge,
bort fra de lyse Dun,
til Estlands øde Klinter
bag det sandede Sund.
Luren synger Amen til Munkenes Kor,
det er Korstog i Nord;
Konning Volmer lander i Estland.

Se, hvor de stime sammen,
mens Öjet luer Hævn!
Hel tyst fra Klintekammen
de tælle Stævn paa Stævn.
Snildhed har Lossen lært dem,
Skovenes Okse Mod. —
»Skal dette Vildfolk døbes,
maa det døbes i Blod.«
Luren synger Amen til Munkenes Kor,
det er Korstog i Nord;
Anders Sunesön døber i Estland.

Alt Solen ildner om de sortblaa Skove,
til Ave[1]) Hornet klang — de danske sove.
Trygt slumre de mod Voldens Græstørvpude;
men Hedningflokken lurer tyst derude.
»Op, danske, op! Grib Stang og Hjælm og Bue,
hør deres Hyl! Se Tjæld[2]) ved Tjæld i Lue!
Hvor er de? Her og hist og alle Vegne. —
Hjælp os, Sankt Knud, alt Bispens Svende segne!«

---

[1]) Morgenmesse, Ottesang. [2]) Telt.

Hvor vildt et Gny,
mens Kølleslag mod Ridderskjolde törne!
»De jager os til Havs, de grumme Björne,
hvor er vort Banner? Tabt! — Fly, danske, fly!«

Da tordner en Eliasrøst:
»Hvem raaber: »Fly!«?
Fly Djævlen, — ingen anden!
Jag al Begær i Stranden,
gör Bod, — saa frem paa ny!
Lad atter Luren gjalde,
thi Korsmænd blev vi alle,
og Herren, vi paakalde,
ser os fra Sky!«

Og höjt, som Skuldrens røde Kors,
Tro luer op;
Kong Volmer svinger Sværdet,
ham følger uforfærdet
hans brynjeklædte Trop
og mindes sejromsuset:
I Dag i Afgudshuset
slog Absalon i Gruset
Svantevits Krop.[1])

Og som af Morgenluen løst
— Under at se! —
neddaler Danmarks Banner,
hvor Valens Rødt sig blander
med Korsets hvide Sne.
Og om det lyse Mærke
med Bön de stille Klerke,
med Sværd de Helte stærke
kæmpe,
sejre mod tre.

---

[1]) Arkonas Indtagelse havde fundet Sted selv samme Dag, halv hundrede Aar tidligere.

O Danebrog, Flag for alle Flag,
seks Hundred Aar har Du vajet i Slag,
og Din Dug og Dit Kors og Dit Navn skal aldrig forvanskes.
Du er vort, Du er vort den Dag i Dag, —
ak, var Du blot alle danskes!
Men kunne med Korsmænds Hu vi gaa
til Kampen, der dæmrer bag Skyerne graa,
da bliver den ej vor sidste;
ja, kunne vi læse vort Banner ret
i Tro til den Herre, som gav os det,
som flytter Folkenes Grænsepæl,
om Folket øder i Tant sin Sjæl, —
men atter oprejser med vældig Haand,
om Folket fylder af Ham sin Aand, —
da skal vi Dig aldrig miste.

Dronning Dagmar.

31. Dronning Dagmars Komme til Danmark.

(Kæmpevise.[1])

Kongen og Strange de sad over Bord,
— Saa mange forgyldene Fløje! —
de talte saa mangt et Gammens Ord.
— Saa sejler han Strange mod Jomfru Dagmar. —

„Hør, Du, Strange, hvad jeg siger Dig:
Du skal i Bjerland[2]) fæste en Jomfru for mig."

Det svarede Strange, han var saa snar i Svare:
„Og skal jeg til Bjerland, hvo skal da med mig fare?" —

[1]) De følgende Kæmpeviser om Dagmar og Bengerd ere mere at opfatte som tro Udtryk for Folkefølelsen lige over for de to Dronninger end som historisk tro i Enkeltheder.

[2]) Bjerland o: Bøhmen.

„Tag Du Hr. Limbek udaf Agershus,
dertil Oluf Lykke og hin rige Podebus!

Biſpen af Sjælland han er ſaa from en Mand,
Hr. Albert af Eſkeholm ſit Ord vel føje kan." —

„Dertil tolv Riddere Du lade med mig være,
og tolv Par Klæder Du lade mig ſtære!

Trøjen ſkal være alt himmelblaa,
Kjortelen ſkinnend' af Silke ſmaa.

Ærmerne væves af Agerguld,
Kraven ſkal være af ſpunden Guld."

Det var Strange, han gik neder til den Strand,
hannem fulgte Kong Volmer med mangen Mand.

De vunde op de Silkeſejl udi forgylden Raa,
de ſejled til Bjerland i Maaneder to.

De kaſted deres Anker paa hviden Sand,
Strange han tren der førſt i Land.

Midt paa Sand de ſendte deres Bud,
at de maatte komme Kongen til Ord.

Vel da ſvared den ædelige Herre,
ſaa gærne da maatte de til hannem fare.

Midt i Gaarden de aksled deres Skind,
ſaa ginge de i Højeloft for Kongen ind:

„Hil ſidde Du, Bjerlands Konge, alt over Dit Bord!
Kongen af Danmark ſender Dig Ord.

Han ſender Dig Skænk og rigen Gave,
han begærer Din Datter til Dronning at have."

Kongen gaar i Højeloft og raader med Dronning ſin:
„Kongen af Danmark beder om kær Datter min." —

„Vil Kongen af Danmark vor Datter have,
vi give hannem hende med rigen Gave."

De klædte hende i røden Guld, fulgte hende i Stuen ind:
„Skaktavl maa Du nu lege alt med kær Datter min."

Det Tavlebord var af Guld hin rene,
Strange han legte med den Jomfru alene.

De droge Tavl af røden Guld,
Strange vandt den Jomfru til Danmarks Vold.

„Hør Du, Strange, hvad nu jeg siger Dig:
Er vel Din Herre som Bjerkongen rig?" —

„Min Herre han haver et Fiskevand,
det renter mere end alle Bjerkongens Land'." —

„Sig mig, Strange, mens vi er ene to:
Er Kongen af Danmark saa væn som Du?"

Hr. Strange han sig til Solen saa':
„Han er langt skønner' end mine to[1])."

Der blev Silke paa Jorden bredt,
den Jomfru blev til Stranden ledt.

De lagde Skib fra Lande, baade glade og fro,
de sejled til Danmark i Maaneder to.

Den Jomfru kom der sejlend' til Land,
Kong Volmer kaster sin Ganger paa Sand.

„Sig mig, Strange, før end jeg gaar i Land:
Hvo er den skele Svend, der rider paa Sand?" —

„Min naadige Jomfru, sig ikke saa!
Det er den Herre, al Danmark monne aa[2])." —

[1]) o: end to som jeg. [2]) eje.

„Skam faa Du, Strange, hvor der Du løj!
Da haver Danekongen ikke uden eet Øje." —

„Min naadige Jomfru, vær glad og fro!
Du skalt det aldrig fortykke[1]), imens Du leve maa."

Der blev Silke paa Jorden bredt,
den Jomfru hun blev fra Borde ledt.

Kongen han tog hende i sin Favn,
han gav hende Krone og Dronningenavn.

„Skal jeg Dronning i Danmark være,
Krist give dennem alle baade Hæder og Ære!

Skal jeg Dronning i Danmark blive,
Krist signe dennem alle, baade fattig' og rige!"

De drukke deres Bryllup i mange Dage,
— Saa mange forgyldene Fløje! —
Strange gav de Guld og dyrebar Gave.
— Saa fejler han Strange imod Jomfru Dagmar.

32. Dronning Dagmars Død.

(Kæmpevise.)

Dronning Dagmar ligger i Ringsted syg,
til Ribe lader hun sig vente;
alle de Fruer i Danmark ere,
dem lader hun til sig hente.
Udi Ringsted hviles Dronning Dagmar.

„I hente mig fire, I hente mig fem,
I hente mig af de bedste!
I hente mig og liden Kirsten,
hun bærer Pris for de fleste!

[1]) tykkes ilde om, fortryde.

Dronning Dagmar døde i Kirstens Arm,
der Kongen red op ad Stræde.

Det var Danekongen,
han ind ad Døren tren,
og det var liden Kirsten,
hun rækker ham Haanden igen:

„Og hør Du, Danekonge,
Du skalt hverken sørge eller kvide;
vi have fanget en Søn i Dag,
er skaaren af Dagmars Side." —

„Jeg beder Eder, Fruer og Møer,
beder Eder for Guds Skyld alle:
I bede en Bøn for Dagmars Sjæl,
at hun maatte med mig tale!"

Dronning Dagmar rejser sig op af Baare,
hendes Øjen var blodig røde:
„O ve, o ve, min ædelig Herre,
hvi gjorde Du mig den Møde[1])?

Her tør ingen ræddes for mig,
jeg haver ej andet ondt gjort,
end at mine Silkeærmer smaa
jeg haver om Søndagen snørt. —

Den første Bøn, jeg beder Dig om,
den vider Du mig saa gærne!
Alle fredløse Mænd dem give Du Fred,
og lad alle Fanger af Jærne!

Den anden Bøn, jeg beder Dig om,
den beder jeg Dig med Ære:
lade Du Knud, vor unge Søn,
Konning i Danmark være!

Den tredje Bøn, jeg beder Dig om,
den kommer Dig selv til Fromme:

[1]) Møje.

Du love ej Bengerd efter mig,
hun er saa besk en Blomme!

Lader Du Knud, min unge Søn,
end Konge i Danmark blive,
dog skal Bengerd en anden føde,
og han skal min fordrive."

Dronningen sig om Øjen strøg,
hendes Kinder gjordes saa hvide:
„Nu gange Himmerigs Klokker for mig,
jeg maa ikke længer bide[1]).

Hører Du det, min ædelig Herre,
vil mere af mig Du vide:
Der sidde Guds Engle i Himmerig,
de monne fast efter mig lide[2])."
Udi Ringsted hviles Dronning Dagmar.

---

33. Dronning Bengerd.

(Kæmpevise.)

Aarle om Morgen, langt før Dage,
Fru Bengerd kræved sin Morgengave:
Ve da vorde hende Bengerd!

„Give Du mig nu først Samsø
og en Guldkrone af hver en Mø!"

Kongen han svarede Bengerd saa:
„Frue, noget mindre Du bede maa.

Der er saa mangen fattig Mø,
hun kan det ej alt for sin Død." —

---

[1]) bie. [2]) længes.

„Min kære Herre, lad det saa være!
Du lade ej Frue Skarlagen bære!“ —

„Kan hun det læste[1]) at købe for sig,
fuldt vel skal hun det slide for mig.“ —

„Min kære Herre, den Bøn Du mig vide:
Lad aldrig Bondesøn god Hest ride!“ —

„Kan han den læste at holde for sig,
vel skal han ride den selv for mig.“ —

„Kære Herre, Du lade det gaa,
men lad vore Lande med Jærne slaa[2])!“ —

„Hvor skulde jeg faa Jærnet fraa
til vore Lande i at slaa?“ —

„Vi ville os fare til Ribe i Aar;
der vi vel Smede til Lande faar.

Hvad tør Bonden mere ved[3])
end Vendredøre[4]) og Flagreled?

Hvad skal Bonden med mere i Bo
end tvende Oksen og en Ko?

Hvilken Bondekone sig faar en Søn,
en Øre Guld mig give igen!

Hvilken Bondekone en Datter faar,
en Ørtug Guld hun give det Aar!“

Det første at Søvnen faldt Kongen paa,
hannem tyktes Dagmar fore sig staa.

„Drager Du i Aar i Leding hen,
lad ikke Bengerd hjemme igen!

[1]) overkomme. [2]) omlægge, lukke. [3]) tør ved ɔ: har nødig.
[4]) flættede af Ris.

Bliver Bengerd hjemme fra Dig,
da græder Barnet ynkelig." —

„Stat op, Bengerd, og klæde Du Dig,
Du skalt nu fare i Leding med mig!"

Den første Pil, i Leding var skudt,
den var i Bengerds Hjærte brudt.

Nu ligger Bengerd i sorten Jord,
end haver Bonden Hest i Gaard.
Ve da vorde hende Bengerd!

34. Kong Valdemar II.s Klagemaal over hans Søns Død.

(Lavrits Kok.)

Leonora Dronning i Barselnød
sit unge Liv satte til og blev død.
Ak, ak, ak!
Sit unge Liv satte til og blev død.

Hun kom til Danmark fra Portugal,
hun rejste bort til Guds Frydesal.

Hun glædes med Sjælen i Englekor,
men Kroppen hviler i Sankt Bentis Jord.

Hof holdt hendes Herre[1]) paa Kalundborg,
han tænkte med Tiden at slukke den Sorg.

Næp' var ni Maaneder gangne nu,
den Herre fik Lyst at svale sin Hu.

En Sne var falden en Maaned før Jul,
den tvingde de vilde Dyr af deres Skjul.

[1]) Dagmars Søn Valdemar III., valgt Konge af Danmark.

Kongen han sagde om Morgenen fluks:
„Jagtklepperen sadler og Svedefuks!"

Sin Bue Kongen, sit Kogger med Pil
tilpaste sin Krop efter gammel Stil.

Kongen han steg saa sage til Hest,
som Fuglen hviper af sit Nest[1]).

Ad Refsnæs red Kong Valdemar i Jagt;
at bede de Dyr var i hans Agt.

Det Jagtfolk, han fulgte, og Svende fem
baade Garn og Hunde havde med dem.

Fra Dyrehaves Tykning til Bunekær
den første Saat[2]) gik Skoven over tvær.

Fra Griben de klapped og gente til,
baade Ræv og Hare kom i det Spil.

Men der de kom til Ryldere Høj,
Foks rejste en Hind saa meget snøj[3]).

Staalbuen spændt' Eskild, lagde paa sin Kol'[4]),
han mente, den Hind skulde blive hans Maal.

Frem sprang Hinden for Kongens Ben;
efter kom Kollen, gjorde Kongen Men.

Ned faldt Kongen af Hesten saa brat,
han sagde ej længe derefter god Nat.

Al Lunden hørte, der Kongen raabte „Av!"
Jagtfolket med Graad til Liget sig gav.

Fiskene straks paa Dybet løb ud,
de turde ej bie det Sørgebud.

Det Skrig i sønder Strand hørte og Blak[5]),
af Sorrig sig under Vandet han stak.

---

[1]) Rede. [2]) Jægeropstilling. [3]) snyg o: smuk. [4]) Kolv o: Pil. [5]) en stor Sten.

Sorten Sten ſørged end og udi Nør,
den Farve han havde ret aldrig før.

Det ſpurgte hans Fader, Kong Valdemar Sejr,
det ſtak ham i Hjærtet ſom et Spejr.

Hans Fingre de knak, der han dem vred,
af Sorrig han Tænderne ſammen bed.

„End mindes os," ſagde han, „Lyø Jagt,
men her er falden al Danmarks Magt.

Som Stormen afſlaar det mode[1]) Korn,
ſaa ligger og Danmarks Haab og Horn.

O Danmark, om Du Din Skade forſtod,
da maatte Du græde det bare Blod.

For ſandt vi ſige kan, alt for tit
ſig Danmark har jaget til liden Profit.

Herefter ſkal Refsnæs finde den Vind,
at der ſig ej bjærge kan Raa eller Hind.

Hvor Refsnæs før havde tuſende Træ'r,
ſkal den henſvie ſtærkt Kulevejr.

Paa Refsnæs, hvor før ſtod Eger og Bøg,
herefter ſkal gro Skarns Hundeløg.

For Lyſten, man ſaa' paa Refsnæs tilforn,
herefter næp' findes ſkal en Torn."

Med Liget den Klage til Ringſted gik,
Sankt Bentis Kirke det Konge-Lig fik.
Ak, ak, ak!
Sankt Bentis Kirke det Konge-Lig fik.

---

[1]) modne.

35. Vaabendragerens Ed.

(Chr. Winther.)

Da Solen dybt ſig nejed
bag Jyllands gule Strand,
et vældigt Banner vajed
paa Hjælm fra Taarnets Rand:
blaat ſom de ſmaa Violer,
ſom Havets ſtærke Flod,
midt i, med ſyvfold Straaler,
en hvidlig Stjærne ſtod.

Men da den atter rejſte
fra Oſterſø ſig op,
i Luft end Taarnet knejſte,
men kullet var dets Top;
thi Borgens Høvding ſtærke [1])
var død den ſamme Nat,
og Heltens Skjoldemærke
var ved hans Hoved ſat.

Hans Vaabenbrødre brave
ſtod om hans Lejeſted.
Hvor ſkal de ham begrave,
at han kan ſange Fred?
Han har ej mange Venner,
ſom vogte tør hans Tarv;
og Hævn har lange Hænder,
og Hadet gaar i Arv.

Han har ej mange Venner,
han var en fredløs Mand;

[1]) Marſk Stigs Forurettelſe og Hævn er fortalt i de herlige Kæmpeviſer om Marſk Stig, ſe Danſke Kæmpeviſer og Folkeſange ved Sv. Grundtvig S. 75 og flg. (Folkelæsning Nr. 11, 1867).

paa Drotten ſine Hænder
uſaligt lagde han.
Hans Hjærte vilde ſove
i Danmarks bløde Eng,
hvis der de turde vove
at rede det en Sæng.

De ſamle ſig, de ſværge
paa Knæ, hvor Baaren ſtod,
med løftet Haand og Værge,
ved Kriſti dyre Blod,
at de trods Gunſt og Ære,
trods Guld og Elſkovs Lyſt
den Løndom vilde bære
i tro og tavſe Bryſt.

De ſværge højt at binde
med Staalet ſelv hver Mund,
med Død hvert Øje blinde,
ſom dunkelt aned kun,
hvor Marſken med ſin Brøde
til Dommens Time laa,
at Livets Hævn den døde
til Haan ej ſkulde faa. —

I Stubbernp i Fyen,
paa Hindsholms flade Strand
alt ſlumrer hele Byen,
og mørkt er Hav og Land.
Et enligt Lys kun flammer
hiſt i en Bondegaard;
travl ſidder der i Kammer
en Mø og Bæven ſlaar.

Hun ſkotter tit til Ruden,
den er ſaa ravneſort,
fælt ſværder Vindens Tuden
om Tag og Dør og Port;
Novemberſtormen lukker
vidt op ſit ſtærke Gab,

dybt krymper ſig og ſukker
det haardt betrængte Hav.

Hvi ſlaar ſaa flittig Bæven
den Bondedatter fin?
Hvad tyder Læbens Bæven?
og Rødmen under Lin?
Hvad ſige disſe Taarer
og disſe ømme Smil? —
Det Længſel er, ſom daarer
med ſød og bitter Pil.

Men Længſelen ſkal ſtilles,
og Sorgen gaa i Band,
ſnart ſkal hun aldrig ſkilles
mer fra ſin Fæſtemand;
hos Helten hiſt paa Øen
han var en trofaſt Svend,
i Kærlighed nu Møen
ham tjente tro igen.

Mens Barmen ſagte bæver,
ſit Blik fra Bævens Baand
mod Vinduet hun hæver, —
brat ſtandſer hendes Haand:
I mørke, dybe Fjærne
et Lys hun ſkimte kan; —
det ligner ej en Stjærne
bag Natteſkyens Rand.

Fra Kirken der, paa Banken,
de røde Glimt udgaa;
hun gyſer vel ved Tanken,
dog kan hun ej modſtaa;
hun ſniger ſig ſaa ſtille
til Kirkegaardens Mur,
og bag en ſtenſat Pille
hun ængſtlig ſtaar paa Lur.

Fra Stranden op med ſnare,
men ſagte Skridt paa Sti

en ſort formummet Skare
gaar hende tæt forbi;
beſtraalt af røde Fakler,
mod Kirkeporten hen
en Kiſte langſomt vakler
imellem tavſe Mænd.

Paa Kirkegulvet Børen
er ſat i Fakkelſkin;
hun liſter ſig bag Døren
og kiger ſky der ind.
Med Spyd og Stang oplukker
de Kirkens dunkle Skød,
den høje Hvælving ſukker
ved hver en Sten, de brød.

Paa Gravens Rand de trække
fra Kiſten, lang og ſort,
det rige Fløjelsdække
med ſorgfuld Alvor bort;
blaat var det ſom Violer,
ſom Havets ſtærke Flod,
midt i, med ſyv Fold Straaler,
en hvidlig Stjærne ſtod.

De Liget dybt nedſætte,
de mure Graven faſt;
af Nattens Bærk udſlette
de hvert et Spor i Haſt.
Det ſtumme Øje taler,
med foldet Haand de ſtaa, —
da Morgenhanen galer
og varsler dem at gaa.

Fluks blev hver Fakkel ſlukket,
og Natten dobbelt ſort,
den tunge Port tillukket,
og ſaa de ſtormed bort;
de ſvandt ved Breddens Stene,
ved Havets mørke Strøm;

og Pigen ſtod alene, —
og alt var ſom en Drøm.

Men da hun ile vilde
kæk fra ſit Smuthul trangt,
hun følte Foden hilde
ſig i et Klæde langt;
hun greb det, og hun bar det
med ſig i Huſet ind,
og da hun ſaa', — da var det
hint rige Fløjelsſkind:

Blaat ſom de ſmaa Violer,
ſom Havets ſtærke Flod,
midt i, med ſyvfold Straaler,
en hvidlig Stjærne ſtod.
Hel tankefuld hun gemte
det paa ſin Kiſtes Bund —
og Nattens Nædſel glemte
i troſterige Blund. —

Saa blank var Vinterdagen,
højt Klokkemalmet ſlog,
ſmukt over Sneens Lagen
hjemgik et Bryllupstog;
ung Iver med ſin Karen
kom glade, ſom til Dans,
og lyſtig fulgte Skaren
med Sange, Baand og Krans.

Med Larm og Snakken klemte
ſig Flokken rundt om Bord,
de Spillemænd iſtemte
det muntre Brudekor;
tæt Skiven var bedækket
med Boſte, Brød og Kød,
og Skænkebordet ſpækket
med Lutendrank og Mjød.

At ingen ſidde ſkulde
den Dag ved tomme Fad,

fik Stodderen til fulde
saa meget, som han gad;
og da nu Stjærnebuen
omhvælved By og Hus
gik Dansen rask i Stuen
ved røde Brudeblus.

Skønt Pigerne omskansed
saa kækt den væne Brud,
de Koner hende dansed
af Pigelavet ud.
Den blanke Brudekrone
det blonde Haar forlod,
snart hun som ærbar Kone
i Lin og Hue stod.

Med Latter og med Buldren
de hende drog af Sted;
Brudgommen over Skuldren
ret smilede derved,
og fra de Gæster vilde
med længselfulde Sind
han sneg sig let og stille
i Helligdommen ind.

Men næppe er han ene
alt med sin Hjærtenskær,
staar han, som Væggens Stene,
med Dødens Farveskær;
af Skræk og Ve betagen,
han maalløs stirrer paa
det prægtige Sparlagen,
for Brudesængen laa:

Af Fløjel som blaa Violer,
som Havets stærke Flod,
midt i, med syv Fold Straaler,
en hvidlig Stjærne stod.
„Hvor fik Du det, mit Hjærte?“ —
Hans Stemme standser da

af Angſtelſe og Smerte, —
„Hvor fik Du dette fra?“

„Ej har min Haand det ſtjaalet,
og købt jeg har det ej;
det blev mig ej tilmaalet, —
jeg fandt det paa min Vej
og tog det op i Blinde
en Nat ved Kirken her,
da nys jeg ſaa' der inde
en ſælſom Jordefærd.“

Det ſagde hun og ſmiled,
og, ak, han ſmiled med;
uſet dog Taaren iled
paa brune Kinder ned.
Med ſælſom Ild i Øjet,
med Armen over Bryſt,
hen over hende bøjet,
han ſukkede ſaa tyſt:

„Du rene Liljeſtængel,
ſom nu ſkal vorde brudt,
har Hævnens vrede Engel
og Dig en Pil affkudt?
Forkaſtet og forbandet
af Mennefker og Gud,
jeg maa, jeg kan ej andet,
tilgiv, min ſøde Brud!“

Hun aned ej, at Sukket
fra dybe Kvaal fremgik,
det blide Øje lukked
hun for hans ſtærke Blik;
undſelig Panden bukked
hun ned i Bolſtret blødt, —
han Brudelampen ſlukked
og hviſked: „Sov nu ſødt!“

Da Morgenrødens Stribe
udſpændtes bred og lang,

lød Trommeklang og Pibe
til lyſtig Jubelſang;
en Sværm af muntre Gække
for Kammerdøren ſtod,
det unge Par at vække
de Sangen tone lod.

Det vared dem for længe,
de ſtødte Døren op,
i Buret ſig mon' trænge
med Støj den vilde Trop;
men ſom af Lynet ſlagen,
den ræd tilbage veg, —
thi Bruden laa paa Lagen,
blodſtænket, kold og bleg.

Men Svenden var forſvundet, —
ham havde Edens Magt
langt mere helligt bundet
end Kærlighedens Pagt;
han havde, ak, des værre,
for Staal, i Blodet døbt,
om Troſkab mod ſin Herre
ſig ſtolt Bevidſthed købt.

Saa Sagnet os fortæller,
men dunkelt er dets Ord;
hvad Folkets Mund os melder,
har Tvivlen i ſit Spor.
End ingen Granſker kender
man, ſom for Dag har bragt,
hvor de trofaſte Hænder
Stig Hvides Ben har lagt.

36. Marſk Stigs Døtre.

(B. S. Ingemann.)

Marſk Stig havde blodige Daad fuldbragt,
som aldrig vil gange af Minde;
han havde sin Herre og Konning undsagt
og dræbt sin Lykſaligheds Fjende.
Nu var han vandret til Fædres Hjem
for Gud at lægge sit Regnſkab frem;
to Døtre bleve tilbage, —
de maatte af Danemark drage.

De havde ej Fader, ej Moder mer,
de havde ej Ven eller Frænde;
sørgmodig de paa hinanden ser:
„Hvorhen skal vi arme os vende?
Mon nogen os huſer i fremmede Land?"
Og saa tog den ældſte den yngſte ved Hand;
paa Kind runde Taarerne ſtride, —
de drog ud i Verden den vide.

Saa ginge de Piger til Sverriges Land,
de græd og sørged saa saare.
Kong Byrge han var saa haard en Mand,
han rørtes ej ved deres Taare:
„Marſk Stig haver fældet min Frænde kær,
hvorlunde komme hans Børn nu her?
Tænk aldrig Husly at finde,
hvor Eriks Venner er inde!"

„Hvad kunne vi for Konning Eriks Død,
vi arme uſkyldige Piger?
Forladt vi flygte og søge vort Brød
i fremmede Lande og Riger,
men ingen os huſer i fremmede Land —"
og saa tog den ældſte den yngſte ved Hand,
paa Kind runde Taarerne ſtride,
de gik ud i Verden saa vide.

Som Maager fly over vildene Strand
og hvile paa ſkaldede Stene,
ſaa gik de Piger til Klippernes Land
den Normannakonning at tjene.
Og Kongen ſer paa de Piger ſmaa:
„To vænere Møer jeg aldrig ſaa', —
I kan dog ej bygge, ej bage
med Hænder, ſaa hvide, ſaa ſvage?"

„Nej, væve vi kunne i Rør og i Lad
og ſpinde Dig Guldet hint røde;
men aldrig bliver vort Hjærte glad,
ſiden Fader og Moder os døde.
I Danemark er vi baaren og fød',
Marſk Stig, vor Fader, er bleg i Død;
men vi fælde Taarer ſaa ſtride
og gaa ud i Verden den vide."

Og Kongen dem klapped paa blegen Kind,
han bad dem ej ſørge, ej græde;
han monne dem klæde i Skarlagenſkind
og i Fruerſtuen indlede:
„Jeg kendte Jer Fader, den Danemand, —
han var en Herre til Mund og til Hand;
velkomne hans Børn mig ere,
nu jeg Eders Fader vil være."

Tavs ſad de Piger ved Bæverliſt
og vov med Guldet hint røde
ſørſt Jomfru Maria og Jeſum Kriſt
og Fader og Moder, ſom døde;
ſaa vov de Hjort, ſaa vov de Hind,
ſaa vov de dem ſelv med hviden Kind,
ſaa vov de med Fingre ſnare
Guds hellige Engleſkare.

Og der de havde det Værk fuldbragt,
da var deres Sorrig forbunden;
men Øjet tindred ſaa blegt, ſaa ſvagt,
ſom Lampen mod Morgenſtunden.

I hente mig unge, I hente mig gamle,
I hente mig af de lærde!
I hente mig og liden Kirſten,
al Ære ſaa er hun værd!"

Ind kom liden Kirſten ad Dør,
hun ſkinned af røden Guld,
hun kunde ej Lyſet paa Kronen ſe,
hendes Øjen vare taarefulde.

Liden Kirſten ind ad Døren tren
med Tugt og ſagren Sinde;
Dronningen ſtander hende op igen,
ſaa vel hun favnede hende.

„Kant Du læſe, og kant Du ſkrive,
og kant Du løſe min Pine,
da ſkalt Du ſlide Skarlagen rød
og ride graa Gangerne mine." —

„Kunde jeg læſe, og kunde jeg ſkrive,
jeg gjorde det alt ſaa gærne;
det vil jeg for Sandingen ſige:
Din Pine er haarder' end Jærn."

Og det var liden Kirſten,
hun ſatte ſig Skrin paa Knæ:
„Saa Mænd ved, Dronning Dagmar,
Din Pine er kolder' end Sne."

Og det var liden Kirſten,
hun ſatte ſig Skrin for Fod:
„Vare her de Meſtre, i Verden ere,
de raadte Dig dog ej Bod."

Saa tog hun Sankte Marie Bog,
hun læſte op, alt det hun kunde;
det vil jeg for Sandingen ſige:
Saa ſaare hendes Øjen runde.

De fulgte hende ud, de fulgte hende ind,
det led jo længer, jo værre:
„Meden det kan ikke bedre vorde,
I sende efter min Herre!“ —

Det da var den liden Smaadreng,
han lod ikke længer forlide[1]);
han tog Sadel fra Bjælken ned,
lagde den paa Ørs hin hvide.

De lede ud den Ganger rød,
lagde paa forgyldene Mile,
og end rede de til Ribe By,
før de toge dennem Hvile.

Ind da kom den liden Smaadreng
og stedes han for Bord;
han var vel snild i Tale sin,
han kunde føje sine Ord:

„Hil sidde Du, Danekonge,
lægge Du Guldtavl paa Bord!
Dronning Dagmar haver mig til Dig sendt,
Du vide hende snarlig Ord!“

Kongen slog de Guldtavl sammen,
at alle Tærninger sjunge:
„Forbyde det Gud Fader i Himmerig,
at Dagmar skulde dø saa ung!“

De rede ud af Ribe By,
da fulgte hannem hundrede Svende,
men da han kom til Ringsted,
da var han Mand alene.

Der var stor Ynk i Fruerstue,
der alle Fruer de græd;

[1]) længer forlide d: lang Tid hengaa.

Den ældste trykte den yngste i Hand,
og ginge de til hint bedre Land,
hvor Ufkylds Taarer, de stride,
aftørres af Engle blide.

Ridderliv.

(37, 38, 39, 40, 41, 42 og 43.)

37. Ridderen og hans Datter.

(Chr. Winther.)

En Gang i gamle Dage
en Ridder lured hist,
rovgærrig som en Drage,
fra Borgens takkede Kvist;
hver Købmand med sin Kærre,
hver Bonde med sit Kvæg
saa' heller Helveds Herre
end Ridderens røde Skæg.

Han sad med skumle Svende
i det taarnede Hus
og lod Tærningen rende
og vendte Bund paa Krus;
med en Munk, som drikke kunde
og messe ham til Pas,
med en pukket Dværg og Hunde,
der fik Prygl og gjorde Spas.

Dog alt hans Rov og Eje
slet ikke kunde forslaa;
det svandt ad tusend Veje
som Vand gennem en Saa,
som over Taget Røgen, —
saa han fandt sig til sidst

hel pjaltet og mer nøgen
end fattig Fugl paa Kvist.

Hans Kofte var forflikket
med Fløjelskappens Rest;
og bødet og beklikket
var hans Hoser og Vest;
hans Ganger stod og hived,
skindmager, i sin Baas,
ej Stien var oplivet
af And eller Gaas.

Og Sølv — det saa' man ikke
paa Skænkebordet mer,
hver Slurk, han vilde drikke,
drak han af Tin og Ler;
og midt i al Elende,
af Lykken rent forladt,
han mægted ej at kende
sin rigeste Skat.

Blandt Tidslerne en Rose
sig hæved, frisk og rød,
op af den sule Mose
en Lilje sig skød;
og Rosen var hans Datter
med Hjærtets Lilje ren, —
ej prudere Guld omfatter
en klar Karfunkelsten.

Da hendes Moder blegned,
hun selv gik frem til Liv,
en kærlig Engel hegned
om det spæde Blomsterliv;
og fagtens var det hende,
der, dejlig, ren og from,
fra Borgen monne afvende
Himlens Straffedom.

Hist nede dybt i Dalen,
stottet til brune Fjæld,
omskygget af Bøgesalen,
stod der et lavt Kapel.
Den hellige Jomfrus Billed
med Frelseren ved Bryst
paa Altaret var opstillet
til vansmægtendes Trøst.

Hver Aften, naar Solen dvæled
og spejled sig i Flod,
vandred hun did og knæled
fromt for Madonnas Fod
og hentede fra det høje,
det evige Væld
Klarhed for sit Øje
og Hvile for sin Sjæl.

Det var en Aften silde,
saa ængstlig, lummerhed;
Tordenskyerne stille
sig lagde i Dalen ned;
det sorte Tæppe skjuled
Himlen og Fjældets Top,
de mørke Graner skuled
tavse fra Klippens Krop.

Da stod den røde Ridder
i Dalens lønligste Vraa,
hvor Uglen ensom sidder,
og de sorte Snoge gaa.
Men uden Gru for Krybet,
der hvisled om hans Fod,
han stirrede ned i Dybet
og højt sin Røst oplod.

Han kaldte den, der fører
mod Lyset Mørkets Hær,
som paa onde Hjærter hører
og altid er dem nær.

Hvor Bjærget aabned sin Strube,
han ham at komme bød;
op af den sorte Grube
den paakaldte sig skød.

„Hvad vil Du?" — Guld. — „Betal mig!" —
Jeg giver Dig min Sjæl. —
„Den er alt min." — Saa befal mig
en anden Vej! — „Nu vel,
en pletfri Sjæl Du give!" —
I Borgen er kun een. —
„Din Datter maa det blive,
hvis hun endnu er ren." —

Jeg giver Dig min Datter. —
„Saa faar Du og mit Guld."
Med vild og haanlig Latter
sank Mørkets Drot i Muld.
Tordnen rulled for oven,
og Lyn mod Klippen slog;
den Ridder igennem Skoven
fortumlet hjem ad jog.

I Borgens Have plejed
den unge Frøken at gaa;
der pusled hun og heged
om alle de Blomster smaa;
men tankefuld tit hun stirred
paa Himlen, paa dyben Strøm,
mens Taaren i Øjet dirred,
og Tanken bled til Drøm.

I Drømmen stod et Billed,
som hun kendte saa vel;
det havde tit sig stillet
paa det nærmeste Fjæld;
det traadte ud af Skoven
med muntert Smil og Vink
og nærmed sig forvoven
den stejleste Brink.

Det var en driftig Jæger,
hendes ukendte Ven;
han bar et Horn og Bæger
og Sværd ved sin Lænd.
I den grønne Jægertrøje
han blæste paa sit Horn, —
og saadant venligt Øje
hun skued ej tilforn.

Hvor sitred hun og bæved,
naar den dejlige Mand
saa kæk og smidig svæved
paa den svimlende Rand!
Hvor blussed hendes Kinder,
hvor bølged hendes Bryst,
da fra Naboklippens Tinder
hun først hørte hans Røst!

Til sidst han sig voved
til Havemuren hen;
hvad han bad, og hun loved,
jeg siger ej igen;
men et Haandtryk det fik han
som Hjærtets første Høst,
og henrykt bortgik han
med Himlen i sit Bryst.

Som Vidne Nattens Stjærne
beskued deres Pagt,
opmærksom i det fjærne
den stod som venlig Vagt;
den hørte hendes Klage,
den hørte og hans Raad:
„Med mig Du skal bortdrage
og glemme Sorg og Graad.

Ak, bryd Dit Fængsels Gitter,
forlad den lumre Luft,
der vanhellig smitter
min Roses rene Duft!

O, kom til Liv og Varme,
til en hellig Fredens Havn
i mine stærke Arme
og i min Moders Favn!"

Hun sukked, og hun sitred,
hendes Kind blev saa varm,
hun rakte gennem Gitret
ham sin snehvide Arm;
hun lagde til hans Øre
sin Læbe fin og rød,
og knap han kunde høre,
hvad hun hviskende bød:

„Naar Aftensolen dvæler
og spejler sig i Flod,
hist i Kapellet knæler
jeg for Madonnas Fod.
Kom did! — Paa Livets Bølge,
hvor den saa fører hen,
som Din Skygge vil jeg følge,
og trofast som den."

Mildt deres Haab tilsmilte
et prægtigt Stjærneskud; —
men Ungersvenden ilte
fra sin ængstelige Brud;
thi Lindens Blad sig rørte,
sig Lærken højt opsvang,
og fra Portens Taarn de hørte
Vægterens Skæmtesang:

„Alt Morgenrøden smiler
ud over Dal og Fjæld;
hvo hos sin elskte hviler,
maa nu vogte sig vel;
thi Dagens klare Kærte
saar tusend Øjne vakt,
der vogte paa hans Hjærte
og dets hemmelige Pagt.

O, væk Din unge Bejler,
Du Jomfru, favr og fin!
Frem Morgenſkyen ſejler,
rød ſom den klare Vin.
Og lad med Kys nu fare
Din prude Hjærtensſkat!
Dig Himlen ham bevare
til næſte Midjenat!" —

Det var ved Middagstide,
den Ridder talte ſaa:
„Min Datter, vi ville udride,
mens Himlen er ſaa blaa.
Sadlet er vore Heſte;
ſvøb om Dig nu Dit Slør!
En Nabo vil vi gæſte,
Du aldrig ſkued før."

Om hendes ranke Lemmer
de lange Folder flød,
ſom naar Taageſkyen gemmer
en Poppel i ſit Skød.
Roſen paa hendes Kinder
blev til en Lilje hvid,
hvor Taaren ſagte rinder
ſom Dug ved Nattetid.

Langs med de ſtejle Bægge,
paa Fjældſtien ſmal,
dødtavſe red de begge
ned i den grønne Dal;
og jævne Flodens Bølger
i Ridderens Fjed
den unge Frøken følger,
og Sorgen følger med.

Men da de kom i Dalen,
hvor, ſtøttet til brune Fjæld,
omſkygget af Bøgeſalen,
der ſtod et lavt Kapel,

hun ſagde: „Mens Solen dvæler
og ſpejler ſig i Flod,
tillad, at her jeg knæler
i Bøn for Madonnas Fod!"

Ind i den hellige Halle
hun træder med haſtigt Fjed
og lader Sløret falde
og ſynker for Altret ned;
hun folder de Hænder hvide
og bøjer med ydmygt Sind,
mens tavſe Taarer glide,
ſig dybt mod Altrets Trin.

Da ſtige hendes Tanker
til Naadens Trone op,
ſom naar Vedbend ſig ranker
mod Egens høje Top;
de flygte, ſom naar Duen,
af Glenten forfulgt,
højt under Himmelbuen
bag Skyens Skjold er dulgt.

De knuge ſig med Smerte,
men og med ſalig Trøſt
til det evige Hjærte,
der bar Alverdens Bröſt;
hun ſynes høre Stemmer
fra Paradiſets Bo,
ſig ſelv og alt hun glemmer
i den drømmende Ro. —

Det var den røde Ridder
paa ſin ſtampende Heſt,
at høre Fuglekvidder
blev ham en fattig Feſt;
thi kaldte han paa ſin Datter
ind ad Kapellets Dør, —
da viſte hun ſig atter
i det bølgende Slør.

Om hendes ranke Lemmer
de lange Folder flød,
som naar Taagesky gemmer
en Poppel i sit Skød.
Dødtavse red de begge
dybere ned i Dal,
hvor fra brune Klippevægge
hvislede Fossens Fald.

Da standsed den røde Ridder
i Dalens lønligste Vraa,
hvor Uglen ensomt sidder,
og de sorte Snoge gaa;
hvor Strømmen vild med Bulder
i sorten Afgrund foer,
hun, støttet paa hans Skulder,
satte sin Fod til Jord.

Og frækt han kaldte atter
ham, som han maned før:
„Her bringer jeg min Datter."
Bort rev han hendes Slør,
da — Blodet ham sank fra Kinden —
brat døde hvert hans Ord:
det var h e n d e, Herskerinden
for Himmel og for Jord.

Det var alle Himles Dronning
i unævnelig Pragt.
Ræd flyede Mørkets Konning
igen til Dybets Schacht;
og Strømmens Larm forstummed,
den dæmpede sin Gang,
og klart blev Himmelrummet,
og Fuglen atter sang.

— Paa Syriens Grænsehede
en Ridder strøjfed kæk,
for de Hedninger lede
en Affky og Skræk;

hver Dag blandt Fjenders Vrimmel
hans raske Ganger sprang,
men fromt mod Nattens Himmel
sig hans Bodspsalme svang.

Han havde hørt en Stemme,
der varsled evig Død,
i Fald han kunde glemme,
hvad Stemmen ham bød;
han havde set, at Øjet
dog smilede ham Haab,
hvis sønderknust han bøjed
sig under Martyrdaab.

Og da med Sværd og Bønnen
han trolig havde stridt,
blev Dødens Rast ham Lønnen
for hvad han havde lidt.
Ham fulgte Korsets Helte,
og paa hans sorte Skrin
laa der et Tornebælte
og en blodig Disciplin[1]). —

— Hvor Donavs Bølge blinker
i varme Sommerdag,
en vældig Borg mig vinker
med Taarn og røden Tag;
og det hyggeligste Billed
i Borgens Urtegaard,
som i en Ramme stillet,
nu for mit Øje staar.

En gammel Dame spinder
paa sin sirlige Rok,
en yndig Frue opbinder
den hældende Rosenstok;

[1]) Pineredskab, Svøbe.

en ung Hr. Ridder kvæder
for sin rødmende Viv
om Haab og om Glæder,
som skal vaagne til Liv.

Det var hin raske Jæger.
Med Cithren paa sit Skød
han løfter det gyldne Bæger
og drikker Vinen rød;
af sin dejlige Frue
modtager han det helst, —
hun var den fromme Due,
som Madonna havde freist.

38. Jomfru Ingefred Torlufsdatter.

(Kæmpevise.)

Hr. Lave og Hr. Iver Blaa,
de lystige Herrer og milde,
de vare sig Hofbrødre to,
deres Hu ret ingen kunde skille.
Deres Tvang var alt udaf Elskov.

Og de sade dem over Kongens Bord,
jeg kan det fuld vel drue[1]);
de meldte saa mangt et Skæmtens Ord,
og mest om skønne Jomfruer.

Det var ungen Hr. Lave,
han slog sin Haand mod Bord:
„Den Jomfru er ikke i Verden til,
jeg kan jo lokke med Ord."

[1]) vidne.

Det da ſvarede Hr. Iver,
og ſaa da tog han paa:
„End kender jeg en ſkøn Jomfru,
Du med gode Ord ej ſkalt faa.

Jeg kender mig Hr. Torlufs Datter,
hun er ſaa dydefuld;
Du ſkalt hende ikke daare med Ord
eller med det røde Guld.“ —

„Der ſætter jeg mod mit Hus og Gaard,
dertil mit hvide Halsben;
var jeg hos hende i Aften,
i Morgen ſaa var hun min.

Jeg ſætter til Vedfæ[1]) mit unge Liv,
dertil tre Hundrede Gaarde;
ſtolt Ingefred, Hr. Torlufs Datter,
hun ſkal min Slegfred[2]) vorde.“ —

„Hør Du, Hr. Lave, Stalbroder min,
Du lade mig ride bort!
Kendte Du Jomfruen ſaa vel, ſom jeg,
Du talede ikke ſaa ſtort.“

Og det da var Hr. Lave,
ſlog op med hviden Haand:
„Maa jeg leve til i Morgen,
jeg vinder den Liljebaand.“

Og det da var Hr. Lave,
han beder ſadle ſin Heſt:
„Jeg vil ride mig op ad Land,
Hr. Torluf vil jeg gæſte.

Jeg vil ride mig op ad Land,
Hr. Torluf vil jeg gæſte;

[1]) Vantegods, Pant. [2]) Frille.

han haver ſig en Datter ſaa væn,
og hende vil jeg fæſte."

Det var unge Hr. Lave,
han kom der ridende i Gaard;
ude ſtaar Ingefred Torlufsdatter,
hun var vel ſvøbt i Maard[1]).

„Hil ſtande I, Ingefred Torlufsdatter!
I bliver min Hjærtenskære,
og alle de Dage, jeg leve maa,
jeg vil Eder elſke og ære." —

„Hør Du det, Hr. Lave,
og det ſker ikke i Aar.
Du lokked ſtolten Sølverlil,
hendes Lige Du aldrig faar.

Saa loved Du Jomfru Blidelil,
et Spejl over alle Kvinder;
der Du havde faaet Din Vilje frem,
ſaa ſnarlig ſveg Du hende.

Saa ſveg Du Jomfru Mettelil,
den Sorg bær' hun for Dig.
Herre Gud lade min Fader leve,
den Sorg hændes aldrig mig!

Jeg ſkulde ſidde i Højeloft,
og Du ſkulde fra mig ride!
Du drak mig til baade Spe og Spot,
mig og mine Frænder til Kvide." —

„Og hør Du, ſtolten Ingefred!
Og vil Du være mig huld,
da giver jeg Dig det hvide Sølv,
dertil det røde Guld." —

[1]) Pelsværk.

„Tolv Mark af det røde Guld,
dertil saa meget Sølv,
det haver min Fader i sin Vold:
min Ære gemmer jeg selv." —

„Hør Du, stolten Ingefred!
Og vil Du vorde min Viv,
Bjørnsholm og Revsø Slot
og dem vil jeg Dig give." —

„Min Fader har selv Borge og Fæster
og mer end een eller to;
naar jeg fanger den Svend, jeg under,
han lader os derpaa bo." —

„Du vende Dit Sind, stolt Ingefred,
og bliv min Hjærtenskære!
Hver den Finger, Du haver paa Haand
den skal de Ædelstene bære." —

„Jeg takker Hr. Torluf, kær Fader min,
han haver de Guldringe fem;
naar mig lyster Guld at bære,
han giver mig alle dem." —

„Og hør Du, stolten Ingefred,
bliv allerkæreste min,
da skal jeg slyn Dig de Følgesvende,
skulle lede Dig ud og ind!" —

„Ikke er jeg halt og ikke blind,
saa vel kan jeg gaa ene;
min Fader har de gode Hofmænd,
som mig kunne følge og tjene." —

„Stolt Ingefred, vilt Du være min kære?
Der kommer ellers af stor Men:
Kan jeg ikke Din Vilje faa,
det koster mit hvide Halsben." —

„Faſt bedre det var, min kære Hr. Lave,
I laa under Jorden død,
end jeg ſkulde ſtaa til Jomfruſtævne
for Din Skyld, bleg og rød.

Min Moder hun er i Himmerig,
det maa jeg daglig kære[1]);
det ſidſte Ord, hun taled til mig,
hun bad mig vogte min Ære." —

„Fremmer jeg ikke min Vilje i Dag,
det koſter mine femten Gaarde,
det koſter dertil mit unge Liv,
ſaa lægges jeg Lig paa Baare." —

„Min Fader han er ad Landsting,
han kommer i Aften hjem;
Du ſkynde Dig bort, Hr. Lave!
Din Vilje faar Du ikke frem.

Der tjener en Svend i Kongens Gaard,
Hr. Iver ſaa monne han hedde;
og det forbyde den øverſte Gud,
han fanger Dit Ærende at vide!

Dertil ſaa haver jeg Brødre ni,
de ere ſaa vel Dine Lige;
det have de lovet og ſvoret paa,
de ville mig aldrig ſvige."

Hr. Lave han kaſter ſin Ganger omkring,
ſaa lidet baaded han til Hove;
borte vare hans femten Gaarde,
end ſtod hans Liv i Bove.

Tak have Jomfru Ingefred,
hun vogted ſaa vel ſin Tro!
Nu gaar hun i Hr. Ivers Gaard
og ſlider ſølvſpændte Sko.
Deres Tvang var alt udaf Elſkov.

[1]) klage.

39. Linden paa Lindebjærg.

(Kæmpevise.)

Linden hun ſtander paa Lindebjærg,
og kropper[1]) hun med ſine Blade;
Hr. Eſkild han lokked ſtolt Elline,
ſig ſelv til ſtor Skade.
Hun bier hannem ſaa varlig.

Linden hun ſtander paa Lindebjærg,
og kropper hun med ſine Grene;
Hr. Eſkild lokked ſtolt Elline,
ſig ſelv til ſtor Men.

Det var ſtolten Elline,
kaſter hun hendes Skind over Stang:
„I være velkommen, Hr. Eſkild!
Hvor haver I været ſaa længe?“ —

„Hør Du, ſtolten Ellen!
Du tør ikke efter mig længe;
jeg haver mig en væner' Mø fæſt',
jeg lader hende til mig komme.“ —

„I loved mig, Hr. Eſkild,
før jeg gav Eder min Tro,
I vilde mig aldrig ſvige,
den Stund I leve maa.

I tog mig ikke paa Ager,
I tog mig ikke paa Eng;
I tog mig af min Faders Gaard,
ud af min Silkeſæng..

I tog mig ikke paa Ager,
I tog mig ikke paa Ø;
I tog mig fra min Moder,
alt ſiden min Far var død.“ —

[1]) krymper ſig.

„Lægge Du bort Dine Skarlagensſkind,
Du tag paa Vadmel graa!
Du lover vel en Bondeſøn,
om Du ikke bedre kan faa." —

„Jeg haver ſlidt rød Skarlagen,
ſiden jeg lærte først at gaa;
det kom aldrig i min Hu,
at jeg ſkulde Bondeſøn faa."

Det var ſtolten Ellen,
hun lader ſig Lønnebreve ſkrive;
ſender hun dem op ad Land
hendes kære Moder at give.

Meldte det hendes kære Moder,
der hun i Brevet ſaa':
„Det være ſig Herre Gud for kæret,
alt det jeg Datter aa[1]).

Det være ſig Herre Gud for kæret,
alt det jeg Datter aa,
og ſaa hendes kære Fader,
at han ikke leve maa!"

Svared det Herre Peder,
han ſtod ikke langt der fra:
„Jeg for Fader vil hende ſtaa,
den Stund jeg leve maa."

Det var Herre Peder,
han beder ſadle ſin Heſt:
„Vi ville ride os op ad Land,
Hr. Eſkild ſaa vil vi gæſte."

Det var Herre Peder,
han kom der ridendes i Gaard;

[1]) har.

ude ſtod Hr. Eſkild,
han var vel ſvøbt i Maard.

„Vær velkommen, Hr. Peder,
kære Stalbroder min!
Du ſkal drikke den brune Mjød
og ſaa den klare Vin.“ —

„Jeg paſſer ikke paa den brune Mjød,
ej heller den klare Vin;
jeg ſpørger efter ſtolten Ellen,
kære Datter min.“ —

„Stolt Ellen hun er ſaa væn en Viv,
ſom gange maa paa Jord;
det vil jeg for Sandingen ſige,
jeg vil hende gifte[1]) i Aar.

Jeg vil hende give Lindholm
og dertil de Gaarde fem
og en af mine Svende,
hvilken hun vil have af dem.“ —

„Ikke ſkal hun have Lindholm
og ikke de Gaarde fem;
og have Du ſelv Dine Svende,
hun ſkal ingen have af dem!“

Det var Hr. Peder,
han drog ſit Sværd paa Stand;
hug han af Hr. Eſkild
baade Fod og Haand.

„Hør Du mig, Hr. Peder,
og giv Du mig mit Liv!
alle de Dage, jeg lever,
jeg elſker hende for min Viv.“

[1]) bortgifte.

Svared dette ſtolt Ellenlille,
hun ſtod ikke langt der ifra:
„Ikke vil jeg have en Krøbling,
jeg kan vel en anden faa."

Det var Hr. Peder,
han lagde Hr. Eſkild i Lig,
ſaa tog han ſin kære Datter
ſaa rig en Ridder at give.
Hun bier hannem iſaa varlig.

40. Ridder Stigs Fald.

(Kæmpeviſe.)

Kongen han taler til Ridder Stig:
„Og Du ſkalt føre mit Banner i Strid." —
Men Ridder Stig han maa ſig ej.

„Jeg er ſaa liden en ufriſt[1]) Mand,
jeg kan ikke føre Eders Banner af Land." —

„Alt ſaa liden ſom Du eſt,
Du ſkalt føre mit Banner alt ſom bedſt." —

„Skal jeg føre Eders Banner i Strid,
I lader min Fane ſkære udaf ny!

Lader ſkære mig Fanen baade gul og blaa og rød!
Der ſkal ſaa mangen inden hende[2]) dø."

De red igennem de fremmede Land',
men aldrig kom Ban'ret af Ridder Stigs Hand.

[1]) uprøvet. [2]) inden hende ɔ: under den.

Der fløj Pile saa tykt som Hø
igennem Ridder Stigs Ærme rød.

Der fløj Pile som brændendes Brand
igennem Ridder Stigs hvide Hand.

Kongen han taler til Ridder Stig:
„Du kast' mit Banner, og red Dit Liv!" —

„Jeg vilde ikke, at min Fæstemø skulde spørge til By,
at jeg skulde fra Kongens Banner fly.

Jeg vilde ikke, at min Fæstemø skulde spørge til Land,
jeg skulde kaste Kongens Banner af Hand."

Danerkongen han raaber udaf stor Nød:
„Ridder Stig ligger slagen under Banner død."

Saa herlig da vandt Danerkongen den Strid,
men Ridder Stig mistede sit unge Liv.

Kongen slog op med hviden Hand:
„De danske Mænd haver vundet det Land.

Saa gladelig vilde jeg nu til Danmark fare,
havde jeg nu Ridder Stig udi denne Skare."

Kongen han kom fra Leding hjem,
hans Søster hun gaar hannem ud igen.

„Vær velkommen, min Broder, fra Leding hjem!
Hvor haver Dig lidt med Din' velbyrdig' Mænd?" —

„Saa vel da er mig nu gangen i Hand,
men slagen da er Din Fæstemand."

Jomfruen slog hendes Hænder tilsammen,
det alle hendes Gulderinge sprunge over Skammel.

„Min kære Søfter, Du lad' ikke faa[1])!
Hin rige Hr. Karl skal Du nu have."

Det meldte den Jomfru, hun svared for sig:
„Ret aldrig fanger han Vold over mig.

Vel maa de kalde ham Karl hin rige,
men aldrig bliver han Ridder Stigs Lige.

Han skal aldrig sove i min hvide Arm,
jeg bær' for Ridder Stig daglig Harm[2]).

Han sove skal aldrig hos min hvide Side,
for Ridder Stig vil jeg bære daglig Kvide."
Men Ridder Hr. Stig han maa sig ej.

---

41. Hr. Bøsmer i Elvehjem.

(Kæmpevise.)

Hr. Bunde han bor sig ude ved Aa,
saa bæne da havde han Døtre to.
Døtre to og Sønner fem.
Men Linden hun løves.

Og Sønner fem,
Hr. Bøsmer var den bæneft' af dem.
Den Ellekone boede sig ude ved Aa.

Ude ved Aa,
vel femten Vintre lagde hun det i Traa[3]).
Femten Vintre og end et Aar.

---

[1]) tag ikke saaledes paa Veje! [2]) Sorg. [3]) Attraa, d: pønsede hun paa.

Og end et Aar,
alt hvor hun skulde Hr. Bøsmer faa.
Sildig om Aften, der Dug drev paa —

Der Dug drev paa,
den Ellekone tog over sig Kaabe blaa.
Den Ellekone tog over sig Kaabe blaa.

Kaabe blaa,
til Hr. Bøsmers Loft saa monne hun gaa.
Hun klapper paa Loftsdør med sit Skind.

Med sit Skind:
„Staar op, Hr. Bøsmer, og lader mig ind!" —
„Ingen dem haver jeg Stævne sat.

Stævne sat,
og ingen kommer i mit Loft om Nat."
Saa smaa da havde hun Fingre med Liste.

Fingre med Liste,
fuldt vel hun de Nagler (at løsne) vidste.
Faverlig' havde hun Fingre og smaa.

Fingre og smaa,
og selv tog hun de Laase fraa.
Hun satte sig paa hans Sængestok.

Hans Sængestok,
hun leger fast med hans gule Lok.
Hun satte sig paa hans Sængefjæl.

Hans Sængefjæl,
saa liftelig hun til hannem talte:
„Du gør det, Hr. Bøsmer, for Din Tro.

For Din Tro:
Mød mig i Morgen paa Stenebro!"
Hr. Bøsmer han vaagner om Midjenat.

Om Midjenat,
udaf sin Drøm siger han saa brat:
„Mig tyktes, en Jomfru for mig stod.

For mig stod,
hun var saa væn, som Voks var sno't.
Mig tyktes, en Jomfru hos mig var.

Hos mig var,
i Silkesærk, med udslagent Haar.
Jeg haver hende lovet alt paa min Tro.

Paa min Tro,
jeg skal hende møde paa Stenebro." —
„Du lig', Hr. Bøsmer, giv den Drøm ikke i Gem[1])!

Giv den Drøm ikke i Gem,
det er en Ellekone, (der) vilder Dig i Søvne." —
„Min Drøm den gaar, som Herre Gud vil.

Som Herre Gud maa,
saa visselig skal jeg holde mini Tro."
Aarle om Morgen, Solen skin' —

Solen skin',
Hr. Bøsmer klædte sig for sin Sæng.
Han drog i sin Skjorte smaa.

Sin Skjorte smaa,
og over i Fløjels Trøje blaa.
Bukkeskindsstøvler drog han over Fod.

Drog han over Fod,
forgyldene Spore spænder han imod.
Hr. Bøsmer taler til Svende to.

Svende to:
„I sadler mig min Ganger graa!
I sadler mig min Ganger hvid!

[1]) giv ikke i Gem d: agt ikke paa!

Min Ganger hvid:
Til Stenebro saa vil jeg ride."
Hr. Bøsmer han binder sit Sværd ved Side.

Sit Sværd ved Side,
hans Moder hun monne sin' Hænder vride.
Hr. Bøsmer ud af Gaarden red.

Af Gaarden red,
hans Moder hun græd, og Hænder hun vred.
Og der han kom paa Stenebro —

Paa Stenebro
der snaved[1]) hans Ganger i røde Guldsko.
Og Gangeren snaved i røde Guldsøm.

Røde Guldsøm,
Hr. Bøsmer — ud for striden Strøm.
Og saa svam han til Elverhjem.

Til Elverhjem,
den Elvermø gaar hannem igen[2]):
„Velkommen, Hr. Bøsmer, hjem til min!

Hjem til min,
og jeg haver blandet baade Mjød og Vin." —
„Behold Du selv baade Mjød og Vin!

Din Mjød og Vin,
saa usæl[3]) kom jeg hjem til Din."
„Siger mig, Hr. Bøsmer, paa Eders Maal

Paa Eders Maal:
Hvor er I født, hvor er I baar'n?" —
„I Danmark er jeg født og baar'n.

Født og baar'n,
og der er alle mine Hofklæder skaarne.
Der er ogsaa min Fæstemø.

---

[1]) snublede. [2]) i Møde. [3]) ulykkelig.

Min Fæstemø,
med hende vil jeg baade leve og dø."
Den Ellemø taler til Tjenestekvinde.

Til Tjenestekvinde:
„Du hente mig ind et Horn med Vin!
Du hente mig ind et Dyrehorn[1])!

Et Dyrehorn,
og kast deri to Elverkorn!"
Den Tjenestemø ind af Døren tren.

Af Døren tren,
Hornet i hendes Hænder skin'.
„I drikker, Hr. Bøsmer, og drikker med mig!

Drikker med mig!" —
„Saa vil jeg gøre, naar I mig beder."
Han lagde til Munden, og af han drak.

Og af han drak,
al Verden hannem af Hove[2]) gik.
Han glemte sin Fader og Moder.

Fader og Moder,
(og baade) hans Søster og hans Brødre.
Han glemte og sin Fæstemø.

Sin Fæstemø,
som han skulde med baade leve og dø.
„Siger mig, Hr. Bøsmer, paa Eders Maal —

Paa Eders Maal:
Hvor er I født, hvor er I baar'n?" —
„I Elver er jeg født og baar'n.

Født og baar'n,
og der er alle mine Klæder skaarne.
Og her staar I, min Fæstemø.

---

[1]) Drikkekar af et Oksehorn. [2]) Hu.

Min Fæstemø,
med Eder vil jeg baade leve og dø."
Den Elvermø haver forvunden nu al sin Kvide.

Al sin Kvide,
hun lægger Hr. Bøsmer ved sin Side.
Ham græde for Fader og Moder.

Fader og Moder,
(og baade) hans Søster og hans Brødre.
Men halv mere dog sørged hans Fæstemø.
Der Linden hun løves.

---

42. Ridder Stigs Bryllup.

(Kæmpevise.)

Ridder Stig og Findal var Brødre baade,
slig' to Riddere fødtes aldrig før til Jord.
Jomfruer, I giver os Orlov!

Ridder Stig tjener i Kongens Gaard,
og Findal faldt for Kvindemord.

Ridder Stig tjener i Kongens Gaard,
Fruer og Jomfruer de børster hans Haar.

Ridder Stig stod for Kongens Bord,
liden Kirstin var hannem hart i Hu.

„Det er syv Aar, siden jeg Runer nam[1]),
i Aften skal jeg dem prøve, om de due kan."

Med højre Haand skænker han Mjød og Vin,
med venstre Haand kaster han Runer sin'.

[1]) lærte.

Han havde Agt at kaste Runer paa hin liden Kirstin,
og de drev under Jomfru Regisse hendes Skind[1]).

Ridder Stig han sortned som en Jord,
Jomfru Regisse hun rødes som et Blod.

Ridder Stig svøber sig Hoved i Skind,
han ganger i Loft[2]) for (sin) Fostermoder[3]) ind.

„Fostermoder, Fostermoder! Kender mig Raad:
Hvor kommer jeg levendes af Kongens Gaard?

Fostermoder, Fostermoder! Kender mig Raad:
Min Hu hun stander saa højlig i Vaade!

Jeg havde Agt at kaste Runer paa hin liden Kirstin,
og de drev under Jomfru Regisse hendes Skind."

Han sagde: „Vel haver jeg Ganger graa,
han bær' mig læstelig[4]) over Aa.

Jeg vil sætte mig paa min Ganger hvid,
og jeg vil ride saa langt af Led[5])." —

„Det Du vil søge al Fyns Land omkring,
dog søger Jomfru Regisse i Nat til Din Sæng.

Det Du vil ride til Verdsens Ende,
i Aften kommer hun for Din Sæng.

Ridder Stig, Du tager Din Maal[6]) til Maade[7]),
Du sov' i Nat i Kongens Gaard!

Ridder Stig, Du tager Dig til en god Hu,
Du ganger hjem til Din Sæng at sove.

---

[1]) Skindkaabe. [2]) Værelse oven over den egentlige Lejlighed. [3]) Amme, Plejemoder. [4]) med Kraft. [5]) Vej. [6]) Sag. [7]) med Læmpe.

Jomfruen klapper paa Loftsdør med sit Skind,
Du tie kvær, Ridder Stig, lad hende ikke ind!

Lidel dog haver hun Fingre smaa,
selv pilker hun de Nagler fraa.

Hun sætter sig paa Din Sængestok,
hun leger fast med Din gule Lok.

Hun klapper Dig paa Din hvide Kind,
Du lig saa stille, som Du varst stind[1])!

Hun kysser Dig for Din Mund saa rød,
Du lig saa stille, som Du varst død!"

Ridder Stig han lydde sin Fostermoders Raad,
saa monne han til Sængen gaa.

Sildig om Aften', Røgen[2]) faldt paa,
Jomfru Regisse tager over sig Kaaben blaa.

Jomfruen tager over sig Kaaben blaa,
til Ridder Stigs Loft saa monne hun gaa.

Hun klapped paa Loftsdør med sit Skind:
„Du stat op, Ridder Stig, Du lad mig ind!" —

„Ingen saa haver jeg Stævne sat,
og ingen lader jeg i Loft om Nat."

Saa lidel haver hun Fingre smaa,
saa pilker hun selv de Nagler fraa.

Femten Nagler og end en Skraa[3]),
saa monne Jomfru Regisse i Loftet gaa.

[1]) stiv. [2]) Tusmørket. [3]) Laas.

Hun satte sig paa Ridder Stig hans Sængestok,
hun legte fast med hans gule Lok.

Hun minder[1]) hannem for sin Mund saa rød,
alt laa Ridder Stig, som han var død.

Hun tog hannem saa listelig udi sin Arm,
han laa saa stille og lidde den Harm.

Ridder Stig vaagned, og op han saa':
„Hvem er det, her larmer saa?

Kan jeg ikke i Freden for Eder være,
da skal jeg Eder for Eders Broder kære." —

„I kære, hvad I kære maa,
alt er I den, min Hu leger paa." —

Aarle om Morgen', det var Dag,
Ridder Stig ganger for Kongen at klage:

„Kære Herre, jeg haver for Eder at kære:
Jeg kan ikke om Natten for Eders Søster være."

Kongen han taler til liden Smaadreng sin:
„Du bed min Søster gaa her ind!"

Ind kom Jomfru Regisse, hun stedes for Bord:
„Hvad vil I, kære Broder, I sende mig Ord?" —

„Her stander en Ridder og giver over Dig Kære:
Han kan ikke om Natten for Dig være." —

„Alt var det Guds Sande, jeg til hannem gik,
dog ingen Uære jeg af hannem fik.

---

[1]) kysser.

Gloendes Staal vil jeg paa min' hvide Hænder bære
og Ridder Stig Hvides Aarfag[1]) gøre."

Længe stod Danerkonning og tænkte derpaa:
„Jeg kan ikke min Søfter bedre gifte end faa."

Der var Glæde i Danerkongens Gaard,
Kongen gav fin Søfter bort.

Der var Glæde og halv ftørre Ro[2]),
Ridder Stig hende med Ære tog.

Ridder Stig lader brygge og blande Vin,
han byder Danerkonning hjem til fin.

Han byder Konning' og alle fin' Mænd,
og danfker Dronning fkulde følge dem hjem.

Han byder Kongen og alle fin' Folk,
og danfker Dronning hun fkulde være deres Tolk.

Det meldte Dronningen, fom hun red:
„Det er ftor Ære at have Tugt med fig.

I Fjor red Stig min Herres Heft,
i Aar haver han hans Søfter fæft'.

I Fjor var Stig min Herres Dreng,
i Aar haver han hans Søfter i Sæng."

Det meldte Dronningen, fom hun red:
„Mon det ikke være Ridder Stigs Gaard, vi fer?"

Det da fvared den liden Smaadreng:
„Ridder Stigs Gaard den er vel kendt.

---

[1]) Retfærdiggørelfe. [2]) Morfkab.

Hun er for inden med røde Guld rendt[1]),
for uden er hun med hvide Sølv hængt."

Der de kom for Ridder Stigs Port,
fem hvide Bjørne stod bunden der hos.

Der de kom i Ridder Stigs Gaard,
der spilled' inde baade Hjorte og Raa'r.

Midt i Gaarden der stander en Hjø[2]),
hun er omkring med Fugle og Dyr.

For oven er hun med Siljetræ[3]) og Lind,
for neden spiller baade Hjorte og Hind'.

Der spiller inde baade Hjorte og Harer
og alle de Dyr, i Skoven mon' fare.

Der de kom i Stuen inde,
hun var omsat med høviske Kvinde'.

Gulvet var af det røde Rav,
Loftet var skrevet i forgylden' Bogstav.

Bordet var af det røde Guld,
Dugen var af Ageruld.

Væggen' var af Marmorsten,
Stolpern' var af det hvide Hvalsben.

Midt paa Gulvet der ganger en Dans,
for ganger Ridder Stig, smal som en Vand[4]).

For ganger Ridder Stig, smal som en Vand,
han haver to Sølvkar paa hver sin Hand.

---

[1]) bestaaet. [2]) Dyrehave. [3]) Pil, ogsaa Asp og Ask. [4]) Baand.

Ridder Stig drikker sin Kæreste til:
„Det bliver vel godt, naar Herre Gud vil."

Ridder Stig drikker sin Kæreste til,
Skov og Mark de blomstres derved.

Der blomstres Skov, der løves Ris,
for alle Jomfruer bær' hun Pris.

Sildig om Aften', Røg faldt paa,
Ridder Stig med sin unge Brud mon' til Sængen gaa.

Nu haver Ridder Stig Hvide forvunden al sin Harm,
han sover hver Nat i Kongens Søsters Arm.

Nu haver Jomfru Regis'lil' forvunden al sin Kvide,
hun sover hver Nat saa gladelig ved Ridder Stig Hvides Side.

Jomfruer, I giver os Orlov!

---

43. Svend Felding og Dronning Jutte.

(Kæmpevise.)

Der stunder ind til Danmark
saa mangen ærlig Mand;
did komme flere tyske Riddere,
end jeg nu nævne kan.
De stunde ind til Danmark.

Det var Danerkonning[1]),
han heder[2]) paa Svende to:
„I bede Hr. Svend Felding
i Salen for mig indgaa!"

---

[1]) Visen er ikke historisk, men tager som Udgangspunkt Erik Ploypennings Giftermaal med den saksiske Prinsesse Jutte (Judit). [2]) kalder.

Ind kom Hr. Svend Felding,
og stedtes han for Bord:
„Hvad ville I, Danerkonning?
Hvorfore have I sendt mig Ord?“ —

„Hør Du, kære Svend Felding,
Du skalt mit Ærende bortfare:
Du skalt ind til Tyskland
at hente min Hjærtens kære.“ —

„Skal jeg fare til Tyskland
og hente Eders Hjærtens kære,
da vide I vel, Danerkonning,
jeg kan ikke alene være.

Hundrede Riddere, saa vel jærnklædte,
og dem skulle I mig faa;
selv vil jeg min Kjortel og Kaabe
med Maard og Sabel[1]) underslaa.“

Vunde de op deres forgyldte Sejl
saa højt udi forgyldene Raa;
saa sejlede de ind til Tyskland
vel mindre end Maaneder to.

Der kaste' de deres Anker
alt paa den hvide Sand;
det var Hr. Svend Felding,
han tren der først paa Land.

Midt udi den Konges Gaard
og der aksler de deres Skind;
saa gaa de udi Højeloft
for Kongen og Dronning' ind:

„Hil sidde I, højbaarne Konning,
alt over Eders brede Bord;

[1]) Maar- og Sobelskind.

Konningen udaf Danmark
han haver ſendt Eder Ord." —

„Tage I disſe danſke Riddere,
og ſætte I dem til Bord!"
Det ſkete ikke med det ſeneſte,
han vider de Herrer Ord.

Det ſvarede Hr. Svend Felding,
det førſte han Juttelille ſaa':
„Skam da faa Dine Hænder to,
ſom Dine Øjne ſkulde to!

Skam ſaa faa den Tjeneſtekvinde,
ſom Dig ſkulde Vandet tilbære!
Det er Sæd i Danmark,
de Frøjken holdes til Tugt og Ære." —

„Hør Du, Hr. Svend Felding,
Du ſpotte mig ikke af Harm!
Jeg haver det for Sanden ſpurgt,
Du eſt et Slegfredbarn." —

„Er jeg end et Slegfredbarn,
da haver jeg Frænder hine bedſte,
da maa jeg ſlide Skarlagen rød
og ride med hundrede Heſte." —

„Det er aldrig ſaa arg en Skalk,
haver han et Par røde Hoſe',
hvor han kommer i Tyſkland,
han kalder ſig være en Roſe." —

„Det er aldrig ſaa arg en Svik[1]),
haver hun en ſpranget[2]) Hue,
hvor hun kommer i Danmark,
hun lader ſig kalde en Frue.

[1]) Tøjte. [2]) ſpraglet.

Hvad hjælper os, vi tøve her?
Tiden den monne skride;
min Herre han længes, hvre os monne gaa,
det vilde han gærne vide.

Ville I følge, da er det Tid,
jeg gør min Herre hans Vilje;
den Gud, som Eder sammen føjer,
kan Eder og snart adskille."

Det var Hr. Svend Felding,
tog Juttelille i sin Arm;
satte han hende i Bonken[1]) ned,
det gjalded i hver hendes Tarm.

De vunde op deres forgyldte Sejl
saa højt udi forgyldene Raa;
sejlede de ind til Dannark
mindre end Uger to.

Det var Hr. Svend Felding,
han styred sin Snække til Land;
det var Danerkonning,
han rendte[2]) sin Ganger paa Sand.

Det var Hr. Svend Felding,
han vifter op med sin Hat:
„Herre, I sprænge ikke Ors i Dag,
vi have ikke Fryden faa't!"

Toge de straks den unge Brud,
førte hende paa det Land;
hende timtes baade Hæder og Ære
saa vel af Kvinde som Mand.

De satte hende udi den forgyldte Karm,
med ædle Stene besæt;

[1]) Skibsdækket. [2]) tumlede.

den gav hende Danerkonning,
førre han tog hende til Ægt'.

Lidet godt man højt skal sætte
og sjælden se dertil:
Der er saa mangt udi Brudskebens Færd[1]),
saa underlige løber det Spil.

Det svarede Jomfru Jutteliile,
det første hun Brudhuset saa':
„Skam da saa de Tømmermænd,
som her lagde Vind paa!

Skam da saa de Tømmermænd,
som her toge Øl og Mad!
Saa faa han Hr. Svend Felding,
som var Høvedsmand derad!"

Det mælte Hr. Svend Felding,
han kunde den Spot ej lide:
„Vende I Eders Vogn omkring,
ad Tyskland lade I skride!

Stolperne ere af Silje,
og Naglerne ere af Eg;
Dig burde ikke, Jomfru Jutteliile,
hos Danerkonning at ligge."

Det meldte Hr. Peder Kæmpe,
han var en Helled[2]) stærk:
„I Dag saa vil jeg dyste med Dig
om Ørs og hundrede Mark." —

„Nok saa haver jeg Guld og Pendinge
og dertil Pendings Værd;
jeg vil dyste med Dig i Dag
for alle Jomfruers Ære."

---

[1]) Brudskebens Færd d: Bryllupsfærden. [2]) Helt.

Det første Ridt, de sammen rede,
— de Hellede vare baade saa stærk', —
sønder gik Svend Feldings Spær,
deres Skjolde drev langt i Mark.

Da lo hun Jomfru Juttelille,
hun smiled under Skarlagens Skind:
„Saadanne ere alle mine Hofmænd,
jeg førte i Danmark ind."

Det var Hr. Svend Felding,
han render til det Brudehus:
„Herre, I laane mig Eders Ørs i Dag,
jeg er ad Dysten fus[1])!"

Det svared Danerkonning,
han var hans egen Byrd:
„Saa gærne laaner jeg Dig Graaben,
men[2]) Du haver ikke Bles her."

De ledte Graaben af Stalden ud,
var haflet[3]) som en Ørn:
„I faa hannem, Hr. Svend Felding,
han er jo ikke et Barn!"

De ledte ud snaren Graaben,
de lagde Guldsadel paa:
Det er vel mere end Vintre ni,
siden han sidst Solen saa'.

Det andet Ridt, de sammen rede,
— de Hellede vare baade saa vrede, —
da knælede Hr. Peder Kæmpes Hest,
hans Hoved drev langt i Hede.

Da græd Jomfru Juttelille,
af Harm hun Hænderne slog:

[1]) ad Dysten fus o: hidsig paa at stride. [2]) medens. [3]) spættet.

„Uſelig jeg hid til Danmark kom
med ſtærkeſte Hellede to."

Da lo han Danerkonning,
han ſmilede under Skarlagen rød:
„Saadanne ere alle de danſke Hofmænd,
ſom jeg giver Klæde og Føde."

Aarle om Morgen, det var Dag,
Fru Jutte kræv'de Morgengave:
„I give mig Hr. Svend Feldings Hoved,
og andet vil jeg ikke have." —

„Jeg ſkal give Dig rige Borg' og Slot',
dertil ſtor Rigdom at volde[1]);
Du fanger ikke af mine Daneſvende,
ſom jeg ſkal Landet med holde."

Det ſvarede Hr. Svend Felding,
han ſtod for ſig alene:
„Knæler jeg for Juttelille i Dag,
da brøſte ſtraks begge mine Bene!"
De ſtunde ind til Danmark.

---

[1]) herſke over.

Af andre Viſer om Ridderlivet findes: „Aage og Elſe", „Hr. Oluf og hans Søſter", „Ebbe Tygeſen", „Ebbe Skammelſen", „Venderkongens Søn", „Ungerſvend og Jomfru", „Kloſterjomfruen", „Rige Hr. Palle", „Tyge Hermandſen" og „Ingefredlille" — i Danſke Kæmpeviſer og Folkeſange ved Sv. Grundtvig (Folkelæsning Nr. 11. 1867).

44. Ridderen ved Kulsvierhytten.[1])

(A. Oehlenschläger.)

I Skoven sidder en Kulsvierkvinde,
de Bøge beskytte for Østenvinde;
men Mennesket raser værr' end Vinden,
thi sidder den Viv med Taarer paa Kinden.

Greve Gert omkring i Landet hærger.
Hver Danemand sig mod Fjenden værger;
saa gjorde Skjalm, hendes Husbond kære,
han stred mod Greven og faldt med Ære.

Men ak, nu sidder hun der alene
med fem Smaaborn bag de vaade Grene:
„En usæl Skæbne vi nu maa friste,
mer Brød ej yde de brændte Kviste.

Greve Gert nu snyser omkring i Landet,
af alle danske forhadt og forbandet.
Kriist fri os, hvis han finder vor Rede,
da føle vi først hans grumme Brede!

Mens de sig pryde med Sejerskransen,
de spidde de spæde Børn paa Lansen;
de kaste det diende Nor i Flammen.
Kriist straffe den Røver i Helved! Amen."

Mens stakkels Moder saa taler og græder,
i varme Kofter de smaa hun klæder.
To Brød i Dag hende Klosteret sendte:
„Dem skal ej fluge den hungrige Glente."

De Hvedebrød store de smaa hun viser,
som Fugl i Reden hun dem bespiser; —
da rasler det i de nære Hække,
hun ser en Kæmpe, som Sved bedækker.

[1]) En fri Behandling af et Træk i Kæmpevisen om Niels Ebbesen, se Folkelæsning Nr. 11. 1867. S. 112.

Sin Hest har han bundet ved Træets Grene,
han synker træt paa mosgroede Stene.
„Hjælp Gud! Nu! Kommer en fjendtlig Kæmpe?
Dog nej, han farer jo mild med Læmpe."

Han tog sin Hjælm af den hvælvede Pande.
„Niels Ebbesøn, er det Jer, for Sande?
Hr. Ridder, hvi er I saa bleg, afmægtig?
I knejser jo ellers i Pladerne prægtig."—

„Vor Mo'r, hel aarle vi vare paa Færde,
vi skar os Frokost med skarpe Sværde;
dog har ej Hesten end faaet Havre,
jeg faster endnu foruden Davre." —

„To Brød jeg har kun til fem smaa Sjæle,
nu faar man kun Brød ved at røve og stjæle;
jeg er den sjette, som lidt skulde nyde,
den syvende Del vil vi Eder byde." —

„Vor Mo'r, jeg føler mig styrket saare;
aftor I kun Eders Glutters Taare!
Snart skal I rolig i Freden leve:
Niels Ebbesøn vog den kullede Greve.

Mens Faaret bræged, og Gaasen kæged,
i Randers sig Sværdene flinkt bevæged;
vi tog den Bovhals i gule Lokken,
afhug hans Hals over Sængestokken." —

„Hr. Ebbesøn, vog I den kullede Greve?
Da skal I nyde den hele Leve[1])."
Hun vilde dem Brødet af Mundene tage, —
vel græde de Børn med bitter Klage?

Nej, alle dem Blus paa Kinden brænder,
hver rækker sit Brød med de bitte Hænder:
„Du hævnød vor Fa'r, vog Danmarks Drage,
Du hel skal nyde vor Hvedekage."

[1]) Brød.

Niels Ebbesøn græder. Han mægter ej Takken,
han stirrer til Stejlen der ude paa Bakken:
„Og fanged de mig for paa Hjul at bryde,
det skulde mig nu kun let fortryde.

Beholder I selv kun Eders Davre!
Snart faar jeg vel Mad, naar min Hest faar Havre;
snart Rugen atter og Hveden kan vokse,
snart pløjer I Landet med stærken Okse.

Naar da I sidder i Hytten sammen
og korte Jer Tiden ved Aftengammen,
da glemmer ikke den Mand i Freden,
som skrænmed Jer Glenterne bort fra Reden!"

Han drak lidt Vand af Kulsvierkanden,
han tørred Sveden af Heltepanden;
med ham i Galop sig Gangeren strakte, —
forgæves de efter ham Brødene rakte.

---

45. Kong Valdemars Jagt.

Et sjællandsk Folkesagn.

(B. S. Ingemann.)

Paa Sjølunds fagre Sletter,
ved Østersøens Bred,
hvor Skoven Kranse flætter
om Engens Blomsterbed,
hvor Sølverkilden glider
nu ved Ruinens Fod,
der stolt i gamle Tider
en Kongebolig stod.

I Borgens gyldne Sale
sig rørte muntert Liv;
der hørtes skæmtsom Tale
og lystig Tidsfordriv.
Kong Valdemar der bygged
saa fast sit Kongehus,
som det hans Liv betrygged,
til Verden sank i Grus.

Der Glædens Kilder fløde
saa tit med Druens Blod
fra Vinteraftenrøde,
til Sol i Østen stod;
men i de lyse Dage,
i Sommer og i Høst,
lød under Bøgetage
den frie Kongelyst.

Da rørtes Horn og Bue:
Med Kongen Hingsten sprang
og fnøs i Solens Lue
og sig mod Skoven svang;
med lystig Jægerskare
paa hviden Ganger flöj
den Konge tit med Fare
hen over Stub og Höj.

Som stærke Nordenvinde
de Jægere henfór, —
da flyede Raa'r og Hinde,
som Løv i Stormens Spor;
men i den raske Glæde,
ved Jægerhornets Klang,
de glemte tit at bede
og høre Messesang.

Tit, naar den arme Bonde
gik over Kirkesti,
de Jægere og Hunde
fór lystelig forbi;

de lagde Hegnet øde
for bange Hind at naa,
og Agrens gyldne Grøde
nedtraadt i Støvet laa.

Da sukked arme Bonde
og sine Hænder vred;
men Jægere og Hunde
ej standsedes derved;
tit klynked saaret Hare,
mens Kirkeklokken klang,
da styrted i den Skare
de Hingste mangen Gang. —

En hellig Paaskemorgen,
da Ottesangen lød,
og af Langfredagssorgen
den store Fryd frembrød,
vildt Jægerhornet blanded
sin Lyd med Klerkers Sang,
og frygtsom Hare standed
midt i den Kirkegang.

Da tren mod vilde Skare
den Biskop, god og from,
bød i Guds Navn dem fare
langt fra hans Helligdom,
med Kirkens Band dem trued,
med Gud og Evighed;
men Kongens Harm oplued, —
han svared stolt og vred:

»Fra mine Fædre raktes
mig gyldne Krone hen,
fra Paven Troen bragtes, —
den kan han faa igen.
Hvis her jeg evig kunde
ved Jagten fryde mig,
jeg vilde ej misunde
Vorherre Himmerig.«

»Det Ord Du vil fortryde,«
lød fromme Biskops Røst.
Brat Jægerne bortfly'de,
lig Trækfuglsværm i Høst;
og stolt af Kongebyrden,
den hvide Ganger sprang —
og fnøs ad Sjælehyrden
og fjærne Ottesang. —

I Muld for længe siden
Kong Valdemar er lagt;
men sælsomt gennem Tiden
gaar Sagnet om hans Jagt.
Tit korser arme Bonde
sig end paa natlig Sti,
hvor Jægere og Hunde
ham suse vildt forbi.

Længst Sølverkilden glider
nu ved Ruinens Fod,
hvor stolt i gamle Tider
den Kongebolig stod;
men i de Nætter klare,
i Sommer og i Høst,
som af en Trækfuglskare,
fornemmes sælsom Røst.

Paa Gangeren, den hvide,
med luftig Jægerhær
man ser da Kongen ride
saa bleg i Natten der;
saalunde mon' man sige,
han bøde maa med Nag
og vente paa Guds Rige
og Dommens store Dag.

46. Henrik og Else.

(Chr. Winther.)

»Nej, nej, min ædle Herre, I tro mig, om I kan,
sin Henrik ene elsker hun i hele Danmarks Land.
Min Else er saa trofast som den ranke Liljevand,
der sætter Eders Hjærte i en evig Elskovsbrand.« —

»Min bolde Svend, i Morgen er der atter en Dag,
da vil jeg hende prøve og forfare den Sag.«
Saa talte Herren listig og saa mod Flisen ned,
de andre Herrer smiskede saa lönlig derved.

Alt Sommerlærken synger over Vordingborg By,
og Guldgaasen glimter i det klare Morgengry;
den milde, friske Vind bølger frem gennem Korn,
i den susende Skov høres Hunde og Horn.

Liden Else sidder lunt ved sin Faders Urtegaard
med sin flittige Rok, og rundt om Stolen staar
Pioner, Tulipaner og Buksbom, Krusemynt, —
men Pigen var dog Havens alsomdejligste Pynt.

En mørkeblaa Kjortel om de ranke Lemmer laa,
de snehvide Ærmer til Haandleddet naa,
og flittig og vims er den lillebitte Fod,
den drejer Rokkehjulet med trøstigt Mod.

En Kat med sorte Striber bag ved en Solbærhæk
höjt skyder op sin Ryg; ved den tindrende Bæk
der gaar den lille Ælling, saa gul og rund og ren,
ret som en Æggeblomme, der nylig har faa't Ben.

Paa sin Vinge svömmer Bien, mens Solen er saa varm, —
da hæver hun sit Hoved rask og skygger med sin Arm.
En Flok af vilde Jægere med buldrende Trav
sig skynder over Mark, over Grøft, over Grav.

Hver Ridder var saa pyntet, som han vel kunde bedst,
men smukkest var dog han paa den skimlede Hest;
han skinnede som Solen i den brogede Flok,
han standsede sin Ganger, og hun standsede sin Rok.

»Hil sidde Du blandt Roser, selv en Rose saa skön,
liden Else, jeg har elsket Dig længe i Lön.«
Da nejed sig mod Jorden den tugtige Mø,
af Blussel og af Angest var hun nær ved at dø.

»Til Dit Hjærte og Din Haand jeg bejle nu vil,
disse gode danske Herrer ere Vidne dertil.«
Da rysted hun paa Hovedet med blussende Kind,
da greb hun til sin Rok og vilde gaa ind.

»Jeg giver Dig Forlov at betænke den Sag,
liden Else, i Morgen er der atter en Dag.«
Det sagde han saa listig og saá til Pigen ned,
de andre Herrer smiskede saa lönlig derved.

»Med hvide Perler flætter jeg Dit guldgule Haar,
Din Flöjelskjortel fores med Sobel og Maar,
jeg binder dyre Stene om Din Hals og Din Arm,
jeg spænder fire Heste for Din hængende Karm.

Til Harper og til Flöjter under tusend Kærters Glans
paa kostelige Tilje der træde vi vor Dans;
ved barske Vintertider i Salen lun og tæt
vi spille Guldtavl ved Malvasier og Klaret[1]).«

Da rejste hun sit Hoved, slog Lokken fra sin Kind,
hun smilte med sit Öje, saa listefuld i Sind.
Hvor gule var de Lokker, som rundt om Panden laa,
og saa disse Öjne, — hvor friske og hvor blaa!

»Jeg er kuns Bondepige, men I en Ridder stolt,
snart vilde Eders Öje kun skue mig koldt;
en Bonde maa det være, en Bonde har jeg kær;
thi hænge I bort Eders blanke Herresværd!« —

[1]) franske Vine.

»Velan, jeg hænger gærne min Dyrendal paa Væg,
nu vil jeg hvæsse Leens og Plovjærnets Æg.« —
»Men Kaaben hin røde jeg aldrig skue vil,
en dygtig Vadmelskofte maa I lægge Jer til.« —

»Ja, Vadmel vil jeg bære, og det røde Flöjelsskrud
paa Herrens höje Altar jeg breder ydmygt ud.« —
»Saa skænker I bort Eders ridderlige Hest!
Min Mand skal drive Studen, det passer ham bedst.« —

»Jeg jager ind i vilden Skov min gode Ganger graa,
den Hest, som mig har baaret, skal ingen sidde paa;
men selv vil jeg langsomt i Plovfuren gaa,
i Fald jeg, liden Else, Dit Hjærte kan faa.« —

»Af Eders Borgekælder I trille hvert et Fad,
det Øl og Mjød, jeg brygger, gör ogsaa Hjærtet glad.« —
»Ja, gærne vil jeg drikke det danske Øl og Mjød,
saa giver jeg min Sanger den Vinmost saa sød;

ej lyder Sangen liflig, naar Halsen er for tör,
og dygtig maa den skylles, det har jeg mærket för.«
Det sagde han saa listig og saa til Sang'ren hen,
de andre Herrer smiskede saa lönlig igen.

»Jert Herreskjold, med Mærker og Billeder besat,
det sætte I for Knæ og bryde det brat!
Og ned maa I styrte Eders stolte Ridderhus
og lade Ploven vandre over Grundmurens Grus.«

Da straalte hans Ansigt med Höjhed og Ro,
han mærkede klarlig, hun var sin Kærest tro:
»Jeg ser, liden Else, Du kan Dig fra mig sno;
thi Skjoldet maa jeg bære, i Huset vil jeg bo.

I Skjoldet springe Løver, og Hjærter staa i Brand,
hvor kunde jeg vel bryde den dyre Skjolderand?
Thi jeg er Kong Volmer, og Danmark er mit Hus,
og skulde jeg vel Danmark nedstyrte i Grus?

Jeg frister Dig ej længer, nu kender jeg Din Hu,
Krist give, hver en Ungmø var trofast som Du!
Belönne Dig — det vil jeg, Du har talt mig til Behag,
Guds Fred, Farvel! I Morgen er der atter en Dag.«

Saa kasted han omkring sin urolige Hest,
bort för han med sin Skare som en Efteraarsblæst;
da raslede Løvet under dundrende Hov,
vildt skingrede »Hallo!« i den undrende Skov.

Men over Gærdet svang sig hendes hjærtenskære Ven,
han ilede med Jubel i Pigens Arme hen;
med stille Fryd de ginge over Marken til By,
hvor Guldgaasen glimtede paa Taarnet under Sky.

For alle vakre Piger paa Danmarks grönne Vang,
der blive deres Bejler tro, jeg digted denne Sang.
Jeg synger deres Pris, til jeg lægges i min Grav,
thi dem er der, Gud ske Lov, dog endnu mange af.

---

47. Ridder Kalv.

(Chr. Winther.)

Kong Volmer ſtod i Halle
og delte Borg og Land
til ſine Hovmænd alle,
det bedſte ſom han kan.
Hel naadig Drotten bøjer
ſit Hoved al den Stund,
mens Skælmeri og Løjer
ret ſpiller om hans Mund.

Han gav dem hver et Stykke
og lagde Skæmt dertil;

de priſte deres Lykke
og takked ham med Smil.
Den nordre Stump af Landet
han gav til Eſke Brok;
han ſagde: „Kryb i Sandet,
der har Du Husly nok!

Hvor Ræv og Ulv ſkal bygge,
der trives ſjælden Gaas,
og derfor ſkal I rykke
hver i ſin egen Baas.
Men liden Morten Due,
flyv kont til Aalholm op!
Sid der paa grønne Tue,
og byg i Bøgens Top!

Hvor ſkal vi Galten ſætte?
I Krogen kan han bo.
I hedder Høg med rette,
I har ſaa hvas en Klo,
Søhanerne I gribe
ud fra det ſikre Næs! —
Til Kalv jeg giver Ribe,
der kan han gaa paa Græs."

Men Ridder Kalv blev arrig,
han ſmaſked med ſin Mund:
„Den Mundfuld den var karrig,
Guds Død, er jeg en Hund?"
Han daſkede paa Sværdet,
ſom ſlingred ved hans Laar:
„Jeg ſpringer over Gærdet
og til de tyſke gaar."

Han ſvang ſig paa ſin Fole
og lod ad Holſten ſtaa;
den hele Rideſkole
maa Horſet gennemgaa.
Der meldte ſig den gæve
i Bredens vilde Rus:

„Hvad synes I, Hr. Greve,
om mig og Riberhus?"

Grev Gerhard fra sit Sæde
sig rejste da paa Stand,
han tog med Hjærtens Glæde
imod den danske Mand;
han gav ham tvende Slotte,
dertil det røde Guld,
saa Ridderen vel maatte
ham vorde tro og huld.

Men Breden svandt, og Anger
tog Hus udi hans Bryst;
hans Falk og Hest og Sanger
var ham ej mer til Lyst.
Med Rynker over Panden
han sidder tavs og tør,
det Randers Øl i Kanden,
det glider ej som før. —

Kong Volmer sad i Halle
en Kvæld paa Koldinghus
med sine Hovmænd alle
og tømte gyldne Krus;
da skraaler højt Drabanten,
som foran Salen staar:
„Nu kommer, saa min Sandten,
Hr. Ridder Kalv i Gaard."

Ind traadte han i Salen
med hjærteknuste Blik,
hel dirrende var Talen,
mer krøb han, end han gik;
han nejed sig med Smerte
og kysted Kongens Slæb,
han var saa flov om Hjærte,
og han var bleg om Næb:

„Hr. Konge, vær mig naadig!
Min Daad — den var jo fræk,

og jeg var alt for graadig,
derfor løb jeg jo væk;
men jeg har ikke jovet
i Holsten, skal I se,
jeg bringer, næst mit Hoved,
Jer stolte Slotte tre."

Sit Ansigt Drotten bøjer
og tier al den Stund,
mens Skælmeri og Løjer
sig kruser om hans Mund.
Han rakte Fredspokalen
ham med sin egen Haand,
saa tren han frem i Salen
og trak paa Smilebaand:

„Og hør, I Hovmænd kære,
hvad jeg nu sige vil:
Den Kalv er, paa min Ære,
dog værd at lægge til.
Som Kalv han løb fra Baasen;
men som en mægtig Ko
han hjem ad satte Kaasen
med stærke Kalve to."

48. Dronning Margrete.

(Af B. S. Ingemanns „Dronning Margrete".)

I. Dronningens Billed.

Hen over det frelste Danmark foer
den Aand, som mægtig i høje Nord
sig aabenbarer i Folkets Indre,
saa længe Stjærner i Norden tindre,
og Folkesjælen er ej uddød.
Forvunden var Danmarks største Nød:
Fra Nonnebjærget og Ebbesens Grav
fløj Friheds Fugl over Land og Hav;

fra Gerts, Kristoffers og Pestens Dage
var Grus og Grave og Heder tilbage.
Men Livet sig raskt over Gruset svang,
og Lærkerne glad over Hederne sang.
Forjagen var Spydstagerettens Tid,
fuldbragt var Atterdags Vidunder-Id.
Den Krone, Folket ham søndret gav,
laa hel paa sidste Valdemars Grav;
og vandt han ikke de danske Sjæle,
han vandt dog et mærkeligt Eftermæle.
Tolv Vintre han laa i sin Grav i Sor,
mens Datteren saaede Fred i hans Spor.
Hos unge Søn med de tvende Kroner,
Margrete vogted sin Myndlings Troner.
Ej Danmark, ej Norrig slig Højhed saa';
mod hende var Samtidens Fyrster smaa.
I Djets Havdyb med sortblaa Grund
laa Dybsinds Perle paa klare Bund.
Hvo Lyset saa' hos Kong Hakons Enke,
ej kunde paa Lokkernes Natslør tænke;
mørk faldt deres Skygge paa Kindernes Glød,
lig Fængslets Nat, hvori hun blev fød'.
Med Faderens Snildhed i djærve Pande
hun tvang med Rosenspir Kæmpers Lande;
med Atterdags Syn for hvad Tiden bringer,
hun saa', hvad der flyr paa Døgnfluevinger;
med Valdemarsblikket mod jærnfast Med
hun dybere saa' i Tidsstrømmen ned;
hun ej foragted de Skær fuld blinde,
og Daarer selv priste den kloge Kvinde.
End skøn, hun i syvende Femaar indgik.
Vel stolt og mandig var Gang og Blik;
dog, naar hun taled med liflig Tunge,
fortrylled hun baade gamle og unge,
og naar hun smiled med nødbrun Kind,
i Møde fløj hende Hjærter og Sind.
Det var, som hun gemte i Sjælen med Rente
den Hjærteskat, Tiaarsbruden ej kendte;
det var, som for tidlige Moderlykke

ej Sjælen ofred sit Jomfrusmykke,
men fri sig svang over Kvinde og Mand
og spredte hin Skat over Folk og Land.
Dog glødende blinked tit Herskerøjet,
naar Hoved og Knæ var i Andagt bøjet;
og Nidfuglen sang om æresyg Strid,
om vanhellig Brøde, trods hellig Id;
men naar hun taled, og naar hun smiled,
slig Skygge, lig Solplet, i Glans bortiled.

II. Slaget ved Falkøping[1]).

Endnu er ej Sol oprunden
paa hellig Matthiæ Dag[2]), —
alvorlig i Dæmringsstunden
beredes det store Slag.

Fjærnt det glimted over Dal;
Sumpen standsed Albrechts Hære.
Ilde kjæmper Drotten Val,
hvor ej Jorden ham vil bære.

Bedre Plads til store Daad
kaared Sverrigs Marsk i Tide,
hvor med Ivar Lykkes Raad
Hæren stod ved Bjærgets Side.

Mosjebjærgets Islagvold
staar til Frihedshærens Skjold.
Foran blinker Falans Vænge
med de hvide Nykel Enge.
Lejrens tusend Vagtblus lue

[1]) De danske i Dronning Margretes Hær førtes af Vendelboen Ivar Lykke til Egholm; Nordmændene af Mecklenborgeren Henrik Parrow, og Svenskerne af Sveriges tidligere Marsk, Erik Ketilsson Puke, under hvem Abraham Brodersson Tjurhufvud, Algot Monsson Sture og flere svenske Stormænd kæmpede med deres Afdelinger. [2]) d. 24. Februar 1389.

under Vinterhimlens Bue.
Stjærner glimte over Sletten
og i Sne paa Bjærgehætten;
fjærne Nordlys fly som Lyn.
Ned ad Aallebjærgets Sider
Norrigs Gut paa Ski alt glider
for at se det store Syn.

Rolig Nordens Hær end dvæler,
under Otteſang man knæler.
Fjærnt ſig rører Dyſkens Lanſer,
Albrechts lette Jagthingſt danſer,
lange Bent ſig lyſtig ter.
Unge Junker Erik ler;
Prinſen ved ſin Faders Side
lyſtig vil for Kronen ſtride;
uoprunden, Ærens Dag
forud gav ham Ridderſlag.
Friſkfyrhaab hver Helt alt krauſer.
Skaras Biſp ſtaar ſelv i Panſer,
ſer paa ſumpbefæſtet Lejr,
lover Kongen viſſe Sejr,
naar han kun med mindre Haſt
og med mere Ro vil tvinge
Overmodets Ornebinge,
hvor ej glatte Vej er faſt.
Mindre kløgtig og forſigtig,
mere myndig, ſtræng og vigtig,
Biſpen ſtandſer Kongeſønnen,
minder fromt om Morgenbønnen.
Men nyſlagne Ridderflok
mener, Iſen holder nok.
Efter Nattens Drikkegilde
Morgenbøn dem huer ilde,
mindre Biſpens Krigerraad;
bedſt dem huer rappeſt Daad.
Under Raab af Junkerſkaren,
try Kong Albrecht ſpotter Faren;
ſom til Klappejagtens Dyſt,
higer han med Jægerlyſt.

En Stund dog endnu han bier
og lytter til Jagthornklang.
Ved Mosſebjærget nu tier
den feſtlige Otteſang.

Hr. Ivar med ruſtne Handſke
omfatter ſit Høvdingſværd.
Han gaar mellem norſke og danſke
og muſtrer Dronningens Hær.

Han ser baade svenske og tyske,
han maaler hver Ridder og Svend;
han nikker stolt til de jydske,
han hilser Fremde og Ven.

To Riddere fremfor alle
han kniger i Haanden fast:
„Drost Hakon[1]), skulde jeg falde,
I griber min Stav i Hast!

Men skulde, — hvad Gud forbyde —,
vi begge gaa samme Vej,
skal Danske Hr. Parrow lyde,
en bedre kender jeg ej."

Paa Mængden stoler han mindre,
men mest paa Sjælenes Magt;
stolt ser han Øjnene tindre,
hvor Gotekæmper staa Vagt.

Her holder i Vagtblusskinnet,
med Falkeskjoldet paa Arm,
med Sværdet i Silkebindet,
en Ridder med staalblaa Barm.

Glad Ridder Broderson nikker
og tager mod Høvdingsbud:
„Hr. Lykke, jeg tror fuld sikker,
med Jer er Lykken og Gud."

Hr. Algot i gyldne Plader
sit Banner mønstrer helt barsk.
Ved Siden staar Nonnens[2]) Fader,
hin gamle Hr. Erik Marsk.

Paa ham de svenske kun bygge;
end tier hans Høvdingsmund.
End ser han ej Ivar Lykke;
han beder endnu en Stund.

Mod Brynjen kniger han Hatten,
i Jord han borer sit Sværd;
hans Aasyn er mørkt som Natten,
det gloder i Vagtblusskær.

---

[1]) Den norske Drost Hakon Jonssøn, i Slægt med de sidste norske Konger. [2]) Ellisif, som uhævnet var bleven vanæret af en af Kong Albrechts Mænd, „lange Bent".

Hr. Ivar hilste med Ære;
men stift var Oldingens Blik. —
Nu gennem de studsende Hære
en underlig Mumlen gik.

En Nonne med Dødens Blikke
fra Bjærgets Taager udsoer;
hun vinker, men mæler ikke, —
hun peger — og styrter til Jord.

I Dæmringen sjærnt det brager. —
Op gamle Marsk Erik saa'.
Som Is det brister og knager:
„Nu skal Kong Albrecht forgaa."

Tre Skridt den gamle fremtræder:
„Hør, Hævnens Timer blev talt', —
nu brister Sveriges Kæder."
Han standsed, hvor Nonnen faldt.

Det var, som hans Fod slog Rødder.
„Mit Barn!" — den gamle udbrød.
Ved stolte Marsk Eriks Fødder
laa Ellisif bleg og død.

Men over hin Pilgriminde
tre Rigers Bannere stod.
Paa Val over blege Kvinde
opstiger Solen i Blod.

Der hvirvler een eneste Tromme
med Genlyd af Tordenbrag.
— Nu buldrer med Dødens Domme
det store Falkøpingslag.

Med Brag og Bulder oprandt hin Dag
paa Falkøpings store Slette;
det Domnedagsbulder, det Tordenbrag
Aarhundreder ej forgætte.

Frosttaagen hvirvled i Solens Glød
fra Engen til Bjærgets Tinde;
de tyske Hingste Isskorpen brød,
fra Nykelsump Lanserne skinne.

Med atten Tusende tyske Mænd
Kong Albrecht til Sejr vil springe;

Marſk Eriks Bønder med Sværd ved Lænd,
ſom Vildt, han agter kun ringe.

Højt Lurerne gjalded i vildene Sky;
frem Dronningens Stridsmænd rykke.
Til Skytterne raaber i Skjoldegny
Marſk Erik med Ivar Lykke.

Og Himlen ſortner ved højlys Dag
for Skyer af Spyd og af Stene,
og Jorden aabner ſit Svælg med Brag, —
her kæmper ej Menneſker ene.

Naturen ſelv ſtaar trofaſt i Pagt
med Aanden i Nordens Riger:
Isgraven ſluger Tyrannens Magt,
hvor Friheds ſolen opſtiger.

Fra Sumpen hyle ti Tuſend Skrig,
i Dødskamp Hingſtene hvine;
frem Kongen ſtyrter paa Broer af Lig
med Rædſel i blege Mine.

Til Biſpen raaber han: „Gru, o Gru!
Du raadte os til vort Fromme."
Fra Dronninghæren hører han nu
i Hærraabet Dødens Domme.

Med Kærnen af Mecklenborgs Ridderhær
fra Sump dog Kongen ſig ſvinger.
End otte Tuſend Glavind og Spær
i Adelsfylkingen klinger.

Men bag dem hyler ti Tuſenders Skrig,
ſtor Rædſel følger dem alle;
de ſtandſe brat, ſom en Hær af Lig,
og Dagens Helgen paakalde.

Paa Sverrigs Krone i ſvareſt Nød
Kong Albrecht endnu dog tænker:

„Tilbage her er den visse Død,
og frem er Død eller Lænker.

Min Søn, min Søn! Grib Sveriges Ror,
hvis denne Dag er min sidste!" —
„Mod!" raaber Biſpen, „Jer Magt er end stor,
naar kun I Troen ej miste."

„Tro har vi nok af," var Kongens Svar,
„til Troskab langt mer vi trænge;
Hr. Snackenborg vender alt Ryg fuld snar,
og Bent vi øjned ej længe."

Den Høvding, Kongen med Harm saa' fly,
først havde til Angreb skyndet;
derfor fik han Ridderslaget ved Gry, --
nu kæmper han helst med Dyndet.

„Frem, frem!" det tordner i Dronningens Hær;
den sidste Sten-Jling rammer.
Nu mødes Rytterne, Spær mod Spær,
vildt Øje mod Øje nu flammer.

Nu først det gælder om Mandemod,
nu mødes Hingstenes Bringer;
nu damper Sletten af Krigernes Blod,
nu gnistre de lynende Klinger.

Fuld djærvt sig værge de tyske Mænd;
endnu er Styrken fast lige.
Mod Ridder foer Ridder, og Svend mod Svend,
i Stigbøjlen Rytterne stige.

Med begge Hænder slaar Syden til,
saa kløver han Hjælme og Pander.
Goten øver sit gamle Spil
alt under Marsk Eriks Banner.

Stridsøksen først udslynger han rask
og knuser Tyskernes Skjolde,

saa knuser han Fjendernes Pandebrask
med Køller, fuld haarde og kolde.

Kong Albrechts Banner svajer for Vind,
det værges af Lansemænd stærke;
Drost Hakon rider i Fylkingen ind,
rask griber han Kongens Mærke.

Ham følger den lille forvovne Flok
af Trønder og Gudbrandsdøler;
men Hjælmen splintres om Hakons Lok, —
alt Dødssvælget over ham brøler.

Da klinger ved Siden et ridderligt Sværd,
med Banret han frelst bortspringer.
I Nøden en trofast Ven var ham nær;
nu fjærnt hint Riddersværd klinger.

Men Henrik Parrow ej mer han saa',
hvorhen han stormed i Kampen;
paa Val alt Tusenders Lig der laa,
og Blodstrømmen voksed med Dampen.

Marsk Erik kæmped med Bjørnemod
alt ved Ivar Lykkes Side.
Ej Skaras Biskop Kongen forlod;
hans Venner end mandelig stride.

Men Kongen mæler med Nødsel stor:
„Her tabe vi Kronens Smykke."
Alt midt i Adelsfylkingen foer
med Marsken Hr. Ivar Lykke.

Bleg Albrecht kaster sit Kongesværd:
„Nu er jeg Dronningens Fange."
Brat flygter Mecklenborgernes Hær;
Hr. Broderson fælder end mange.

Grev Otto af Rupin styrter fra Hest,
om Livet Grev Gerhard tinger;

hver Flygtning rider, som han kan bedst,
mens Lansen mod Rygstykket klinger.

Hvor Greven af Lindau i Baand alt laa,
staar Skaras Biskop i Lænker;
ej Kongens Broderson[1]) mer kan slaa,
og Sønnen paa Flugt ej tænker.

Ej mer holdt Tronens Arvinger Stand;
dem bandt Algot Monsons Svende.
Rask fægted Hr. Norby, hin danske Mand,
og Lyder Kobolt, hans Frænde.

Fuldendt var Kong Albrechts Nederlag,
før Middagsstund var oprunden;
til Kvæld dog drøned der Bulder og Brag,
hver levende Fjende blev bunden.

Solen gik ned Sankt Matthiæ Dag;
Nymaanen sejled i Skyen.
Endt var det store Falkøpingslag;
Lysene glimted fra Byen.

Mosebjærget sin Skyggehat
strækker sort over Enge;
mangen stolt Ridder i denne Nat
hviler paa frosne Sænge.

Bonden sig korser paa Falans Vang,
ynker de døde Heste, —
dybt nu ligger, hvo højest sprang,
Dyndet skjuler de fleste.

Blodig sover Ridder hos Svend,
Sumpen Rytteren favner;
atten Tusende tyske Mænd
spredtes i Dag som Avner.

---

[1]) Hertug Johan af Mecklenborg, der af Kong Albrecht var udset til at forestaa Riget efter ham selv og Sønnen, Junker Erik, hvis disse begge skulde falde eller tages til Fange.

49. Morten Børup.

(St. St. Blicher.)

I Skanderborrig Enge,
alt ved den blanke Sø,
der gaa de Piger og Drenge
at slaa og rive Hø.

Og i de Knøses Række
een traffer langt æbag;
han kan ej Skaaret strække
med sine tunge Drag.

Og medens alle de andre
begynde paa for igen,
han monne alene vandre
saa sent imod Enden hen.

Naar Skaaret han færdig haver,
han stryger ikke sin Le;
han staar og falder i Staver,
til Jorden han stift monne se.

Med Svøbeskaft saa krumpen
den Foged efter ham foer:
„Hvad skader Din dovne Kumpen?
Hvi staar Du her og glor?"

— „Saamænd da, strænge Hr. Foged,
jeg stod og grunded oppaa
den Blomsterbrimmel saa broget,
hvor den kan komme fraa;

paa alle de fagre Blommer
jeg ganger nu her og slaar;
de falde hver evige Sommer
og rejses igen hver Vaar.

Jeg staar nu just her og grunder
og kan dog ikke forstaa

det mægtige ſtore Guds Under
udi diſſe mindſte Straa."

— „Da ſkal jeg Din Slubbert lære
at tænke, naar Du ſkal ſlaa;
jeg ſkal Din Ryg vel hære[1]),
den bliver baade brun og blaa."

Den Foged løfter ſin Svøbe,
men Knøſen kaſter ſin Le;
han giver ſig til at løbe,
og hin monne efter ham ſe.

Og medens han ſtaar og gaber
og tænker: Hvor mon han vil hen?
han Morten af Sigte taber, —
de ſes ret aldrig igen.

Og øſter paa udi Landet,
højt over Bølgernes Sus,
imellem Kirken og Vandet
der ſtaar det latinſke Hus.

Der ſidder paa ſit Katheder
blandt Peblinges ſkælvende Flok
Monarken, ſom Rektor hedder,
med Bog og med Ris og med Stok.

Der ſidder nederſt af alle
paa Bænken med Ryg til Væg
en Pebling, de Morten mon' kalde;
han haver ſaa dygtigt et Skæg.

I Kappe og ſorte Klæder
han paſſer flittig ſin Bog;
han over Per Lolle[2]) ſveder, —
den fire og tyve Aars Pog.

---

[1]) revſe. [2]) Peder Lolles Samling af latinſke og danſke Ordſprog var en bekendt Skolebog.

Og det er den samme Morten,
som førre ved Høleen kjøb,
som udi Trøjen og Skjorten
fra Engen og Fogeden løb.

Som fremad Tiden mon' lakke
herefter vel en Snes Aar,
det Hus oppaa Skolebakke
en anden Rektor faar.

Magister og Doktor mon' være
den Rektor, højlærd og from;
han med stor Hæder og Ære
fra Køln i Tyskland kom.

Han trænger ikke til Stokken,
ej heller til Ferle[1]) og Ris,
saa vel regerer han Flokken,
men alt paa en anden Vis.

Han kun de genstridige bøjer,
de blyfomme giver han Mod;
han Skæmt til Alvorlighed føjer,
han er baade stræng og god.

Han giver dem Visdoms Kærne,
men Skallen knækker han selv;
thi gaa de til Skolen saa gærne,
som til Havet iler en Elv.

Han Oldtids store Bedrifter
udtolker med Ild og med Kraft
og af de gamle Skrifter
uddrager den søde Saft.

Han lærer dem ej alene
ud af den prentede Bog;
i Mark og blandt løvrige Grene
han fører den muntre Flog.

---

[1]) Strafferedskab, hvormed man slog Barnet inden i Hænderne.

Der lærer han ham at tyde
Naturens klassiske Stil
og Livet at bruge og nyde
og glatte dets Rynker med Smil.

Thi er det slet intet Under,
den Skole kommer i Ry
og fanger saa mange Kunder,
de knap kunne rummes i By;

ej heller, at deden[1]) udganger
saa mangen en dygtig Student,
for hvilken vort Fødeland fanger
stor Ære, hel vel fortjent, —

at ud ifra Skolebakke
den gæve Hans Tavsen foer,
som paa Papismens Nakke
først traadte her oppe i Nord.

Og vil jeg blot tælle blandt flere
ham Schiønning og gode Hans Friis,
hvis Navne skal stedse florere,
mens Lærdom og Dyd er i Pris.

Opdrog saa den Skolemester
— hans Minde vet aldrig forgaar —
Rektorer, Bisper og Præster
i samfulde tredive Aar.

Og det er den selv samme Morten,
som førre pløjed og traft
og maatte saa danse paa Porten
for Fogdens slemme Krabask.

Og det er den selv samme Bonde,
vi før udi Engen saa'
paa Græs og Blomster at grunde
i Steden for dem at slaa.

[1]) der fra.

Begav det ſig nu om Tider,
fra Wittenberg der opſteg
hint Lys, for hvilket omſider
det romerſke Mørke bortveg.

Da nu hin ſaksiſke Morten[1])
den Manddoms Idræt bedrev
og fæſted paa Kirkeporten
mod Paven ſit Fejdebrev, —

da flytter den danſke fra Skolen
til Kirken — den ſtaar der endnu —
og drager i Præſtekjolen
alt med ſaa glædelig Hu.

Han tjener ſin Gud i det høje
der inde et Aar eller to,
til mæt af Dage og Møje
han gaar til den evige Ro.

De lagde en Sten paa Graven;
paa den var udhugget at ſe
i Steden for Kjolen og Kraven
en Ferle, et Ris og en Le.

Det Mærke er længſt udſlettet,
og Stenen er borte med;
men aldrig vorder forgættet
den ſaliges Hvileſted.

Imellem Kirken og Skolen
der ſover den trofaſte Svend,
til Dommedags-Morgenſolen
ham vækker til Livet igen.

[1]) Luther.

III. Den nyere Tid.

50. Hans Tavſen.

(B. S. Ingemann.)

I.

Paa Tave Bondes Ager ved Birkinde By
der gik en lille Plovdreng og ſang under Sky;
han mesſed ſom Klerken og drev paa treben Heſt:
„Gud give, Hans Plovkøring kunde blive Præſt!“

Bag Ploven nikked Bonden, han lytted dertil:
„Hver Purk kan blive Biſp, naar Vorherre kun vil.
Løb ej Morten Børup fra Plov og Bondehors?
Nu tugter han Pilte til lærde Mænd i Aars.“

— De aged med Hans Plovdreng til Odenſe By.
For Brød han ſang for Døre hver Helligdagsgry;
hver Kvæld, naar med Tavlen han gik af Skolen ud,
han ſtaved med Børnene Fibel[1]) hos Knud Rud.

Og Bondedrengen ſang ſine Pſalmer ſaa fromt;
hans lille Meſſing-Kridthus faſt aldrig blev tomt.
Knud Rud gav ham Nadver og Klædebon og Sko:
„Sig frit, hvad der ſkorter! Jeg giver Dig det fro.“ —

„Hel ſkrap en Skolemeſter min Hu ſtaar kun til:
Send mig til Morten Børup i Aars, naar I vil!“
— I Aars bragte Skuden den glade Dreng i Havn,
og glad Meſter Morten tog Bondens Søn i Favn.

[1]) Abcbogen.

Paa Skolebænken sad han med Bogen i Haand;
langt mere han lærte dog af Mesterens Aand.
Han nemmed Latinen med al dens fine Prunk;
saa inderlig bad han: „Gud give, jeg var Munk!"

II.

Og Hans blev Munk i Klostret ved Slagelse By.
Saa vide fløj de Antvorskovs Korsbrødres Ry:
„Sankt Hans af Jerusalems Orden holder Tugt;
den boglærde Bondeson præker saa smukt."

Prioren [1]), strænge Eskild, er stolt af sin Munk:
„Paa Prækestolen staar han saa bispelig strunk,
og sjunger han Messen fra høje Alter ud,
det er, som hans Øjne kan se den kære Gud."

Paa Bondesønnens Tunge blev Ordet til Glød,
men Munkens Kind blev bleg som den isnende Død;
han præker om Kirkens det frelserige Aag,
men forsker med Tvivl efter Lys i hellig Bog.

Han ser paa Munkelivet med hemmelig Gru;
til høje Skolers Lærdom staar Grublerens Hu.
Prioren gav Orlov, Prioren gav ham Hest:
„Kun Wittenberg lov mig at flyv som Troens Pest!"

Til Brabant og til Køln rider Munken saa brat,
han standser ej med Forskningen Dag eller Nat;
al Højskolevisdommen tykkes ham dog Tant. —
En Dag han bag Hylden et Ord af Luther fandt.

Han stirrer paa de Skrifttegn med Haand mod sit Bryst:
„Saa finder jeg hos Kætteren Ro først og Trøst.
Til Wittenberg maa jeg, om saa jeg bli'r fordømt;
der ser Doktor Morten, hvad jeg har længe drømt."

---

[1]) Forstanderen.

III.

I Løn han drog til Staden, han loved at fly;
der var det ham, som rejstes Guds Kirke af ny.
Mens Maanen om Jorden gik atten Gange rundt,
han hørte paa Luther, — og Hjærtet blev ham sundt.

Hos Luther og Melanchton Guds Bog var oplukt;
den store Frihedstanke i Sjælen har Flugt.
Til Danmark hjemdrager den lærde Bondeſøn;
dog Skatten, han ejer, ham glæder kun i Løn.

Om Lyſet, som udbredte saa mægtig en Glans,
af Gru for Kætterbaalet end tav Mester Hans;
fra Roſtok han bragte ſit lærde Mesterbrev,
i Hjærtet beſeglet Apoſtelbrevet blev.

Paa Antvorſkov en hellig Skærtorsdag han stod,
paa Prækeſtolen Aanden gav Kraft ham og Mod;
han Frelſen lovpriſer, som sprang af Naaden ud,
men aldrig kan købes med Gods og Guld hos Gud.

Ret aldrig fra hans Tunge fløj Talen saa kæk,
i høje Kor hver Korsbroder bleguer af Skræk;
Prioren ham truer med strænge Kætterløn, —
da mindes Knud Rud ham med from og kærlig Bøn.

Prioren, strænge Eskild, til Fangen gaar ind:
„En Kætter blev vor Bismand med Peſtbyld i Sind.
Din Sjæl vil jeg frelſe, men her er Du forviſt;
ved Anger og Bod søg den Skat, Du har forliſt!"

IV.

Til strænge Viborg Kloſter Hans Tavſen er bragt;
der Munken skal omvendes med Spøgelsers Magt.
Prioren er stærkeſt i Vilje og i Haand,
men ivrigſt er Rasmus' og Broder Tøgers Aand.

Hans Tavſen kæmper frejdig og faſter dertil,
den dyre Sandhed aldrig fornægte han vil.

Han præker mod Paven med fri og driſtig Aand,
men ſelv han ſig præker i Fængſel og i Baand.

Dog ingen Trængſel længer ham kuer med Gru,
ſelv Kætterbaal han venter med mandelig Hu.
Til Folket han præker af Fængſelsgitret ud, —
det er dem, ſom Ordet ſaar Ild og Magt fra Gud.

De ſtrænge Kloſterbrødre ſelv gribes deraf,
de gennem Fængſelsgitret ham Broderhaand gav;
fra Borger og Stadsfoged Bøn til Kongen foer, —
og Sandhedens Prædiker taler frit i Nord.

Med Mund og Pen han revſer Papiſternes Færd;
paa Kirkegaarden værner ham Borgernes Sværd.
Af Kloſtrene drive de Munkeſkaren ud, —
dog Kampen blev Aandens paa Danekongens Bud.

Til Akſelſtad indſtævnes hver Stridsmand til Gæſt;
Hans Tavſen ſtrider mægtigſt ſom Frihedens Præſt.
Paa Nigsdagen ſejrer den djærve Bondeſøn,
men Hadet ham følger med giftigt Nag i Løn.

V.

Et Rædſelsbud der høres: Kong Fredrik er død.
Papiſter true Folket og Riget med Nød.
Mod Tavſen ſig løfter Biſp Rønnovs krumme Stav, —
i Akſelſtad raſer det vilde Folkehav.

Den ſtolte Biſp de true med Vold og med Mord;
da mæler Bondeſønnen ſaa kærligt et Ord.
Han ſelv leder Biſpen af Folkeſtrømmen ud,
og fri ſejrer Aanden paa Kærlighedens Bud.

Det var hin lille Plovdreng fra Birkinde By,
hans Navn fløj over Danmark med folkeligt Ry.
En danſk Morten Luther, han ſtred med Ordets Sværd
og ſejred med Aanden i Hjærtefolkets Hær.

Ret aldrig nogen Plovkøring drev det ſaa vidt;
han ſtoled paa ſin Gud, paa ſig ſelv dog kun lidt:

Den Dag, han ej kæmped med Modgang eller Nød,
han frygted, Guds Naade som før ej til ham flød.

Den Dag, de stolte Bisper i Fængsel blev bragt,
Guds Ord var paa Guds Alter af Bondehaand lagt.
Da Folket var frelst, og udslukt det bitre Had,
Hans Tavsen i Ribe paa Bispestolen sad.

Men mer end alle Bisper i Danemarks Land
hin Bondesøn har sørget for Kvinde og Mand.
Ret aldrig hans Navn skal i danske Hjærter dø,
saa længe her ringer en Klokke over S.

51. Kong Kristian den anden.

(Fr. Paludan-Müller.)

Brudt var hans Scepter, bøjet var
hans Sjæl, af Kummer fuld;
hans Uven om sin Tinding bar
hans Krones røde Guld.
Selv Fange og af alt forladt,
kun ej af Nag og Sorg,
sad Kongen, mørk som mørken Nat,
paa skumle Sønderborg.

Og mange tunge, trevne Aar
hen over Isfen randt,
til Sne forvandledes hans Haar,
den friske Kind forsvandt.
Svag blev hans Haand, og mat hans Fod,
hans Øjes Straale slukt;
med Stolthed, Styrke, Haab og Mod
fik ensomt Fængsel Bugt.

Men Kristians Skygge gik omkring
i Fængslet, den forundt,
den samme Gang i evig Ring
om Marmorbordet rundt;

der sleb hans Finger dybt et Spor,
mens Tiden kom og gik, —
o, hvilken Sorg sik slige Ord,
som Stenens Fure sik!

Og naar ved Gitrets Glug han sad
med Haanden under Kind,
mens Fuglen fløjted fri og glad
i Aftensolens Skin, —
naar Dagens Stjærne daled ned,
naar klar, i stille Ro,
hen over Himlen Maanen gled, —
hans Læbe bittert lo.

Men naar paa Marken Sneen laa,
naar Træets Blad var gult,
og Natten sort, og Dagen graa,
og Sol og Stjærne skjult, —
naar Stormen stærkt i Taarnet tog
og splitted Skyen ad, —
da Kongen let sin Aande drog,
og Øjet smilte glad.

Saa Tiden kom, og Tiden gik;
paa sytten lange Aar
saa Dauerkongen Ende sik,
dog ej hans Time slaar.
Hist paa sit Leje sidder han,
som Øjet mærkt hans Sind;
igennem Vindvets smalle Rand
Fuldmaanen titter ind.

Da var det, som ved Lejet stod
en Kvinde, fadr og fin,
med guldgult Haar og lille Fod,
svøbt i sit Jordelin;
med klare Øjne, Kinden hvid,
med Hænder fine, smaa, —
ham var det, som i fordums Tid
sin Dyveke han saa'.

Dog ej som før; — som Rosen rød
var da den favres Kind,
nu er hun bleg som blege Død,
kold som den kolde Vind.
Hun drager Aanden tung og æng,
med Suk hun hviskер let:
„O Kristian! Er en Fjæl Din Sæng,
Din Pude dette Bræt?

Er det Din Rest af Haab og Trøst?
Ak, haardt Du toges med!
Er det min Konges stolte Bryst,
som omt jeg hvilte ved?
Er det hans Blik, — hans djærve Haand,
som min saa tit har trykt?
Er dette Skyggen af hans Aand,
som her har Hvile søgt?

Hør i Din Nød mit Trøstens Ord:
Maal har al Jordens Ve;
Din Sjæl, som nu i Natten bor,
skal snarlig Dagen se.
Det, hvorom nys Dit Hjærte bad,
er sket om stakket Frist, —
vel skilte Døden her os ad,
men intet skiller hist."

Bort Synet svandt, — men Kongen ser
end henrykt efter det;
tungt rinder Taaren, mer og mer
dog Hjærtet svulmer let.
Saa støtter han sin Haand til Kind,
ser ud i Nattens Glans, —
from er hans Tanke, Barnets Sind
er ej saa blødt som hans.

52. Herluf Trolle.

(Kr. Arentzen.)

I København er Bryllupsfeſt,
og Kirkeklokken kimer.
Kong Fredrik med ſit Hof er Gæſt.
En talrig Flok til Fods og Heſt
i Byens Gader ſtimer.

Med Ædelſtene ſmykket ud,
for Alteret, det høje,
i prægtigt Gyldenſtykkes Skrud,
bevæget ſtaar den unge Brud
og ſænker blyt ſit Øje.

Den Brudgom ſtaar med Blus paa Kind
i Kærligheds Skærſommer . . .
da trænger, ſom en Hvirvelvind,
et Ilbud gennem Kirken ind:
„Den ſvenſke Flaade kommer!“

Og Brudeſkaren under Støj
og mangeſtemmet Raaben
i Trængſel ud af Kirken fløj,
imens det lød fra lav og høj:
„Til Vaaben nu! Til Vaaben!“

En kraftig Helt i Manddomsaar,
med Øjne fromme, kloge,
paa Værftet Herluf Trolle ſtaar,
da der kom Bud fra Kongens Gaard:
„Nu hejs Dit Danebroge!“

Niels Hemmingſen, hans gode Ven,
ſom vandrer ved hans Side,
ſig vender kærlig mod ham hen:
„Saa ſkal, Hr. Admiral, igen
for Danmarks Land I ſtride!

I disse Rigers bitre Kiv
den boldeste blandt bolde,
I vover aarlig Eders Liv —
der hjemme græder Eders Viv.
Gud spare Jer, Hr. Trolle!"

Da svared Herluf: „Lærde Ven,
o, tal ej saa, jeg beder!
Hvi kaldes vi vel Herremænd?
Hvi bære vi vel Sværd ved Lænd
og tunge, gyldne Kæder?

Hvi vil vi over andre staa,
som Rigets Førstegrøde?
Mon ej, naar Ufred falder paa,
vi derfor fremmerst skulle gaa?
Det sure med det søde!"

Og Trolle hejsede sit Flag
og op for Vinden brased.
Han slog paa Fjenden Slag i Slag.
Den dejligste Skærsommerdag
paa Bølgen Kampen rased.

Hr. Trolle paa sit Flydeslot
kun lo ad Saar og Skrammer.
Hans Harnisk straaled lyseblaat,
fra Hjælmen vajed Fjeren flot,
og Øjet sendte Flammer.

Og først da Slaget var forbi,
hans Vunde blev forbundet.
Der alt var gaaet Koldbrand i,
da tyede Bjørnen til sit Hi
og styred ind ad Sundet.

Og sammen tog han sig med Magt
og dæmped ned sin Smerte
og vandred, stolt og uforsagt,
med Sværdet over Aksel lagt —
og Døden i sit Hjærte.

Forbavſet Folkehoben ſtaar
paa Torve og i Gader;
mens Blodet ſtrømmed af hans Saar,
igennem Byen til ſin Gaard
han gik med høje Lader.

En Skygge fra den vilde Val, —
med dødningblege Miner,
i Dybekes den gamle Sal
det danſke Riges Admiral
alvorlig ſtille triner.

Paa Dødens Leje Herluf laa,
og lukket blev hans Øje
af hende, der vel mindes maa
i Herlufsholm af Pilte ſmaa, —
den tro Birgitte Gøije.

53. Tycho Brahe.

Efter et Sagn[1]).
(O. C. Lund.)

Skærſommernatten dæmred over Hve'ns dunkle Strand,
Fregatten kaſted Anker, og Kong Fredrik gik i Land;
i Følgets Flok han retted mod Uranienborg ſin Fod, —
ſom mægtige Bikuber de ſpidſe Taarne ſtod.

De klare Stjærner glimted under Himlen, hvalt og høj,
en Sværm af gyldne Bier, der rundt i Rummet fløj;
beſtyrtet deres Vogter lukked til den aabne Lem,
thi Majeſtæten ilede med Blus og Fakler frem.

„Vor Hilſen, Tycho Brahe, i den Gunſt, Vi Dig for-
ſkrev! —
Eliſabet af England Os ſkikket har et Brev;
derfor ſaa ſent Vi gæſte Dig paa Vort Slaud Hven,
og veed Du, hvad hun byder Os for Dit lille Len?

[1]) Se T. de Hofman: Hiſtoriſke Efterretninger om velfortjente danſke Adelsmænd. 1779.

Saa meget Fløjl og Skarlagn hun vil Os maale ud,
som kan Din Ø bedække. Vi ta'r mod hendes Bud.
I Morgen Købet sluttes, naar Rigens Raad er sat,
og dermed Gud befalet! Vi ønske Dig Godnat."

Saa talte Danerkongen og hilste mildt og blidt;
de gyldne Sporer klirrede i Gulvet ved hans Skridt.
Med Voksſegl og med Kvaster paa Bordet Brevet laa,
men Tycho ſad ſom maalløs og ſtirrede derpaa.

Han drejed Himmelkuglen i Tanker ved ſin Stol,
og op gik Sorgens Maane, og ned gik Haabets Sol;
at Hven han ſkulde miſte, det anede han nok,
vredt ſtødte han med Foden til den ſtore gule Dog.

I indre Kamp han ænſed ej Larm fra nære Sø,
da Hunden brat ſig rejſte og gav ſig til at gø;
ind gennem Døren traadte hans fagre unge Viv,
med Nøgleknippet rasled hun, der hang ved hendes Liv.

I Skaane paa hans Ager hun ſamled Aks ſom Rut,
nu kom hun for at hyde ſin Taknemligheds Tribut.
Hun kendte Kongens Ærende, hun kendte Tychos Nød,
og kærlig hun ſig ſatte paa ſin Ægteherres Skød.

Hun hviſked i hans Øre ſaa hemmelig og tyſt;
da klaredes hans Aaſyn, da blev hans Øje lyſt.
Han kyſſed hendes Læber med en fyrig Elſkovs Magt,
ſaa ginge de til Hvile, men Doggen holdt Vagt.

Da Morgenſolen lyſte paa Uranienborgs Portal,
da var der Støj og Tummel i Tychos Ridderſal.
I vævede Tapeter man Olympens Guder ſaa',
og Loftet det var himmelblaat med gyldne Stjærner paa.

I hvalte Vindvesporte, der let ſig aabne lod,
de otte ſtore Kikkerter med Messingbøjler ſtod;
fra kunſtige Raperter[1]) de indjog Frygt og Skræk,
ſom mægtige Kanoner paa en Orlogsmands Dæk.

[1]) Fodſtykker paa Ruller for Skibskanoner.

Og dybt i Salens Ende, bedækt med Fredens Støv,
stod Tychos sorte Rustning blandt Roser og blandt Løv;
i Blomsterlænker fangen den stod med Sværd og Skjold,
en Gissel, der var given i Videnskabens Vold.

Paa Marmorgulvets Midte, om det runde Egebord,
sit Raad Kong Fredrik aabnede med kongelige Ord.
Der sad han, smuk og kraftig, med Dolken ved sin Lænd,
som fordum Konning Artur[1]) sad mellem sine Mænd.

Tolv var de danske Herrer, der her holdt Ret og Dom
med brede Pibekraver og med gyldne Kæder om.
Der sad Hr. Jørgen Lykke med megen Pragt og Bram
og Kaas og Rud og Rosenkrans og gamle Peder Skram.

Men skraas for dem Borgherren i egen høj Person
sig støtted til sin Kikkert, som en Helt til sin Kanon.
Et Smil af Spot og Harme omkring hans Læber laa,
for Raadet traadte stolt han frem og talede som saa:

„Til Dronningen af England jo sælges skal mit Len, —
sit kongelige Purpur vil hun brede over Hven.
Lad Dido[2]) selv beholde sit røde Fløjels Skrud,
Kartago blev jo bygget blot paa en Oksehud!

Et Fæste for sin Fod kun hun søger her i Nord,
sælg hende ej en Strimmel af den dyrebare Jord!
Med Skarlagen slet betales saa kostelig en Muld,
en over Hve'n et Tæppe jeg bredet har af Guld." –

Kong Fredrik brat sig rejste fra sit Hyndes Saffian,
men Tycho ud ham førte paa den luftige Altan.
Der kunde vidt man skue over det sølvblaa Sund,
og Hveens smukke Omrids stod der i gylden Grund.

[1]) Om Kong Artur med hans 12 Riddere om det runde Bord drejer sig en vidtløftig Sagnkreds fra Midalderen til Ridderlivets Forherligelse. [2]) Grundlæggerinden af Oldtidsbyen Kartago paa Afrikas Nordkyst.

„Guldvirket er det Tæppe, Drot, som naar fra Bred til Bred,
de lange Frynser hænge jo i Sundets Bølger ned.
Af Guldmor, fint og prægtigt, det bølger i det fri,
med lysblaa Kornblomster og med røde Roser i.

Af Bønderne det vævet blev ved Sommersolhvervs Tid,
jeg fulgte deres Arbejd, og jeg leded deres Id.
Fast lige kærlig sysled jeg den Dag og Nat saa sen
med Stjærnerne paa Himlen og med Roserne paa Hven."

Kong Fredrik stod og stirred, med Haanden for sit Bryn,
thi til hans danske Hjærtelag gik dette skønne Syn.
Hist Blomster, blaa og røde, her gyldne Aks og Straa,
saa skønt var ej det Tæppe, der ved hans Trone laa.

Omsider til sin Lensmand han vendte mildt sig om:
„Til kort Vor høje Søster og Forbundsfælle kom.
Et Guldspir hendes Alen er, et Purpur hendes Skrud,
men ej Din Dronning hun maale kan saa smukt et Dække ud.

Ved Himlens blanke Stjærner! Du ej miste skal Dit Len,
mens Vi paa Stolen sidder af det gule Elfenben.
Lad Dronningen af England sit Skarlagen føre væk!
Vor Tycho har besørget et bedre Overtræk."

Saa talte Kongen naadig, og om hans Hals han vandt
en tung og vægtig Kæde med den hvide Elefant.
Paa Knæ for Drottens Fødder den stolte Tycho laa,
de høje Rigens Herrer forundret saa' derpaa.

Da hæved Fredrik Raadet, og atter inden kort
sit Kongeflag han hejsede og sejled venlig bort.
Blandt Følget fremmest saa' man ved Skibets Ror og Nat
de røde og de hvide Fjer, der vajed i hans Hat.

Mod Kronborg op han stævned gennem Sundets Sejlerliv,
men ude paa Altanen stod Tycho og hans Viv.
Han bukked med sin Kæde paa, hun nejed hvert Minut,
af Glæde Doggen gøede, — og Kronborg gav Salut.

54. Kristian Barnekow.

(B. S. Ingemann.)

Hr. Barnekow tumled sin danske Hest,
det flammed i Vestgotland;
han fulgte fjerde Kong Kristian
med Sejer fra Skaras Brand.

Sneskyen snugged i Vinterkvæld,
med Hingsten Hr. Barnekow stred;
hans Hingst viste Vej til Skaane,
men Kongen mod Varbjærg red.

Og Kongen lo til Hr. Barnekow:
„Straf ikke Jer gode Hest!
Til Vidskøfle Borg og Jer Frue
veed Vejen han allerbedst."

— „Jeg drømte vel selv om Vidskøfle Borg,"
Hr. Barnekow rødmed bag Hat;
„men lysvaagne Vejviserøjne
behøver Dankongen i Nat."

Sten Rosensparre forsked om Spor,
Frands Rantzow hel sneblind lo;
fem Hundrede Mand dem fulgte,
og de var alle fuld tro.

Men fire Uger var Sadlen spændt,
og Mundskægget stivned af Frost;
Hestene tygged paa Lyngstilk,
og Bark var Mændenes Kost.

Blandt Kløfter snublede skolos Hest, —
dog lystigt var Danskens Mod;
Dankongen fløjted paa Vejen,
og Lykken tyktes fuld god.

Ismarken sog med Driver af Sne,
fra Bjærg løb Bedslædens Spor.

Red de paa Skellinge Bymark,
i Fjendehærs Gab de foer.

Med Oberſt Kruus ſtaar Hertug Johan[1])
i Lejr ved Skellinge By;
nu glimte Landsbyens Praaſer,
paa Mark det blinker med Gny.

Brat Hingſtene ſpidſed Ører og fnøs,
Hr. Barnekow peged mod Vang:
„Er det ſvenſke Lunter, hiſt blinke,
bli'r Vejen til Varbjærg trang."

Og Svenſken var det. — Op Kongen ſlog:
„I Slagſtorm, Danemænd, frem!"
Det blev en ulige Fægtning,
tre danſke kæmped mod fem.

Bøſſerne knalded, og Lanſerne klang,
frem lyned Kongen i Damp;
halvtredje Hundrede danſke
bleve Lig i den Fremfartskamp.

Sten Roſenſparre laa knuſt blandt Spær,
Frands Rantzow ved Heſtens Sko;
over Lig og ſplintrede Lanſer
hos Kongen red Barnekow tro.

Brat ſtyrted Kongens Ganger for Skud;
Hr. Barnekow var ej ſen,
Dankongen gav han ſin Skimmel,
ſelv ſprang han paa høje Sten:

„Kongen min Heſt og Fjenden mit Liv
og Gud min Sjæl!" — var hans Ord.
Hr. Barnekow faldt paa Stenen, —
Dankongen mod Varbjærg foer.

[1]) Kong Guſtav Adolfs Farbroder.

Tilbage foer Fjenden, — Kong Kristian frem,
men Barnekows Sjæl fra Jord.
Hans Blod paa Skellingestenen
besegled hans Troskabsord.

---

55. Mester Ole Vind.

(N. F. S. Grundtvig.)

Hvor Mure stande nu i Grus
i Akselstad saa lave[1]),
der stod en Gang Vor Frues Hus
alt over Bispegrave;
der klang saa mangt et helligt Ord,
der viedes i høje Kor
saa mange Guds udvalgte.

Og det var Mester Ole Vind
alt med den skarpe Tunge,
med Aandens Sværd han trængte ind
paa gamle og paa unge;
det trængte ind til Marv og Ben,
og ramte det en Hjærtesten,
da maatte Øren klinge.

De Hofmænd ginge spodske ind
alt paa de høje Stole,
og dobbelt ivrig udi Sind
da præ'kede Hr. Ole;
han præ'ked om de bløde Skind,
hvori sig Daarer svøbe ind,
om Mænd i Kongers Gaarde.

---

[1]) Digtet er fra 1812, da Frue Kirke endnu ikke var genopført efter Bombardementet 1807.

„Jo der," saa faldt hans hvasse Ord,
„der skal man kristne finde;
ja, Kristenfolk om Drikkebord
med Kande, Krus og Kvinde,
og saa Guds Ord i Hyldekrog,
hvor, bundet hart i Spændebog,
det ligger som en Fange.

For Feliks vel Sankt Povel kom
at stande mange Gange,
men hed det: Kyskhed, Lov og Dom,
saa blev vor Feliks bange,
saa hed det: „Gaa Du kun Dit Skud!
Jeg har saa travlt, Du skal faa Bud,
naar jeg faar bedre Stunder."

Ja vist, Guds Ord skal nok faa Bud,
naar høfligt det vil være
og strege ud det sjette Bud,
det er saa tungt at lære;
ja, derfor bleb Herodes vred
paa Døberen, den Høflighed
Guds Ord kan aldrig lære."

Og der kom Bud fra Kongens Gaard.
(Nu gælder det, Hr. Ole;
et dygtigt Tak for sidst I faar
nok fra de høje Stole.)
Og der han kom for Kongen ind,
da hed det: „Mester Ole Vind,
hvorom er det, I præ'ker?"

— „Om hvad der i min Bibel staar,
om hvad der sker paa Jorden."
— „Hvad præ'ked I da om i Gaar?
I slog jo ned som Torden."
— „Om hvad der i min Bibel staar,
om Synderne i Kongens Gaard."
— „Den Præ'ken gad Vi høre."

Hr. Ole hodt sin Præ'ken om,
saa brændende i Aanden,

og der han hørt ved Amen kom,
han slog til Lyd med Haanden:
„Det var, Guds Død, de samme Ord
om Løgn og Leflen, Drik og Hor,
som i Vor Frue Kirke."

Og der kom Bud fra Kongens Gaard.
(Nu gælder det, Hr. Ole;
et dygtigt Tak for sidst I faar
nok fra de høje Stole.)
Og der han kom for Kongen ind:
„God Dag, Vor Præst! Nu Mester Vind!
Nu skal Guds Ord til Hove."

— „Nej ellers Tak, højbaarne Drot,
det gør slet ingen Gode;
jeg siger sandt og har Kalot,
men ingen Hofmandsnode.
Man har for Ordsprog her til Lands:
Hvad vilde Spurv i Tranedans,
og Ugle mellem Krager?"

Men det var fjerde Kristian,
og nu tog han til Orde:
„I er en dygtig Præstemand,
og præ'ked, som I burde:
De Hofmandsnoder le Vi ad,
tag tre Kalotter, om I gad,
og Sandhed vil Vi høre!"

56. Kristian den fjerde i Søslaget ved Femern.

(St. St. Blicher.)

Stemmer i, thi nu ville vi sjunge!
Mens fjerde Kristian var Konge,

da krigede Svier og Daner
alt efter de forrige Vaner.
Og der gaar Dans paa vildene Hav, —
saa mangen een danser sig der i sin Grav.

De mødtes en Gang og til Dysten
ej langt ifra femerske Kysten;
med Bosler af Jærn de trilled,
om Lemmer og Livet de spilled.

Og det var Kong Kristian den fjerde,
som Dreng han det Bovespil lærte;
han spilled de Trumfer, som ikke
Modstanderen mægted at stikke.

Da kom der fra Fjenden en Kugle,
den gav baade Rifter og Bule.
Omkring fløj saa vide de Splinter,
det var en Salut uden Finter.

De Sømænd de tumle paa Dække,
og somme i Døden sig række, —
selv Kongen slog Nakken mod Bonken[1]),
men end var ej Danebrog sunken.

Da var der at skue et Under:
slet ingen fornam sine Bunder.
Om Broder og Ven monne falde,
for Kongen kun sørged de alle.

Men daanet kun var han en Kende,
han rejste sig brat over Ende.
Paa Sværdet han støttede Handen
og vifted sig Blodet af Panden:

„Frisk op, mine Søgutter flinke!
Paa ny lader Lynene blinke!

[1]) Dækket.

Paa ny lader Tordenen ſkralde!
Paa ny lader Hagelen falde!"

Den faldt under Torden og Lynen,
mens Blodet løb Kongen i Brynen;
men længe før Dag var udrunden,
den blodige Sejer var vunden.

End ſe vi paa Roſenborg Klædet,
ſom kongeligt Blod haver vædet;
to Hundrede Aar ej udſletter
de koſtbare purpurne Pletter.

Hvi ſkulde da Tiden hin ſtærke
udſlette os Danſkhedens Mærke?
Hvi ſkulde fra Vandet vi drives?
Hvi ſkulde paa Landet vi kives?

Tidsrøſten jo haver os vækket:
„Pur ud! Alle Mand nu paa Dækket!
Formerer den trofaſte Kæde!
Da kunne med Lyſt I fremtræde.
Om der gaar Dans til Lands eller Vands,
da vinde I Sejerens ſtraalende Krans."

57. Den danſke Soldat.

Efter et Sagn.

(H. Hertz.)

Slaget var endt. — Paa den aabne Mark,
der nylig genlød af Kampen,
hørte man kun et Giſp, et Drøn
og en herreløs Heſtes Trampen.

Aftenen ſænkte ſig, ej dens Ro;
thi Krigens blodige Vildhed

maled endnu sine haarde Træk
i Nattens ustadige Stilhed.

En Sønderjyde fra Flensborg stod
midt paa den vilde Slette;
han holdt ved Tømmen sin Høvedsmands Hest,
Gud veed, de var begge trætte.

Et godt Stykke Karl, en tapper Soldat,
af et muntert, frimodigt Hjærte;
Plads for sig selv og ingen for nær,
det var alt, hvad hans Hu begærte.

Han kasted Øjet paa Valpladsen hen,
paa de saarede, paa de døde.
Mangen, der nys var favr og fin,
maatte jammerlig Livet forbløde.

„Jeg takker min Gud, jeg slap saa godt,
jeg ser, mig Lykken har føjet;
plaged mig ej en ulidelig Tørst,
saa var jeg af Hjærtet fornøjet."

Han saa' omkring sig. „Havde jeg nu,
Heden og Tørsten at lindre,
et eneste Krus af vort Flensborger Øl!
— Men jeg faar vel nøjes med mindre."

Han fik da til sidst, — Gud vide, hvordan —,
en Flaske med Øl, men sukked:
„Svenskerens Øl er lovlig tyndt;
lad gaa, naar kun Tørsten er slukket!"

Begærlig satte han Flaskens Hals
til Munden, lænet tilbage, —
da trængte med eet til hans Øre hen
en Bøn og en vaandefuld Klage.

Han saa' til Siden. En svensk Dragon,
strakt hen i Sandet, han skued.

Benet var ynkelig skudt ham fra, —
ved at se det Soldaten grued.

„Giv mig en Drik at læske min Tørst!"
saa vaandede sig den arme.
„Tag," raabte Soldaten, „tag det alt!
Her maa jo en Sten sig forbarme."

Og han bøjede sig til den saarede ned
og holdt ham Flasken til Munden:
„Drik, Kammerat, det er vel Dig undt!
Hvor gaar det? Smerter Dig Vunden?

Din Stakkel, Du trækker kun tungt Dit Vejr;
kom, lad mig løsne Din Trøje!"
Men Svenskeren stirrer paa ham saa stift
med et ondt, et hævngerrigt Øje.

Og da han ser sin Fjende saa nær,
da betager ham Had og Smerte,
og han griber Pistolen og trykker løs
mod Soldatens medlidende Hjærte.

Men Forsynet ynkedes mildt over ham,
der ynktes ved andres Kvide,
og Sønderjyden stod holden og hel,
og Kuglen gled bort fra hans Side.

Den ærlige Svend forbløffet foer op:
„Din Kæltring, Du vil mig forraske?"
Men da han nu mærked, han var i Behold,
saa greb han atter sin Flaske.

Og han stilled sig rolig hen paa sin Post
og læned sig op til Hesten,
tømte saa Flasken til Hælvten ud
og rakte Svenskeren Resten.

Han bøjed sig atter og lo saa smaat:
„Det skal være Din Straf, at vi dele.

Havde Du holdt Dig i Skindet smukt,
saa kunde Du drukket det hele."

— Det var den Hævn, han nøjedes med,
efter hvad Sagnet os melder.
En Danemands Hjærte slaar dobbelt frit,
naar Kroniken sligt fortæller.

Den danske Konge erfoer hin Daad.
Soldaten han fluks lod kalde,
og glad til Mode, med kongelig Gunst
han talede højt for alle:

„Dit Hjærte, min Søn, er adelig født;
til at adles det ikke trænger.
Kun for at binde Dig end mere fast
Guldkæden jeg om Dig hænger.

Og til Erindring, at nys Din Hu
for Mødyuk og Højmod stod aaben,
Du bære herefter adeligt Skjold,
med en halvfuld Flaske til Vaaben!"

— Saa lyder Sagnet. I Flensborg By
Soldatens Afkom mon' være
og holder den simple, trofaste Svend,
deres Stamfader, højt i Ære.

58. Bonden fra Lemvig.

(H. P. Holst.)

Det lakker ud paa Aften,
alt Mørket falder paa,
og Nattehimlen hvælver
sig truende og graa;

vildt Vestenvinden pisker
den fraadende Strand,
og store Bølger taarner
det lette Flyvesand.

Hvem vandrer der i Natten
med ilsomme Skridt?
En Bondekнøs. Hans Øje
dog mandigt er og frit;
han knapper sin tykke Kofte,
han sagtner sine Fjed
og trykker den laadne Hue
dybt over Panden ned.

Han tænker vel paa Hjemmet,
paa Dagren hos „vor Mo'r",
paa Bilæggerovnen
og det sulbesatte Bord?
Han kommer vel fra Kroen,
fra Tærning og Spil?
Ak nej, det er helt andet,
hans Hu stander til.

De havde mødt i Fjaltring,
de gæve Bondemænd,
og langvejs fra og talrig
de stævned' var did hen.
Thi Fjenden hærged Landet;
den fjendtlige Hær
raste i vilde Horder
med Ild og med Sværd.

End var han varm af Mødet, —
han havde kraftig malt
Landets Nød og Jammer,
og kækt han havde talt
om Troskab og om Kongen;
hvert Ord fra Hjærtet kom, —
han havde Lov at tale
en Smule med derom.

Han havde fægtet tappert
ved Femern, da det gjaldt;
han stod ved fjerde Kristian,
da Danerkongen faldt;
den Kugle, der traf Kongen,
den lammede hans Arm;
dog lammed den ej Modet,
der brændte i hans Barm.

Hvad ænsed han sin Bunde!
Han saa' jo, Kongen stod
igen paa Dækket oprejst,
skønt badet i sit Blod.
For Øjet holdt han Klædet,
hans højre Sværdet greb,
de graa Haar fløj for Vinden,
og Kuglerne peb.

Nu var han vendt tilbage.
Med Hæderstegn? Ja vist!
Hans Hæder var ej ringe,
han adlet var for vist, —
det var jo samme Kugle,
der Kongen traf og ham,
der blinded Kongens Øje
og gjorde Bonden lam. —

Men hjemme raste Fjenden.
Den hvide Hvedemark
var trampet ned og hærget
af Hestehovens Spark;
hans Moder og hans Søster
havde tigget om Brød,
hans Hus var lagt i Aske,
og hans Fæstemø død.

„O, Gud ha' Lov," han sukked,
„at ej Du fik at se,
min Marri, denne Jammer
og al denne Ve!

O, hvem der laa der nede,
saa lunt og godt som Du!"
Saa tænkte han, og fremad
han ilte, mod i Hu.

Han mærked ej, at Sneen
ham i Øjnene føg,
at Vinden hvirvled Sandet
mod Himlen som en Røg,
at Vesterhavet drøned
mod Klipperevlen stolt, —
da lød der ved hans Side
et tordnende „Holdt!"

Han vendte sig. Trods Mørket
en Rytterflok han saa';
den brede Pallask blinkte,
en Stemme raabte: „Staa!"
Et Flintebøs han følte
presset mod sit Bryst, —
det, synes den gæve Bonde,
var en ulige Dyst.

Han stødte til Bøssepiben:
„Hvad vil I, Herre? Sig!"
— „Knægt, hvis Du kender Vejen,
saa før os til Lemvig!"
— „I nej, det træffer heldig;
der holder selv jeg Rast."
— „Saa sæt Dig op i Sadlen,
men rap Dig! Vi har Hast.

Og hold Dig ved min Side,
ellers gør jeg det kort!
Man kan ej se foran sig,
og Vejret er haardt;
hvis ej vi fryse fast her,
saa tænker jeg, at
ved et Par af Jere Ronner
vi skal varme os i Nat."

— „I ſpøger, gode Herre!"
lo Bondeknøſen mildt;
men Læben dirred harmfuldt,
og Øjet brændte vildt.
Da greb der ham en Tanke;
han gøs et Øjeblik, —
men ſtraks igen ſin Fatning,
ſin Rolighed han fik.

Hen gik det over Heden
i buldrende Trav;
Stormen ſin Torden blandte
med det oprørte Hav;
og Sandet fløj fra Hoven
omkring dem ſom en Sky. —
„Har I Plads til os alle
i Jer fattige By?"

— „Bevares, I gode Herrer,
ja, vi har Plads til fler;
om en lille halv Time
ſaa fryſer I ej mer."
Og bort de fløj, hvor aldrig
kom Harv' eller Plov,
ſom hungrige Glenter,
der ſtyrte ned paa Rov.

Og tykkere faldt Sneen,
Blæſten drev ſit Spil.
De ſatte ſig faſt i Sadlen
og lod ſaa ſtaa til.
Med Tøjlen løs om Halſen
ſtred Heſtene ſom bedſt
igennem Sne og Sandflugt
og den hvinende Blæſt.

Da lytted gennem Stormen
den bolde Ydefvend;
han mærked en dæmpet Bruſen,
han kendte den godt igen.

Og nærmere kom Lyden,
bestandig mere nær:
„Hjælp nu, min Herre Jesu!
Hjælp Gud! Nu er vi der.“

Saa mumled Bonden sagte, —
et Øjeblik, et Blink,
saa styrted de sammen i Havet
fra Klippens stejle Brink, —
og Havets Hvinen spotted
de fortvivlede Skrig,
og Stormen sang sin Gravsang
over deres Lig.

---

59. Stormen paa København.

(H. C. Anderſen.)

Alt rejser Vintren sit hvide Telt,
med Is ligger lille og store Bælt;
men Danmark stoler paa Herren.

Se, Svenſken ligger for København,
han stoler saa trygt paa sin Magt, sit Navn,
men Danmark stoler paa Herren.

I Byen herſker den bitre Nød,
saa haardt den alt trues med Hungersdød;
men Danmark stoler paa Herren.

Den hele Forstad er lagt i Grus,
højt Flammerne hvirvle fra Herrens Hus;
men Danmark stoler paa Herren.

Den danske Konge paa Volden staar,
de gloende Kugler omkring ham slaar,
men Danmark stoler paa Herren.

Alt ejer Fjenden den hele Ø,
men Frederik svor i sin Rede at dø,
og Danmark stoler paa Herren.

Enhver vil stride trods Køn og Stand,
hver Mand er en Helt, hver Kvinde en Mand,
og Danmark stoler paa Herren.

Sin Ligskjorte drager nu Svenskeu paa,
som Dødningeskarer i Sneen de gaa,
og Danmark stoler paa Herren.

De levende Snemænd storme paa Stand,
men Kvinden dem smelter med sydende Vand;
trygt Danmark stoler paa Herren.

De svenske storme med Larm og Skrig,
men synke i Sneen som blodige Lig,
thi Danmark stoler paa Herren.

Snart toner „Te deum[1])“ som Hjærtets Tolk,
og Kongen knæler med alt sit Folk, —
for Sejren takke de Herren.

---

60. Eleonore Ulfeld.

(C. Wilster.)

Tungt Kongedatrens Taare flød
bag Fængslets skumle Mure,
og Alder, Kulde, Sult og Nød
skar Pandens dybe Fure.

---

[1]) O store Gud, vi love Dig!

Hr. Korfits og hans Sønner gaa
i Verden om saa vide,
og intet Frændeøje saa'
Kong Kristians Datter lide.

Og Tiden krøb med Snegleſjed,
— den løber ej for Klage, —
hun tænkte paa ſin Herlighed
og paa de ſvundne Dage.
Tit lod hun Lampen utændt ſtaa
og grubled helſt i Mørke,
thi alt ſom Natten den faldt paa,
vandt Tanken Lys og Styrke.

Ja, Lampen tit udſlukte hun,
den harſke Tran at ſpare;
til Slutteren ved Morgenſtund
hun falbød den ſom Vare.
Og hendes Liſt var ej omſonſt,
han Købet ej forſmaa'de;
ſaa fik hun til Baldyrekunſt
en Naal og Silketraade.

Til Arbejd nu den hvilte Haand
hun flittig overlader;
det ſtyrked Kvindens høje Aand,
hun tænkte paa ſin Fader.
Naar fordum hun ved Arbejd ſad,
det huſked hun ſaa nøje,
da kyſſed han ſit Barn ſaa glad,
da funkled Heltens Øje.

Nu ſad hun der med ſtille Sind,
og Sorgen ſig formilded,
trak Naalen ud, ſtak Naalen ind
og ſyſled med et Billed.
Men da hun brød den ſidſte Traad,
hun Øjet mildt oplader
og ſtirrer paa ſin Fangedaad —
og ſer ſin elſkte Fader.

Og lysede den Fader god,
fromt Tanken sig forvilded,
som Fader hos sin Datter stod,
som levede hans Billed,
som havde Læben mangt et Ord
til hendes Trøst at sige,
som vendte Øjet sig fra Jord
mod Gud i Himmerige.

En Sjælefryd var dette Syn,
hvert Træk stod der saa nøje:
den brede Pande, tykke Bryn,
det stolte, lyse Øje.
Og Hagekløft med Smilebaand
saa sanddru var fremstillet,
og det var hendes Datterhaand,
som danned Kristians Billed.

Med sene Skridt henrandt den Tid
bag kolde, skumle Mure;
den tynde Lok, saa sølverhvid,
svagt skjulte Pandens Fure.
Saa gik vel tre og tyve Aar,
da aabnes hendes Fængsel;
den gamle Fange atter staar,
som fri, i Verdens Trængsel.

Forundret Øjet hun opslaar,
slukt var dets fordums Flammer;
saa langt som Væg fra Væggen staar
i Fangeburets Kammer,
saa langt kun hendes Syn kan naa, —
men gennem Taagens Mørke
klart Aanden i det fjærne saa'
sin Trøst og Mod og Styrke.

Fra Fængselsdør til Klosterdraa
den matte Fod hun vender,
og Trøstens Ord at læse staa
i hvad hun selv bekender:

„Min Husbond holdt jeg tro min Ed
i Nød og ſvar Elende;
den Viv, hvis Sjæl er Kærlighed,
hun faar en ſalig Ende."

---

61. Niels Juel.

(A. Oehlenſchläger.)

Højt Kong Kriſtian ſtod i ſin Hal, med et faderligt Øje
vendt imod Køge Bugt; Stunden var vigtig og ſtor.
Juel var gjordet til Strid, raſk blusſed den driſtige Kæmpe,
Lokkerne flagrede vildt, Kamplyſten ſtod i hans Blik.
„Niels!" lød Konningens Ord, og hans Haand laa paa Kæmperens Tinding,
„Gak nu med Gud, min Søn! Ruſt Dig, og vent paa mit Bud!"
Og nu ſtod Dankongen og ſaa' og beregned og pønſed;
Fjenden ej laa ham til Pas, Juel fik til Angreb ej Vink.
Pludſelig dundred Kartoverne dumpt i den ſvulmende Havbugt,
og over oprørte Vand ſlyngte ſig Røgſkyen hen.
Blusſende Konningen ſtod i ſin Borg med vredeligt Aaſyn,
harmfuld ſkælved hans Haand under det ſpejdende Glar.
Danerflaaden tog Flugt (ſaa ſyntes det), Krigsluen brændte,
driſtig paa egen Haand frækt af en Underſaat tændt!
Da ſvor Stjoldungen dyrt, i uſigelig Harme, ved Himlen:
„Slagen ſkal Du, Niels Juel, hænges i Galgen med Jærn."
Men, ſom det plejer at gaa (hvert Land klækker ſæregne Drift ud),
husvant fra Lodbroks Tid Sboen plaſker til Søs.
Saadan gik det ſaa tit, og ſaa gik det her, thi Niels Juel kun

flygted paa Skrømt for at slaa Fjenden for Alvor paa Flugt. —
Og da bedækt nu med Støv og med Sved og med Blod han paa Land steg,
knælende ned for sin Drot, fuld vel sin Brøde bevidst,
se, da græd Dankongen; thi ret som en Misdæder knælte ydmyg den herlige Helt; vented sin Dristigheds Løn.
Kærligt han tog ham i Favn, som en Fader han løfted sin Finger:
„Niels! Niels!“ smilte han blidt, „nys jeg en Lænke Dig svor;
den skal Du faa.“ Men fluks af sin Hals tog Kongen en Kæde,
tung af hin rødeste Guld, rundt med Karbunkler besat,
hængte den trindt om Heltens Hals, og det blomstrende Torsing
blev den Galge, hvori herlig Forbryderen hang.[1])

---

62. Ivar Huitfeldt.

(C. Ploug.)

Der flammer et Navn over Kogebugt
i halvandet Hundrede Aar;
saa mangen en Helt har Bølgerne slugt,
saa mangen i Kampen er segnet smukt; —
een valgte en himmelstræbende Flugt
for Livets uhædrede Kaar.

Det Navn veed alle de danske Mænd,
som færdes paa gyngende Sø;
saa mangen sit Liv vist gærne gav hen

[1]) Flere Træk i dette Digt, saaledes ogsaa at Kongen skænkede Niels Juel Den Taasinge, fattes historisk Hjemmel.

for evig at leve med Æren igen;
end leder dog Saga forgæves om den,
der vidste som Huitfeldt at dø.

For Anker er Guldenlews Flaade lagt,
den hærges af Sult og af Sot;
da nærmer sig Sverrigs svømm ende Magt,
at plukke den stækkede Flok er dens Agt;
men forrest i Rækken den farligste Vagt
er Flagets Navne betro't.

Selv lægger sig Wachtmeister foran dens Bov,
en Fjende for hvert af dens Bord,
og „Lejonet“ [1]) bøler i Møde sit Rov,
og Kuglerne slaa gennem Takkel og Tov;
men „Danebrog“ svarer paa Tiltale grov
med lige saa fyndige Ord.

Af Sejl og af Stænger den har kun en Rest,
thi Stormen har raset i Gaar;
det halve af Mandskabet ligger af Pest,
men Hælvten er lystig og glad som til Fest,
og alle slaa fra sig, som de kunne bedst, —
sit Bytte ej „Lejonet“ naar.

Men under den korte, forbitrede Kamp
Kanonerne gløde af Brug;
snart fænge de ældede Planker som Svamp,
og Ilden faar Næring af Tjære og Hamp
og indhyller Stævnen i kvælende Damp
og æder sig ind i dens Bug.

Da styrte de op paa det øverste Dæk,
enhver, som kan flytte et Ben;
da maler sig Dødsfarens lammende Skræk
i Gutternes haarde, barkede Træk;
kun Chefen alene staar rolig og kæk,
som om han var huggen af Sten.

[1]) Grev Wachtmeisters Admiralskib.

Og højere stiger den knitrende Brand,
den klatrer i Vanter og Mærs;
og Skrækken faar Lyd, og de raabe, hver Mand:
„Lad Ankeret kappe, og styr imod Land!
Saa bjærger enhver sig, som røre sig kan;
hvis ej, gaa vi alle til Vejrs."

Men Vej gennem Larmen hans Stemme sig brød:
„Nej, Børn, jeg til Land ikke styr.
Befal Jer til Gud! Vi maa lide vor Død.
Hvis ind gennem Bugten vi brændende flød,
da tændte vi Danemarks Flaade i Glød, —
den Pris for vort Liv er for dyr."

Saa folded han Hænderne over sit Sværd
og bad af sin ærlige Sjæl;
og tavse blev Gutterne, alle og hver,
og trængte den trofaste Høvding sig nær,
mens Solen brød frem gennem Skyernes Hær
og sendte dem Livets Farvel.

Thi hurtig sig nærmer den dødsvangre Stund, —
da lyder et drønende Brag;
da løfter sig Dækket fra Sider og Bund,
og Ildsøjlen hvirvler mod Himmelens Rund,
og Havet oplader sin gabende Mund
og sluger det splintrede Brag.

Saadan var hans Død. Med syv Hundrede Mand
han sank i den graadige Sø;
kun seks af dem alle slap rædde til Land
og meldte den undrende Flaade, hvi han
mod egen som Fjendernes Ild har holdt Stand
og valgt fremfor Livet at dø.

Men over hans Grav svang hans evige Ry
sig paa Vingen luende rød;
det sløj med vort Flag mod Himmelens Sky
og farved dets Dug med Hæder ny, —

og Hjærter skal flamme, mens Tiderne fly,
ved Mindet om Huitfeldts Død.

---

63. En Vise om Tordenskjold.

(Af G. Rode, paa Grundlag af en gammel Vise.)

Jeg vil sjunge om en Helt,
vidt berømt ved Sund og Bælt,
om en Herre, kæk og bold,
om den tapre Tordenskjold.

Mens i Buggen han laa svøbt,
Peder Wessel var han døbt;
paa Fregattens Skansevold
fik han Navnet Tordenskjold.

Atten Børn gik frem paa Rad
hos hans Fa'r i Trondhjems Stad:
Døtre seks og Sønner tolv,
men kun een blev Tordenskjold.

Lidt ustyrlig, som det gaar,
var han udi Barndomsaar,
lærte Bog kun halvt med Vold;
„Heller slaas," sa'e Tordenskjold.

Naal i Haand han havde faa't,
men det Baaben var for smaat;
paa Kanoner fik han Hold, —
„De gaar an," sa'e Tordenskjold.

Een Gang paa den svenske Strand
gik han med sit Folk i Land,
da brød frem et Rytterhold,
vilde fange Tordenskjold.

En Dragon ſtak Haanden frem,
men han trak den aldrig hjem;
han ham tro'de i ſin Vold, —
„Den Gang ej," ſa'e Tordenſkjold.

Tordenſkjold i Søen ſprang,
Kuglerne omkring ham ſang;
gennem Bølgen dyb og kold
ſvømmed Peder Tordenſkjold.

Tordenſkjold han var poliſk,
gik omkring og ſolgte Fiſk,
Fjenden bag ſin egen Vold
narret blev af Tordenſkjold.

Dynekil og Gøteborg
huſked længe ham med Sorg;
ſvenſke Børn ham holdt for Trold,
de blev kyſt med Tordenſkjold.

Al hans Manddom og Bedrift
kan ej ſtaa i dette Skrift,
Æventyr i hundred Fold
er fortalt om Tordenſkjold.

Raſk han voksed op paa Val
fra Matros til Admiral;
ingen Æres Glimmer gold
dog fordærved Tordenſkjold.

Svig kom ej hans Hjærte nær,
før det følte Niddingsværd;
Spillerkaarden lumſk og kold
Livet tog af Tordenſkjold.

For ſin Synd af Hjærtens Grund
bad han i ſin ſidſte Stund,
gav ſin Sjæl ſaa Gud i Vold, —
ſaadan døde Tordenſkjold.

Skal til Kamp paa Bølgens Top
Danebrog i Stavnen op,
gid der bag dets røde Fold
staa en Helt som Tordenskjold!

---

64. Sejren ved Rygen.

Heltesang om Hs. Kongl. Majestæts lykkelige Sejrvinding til Søs med paafølgende sejrrige Landgang paa Rygen under Hr. Admiral Sestedts[1] Kommando.

(Jørgen Sorterup.)

Hr. Sested har avlet en Søn under Ø,
de svenske til Sorrig og Kvide;
han haver den Skæbne, han aldrig skal dø
og aldrig sin Klædning opslide.
Af Herren er Sejren alene.

Hans Fødsel var blodig, hans Moder var Mand,
hans Amme var gloende Lue;
hans Vugge var vinget og gungred paa Vand,
al Verden det Foster skal skue.

Tre Konger stod Fadder, der Barnet kom frem,
ej alle med lige god Vilje;
det flakked om Havet, dog landede hjem
paa Rygen og Ruden at spille.

Den Sejr, Hr. Sested for Rygen erholdt,
af Nygtet tog snelleste Vinger;
ej Fjæld er at finde saa stejlt og saa stolt,
at den jo der over sig svinger.

[1]) Kristen Tomsen Sehested.

At Sefted saa viselig satte paa Land,
at Fjenden det kunde ej hindre,
det mindes i Norden, mens Strømmen har Vand,
og Stjærner paa Himmelen tindre.

Da Kongen fik Tanker til Pommern at gaa
og Svenfken fra Rygen forjage,
Hr. Sefted det Ærende tog fig oppaa,
han Farten ej vilde forfage.

Han træder faa villig og frejdig om Bord,
der Afsked til Hove var tagen,
og ønfker at aldrig fe fjællandfke Jord,
før Fjenden fra Rygen var flagen.

Der lægges fra Bommen, der ftikkes i Sø,
Kartover gav Hilfen til Minde;
ved Flaadens Udfejling fuld mangen ftolt Mø
og Frøjken randt Taare paa Kinde.

Her fandtes faa mange, fom fpaa'de om ham,
den Sejr var fur at erholde;
thi Vejen var fnæver, og Farten var gram
imellem de væbnede Volde.

I Dybet for Sefted var Skibe fænkt' ned,
for inden laa Fjendens Fregatter;
her vilde arbejdes med blodige Sved
og holdes faa hede Kombatter[1]).

Paa Siderne Ruden og Rygen gav Fyr
af mange og ftore Kartover;
Flotillen de agted at kaft' over Styr,
men Sefted fig ridderlig vover.

Omfider kom Heden til højefte Magt,
og Ilden til fkarpefte Lue,

[1]) Kampe.

da vores bag ved sig saa' Fjendernes Agt:
med Døden dem grummest at true.

For Sested var Ilden, og Ilden var bag,
paa Siderne syrtes saa sage;
man mente, Flotillen var bleven et Vrag,
der havde for Ilden maatt' brage.

Her kom og end stundum de Ti'ender til Land,
at Messen var moksen[1]) udsjunget,
at Sested var sjunken i Neuen-Dybs Vand,
og Skibet i Luften opsprunget.

Men denne Søkæmpe sig ypperlig holdt,
og, værget af Skibe og Pramme,
han Fjenden en Haanhed og Vrede har voldt,
han maatte afdreje med Skamme.

Han sendte de Karle saa træffende Bud
ved græsselig Buldren og Skyden,
at Master og Stænger om Borde sløj ud;
han skænkte dem Døden i Gryden.

De spyttede fra sig, de sprudede hvast
for inden de pommerske Gatte[2]),
men maatte dog rømme og søjte saa fast,
adspredte som lysede Katte.

Hr. Sested har vovet saa mandigt et Slag
og staaet for Kugler og Lue;
hvis Himlen ej havde haandhævet hans Sag,
for Døden da maatte han grue.

Men Herren ved hannem gav Lykke og Sejr,
ja Ære til Danemarks Rige;
Gud rejste op Strømmen, gav føjende Vejr,
saa nødte han Fjenden at vige. —

[1]) næsten. [2]) snævre Indløb.

Derefter tog Sefted Armaden[1]) til sig,
fem Hundrede Skibe beladte,
og søgte paa Nygen at finde det Vig,
hvor sikkert var Landet at fatte.

Han losted den danske og preussisk' Armee
saa trygt og saa stille fra Vandet,
at før end vor Fjende fik disse at se,
da stod de beskanset i Landet.

Selv Kongen af Danemark sluer det Spil,
og Kongen af Preussen det synes;
selv Kongen af Sverrig kom ogsaa dertil,
men vredelig tordned og lyned.

Han kom ret som Bjørnen, man Ungerne fra
med Magten vil rive og tage;
han fyred, han hug og bød sine at slaa,
for Alvor nu skulde det knage.

Kong Karl udaf Sverrig selv vov'de sit Liv,
tre Timer før Solen opgry'de;
ham fulgte de Kæmper, hvis Nakke var stiv,
ej Ilden, ej Døden de sky'de.

Her maatte hans Bassewitz falde for Sværd,
og mangen Helt bide i Græsset.
De danske Soldateres Hu og Gevær
til Morden og Dræben var hvasset.

Hr. Devitz anfører de Ryttere saa,
at Prinser og Helte maa falde;
han fabled for Fode de store og smaa,
til Fjenden gav Flugten med alle.

Hr. Sefted erholdte den Ære til Vands,
han lykkelig landed i Bugten;

[1]) Orlogsflaaden.

Hr. Devitz erlangte den Ære til Lands,
han jag'de den Fjende paa Flugten.

Al Rygen blev vunden med lykkelig Bør,
de danske Mænd tog den til Bytte;
de svenske sig skyndte som snareſt paa Dør,
saa maatte Stralsund dem da hytte.

Vi finge til Fange saa mangen brav Helt
af høje Kommando og Ære;
i Sverrig det bliver med Sorrig ommeldt,
de vilde dem nødig undvære.

Kong Frederik lønner saa ypperlig Daad
med ridderlig Orden og Smykke;
Hr. Sested med flere den Ære har naat,
vi ønsker de Herrer til Lykke.

Kong Frederik deler ud Gaver og Guld,
for alting sin kongelig' Naade.
At være sin Konge saa tro og saa huld,
ser, danske Mænd, hvad det kan baade!

Den maatte i Hjærtet da vær' en Kujon,
der vilde ej troligen figte
for Kongen, hvis høje og egen Person
la'r Naaden og Lønnen ej svigte.

Kong Frederik giver Gud Ære og Pris
for saadan en Ære og Lykke.
At Rygen blev vunden foruden Forlis,
det var et forunderligt Stykke.

Alt Danemark takker og priser sin Gud,
ja beder, han stedse vil være
med Kongen paa Toget, ihvor han vil ud,
Gud lade ham Sejer hjembære!
Af Herren er Sejren alene.

65. Ludvig Holberg.

(Chr. Wilster.)

Før var der knap skrevet paa Dansk en Bog,
som ret kunde Hjærterne hue;
kun Eventyr, brugbart i Kakkelovnskrog,
kun Vise til Spinderskens Stue.

Hver Mand, som med Klogt gik i Lærdom til Bund,
Latin paa Papiret kun malte;
med Fruerne Fransk og Tysk med sin Hund
og Dansk med sin Tjener han talte.

Da sejled et Skib fra Bergens Fjord,
en kostelig ladet Snække,
thi Ludvig Holberg var der om Bord,
han stirred saa vide fra Dække.

Og Øjet opdager ved Øresunds Kyst
de Taarne, som knejse mod Himmel;
da banker hans Hjærte af heftig Lyst
at skue Akselstads Vrimmel.

Og smildt han ser paa det brogede Spil,
Smil funkler i Øjnenes Lue:
„Nu, der skal en dygtig Lugeknib til
det Ukrudt i Bæksten at hue.

Von Tyboe knejser jo strunk som et Siv,
hvad om han sig bøjede noget?
Magistren om Pavens Skæg ypper Kiv
og er baade skimlet og kroget.

Sieur Herman pudser paa Folk og Land,
hvad om han polered sin Kande?
og hvad om Hans Frandsen fik hjemme Forstand
og skaante de fremmede Lande?"

Og Holberg sin mandige Røst oplod
om Daarernes Lader og Fagter,

saa levende, som de gik og stod,
med Ansigt, med Tale og Dragter.

Som rensende Stormvind hans Tale klang
til Solskin i kommende Dage;
indsmuglede Noder som Græshopper sprang
den Vej, de var komne, tilbage.

Vel føres fra fremmede Lande her hid
ret meget, hvorved vi oplives;
men Latter, saa sund som ved Holbergs Vid,
kan ikke med Posten forskrives.

Han lærte de danske, at Dansken er født
at tale med Fædrenes Tunge,
thi hjemmebrygt var jo den herlige Mjød,
som styrkede Hjærte og Lunge.

Og Tanken nu fløj fra sit taagede Skjul,
behøved om Ord ej at lede,
ret som naar til Sang opvaagner en Fugl,
naar Morgensol hilser dens Rede.

Saa længe som derfor med Liv og med Aand
den danske kan synge i Lunden,
saa længe som ikke hans Smilebaand
af Moden i Knude er bunden,

saa længe en Draabe gammeldags Blod
kan Vej gennem Aarerne finde,
saa længe som Bøgen ved Sorø slaar Rod,
skal leve vor Holbergs Minde.

66. Fregatten „Ørnen"s Brand.

(H. Hertz.)

Med svag, men gunstig Vind, for fulde Sejl
gled paa Atlanterhavets Spejl
Fregatten „Ørnen" hen ad Bølgeskummet.
Mens brusende dens Køl i Søen skar,
og Luften Sejlene som Vinger bar,
den svæved majestætisk gennem Rummet.

Det var om Natten. Havet dæmred tyst;
de lette Bølger slumred paa dets Bryst,
og Sejlet fyldtes svagt af Luftens Aande.
Nær Skibet saas et hvidt og glansfuldt Skum;
langt ude lød et sælsomt Brum,
et Hvin, som jamred Havet sig i Vaande.

Paa Dækket var det stille. Af og til
man hørte Nattets Knagen, Linens Spil
og Trin af Vagterne paa Batteriet, —
da een af Skibets Mandskab steg
fra Lasten op med Angst og Hast og skreg:
„Brand! der er Ild i Arkeliet[1])!"

Og bag ham, hastig som han selv,
sig vælted Røgen, voldsom, lig en Elv,
i tykke Strømninger og fyldte Dækket.
Og ud af Røgen Luerne sig rev
som smaa og korte Lyn, hvis Bytte blev
Raasejlene, der nederst rækked.

Fra Banjerdækkets[2]) Porte Flammer skød,
der over Røstet[3]) hvislende sig brød
og snoede sig langs med Skibets Vanter.

[1]) Vaabenkammeret. [2]) det nederste Dæk. [3]) Udbygninger paa Siden af Skibet, hvortil Vanterne o: Tove, der støtte Masterne, fastgores.

Det brede Mærsſejl og Fregattens Fok
gik op i Luer ſom et flygtigt Fnok,
og Ilden greb de høje Bramſejls Kanter.

Det var et rædſomt Syn. Blandt Damp og Kvalm
faldt lange Næer ned ſom knækket Halm,
og Ilden ſpilled op ad Tov og Line;
og midt i Røgens tætte, hvide Svøb
man øjned dunkle Skikkelſer, der løb
med mørke Blik og med fortvivlet Mine.

Blandt Luers Knitren hørtes hæſe Raab
og Skrig om Vand, ſkønt ſynligt uden Haab,
og ærlig ſtræbte Skibets ſlinke Drenge.
Forgæves kun. I Nattens Skød
Fregatten havde baaret paa ſin Død,
og Ilden dybt i Laſten ulmet længe.

„Giv op Meſanen[1]), Manne! Agter ud!"
Saaledes klang det — frugtesløſe Bud,
for ſent mod de fordærvelige Magter.
Thi fra den hele Rejsning ſtyrted ned
de brændte Sejl og Tovværk, og en Hed,
uſalig Damp bedækte Skibet agter.

Da mærked alle, nu var Noden ſtor.
Fregatten lyſtrer ikke mer ſit Nor,
den ſvajer af og dukker ned og hæves.
Og pludſelig forkynder een med Skræk:
„Vi ſynke, — Skibet har en Læk.
Barkaſſen ud!" — Men ak, det var forgæves.

Thi mens Fregatten, Undergangen nær,
langt over Havet kaſted lyſt et Skær,
lig Ætnaſvælgets høje Fakkel, —
mens hiſt og her og af ſig ſelv en ladt

[1]) et mellem Gaffelen og Bommen udſpændt Sejl agter for den agterſte Maſt.

Kanon gik af og drøned mat
som Nødskud for den brændende Fregat, —
sank Skroget langsomt ned med Tov og Takkel.

Da blev det stille. Paa den klare Brand
det dybe Mørke fulgte. Skum og Vand
slog op omkring den stolte Orlogsmand,
og Søen brusede med vilde Toner.
Kun Vimplen, Skibet trofast til dets Grav,
en Kende svæved paa det øde Hav
og sank, mens fjærne Kyst en Genlyd gav
af Drønet af de synkende Kanoner.

— Af „Ørnen"s Mandskab kom kun tvende Mand
og af det stolte Skib en Baad i Land
og Levninger af svedne, slukte Brande.
Men Røgen højt paa Nattehimlens Blaa,
i dunkle Grupper sanket, længe saa',
lig melankolske Skyer, paa
Fregattens Grav, de tavse, mørke Vande.

---

67. Fregatten „Freja".

(H. Drachmann.)

Med Pres af Sejl, for Dronningvind[1]),
som kørtes den af Heste,
en dansk Fregat ved Downs løb ind,
den vilde Strædet gæste.

Og »Freja« var Fregattens Navn,
det førte hun med Ære;
og hun var gjort fra Spejl til Stavn,
just som hun skulde være.

[1]) god Lejlighed, »Damesejlads«.

Hun pyntet var fra Dæk til Flöj
med lutter gode Klude
og førte med sig i Konvoj
en Flaade agter ude.

Og Chefen kiged ind mod Land
fra Skansens höje Trappe,
og Chefen var en Hædersmand,
og han hed Peter Krabbe.

»Nu bli'r der Löjer, skal man se,
nu gör vist Britten Knuder;
jeg tæller én og to og tre
opbraste Orlogsskuder.

Ja, der er hele seks saagar,
og alle viser Tænder; —
nu, klar ved Skuddet, Gutter, klar,
og vís, at vi dem kender!

Vort Flag er Borgen for, at her
er ingen Kontrabande,
og den, som gaar vort Flag for nær,
han faar en blodig Pande.«

Og Skuddet gik, og Røgen fór,
og Kuglen hørtes pibe;
da blev der pebet »Klar!« om Bord
i hvert af Brittens Skibe.

Og Lag mod Lag blev vekslet, hvor
Kanoner kunde bære,
og »Freja« talte stolte Ord
for Flagets gamle Ære.

Og »Freja« holdt ej op at slaa,
saa længe Evnen rækked;
først da hun synkefærdig laa,
gik Flaget ned paa Dækket.

Saa førtes hun som Vrag i Land
med Huller gennem Kroppen;
da hejste Fjenden höjt paa Stand
det danske Flag i Toppen

og svor en Ed, en brittisk Ed
ved de latinske Guder[1]):
»Vi glemmer ej, at »Freja« stred
mod seks af Englands Skuder.«

68. Fra Slaget paa Reden.

(St. St. Blicher.)

De Gaang te di ve Kjøvvenhawn mæ Amraal Nielſen drowes, —
de war en høw Skjætaasda, di beſtellt ett ant end ſlowes —,
de Puſt begynnt ve Kjerketie, da di had ringed ſammen;
men Klokken den blæw trej ſaawal, ſa Nielſen han ſaah Amen.
Aa de wa mæ aa Jens aa Pier — fra jen Bøy aalle trej —
aa po et Skihv, hed „Prøveſtien", dæ wa vi aaſſe mej.
Den Tie te Klokken den war oth, aa wi had ſaat wo Dower,
da rovt Kavtejnen: „Karle, lad mig ſe, I ikke ſover!"
Aa aall di Skihv, dæ drew ſaabi, de ſmed dje Kuller te wos;
te ſiſt ſaa kam dæ trej mæjit, aa di blæw leggen we. wos.
Di ſkæd, aa vi ſkæd. Wo Kavtejn — Pe Laaſſen war'd, di kalt ham —
han rovt ſaa hwæhr en Kuhl, dæ kam: „Den maa vi ha' betalt ham."
Di Kuller ſlew ſaa tyk ſom Smol aa pehv ſom nowe Hjæjler;
di kam aa ſlow wos ewer Wehn, ſom nær di ſpelle Kæjler.

[1]) For at undgaa at bande ved Guds Navn sværge Englænderne tit ved Jupiter (by Jove).

Aa møt po Dawen ve en Paſs[1]) da tremled Jens aa Pier. A ſokked ve mæ ſjæl aa ſaah: „No ſies vi aalle mier." Saa blow vi ve aa ponſes[2]) ſaaen, aa de wa rehle haat, ſaa Klokken gik te fihr, aa vi had ingen Onnen[3]) ſaat.

Te ſiſt blow Engelsmannen khw[4]) aaw aal den hie Hantiering;
wo Løgtnant tahrt hans Pann aa ſaah: „Hold inde med Sjarſiering!"
Saa ſkrej[5]) a i en Boed te Land aa fek mæ nød aa bedd o[6]); a gik aa oed, ſaa der war ett en Plett, te a ku ſedd' o.
Die kam da jen, a kint, aa ſaah: „Haa Do wor i Labeten[7])?"
„Ja let," ſaah a. — „Da æ," ſaah han — „di anner o Laſſareten."
„Hvad? Hvem?" ſaah a. — „I, Pier," ſaah han, „aa Jens, Di Kammeraater."
„Saa ær ed ikke waer," ſaah a, „te vi ſto hæhr aa praater. A tint, te di wa ſlawn ihjæl; a ſoe jow ſaa mi Sven, di tremled øwwer Ehn; ino, da war ed wal, djæ[8]) løwen. Ito[9])! A vel indda dæhænh." — „Ito!" ſaah han, „a'l mæddæ[10])!"
Men Guj bewaahrs, hwa dæ wa fult! Aa ek en Boes wa ledde.
I Salſen[11]) loe di behgi tow, ſaa di ku ett kom længer; aa Mihniſken di ſtod omkring aa glowd aa ga dem Pænger. Aa dæhr ſtod ſtuere ſaarnem Folk aa Frøkener aa Fraawwer aa ga dem. „Hillimænh!" ſaah a, „da ſkal a loww, I ſkaawer.
Hudn goer et mæ Jer?" — „Skit," ſaah Jens, „a'r aah mæ behgi Fædder." —
„A mæ mi Ahrm, walkommen Mahs!" ſaah Pier, „ærd Dæ, dær æ dær?"
Men Jens han lo[12]) aa tow mod Pænng; han talt dem, aa han djelt' em;

---

[1]) omtrent. [2]) ſlaas. [3]) Middagsmad. [4]) ked. [5]) ſkred. [6]) noget at bide paa. [7]) i Fortræd, i Fedtefadet. [8]) de ere. [9]) naa da! [10]) jeg vil med Dig. [11]) Forſtuen. [12]) laa.

aa de wa Sølpænng aalle Slaww, han had nok mæ aa skjelt'em.
Di hall put han i Pies Fek[1]), di hall dem tow han te sæ;
men so ga han et Hjahtesok aa prøwed aa læth de sæ:
„De blywer rinng mæ mæ," saah han, „a trower ett, a løwer.
A bie Dæ saa almindele[2]), Pier, komme Do dærøwer,
da ska Do hælls mi Faaer aa Muer aa Kjesten ekke minner;
aa ka Do løww, da bier a Dæ, Do gywte Dæ mæ hinner."
„De skie des ett," saah Pier, „faar a mo desnok sølles mæ Dæ." —
„Hwa ska wo Pænng blyw te?" saah Jens, „Mahs, de Do ta dem te Dæ
aa sløj dem hjæmm?" — „Hwafor ek de!" saah a, „a ska wal ta dem." —
„De Do gi Kjesten aalle mien?" saah Jens, „saa hun ska ha dem.
Men hvisom, Pie, Do de far a, maa a saa arre Dihn?
Hun sek indda en kon Kon mier, nær di bløw laa te mihn." —
„Aa ja!" saah Pier, aa de war aa di sisti Uer, han taalt,
saa søst døh han, aa saa døh Jens, — aa saaen sek Kjesten aalt.

Saa drøw a hjæm mæ den Beskien aa kam te Drum sille, —
a vil ett go te Kjesten strags, men blyww te'm Moenen tille[3]).
Mi Faaer aa Muer, de skal a loww, di smillt, de Gaang de so mæ;
mi Muer hun saah: „J. Guskilow, Do kun indda begoe Dæ." —
„Ja de wa stint[4]) nok," suered a aa kyl mi Twærsæk nier.
„Do æd'd'ett[5]) nahgen," saah mi Faaer; „hudn goer et Jens og Pier?" —
„To di bløw skaat," suer a, „dæ war aa ret en slem Spitakkel;

[1]) Komme. [2]) mindelig. [3]) om Morgenen tidlig. [4]) stift. [5]) er da ikke.

di lo ſom ſlagted Swenh, — te a blew fri, de war't Merakkel." —
„Hm, hm, hm!" ſaah mi Faaer, „hvem kaaſt' em hen? Hvem full te Grawen?" —
„Ham ſjæl han kaaſt' em hen," ſaah a, „aa hiele Kjøbvenhawen
full dem te Grawen. Dæh blew ringed, prækked, dæh blew ſongen."
Mi Muer hun ſlow hin Hinner ſammen: „De wa knewt aaw Kongen."
Mi Faar han ſaah: „No ſo di Saarre te Swlis, — ſølle Kjeſten!
Faa nærenstie en haar en Ben, ſaa vel en nødde meſt'en."

69. Den engelske Kaptejn.

(C. Bagger.)

Fra Kullagunnarstorp[1]) de svenske saá
i Kattegattet spredt en engelsk Flaade;
hvorhen den stærke Sømagt skulde gaa,
det var for dem, det var for os en Gaade.
Fra Kronborg saá man med forbavset Blik,
at ud for Sundet standsed Sejlerskaren, —
en Anelse hen over Danmark gik,
man skimted nu, men frygted ikke Faren.

Der laa for Anker nu med Reb om Sejl
de tæt befolkede, de hule Masser;
med Selvtilfredshed saá i Havets Spejl
afmalte sig de gyngende Paladser.
Om Bord ud efter Fjenden stirred man,
urolig teede sig de blaa Matroser;

[1]) et Herresæde nord for Helsingborg.

en Sømand er jo dog i hvert et Land
en Ven af Lavrbær og de røde Roser.

Paa Orlogsmanden, hvor det störste Flag,
Storadmiralens, vajed stolt fra Masten,
der blev, den Gang det gryed blot ad Dag,
blandt Officererne saa travl en Hasten.
De tæt forseglte Ordrer skulde nu
af Chefen brydes, — spændt man vented Talen, —
Lord Gambier brød dem med nysgerrig Hu,
og alle stirred hen paa Admiralen.

»Sejl did,« saa lød det barske Kongebud,
»hvor Danmark har sin Flaade trygt i Reden!
Hvad der I se, bring det af Havnen ud,
brug Krigen vel, dog tilbyd stedse Freden!
De danske tømret har saa fast en Borg,
för os en anden mulig turde komme, —
grib rask kun til, saa byder Kong Georg,
Belönning faas, naar Slaget vel er omme!«

Höjt lød nu fra det rummelige Dæk
det hele Mandskabs vilde Hurraraaben;
i beget Fjæs saas ikkun glade Træk,
til Ry og Plyndring stod jo alles Haaben.
Kun én af alle hine Mænd om Bord,
kun én tog ikke Del i Mængdens Glæde,
— en ung Kaptejn —, men bad med jævne Ord
om Lov frem for sin Chef at turde træde.

»Hr. Admiral!« — saa tog til Orde han —
»jeg var kun Purk, da jeg paa Dybet sejled;
ved Abukir, paa Nelsons Orlogsmand,
som femtenaarig jeg til Æren bejled;
hist i Vestindien mangen vild Korsar
jeg greb og hang ham lystig op i Galgen;
man ridsed ved Trafalgar mig et Ar, —
men det er skjult af Ordner og Medaillen.

Hvad England virked mod den franske Stat,
Historien med Stolthed det opskriver;
hvad jeg har mod den listige Pirat[1])
udøvet, øved jeg med munter Iver;
med Lyst jeg raabte: »Gud og Kong Georg!«
hver Gang jeg fyred paa Napoleons Brigger;
men her, — jeg næsten græde maa af Sorg, —
paa Røveri jo nu vor Flaade ligger.

Jeg svor at følge trolig Englands Flag,
til Dødens Sved omperler denne Pande;
men jeg har ment: i aabent, ærligt Slag,
ej loved jeg at ville overmande.
Falsk viser Politikens Öjeglas,
Matrosen ledes sikkert af Magneten,
han bruger Retsinds ærlige Kompas,
Guds Stjærner vise Længden ham og Bredden.

Dog aldrig skal der siges, at jeg brød
den Ed, jeg svor, min Vimpel at forsvare;
jeg har forsvart den ærlig til min Død, —
her er for Æren, ej for Flaaden Fare.
Sejl til! Jeg lyder ikke Kongens Bud,
men gaar paa andre Æventyr og Rejser, —
der staar i Skriften: Du skal lyde Gud
mer selv, end Du skal lyde Romas Kejser.«

Og dermed styrted han sig over Bord. —
Kald ham nu Sværmer, eller kald ham Drömmer!
Igennem Vandets Masse hurtig fór
til Bunds i Kattegat den djærve Svömmer.
Der, i det hemmelighedsfulde Dyb,
hvor aldrig der af Stemmer høres Klangen,
blandt vaade Planter, mellem hæsligt Kryb,
krampagtig bored han sig ned i Tangen.

---

[1]) Sørøver.

Og Flaaden styrede mod København. —
Fjærnt fra det Sted, hvor Slaget skulde stande,
laa han, Kaptejnen, — ukendt er hans Navn —,
et vandkoldt Lig, skjult af de sorte Vande,
til Strömmen drev ham op, og svenske Mænd
paa Fiskertog i stjærnefulde Nætter
ham fandt, bar ham i Baad til Stranden hen
og — rafled om den dødes Epauletter.

Paa Skaanes Kyst, lidt nord for Helsingborg,
ved la Gardies berömte Grevesæde,
han jordet blev foruden Graad og Sorg, —
paa en nedtrampet Grav nu Maager træde.
Dog stundum skal en luftig Skygge der
fra Pletten stirre vildt ud over Søen, —
ham er det, som i hvide Maaneskær
vil bort, vil hjem, vil hist til Stenkulsøen.

---

70. En ganske ny Vise
om en Kro'rmand og hans Son.

(St. St. Blicher.)

De Bønder de sidde saa tykt over Bord
alt udi den Skænkestue;
de tale saa mangen et Rædselsord
om Fjender, som Landet mon' true.

Den Kro'rmand sidder i Kakkelovnskrog
alt i sine dybeste Tanker;
foran ham der ser I en Trettenaarspog,
med Riffel i Armen han spanker.

Paa een Gang saa springer den Kro'rmand op,
sin Riffel fra Bjælken han river;

han kaster et Øje til Gæsternes Trop:
„Nu nytter det ikke, I bliver.

Højfornemme Gæster forsamle sig nu,
og dem maa jeg hjælpe at bænke.
Der kommer saa mange, det ret er en Gru;
thi maa jeg vel hjælpe at skænke."

„Maa jeg være med?" siger Knøsen saa glad,
„mit Bly jeg i Pletten kan støbe;
jeg træffer vel ogsaa den engelske Rad
i Fald han os her vilde gæste."

Den gamle han smiler: „Nej, hør mig en Gang
til Knægten! Jeg tror, han saar Nykker.
Kommer Du imod Fjenden, Din Humlestang!
han times Alverdsens Ulykker."

Den unge ham huer slet ikke det Ord,
han tager saa smaat til at snøfte:
„Fordi jeg er lille, og Du er saa stor,
Du skulde dog holde Dit Løfte."

„Hm!" brummer den gamle, „den Slubbert har Ret;
grandgivelig nu jeg det husker. —
Naa, kom saa! Men se, at Du ej bliver træt,
og bag ud som Mikkel Du lusker!"

Saa gik de tilsammen da, Fader og Søn:
„Lad være, I Kvinder, at tude!
Her hjælper ej mer hverken Løn eller Bøn;
vi har at bestille der ude."

Den første Bestilling, de tvende nu fik,
var Lundehusvejen at feje;
og kan I vist tro mig, det fejende gik,
og Døden fik mange til Eje.

En Kugle vel nær til den unge kom,
paa Riflen den masede Panden;

da siger den gamle: „Nu vender Du om
og henter fra Byen en anden!"

Den unge han beder saa inderlig: „Fa'r,
aa, lad mig dog se det til Ende!
Hvis hjem jeg fra Jagten nu Vejen ta'r,
de andre vil tro, jeg vil rende."

Den gamle han siger: „Du holder Din Kæft!
Paa Timen Du gør, som jeg siger!"
Den unge han knuger sit Bøssekæft,
en Taare i Øjet ham stiger.

Han lyder, hvorvel det var haardt ham imod,
og grædende hjem ad han trasker;
han stamper hel vred med den lille Fod
ved at høre, den Kugleregn plasker.

Men siden saa fulgtes de sammen igen,
den Fader med Søn udi Felten.
Ulykkelige de gik baade hjem og hen;
tit Døden gaar uden om Helten.

Og alle de vilde nu se den Smaapog,
som ingen Ting kunde forknytte.
Jeg tror, at de snakked i hver en Krog
om den lille Herregaardsskytte.

Men sidste Gang, Fader med Søn var i Slag,
det Faderen gik som saa mange;
thi altid af Krig at gaa bort uden Rag[1])
det kan man ej heller forlange.

Den gamle han taber med eet sit Gevær,
og Armen til Laaret han trykker:
„Jeg fik nok en Smøre paa Albuen her,
men ellers er intet i Stykker."

---

[1]) Ram, Skavank.

Og skotter han saa til sin Høvidsmand,
— Gud veed, at han var det med Ære, —
og vil jeg nu sige Jer straks paa Stand,
han Navnet von Kroghen mon' bære.

„Hr. Kammerherre! De ser nu, jeg vil
komme snart til at krybe i Sængen;
men skulde han der komme noget til,
og jeg være borte fra Drengen —"

„Gaa Du ikkun hjem med Din snilde Søn!"
den Høvidsmand monne bebude.
Da siger den unge: „Jeg haver en Bøn:
Maa jeg bie, til Spillet er ude?"

Den gamle han smilte og listelig stak
den saarede Arm under Barmen:
„Jeg ogsaa foruden al videre Snak
vil tøve og se paa Alarmen." —

Men stop lidt! Her er jo et væsentligt Savn,
hvorover jeg rigtig mig skammer.
Saa hør da: Vi gjorde et Rim paa hans Navn:
„Hr. Hammer, hans Kugle den rammer."

Slet ikke jeg veed, hvor hans Grav de har lagt,
langt mindre, hvordan de den smykke;
men dette jeg veed, at hvad her jeg har sagt,
er Sandhed, som ingen skal rykke.

Og dette jeg veed, at var alle som han,
ad hele Verden vi blæste,
og kom her end Fjender som Sand i Strand,
dem alle vi Ligteksten læste.

Og dette jeg veed, at hvad blive skal
god Krog, skal tidligen krøge;
og hvo der siden vil staa for Skrald,
som Dreng han med Døden maa spøge.

---

71. Lodsen.

(H. P. Holst.)

Det var en Sorgens Tid for København.
Paa Nyholm takled Engelskmanden Flaaden, —
vor skønne Flaade! Med sit hule Navn
besmykked Politiken Skændselsdaaden.
Hver Dag blev Næ'r og Stænger sat om Hov[1]),
og Sejl blev underslaa't[2]), og Stag[3]) og Vanter
blev paalagt travlt, og i de stærke Tov
Matroser entred op paa alle Kanter.

Tiltaklet laa den nu, i sejlklar Stand.
En sagte Brise kruste Havets Flade, —
da vajede Signalet, og paa Stand
forlod de stolte Masser deres Stade;
for trende Mærssejl, Klyver og Mesan
stak hele Sejlerskaren ud i Sundet;
da skummed, oprørt over Flaadens Ran,
det stolte Hav, der nys saa rolig blunded.

Og Stormen rejste sig. Som lette Fnug
de stærke Mærssejl kasted sig for Vinden;
thi, Danebrog, hvor var Din røde Dug,
der endnu aldrig strøget blev for Fjenden?
Hvor var Dit Flag, Dit hvide Kors, der smukt
fortoned sig mod vore mørkblaa Vande
og vifted prægtig over Hav og Bugt? —
Nu vajed Englands Flag langs vore Strande.

— En skarp Nordøst har Flaaden splittet ad,
og Vinden hviner gennem Tov og Stænger;
paa Himlen Skyer banke op i Rad
og truende sig over Masten hænger.

---

[1]) paa deres særegne Plads. [2]) fæstet til Næer og Stænger.
[3]) Tov, som gaa ned fra Master og Stænger for efter.

„Neptun", af alle vore Orlogsmænd
den stolteste, gaar agterst gennem Rummet;
den duver ned og løftes op igen
og kaster stolt fra Siden Bølgeskummet.

Paa Skansen[1]), tæt ved Rattet[2]), tankefuld
en gammel Søgut staar. Hans Kind er furet,
og Huden barket brun af Sol og Kuld'
og Elementet, hvor han kækt har turet;
han skyder Hatten fra de mørke Haar,
og kraftig han mod Nælingen[3]) sig støtter;
hans Øje mørkt hen over Skibet gaar,
og harmfuld Haanden han mod Brystet knytter.

Han mærker ej til Stormens vilde Dyst
og Bølgens Slag mod Skibets stærke Planker;
et værre Uvejr raser i hans Bryst,
thi Skibet, Skibet kun staar for hans Tanker, —
det er hans Liv, hans Sjæl, hans eet og alt.
Han tænker paa den Tid, da ubekymret
han selv, en Dreng endnu, en tolv Aars Pjalt,
var med paa Værftet og paa Skroget tømred.

Han tænker paa, hvor han har søjtet vidt
som ung Matros paa det med Lyst og Gammen,
hvor meget ondt de begge to har lidt,
hvor mangen Kuling de har døjet sammen.
O, ingen Kærest hued ham den Gang
saa godt, trods Mundens Smil og Øjets Himmel,
som denne Tremast paa sin Bølgegang,
som denne Rejsning blandt den anden Brimmel.

Hver Planke kender han, hver Bolt, hvert Knæ[4]),
og nu — en Taare brænder ham paa Kinden —
som Lods han Skibet føre skal i Læ

[1]) den agterste Del af øverste Dæk kaldes Skanse, den forreste Bak. [2]) det Hjul, hvorved Roret drejes. [3]) Skibssiderne oven over øverste Dæk. [4]) Tømmer, bøjet i Vinkel.

og bringe det i aaben Sø — for Fjenden.
For Fjenden? Han? — — Da falder Skibet af,
det duver stærkt, tæt Mørket dem indhyller,
og Bølgen aabner vidt sin sorte Grav,
og Regnen strømmevis paa Dækket skyller.

„Lad løbe Mærsejl!" tordner nu hans Røst;
men i det samme fløj den lette Klyver,
som vilde den ej se paa Skibets Brøst,
fra sine Lig[1]), og som en Fjer den flyver
i Natten over Skibet hen. — „Skal vi
paa Loddet sejle, Lods?" en Stemme raaber.
Det var Kaptejnen. — „Sir, hun gaar nok fri,
hun dør ej af lidt Vind og et Par Draaber.

Dog, som De vil; hiv Loddet ud!" Og snart:
„Halvsjette Favn," fra Røstet toned Svaret.
Et Par Minuters Tavshed. — Skibet skød sin Fart.
„Hiv ud igen!" han skreg. Igen lød Svaret:
„Halvsemte Favn." — Kaptejnen træder til,
han Lodsen skarpt og forskende betragter:
„Vi spille, synes mig, et farligt Spil;
det grunder op, og dybt vi stikker agter." —

„Vi klare hende nok, har ingen Nød." —
Men er det ogsaa værd at klare Grunden?
Den Tanke griber ham; om hun sit Stød
fik her og planted her sig dybt i Bunden,
var det ej bedre end —? Fra Røstet lød
et kort og angstfuldt Raab: „Vi gaa i Blinde."
— „Gør Tov og Anker klart!" Kaptejnen bød,
men tordnende lød Lodsens Raab: „Hold inde!"

„Styrbord[2]) med Roret!" skreg han, og paa Stand
den lette Sejler villig lystred Roret.
Rask fløj den frem, den stolte Orlogsmand, —
et Stød, — og dybt den sig i Grunden bored.

[1]) Tovrammer omkring Sejlene. [2]) Skibets højre Side.

Men Lodsen rolig stod; han smilte mildt:
„Staa Du kun her, min Tøs, paa Taarbæks Banker!“ —
„Do, Din Forræder!“ skreg Kaptejnen vildt,
og Lodsens Blod flød hen ad Skibets Planker.

„Forræder jeg!“ han stammed, og til Svar
et bittert Haansmil lejred sig om Munden.
„Nej stop! Et ærligt Navn jeg altid bar,
Jert eget duer nok ej stort i Grunden.
Hvad jeg har gjort, det skal jeg klare let,
og“ — her blev mere blød og mat hans Stemme —
„og kender jeg Kong Fred'riks Hjærte ret,
saa faa nok Rollingerne Brød der hjemme.“

Paa venstre Arm han løfted mat sig op,
endnu en Gang hans Blik paa Skibet hvilte;
fra Bak til Skanse og fra Naa til Top
endnu for sidste Gang hans Øje ilte.
Hvad laa der ej i dette Afskedsblik?
Tak for alt godt, for Medgang og for Møde! —
Et stille Smil hen over Munden gik,
saa lagde han sig rolig ned — og døde.

72. Villemoes.

(N. F. S. Grundtvig.)

Kommer hid, I Piger smaa!
Strængen vil jeg røre;
Taarer skal i Øjet staa,
naar min Sang I høre;
om saa bold en Ungersvend,
alle fagre Pigers Ven,
sørgelig jeg sjunger.

Vaaren er nu kommen nær,
Dagene sig længe,
Vaaren har I Piger kær,
Blomster gro i Enge;
dog I skal i sene Aar
mindes, at I saa' en Vaar
med bedrøvet Øje.

Ak, thi før sig op af Jord
Blomsten kunde trænge,
falmede en Blomst i Nord,
som skal mindes længe;
Villemoes var Blomstens Navn,
og ej glemmes tunge Savn
midt i Blomsterflokken. [1])

Han var Dreng, men stod som Mand,
medens I var spæde,
staa og slaa for Fædreland,
var den unges Glæde;
Strømmen gaar mod København,
Kongedyb er Strømmens Navn,
der blev Helten viet.

Legen med den røde Bold
paa de vaade Enge
altid var fra Hedenold
Leg for danske Drenge;
i den Leg og i den Ros
bagest gik ej Villemoes,
Britten det har vidnet.

Drengen voksте op til Mand,
barnlig dog i Sinde,
maatte han paa Sø og Land
alle Hjærter vinde;

[1]) Digtet er blevet til under det friske Indtryk af V.'s Heltedød den 22. Marts 1808.

Sømænd bare ham paa Haand,
og den fagre Liljehaand
gav ham sin at kysse.

Gærne han paa Haand og Mund
hende kysse vilde,
lod sig og en liden Stund
vel i Snarer hilde; —
men han var og blev en Mand,
kæk han drog til fremmed Land
Manddomsværk at øve.

Sælsomt i hans Aand det lød:
Hører Du, det dønner!
Danemark er stedt i Nød,
kalder sine Sønner.
Og som gamle Danmarks Søn
sløj han mod det høje Døn
Fædreland at værge.

Ak, den gæve kom og saa'
Fædrelandet bløde,
hvor de stolte Snækker laa,
var saa tomt og øde;
disse Snækker var hans Hjem,
han opvoksed mellem dem,
stred i deres Skygge.

Dertil var fra Hedenold
hid til sidste Dage
disse Snækker Danmarks Vold,
Vold foruden Mage;
Sorg og Harm i Heltens Sind
maatte da vel gange ind,
følge ham til Graven.

Vinter led, og Isen brast;
over brede Vande

Kriſtian[1]) med ſin høje Maſt
lod fra Norrig ſtande;
Helten ſtod ſaa rørt i Sind,
ſtore Taarer faldt paa Kind,
der han Snækken ſkued.

„Kære Snække, hilſet vær!"
— ſaa tog han til Orde —
„Sømmelig er viſt Din Færd
med de høje Borde;
ak, men det er Hjærteſorg,
at kun af den ſtolte Borg
ſtaar et enligt Kammer.

Høje Magter, I, ſom ſlog
Danemark med Jammer,
lad mig til min Afgang dog
bo i dette Kammer!
Men ſkal ogſaa det forgaa,
lad mig først da Bane faa
paa dets røde Tilje!"

Snækken ſejled under S,
Kæmper var om Borde,
Vikinger laa trindt paa Sø,
dog den ſejle turde;
Vikinger ſig flokked brat,
lejred ſig i dunkle Nat
om den prude Snække.

Hiſt i Nord gaar Odden ud
mellem høje Bølger;
der blev Døn af ſtærke Skud,
Kriſtian ej ſig dølger;
men ſom gamle Kriſtian
ſtaar han faſt paa danſke Strand,
ſkønt hans Blod udrinder.

[1]) Linjeſkibet „Prins Kriſtian".

Bretlands Viking, har Du Mod
til med mig at sande,
at Du maatte give Bod
til de danske Vande,
Bod til gamle Danebrog,
som Du nys uhejset tog
med saa ringe Møje?

Snart ej saaes mer Dit Flag,
om for Dine Skibe,
hvad Du gav for Kristians Brag,
Prisen skulde blive;
ringe blev paa Hav Din Ros,
om Du sandt en Villemoes
paa hvert Skib, Du borded.

Villemoes, Du maatte gaa
andet Hjem at finde,
Taarer i vort Øje staa,
men de tør ej rinde;
ak, thi vilde vi, at Du
skulde vanke her endnu,
Kristian overleve?

Herren var det, som til sig
kaldte Livets Flammer;
ved hans Tempel til Dit Lig
lave vi et Kammer;
over Dine Kæmpeben
rejse vi en Bautasten,
give Stenen Mæle.

Hører det, I Piger smaa!
I maa ikke græde;
men naar over Eng I gaa
mellem Vaarens spæde,
binder da af dem en Krans!
Parrer Blomsterne med Sans
til den faldnes Ære!

Hvis det rørte Hjærtes Sang
Hjærtet røre kunde,
sjunger den da mangen Gang
i de stille Lunde!
Sjunger den ved breden Strand,
naar hen over hviden Sand
Boven sagte triller!

---

73. Søren Kanne[1]).

(St. St. Blicher.)

Det blæste en Storm udi Kattegat,
de Bølger de ginge saa høje;
saa mangen stolt Sømand den samme Nat
for sidste Gang lukked sit Øje.

En liden Skude var og deriblandt,
fra Hornbæk monne den komme;
ret aldrig mere til Havnen den vandt,
fordi at dens Tid nu var omme.

Den Skude blev ført af en Sømand god,
af dem, der ej plejer at ryste;
thi først sig beviser det danske Mod,
naar Døden begynder at kryste.

Han kæmped, indtil han omsider drev
for Stormen et værgeløst Bytte;
mod Dagningen stødte han paa et Rev
med sin faldefærdige Hytte.

---

[1]) en Bonde fra Grenaaegnen. Tildragelsen skete under Stormen d. 15. Febr. 1835.

Han haver kun med sig en liden Dreng,
i stærken Arm han ham griber:
„Her bliver nok redt os saa kold en Sæng;
det hjælper slet inte, Du piber."

De Bølger de bryde med stor Alarm,
og Skibet det krænger og knager;
dog holder han Drengen i venstre Arm,
med højre i Vantet han tager.

Han ser sig saa langelig ind mod Land
— imellem var dyben Rende —:
„Vi kan ikke naa den velsignede Strand,
hvis Hjælp os ej Himlen vil sende."

Da kom der en Bonde til samme Sted,
han hedte saamænd Søren Kanne;
han siger til Fa'eren, som og var med:
„Det Skib er nok nær ved at strande."

Saa springer han til sine Heste to,
de stode just tøjred' paa Brinken;
han giver sig ikke ret længe Ro,
før han bliver færdig med Rinken.

Den gamle ham huer det ikke ret vel,
han hvøvter med Haanden: „Hej, Soren,
Du drukner jo Sgene og Dig selv;
det Skib er desuden forloren."

Men Søren sprang op paa den nærmer Hest
og kaster et Øje til Fa'eren:
„I Fald jeg der ude skal faa min Rest,
lad se, at I sørger for Karen!"

Saa hug han sit Hors med sin Træskohæl
og lod hende springe i Vandet;
den anden han dasked med Tøjrepæl,
saa maatte de begge fra Landet.

Men da han sig havde i Dybet sænkt
alt ud i de fraadende Strømme,
ej skulde da noget Menneske tænkt,
han kunde til Braget udsvømme.

Jo, jo! se, der sidder han nok saa rank,
han synes paa Bølgen at ride;
men der kommer Ører — og Hoved — og Mank',
og nu er han ved Sejlerens Side.

„Hej, Landsmand, sid op nu, hvis Du vil med!
Og hold saa Din Dreng ved hans Trøje!"
Han sidder der alt, — og igen nu af Sted,
det var noget andet end pløje.

De Bølger de brusede over dem brat,
de tvende holdt fast ved hinanden;
men se kun, nu har de jo Landet fat,
og frelste de springe paa Stranden.

Der kaste sig alle de trende paa Knæ
og takke Vorherre for Livet.
„Men kom," siger Søren, „med mig nu i Læ!
Se hisset, nu splintres jo Skibet!"

Men Drengen han skjalv som i Blæsten et Siv,
og Skipperen slang sine Arme:
„Hvad skal vi nu give Dig for vort Liv?" —
„Følge med mig og faa Jer lidt Varme."

Han plejed den Sømand med samt hans Pog,
det baade af Potte og Pande,
og det var al den Betaling, han tog,
den fattige Mand, Søren Kanne.

Saa skulle dog alle I danske Mænd
af Hjærtet elske hinanden,
i Faren og Døden sig give hen,
den ene med Lyst for den anden.

Saa skulle I fast staa hverandre bi,
I pløje nu Jord eller Bølge, —
men mindst dog paa Kampens den blodige Sti
skal een bag en anden sig dølge.

Og Fynbo og Jyde og Sjællandsfar,
til eet Hus vi alle jo høre.
Gud Fader os alle i Troskab bevar'
og alle til Enighed føre!

74. Kong Frederik den sjette.

(B. S. Ingemann.)

Paa sin Ligsæng ligger Kong Fred'rik hvid.
Fra Vuggen var hans Puder haarde.
Dansken ham glemmer ret ingen Tid;
velsignet hans Navn skal vorde.
Ak, for Kongen ringe Danmarks Klokker.

Var ham Kronen tung, blev ej Hjærtet haardt.
Gud saa', hvad Sorg han maatte døje.
Skuffed ham Lykken, veg Glæden bort,
det skulde hans Sjæl ej bøje.
Nu for Kongen ringe Danmarks Klokker.

Han var dansk, som Danrigets bedste Mand,
og Retsinds Krone har han baaret.
Jævn var hans Tale, og Tanken sand,
og Sindet saa lyst som Haaret.
Nu for Kongen ringe Danmarks Klokker.

Han var mild. Han stod ved sin Faders Haand
i Folkets arnebundne Dage;
mildelig løfte han Bondens Baand
og rørtes ved Negerens Klage.
Nu for Kongen sørge frie Mænds Sønner.

Han var født og baaren til Kroner to,
den ene skulde han kun bære.
Lykken var ham falsk, men hans Folk var tro,
og gammel blev han med Ære.
Nu for Kongen sørge Danmarks Sønner.

Han var fast. Han stander i Kejsersal;
ret aldrig Dansken skal det glemme. —
Danrigets dejligste Vang og Dal
han værned med mandig Stemme.
Nu for Kongen sørger Danmarks Hjærte.

Han var viis. Han satte til Folket Lid,
han saa', hvor Kræfter laa i Dvale;
Tungebaand led han ret ingen Tid, —
om Lov bød han Folket tale.
Nu for Kongen sørger Folkets Hjærte.

Sjette Fred'rik havde os alle kær;
ham skinned Kærlighed af Øje.
Fattigmand traadte hans Trone nær, —
Gud glæde hans Sjæl i det høje!
For vor Fader ringe Danmarks Klokker.

---

75. Den lille Hornblæser.

(Af H. P. Holsts Digtning af samme Navn.)

1. I Nyboder.

I Rensdyrsgaden Nummer — ja,
det husker jeg ej længer, —
der gaar det noget trevent til,
thi Mo'r med Hov'det hænger.

Mens Kaffekedlen gaar af Kog,
og Rokkens Hjul staar stille,

hun viſker tavs de Taarer af,
der ned ad Kinden trille.

Ved Fadet ſidder hendes „Rad",
han ſtikker ſmaat og lebner; —
blandt Nybo'ersfolk en Ægtemand
ſaaledes man benævner.

Det er en Sogut, brav og flink,
det ſkal der ingen nægte,
en Kærnekarl, en rigtig Ulk,
og Hjærtet — det er ægte.

Han ſkotter hen til Konen ſmaat:
„Naa, Mutter, Tap for Tønden!
Det nytter ej, Du vander Høns,
hvad hjælper Suk og Stønnen?

I Morgen maa jeg dog af Sted,
i Morgen „Hekla" letter,
og den gaar dog til Kielerfjord,
hvor meget Du ſaa ſprætter."

— „Ja ſpot Du kun!" — „Stop, Reb i Sejl!
Kom ikke med den Praten!
Har Du ej ſelv læſt Kongens Ord
her omme paa Plakaten?

Nu, ſiger han, det gælder om
at ſejre eller falde,
og derfor ſtoler han paa os
og trænger til os alle."

— „Ja, Søren, det er meget godt,
det veed Du, med den Trængen;
men jeg har ingen uden Dig. . . ."
— „Snak! har Du ikke Drengen?"

Da klinger udenfor et Horn.
De muntre, kække Toner

i Dør og Forstu' lokke frem
en Sværm af Nybo'erskoner.

Bestandig mer og mere nær
nu Jægerhornet klinger;
selv Søren ser ad Vinduet ud, —
fra Døren Klinken springer.

Og se, med Hornet ved sin Mund,
den højre Haand til Huen,
en lille Purk paa tretten Aar
marcherer ind i Stuen.

En Sømandstrøje har han paa,
de hvide Bukser slingre
omkring hans Ben; nu gør han Holdt
og lader Hornet skingre.

Hvor er han varm, hvor er han rød!
Hvor Kinderne staa spændte!
Men Øjet ler saa glad, som om
til ingen Sorg det kendte.

Det ler til Fa'r. „Hold Munden, Dreng!
Hvad Pokker gaar der a' Dig?"
Det ler til Mo'r. „Hvis er det Horn?
Hold op, og læg det fra Dig!"

Men Drengen staar saa stiv og strunk
og blæser midt i Stuen,
imens den flade Haand martialsk
han holder op til Huen.

„Jens Peter, tag Dig lidt i Agt!
Nu vanker der. . . ." Med Latter —
„En Lussing!" raaber han. — „Ja vist,
i Morgen, lille Fatter!"

— „Hvor Du er svedt! Nu har igen
Du løbet om paa Gaden

og sprunget Buk og spillet Klink;
kom, sæt Dig, her er Maden!"

— „Nej, lille Mo'r, det er forbi,
det bruge vi ej længer;
men sulten er jeg, det er vist."
Og Hornet bort han hænger.

Hans Ollebrød er alt fortær't,
nu kommer Æggekagen.
„Jo, I kan tro, at jeg har brugt
mig dygtig hele Dagen."

— „Jens Peter, hvad skal Hornet til?"
— „Hør, Ollet, Mo'r, var syrligt. . . .
Hvad, Hornet? Til at blæse op
for Tyskerne, natyrligt."

— „For Tyskerne!" — En dygtig Bid
i Munden nu han putter.
„Ja vist! Paa Tirsdag gaar jeg ned
til Slesvig med Rekrutter."

— „Til Slesvig, Du! Gud hjælpe mig!"
— „Ja, Mo'r, er det saa farligt?"
— „Vil Du i Krig? Men plager, Dreng,
da Fanden Dig skinbarligt?"

— „Min søde Unge, ikke sandt,
Du vil blot Mo'r forskrække?"
Med store Øjne Drengen ser
forundret paa dem begge.

„Nej, lille Mo'r, nej, det veed Gud,
det vilde jeg slets ikke."
— „Hvad vil Du da, Din Satans". . . skreg
hans Fa'r med vrede Blikke.

— „Jeg gik i Kirs'bærgangen ned
i Morges med Niels Gether;

der stod en meget fornem Mand,
det var en Stabstrompeter.

Han lærer Drenge der paa Horn,
og Drengene var lange;
men det gik ikke rigtig flot,
for de var ham for mange.

Det saa' jeg paa. Nu veed I nok,
jeg trommer, og jeg blæser,
— det har I selv jo tit nok sagt, —
langt bedre, end jeg læser;

saa hjalp jeg ham og lærte een:
„Til venstre formeer Kæde!"
een: „Avanceer!" een: „Retireer!"
og hvad de Ting nu hedde.

Jo, I kan tro, det var Kommers,
og det gik flinkt fra Haanden;
selv Stabstrompetren lo saa smaat,
og jeg var glad i Aanden.

Men da vi saa gik hjem, sa'e han:
Hør, hvis Du vil Din Lykke,
saa følg til Slesvig med, og blæs
der Tyskerne et Stykke!

Saa giver Kongen Dig Din Kost,
tolv Skilling til i Penge;
en Snor paa Armen faar Du med,
saa kan Du aldrig trænge.

Vil Du, saa ses i Morgen vi
igen paa Institutet. —
Ja nok, sa'e jeg, det var jo Spænd.
Og saa var Hand'len sluttet."

— „Naa saa det var den? Din". . . Og nu begyndte der at regne

en Strøm af Skældsord, som jeg helst
dog ikke vil optegne.

Mens Fader skændte, Moder græd,
den lille stod betuttet
og ønskte blot, at han var vel
igen af Døren smuttet.

Hans Moder hviskede med Graad:
„O Gud, hvor skal det gaa os?"
— „Nej sikken en! Saa han vil slaas!
Saa kan vi sagtens staa os.

Men der bli'r intet af, Mosjø.
Kom Du! Jeg skal Dig flytte
med samt Din Krig; hvad vil Du der?"
— „Fa'r, jeg vil gøre Nytte."

— „Hvad, Nytte! Du?" — „Ja, hvis jeg kan,"
sa'e Drengen med lidt Stammen,
„for Kongen trænger, staar der jo,
nu til os alle sammen."

— „Naa saa det staar der! . . . Det er sandt.
Det gør han jo des værre. . . .
Ja vær s'go', — rejs med Gud, og kom
tilbage med Vorherre!"

— „Tak, tusend Tak!" skreg Drengen, og
den sidste Bid han propped
i Munden, mens han med et Sæt
sin Fa'r om Halsen hopped.

„Tak, lille Fa'r! Nu er jeg glad,
saa glad som Fisk i Vandet;
jeg skal vist ej Dig gøre Skam,
kan ej jeg gøre andet.

Og græd kun ej, min egen Mo'r!
Det har slet ingen Fare;

Ukrudt forgaar ej, veed Du jo,
jeg ta'r mig nok i Vare."

---

2. En Klapjagt.

Hvor ned til Bov den nye Vej
sig bøjer, bred og sandet,
der ligger Kroen Bommerlund,
bekendt i hele Landet.

Der Bonden søger stadig ind,
om nok saa stærkt han haster;
til den at køre tørt forbi
han aldrig sig formaster.

Sin Bommerlunder maa han ha',
som kradser, og som brænder;
det er den bedste danske Snaps,
det paastaar hver en Kender.

Men der, hvor ellers tunge Læs
man holde ser i Række,
og Studene langs Vejens Grøft
de svære Kroppe strække, —

der Scenen er forandret nu,
thi gennem Hegn og Hække
Soldater trindt om mylre frem,
saa langt som Øjet rækker.

Det svære, stærkt bespændte Skyts
tungt hen ad Vejen ruller,
og Trainet med de røde Flag
raskt følger det med Bulder.

Hestfolket rykker langsomt frem.
Se, alle Vaabenarter
nu stille paa den aabne Mark
med vajende Standarter.

Her sprænger over Marken hen
en Sværm af Ordonnanser;
hist Ambulancen ordner sig
med sine Flag og Lanser.

De blanke Hjælme glimre smukt;
hvorhen man Øjet retter,
saa blinker det, saa funkler det
fra Sabler, Bajonetter.

Det hele gaar saa rolig af,
saa dagligdags og stille,
og alle se saa glade ud,
saa venlige og milde.

Den seje, sindige Natur,
den Ringeagt for Farer,
som siden vi beundred tit,
alt her sig aabenbarer.

Vor Feltvagt fra i Aftes se
vi foran i Kolonnen,
og hos Kaptejnen gaar vor Ven,
han har sit Horn i Haanden.

Saa sorgløst slentrer han foran
og fløjter nok saa sikker
med Blikket paa den lille By,
der ud for Vejen ligger.

Da piber over Hov'det hen
en Kugle ubelejligt —
„Saa Du kan ogsaa fløjte, Du?"
lo Drengen, „det var dejligt."

Og fler og flere følge paa
fra Hegnet foran Byen:
„Det regner jo, — hvor det er slemt,
vi glemte Paraplyen!"

Men snart faar Visen anden Lyd,
thi Jægerne i Kæde
gaa muntert fremad, to og to,
og sig paa Marken sprede.

Fra Hegnet knalder Skud paa Skud;
en hvidlig Damp bedækker
de nøgne Buske tykt og tæt,
saa langt som Hegnet rækker.

Nu faar han travlt, den smaa Horniſt;
der faldes ned, chargeres[1]),
i Stormløb Jægerne gaa paa,
og snart er Hegnet deres.

Men som en opskræmt Fugleflok,
der svirrer ud fra Kornet,
fly Turnerne[2]) ad Byen til —
„Blæs: Avanceer! Brug Hornet!"

Saa lyder højt Kaptejnens Røst,
et kraftigt Hurra klinger.
„Ret saa, kun fremad, uforsagt!"
og kækt han Sablen svinger.

Men i det samme synker mat
hans Arm, og Klingen glider
af Haanden ud, — man styrter ham
til Hjælp fra alle Sider.

Han hvisker mat: „Det er forbi.
Tak, Børn, lad mig kun ligge!
Gør Eders Pligt! Kun fremad, frem!"
Men nej, de lystre ikke.

Af deres Bøsser hurtig de
en Baare har ham dannet;

[1]) ladeș. [2]) de tyske Friskarer.

de lægge ham med Graad der paa,
af Smerten overmanded'.

Men Drengen staar med vilde Blik,
og hulkende han stammer:
„En rask og smuk Soldaterdød
for den, som Loddet rammer!"

Men da han bæres bort, sit Horn
til Munden Drengen bringer
og blæser, hør! et Avanceer,
der vildt, fortvivlet klinger;

og, uvilkaarlig grebne, nu
som rasende de stævne
i Stormskridt hen ad Byen til
for blodig ham at hævne.

De sætte over Grøft og Hegn;
bag Plankeværk og Mure
har Tyskerne sig dækket, og
i Baghold lumsk de lure.

Men uforsagt de storme løs;
i Haver og i Grøfter
de jage Fjenden lystig op
som Vildt i Skovens Kløfter.

Og Bøssen knalder Skud paa Skud, —
snart flygter hele Klatten
med blege Miner, store Skæg
og lange Fjer i Hatten.

Kolonner stærkt nu rykke frem,
men Fjenden er alt jaget
til Harritslev. I Passet der
sin Stilling har han taget.

Nu bli'r der Liv, nu gaar det løs,
det dundrer over Broen;

Artilleriet køres op
paa Bakken syd for Kroen.

Nu glimter det, nu brager det;
de tunge Kugler suse
i Luften hen med Bud og Svar,
de falde, og de knuse.

Paa Marken staar en hvidgul Røg,
der halvt tilhyller Kampen,
og kun de korte, røde Lyn
man skimter gennem Dampen;

men naar den for en stakket Stund
igen sig bort forsøjer,
man ser, hvor muntert de gaa frem,
de kække, røde Trøjer.

Selv Holdning, Blik forvandlet er;
de tunge, stærke Lænder
bevæge rhythmisk[1]) sig og smukt,
man næppe dem genkender.

— Mens Defileet[2]) bli'r forcert
og tages rask af vore,
saar Kampen gradvis Præget af
en Klapjagt i det store.

Ad Nyhus til de jages vildt
hen over Høj og Banke,
mens Skibene fra Flensborg Fjord
bestryge deres Flanke.

Ved Kobbermøllen skarevis
omringes de og fanges, —
og Bülows, Ryes Navne her
skal nævnes blandt de manges.

[1]) i Takt. [2]) Snævring, Hulvej.

— Nu blev der tyst. Hvor Kampen nys
raſed i al ſin Vildhed,
der milevidt paa Mark og Eng
ſænker ſig Aftnens Stilhed.

Og Aftenſolen ler ſaa mildt,
Naturen venlig aander,
mens Marchen gaar til Flensborg By
i ſluttede Kolonner.

Med Sang og Spil det fremad gaar, —
dog Jubelen forſtummer;
thi hvor mod Byens nordre Port
Alleen ſmukt ſig krummer,

der ligger, ſtrakt i Sandet hen,
ved hvert et Træ en falden;
her ſtrømmer Blod af Bryſtet ud,
og hiſt af Hovedſkallen.

Det er en Ynk, et Smertens Syn
at ſe de blege Larver,
ſom Aftenrøden, faſt med Spot
for ſidſte Gang nu farver.

Og een af dem, halv Dreng endnu,
i Dødskamp Blikket ſender
til Præſtegaarden lige for,
der ud mod Fjorden vender.

Det er, ſom om hans ſtive Blik
Forbandelſen udſlyngte
imod hans egen Fader, der
med Brøde ham bethyngte.

De mørke Billeder dog ſnart
fortrænges og forjages,
thi overalt, fra hvert et Hus,
med Hurraraab der ſlages.

Et mægtigt Danebroge hiſt
paa Torvet muntert vajer,
og Sefolk ſynge Flagets Pris,
der fører os til Sejer.

Se, Gaden bølger ſom en Flod!
I Vinduer og Karnapper,
i Dør og Forſtu', overalt,
paa Tage og paa Trapper —

man Hoved kun ved Hoved ſer.
Hør, Jubelen bevinges!
Se, tuſend Hænder hilſe mildt,
og tuſend Flag der ſvinges!

Selv Børnene, de bitte ſmaa,
med Danebroge viſte, —
det er, ſom om en Fremtidspagt,
en hellig, alt de ſtiſte.

---

76. Slaget ved Slesvig.

(C. Ploug.)

Paaſteklokken kimed mildt
fra den danſke Kyſt,
meldte over Lande
dog om ſaa haard en Dyſt.
Slutter Kreds og ſtaar faſt, alle danſke Mænd!
Gud han raader, naar vi ſange Sejr igen.

Liſtet var i Mulm og Nat
hid den tyſke Hær,
knap de danſke Drenge
fik Tid at ſpænde Sværd.

Aabent Bryst var Landeværn,
Mod var Mandesfjold;
Tyfken maatte bygge
af egne Lig sin Vold.

Kuglen peb, og Sværdet sang
til Kartovers Brag;
Tyfken maatte lære
det danske Sprog den Dag.

Over Tyras brustne Led
Blod i Strømme randt;
Tyfken maatte købe
hel dyrt hvert Fjed, han vandt.

Vegen er for Overmagt
liden Flok til sidst;
men af Danmarks Ære
den haver intet mist'.

Blegnet er saa mangen Kind,
færre er de saa;
men for Danmarks Ære
vi end er nok at slaa.
Slutter Kreds og staar fast, alle danske Mænd!
Gud han raader, naar vi fange Sejr igen.

---

77. Mosen ved Oversø.

(J. Helms.)

Det rumler, og det rasler hen ad Flensborg Landevej,
der kommer Artilleriet med Støj og Hurlumhej;
rask klinger det der inde fra Skovens dunkle Gem,
de lette Bataillioner drage syngende frem.

Dragonen kommer ſindig paa ſin vælige Heſt,
Huſaren tumler vindig ſit Dyr og gør Blæſt;
det funkler, og det blinker, ſom Perler ſmaa paa Vin,
for Solens Blik paa Hjælmen og den blanke Karabin.

Nu bøje vi om Skoven, hvor Milepælen ſtaar;
jeg huſker det ſaa nøje, ſom om det var i Gaar;
bag ved en lille Sø og en Moſe knejſte ſtolt
en Kirke, — det var Overſø; der gjorde vi Holdt.

Der laa trindt om paa Sletten de grønne med de blaa,
hiſt Gardens Bajonetter med Bjørnehuer paa;
men nærmeſt ned mod Søen laa andet Jægerkor
og ſkotted ſky til Moſen, hvor det ſad i Overfjor[1]).

Den Moſe havde ofte jeg nævne hørt med Lyſt,
naar Jenſerne de ſnakked om den raſke Jægerdyſt;
med Vandſtøvler lange jeg ilede der hen, —
der traf jeg midt i Moſen paa en god gammel Ven.

„Hvad, gaar Du her og traſker, Du gamle Kavaler?"
Han brummed et Par Gange, det var ſaa hans Maner —
„Her faar Du vaade Fødder, ſaa narrer Du jo os,
naar Du ligger ſyg, mens vi andre maa ſlaas." —

„Saa ſagte dog, ſaa ſagte, min ſkægløſe Gut!
Den Næsvished den lugter lidt ſtærkt af en Rekrut;
jeg havde dog vel ſagtens to Snore eller tre,
før rigtig Du var kravlet af Skørterne maaſke.

Men nu er det forbi med den Smule Reſpekt,
fordi Du der har faaet det Par Snore, din Knægt.
Lad gaa! Det ſkal nu hverken gøre til eller fra;
jeg veed jo, Du ikke er ſaa kejtet endda.

Og nu ſkal Du dog høre, hvorfor jeg traſker her;
thi ſer Du, denne Moſe den har jeg faaet kær;
her var det, vi holdt Paaſke den Gang i Overfjor,
da tjente jeg endnu ved det andet Jægerkor.

[1]) 24. April 1848.

Vi havde gaaet langt, jeg var næsten lidt træt,
det var koldt, saa jeg frøs, og det regnede tæt;
men just som her vi traved over Sten, over Stok,
da fik vi det saa varmt, at det halve var nok.

Det passede de godt, dette vildtyske Pak,
thi det var akkurat, som i Mosen vi stak;
da knaldede det her, og da knaldede det der;
saa maatte vi ha' Fingre i det vaade Gevær.

Nu kom der Liv i Spillet; det gik, som det var smurt;
men de var lidt for mange, saa det hjalp ikke stort.
Der henne, kan Du se, paa den skaldede Brink
stod Vestergaard, Kaptejnen, — Du kan tro, han var flink.

Saa kom Kavalleriet, det var prægtigt at se;
de stormed ned ad Bakken, da slutted vi Karree.
Omtrent paa en Snes Alen kommanderede han: „Fyr!"
Det gjorde mig lidt ondt for de dejlige Dyr.

De sprællede i Mosen blandt Tuer og blandt Siv,
og mangen sank i Sumpen til midt paa sit Liv,
mens Ryttere og Heste i Dyndet med Skrig
sig væltede, — jo, det var et dejligt Roderi.

Imellem tvende Tuer jeg fast var bleven klemt;
der sad jeg i et Hul, som just passede bestemt.
Da før vi laa ved Vejen, da randt det mig i Hu:
Gud veed, om ikke det skulde være der endnu.

Thi hvis det skulde hænde, hvad Gud forbyde vil,
at Tysken atter skulde sig vove frem her til,
da tænker jeg, jeg finder mit gamle Hul igen,
der, hvor jeg stod i Paasken og stod s'gu godt, min Ven."

Saa talte han og spanked blandt Tuer og blandt Siv, —
da sank han i Moradset til midt paa sit Liv;
imellem tvende Tuer han rigtig fast blev klemt,
glad blev han, da han mærkede, det passede bestemt.

Jeg lo vel, saa det klukkede, men sprang dog i en Fart
til Hjælp og trak ham op; — men det kunde jeg ha' spart,
thi Dagen straks derefter, en halv Mils Vej der fra,
der fik han sig en Kugle, den døde han af.

Men Folk, som bo i Egnen, fortælle, at iblandt
— og selv jeg næsten tror, at det virkelig er sandt —
man ser ham gaa i Mosen og spanke op og ned;
men hvad han søger efter, kun jeg alene veed.

Thi hvis det skulde hænde, hvad Gud forbyde vil,
at Tyskén atter skulde sig vove frem her til,
da er jeg ganske rolig, jeg stoler paa hans Ord,
da møder han i Mosen med andet Jægerkor.

Og alle Danmarks Drenge skal stille sig i Rad,
og Riflen skal de slænge om Nakken nok saa glad,
og Sommerdagens Hede som Vinternattens Frost
vil træffe dem der nede, hver paa sin gamle Post.

---

78. Slaget ved Fredericia (forkortet).

(C. Ploug.)

Aften.

Paa Forpost.

Hvad er vel Klokken? Er vi Midnat nær?
— En Stund vi har endnu forinden
at staa taalmodig stille her
og se i Dæmringen ud efter Fjenden.
— Nu vel, saa lad os korte Tiden af!
Maaske der venter os før Dag en Grav;
den vil vi os ej dorsk og kedsomt nærme,
men end en Gang
i vore Drømmes lyse Verden sværme.
Kom, Brødre, stemmer op en Sang!

Nattens dæmrende Taager
har sig paa Engen lagt;
der kun Soldaten vaager
paa sin farlige Vagt.
Medens hans Blikke vanke
gennem det øde Rum,
sysler hans stille Tanke
udi sin Helligdom.

Thi han bærer der inde,
gemt i en trofast Sjæl,
Billedet af en Kvinde,
dejlig som Freja selv;
og naar han dristig træder
i Slagets Dødningdans,
Billedet sig iklæder
Valkyriens höje Glans.

Køle Luftning fra Søen,
bringer Du med et Bud?
Mødte Du hist paa Øen
nylig min unge Brud?
Svaled Du Kindens Rødme?
Løste Du Lokkens Fald?
Nipped Du Læbens Sødme?
Ak, del da med mig halv!

Løste hun af sit Fængsel,
mens Du i Løvet skjalv,
Hjærtets bævende Længsel,
Sukkets vingede Alf?
Hvisked hun: »Jeg vil græde,
kommer igen ej han?«
O, da gaar jeg med Glæde
i Døden for mit Land.

Nat.

Udsigt fra Strib.

Hvor denne Nat er skön!
Mildt vifter Sommervinden med sin Vinge,
som steg den ikkun for at bringe
til Himlen Bølgens Suk og Blomstens Bön.
Se Maanen majestætisk skride
igennem Höjeloftets dybe Blaa,
og Tusender af gyldne Stjærner

som bly, beskedne Terner
om deres höje Dronning staa,
mens hendes Kjortels Sølvmorsströmme glide
ned over Jordens dunkle Side
og hylle Land og Hav i magisk Glans.

Men ej Naturens Glæde, Fred og Hvile
formaar at fængsle Sind og Sans,
mens disse korte Timer ile.

Her er ej Fred, men Stridens höje Larm, —
her er ej Ro, men vilde Kræfters Harm, —
her er ej Glæde, nær er Slagets Gru;
Dødsenglen svæver over dette Nu.

Hist ovre bag de sagte kruste Bølger
et Net af hvide Røgskyer dølger
Fredericias halv forfaldne Vold,
det danske Fastlandsriges sidste Skjold.

Men Lyn paa Lyn igennem Dampen fare.
Nu tordner Fæstningen fra hver en Kant,
nu Strib, dens ufortrødne Sekundant,
og Fjendens Batterier hidsig svare.
De spy en Vredesild mod fynske Kyst;
glorøde Bomber over Bæltet krydses,
snart mødes midtvejs de og kysses,
snart bore de sig dybt i Klintens Bryst.

Det er et evigt Bulder uden Pavse
og Frist et eneste Minut;
Kanonens dumpe Stemme raaber uafbrudt,
og imod den er alle Røster tavse.

Og dog er dette Raseri med Jærn og Svovl og Ild
ej Kampen selv, men kun Prolog[1]) dertil,
ikkun et lystigt, blodløst Mummespil
mod det, som forestaar, mens Natten lider.

[1]) Forspil.

Thi se, midt under Ilden glider
en Rad af Baade mellem Kyst og Kyst;
de har bragt Hæren over rask og tyst.
Nu staar den færdig i Fredericias Gader
og venter ikkun utaalmodig paa
Signalet til at gaa
mod Fjendens stærke Værn og Palisader.

Nys stødte fra en Baad, — det var den sidste;
den førte dem, som føre an.
Naar den er lagt til Land,
det gælder og skal bære eller briste.

Men hvilket der vil ske, det véd kun Han,
som styrer Fredens Dont og Kampens Stævne.
Han véd, om nu vi herlig hævne
skal Ekernførdes Jammer, Koldings Brand
og se omsider kronte Sejrens Drömme.
Han véd, om vi en Sorgens Kalk skal tömme
og se unyttig spildt af planløst Mod
igen vort unge Liv og dyre Blod.

Men hvad Han véd, vil Morgenrødens Strimer
forkynde for hvert Sind, der febersygt
omtumles mellem Tvivl og Haab og Frygt
i disse skæbnesvangre Timer.

Ha! Fæstningen forstummer. Hvad er det?
Er vort Artilleri alt træt?
Skal Fjenden have Lov at fyre ene?
O nej. Nu ser jeg, hist paa Havets Stok
bevæger fremad sig den mørke Flok.
Saa véd jeg nok.

Nu ruller Tæppet op for Nattens Scene.

Soldaterne i Fæstningen. Matroserne paa Bæltet.

Soldaterne:
Vi vil ud, vi vil ud,
vi vil ud at slaas!
Ej maa Fjendens Skud
søge ind til os.

Vi vil hilse paa vor tyske Hr. Fætter;
han bedst os forstaar, naar bag Bajonetter
frejdig vi byde Kugler Trods.

Matroserne:

Hal nu i Tridserne!
Op med Kulisserne!
Vi skal jo spille Komedie.
Vi er halvanden Mand,
men for en tysk Forstand
se vi vel ud som halvtredje.

Soldaterne:

Lad os gaa, lad os gaa
ud i aabent Felt!
Vi kom for at slaa
over Lille Bælt.
Hvad vente vi paa, naar Midnat er slagen?
Vi fægte jo kan, saa godt som om Dagen,
under Vorherres Stjærnetelt.

Matroserne:

Brusende, fejende,
gyngende, svajende,
fare vi hen over Vandet.
Raab alle Mand: Halloj!
Vi tör vel göre Stöj,
siden vi skal ikke andet.

Soldaterne.

Nu af Sted, nu af Sted
fra den brændte By!
Gaa med raske Fjed
uden mindste Kny!
Ej mærkes vi vil, för vi er ved Skansen,
ej liste de skal, som för, væk fra Dansen,
Ballet skal staa til Morgengry.

Matroserne:

Skynd Jer i Hoserne!
Her er Matroserne,
som Jer for sidst ville takke.
Kom blot i fuld Gevær
Stranden en Smule nær,
»Bedstemo'r« med Jer vil snakke.

Soldaterne:

Lige frem, lige frem
gennem Vind og Vejr!
Marchen gaar kun hjem
over Fjendens Lejr.
Den gamle har sagt, at ingen maa vige,
og Feltraabet er: Vort Land og vor Pige!
Lystig da frem til Kamp og Sejr!

Matroserne:

Se kun, om Krysterne
er her ved Kysterne!
Fanden dem alle har taget.
Saa maa vi gaa i Land;
vore halvanden Mand
skulde dog lidt med i Slaget.

Den ventende paa Volden.

Nu er de alle ude. Skytsets Torden
er af en ængst'lig Stilhed fulgt.
Véd Fjenden alt? Staar han i Orden
og venter dem, bag sine Skanser dulgt?
Et Öjeblik, og Svaret følger.
O se! Lig trende sorte Bølger,
fremvælte vore Stormkolonner
med ilsom Hast, men tyst som Aander.
De Forpostkæden naa, — i Flugt den viger,
Stilheden er forbi.
Höjt Kampens Raab fra hele Sletten stiger.

Kulsviernes Sang.

Fæld Geværet og løb!
Frem i Taagen!
Falder nogen,
stands dog ikke!
Lad ham ligge!
Sejr ej faas for bedre Køb.
Ha, Ilden sig forstærker;
vi staa for deres Værker.
Se Glimtet der fra!
De tro, de kan holde
paa Værn og paa Volde;
men vi maa dem ha'.
Over Graven i et Sæt!
Over Volden flink og let!
Hurra!

Vi vil slaas med Jer nu, var det én imod to:
Vi har Kulsviernæver og Kulsviertro.
Hurra!

Piger paa Fyns Kyst:

Jeg kan ej slumre
for Angst og Vaande;
Jeg kan ej aande
i Stuer lumre,
mens Huset ryster
af stærke Drön.
Følg mig, min Søster,
her fra i Lön!
Kom, lad os vanke
til Kirkens Banke!
Der vore Blikke
af Frejas Stjærne
lidt Trøst skal drikke
og spejde i det dunkle fjærne,
hvor vore kære
er skjulte blandt de vrede Hære.

O, hvilken Kval at lide,
sin elskede at vide
i Slagets vilde Larm,
hvor Kugleregnen falder
og skaaner ingen Alder
og ingen trofast Barm!

Maaske han alt er saaret
og blev af Striden baaret,
bevidstløs, bleg og mat;
og jeg kan ham ej pleje,
ej sidde ved hans Leje
og vaage i hans Nat.

Maaske — o nej, jeg slipper
ej Haabet, för det glipper, —
han maa, han kan ej dø.
Tilbage vist han kommer
til Livets Vaar og Sommer
og til sin bange Mø.

Ej Klager dæmpe Tvivlens Hvisken, Frygtens Raab.
Nej, lad i Bön os søge Trøst og Haab!

Hør os, o Gud! O, hør os, som bede:
Tag ej Din Haand fra Danmark i Vrede!
Du har det prøvet med tunge Slag.
Fader, Du ser, at taalmodig det lider,
Fader, Du véd, at mod Uret det strider.
O, giv da Sejr vor retfærdige Sag!

De danske sejre. Fjenden flyr.

De danske:

Hurra! Nu har vi alt.
Den sidste Skanse faldt;
de fluks Geværet strakte,
saa snart de saá, det gjaldt.
Og har de intet Værn
nu længer nær og fjærn,
vi sagtens kan dem magte
med det kolde, blanke Jærn.
Fra Gærder og til Gærder
vi storme under Sang;
men dem i Øret skærer
for vist den danske Klang;
thi knap vi stemme i
vor gamle Melodi,
saa gaa de Krebsegang.

Fjenden:

Tilbage! Tilbage! Hvem Satan kan staa
mod disse forvovne Krabater!
Som hungrige, glubende Dyr gaa de paa,
og ej som honnette Soldater.
O, Fader Bonin,
vor Trøst fra' Berlin,
hjælp nu Dine bravé Kammerater!

De danske:

Hurra! Driv dem foran,
ned efter Lillestrand!
Der skal de Valget have
imellem Ild og Vand.
Frem, rask og uforsagt!
Det er en prægtig Jagt;
den tyske Mikkels Grave
har vi alle i vor Magt.
Nu gennem Mark og Lunde
han listelig sig snor;
men gode danske Hunde

er ude paa hans Spor
og agte paa hans Sving
og følge ham i Spring
og glamme höjt i Kor.

Fjenden:

Saa kom dog! Saa kom dog! Hvorfor skal vi dø?
De danske ej give os Naade,
og bag ved os aabnes den gabende Sø,
der gaa de Uhyrer af Baade.
O, Fader Bonin,
vor Trøst fra Berlin!
Hvi vilde Din Konge os forraade?

De danske:

Se Solen, hvor den smukt
staar op af Havets Bugt
for paa vor Sejr at skinne
og vore Fjenders Flugt!
Ja, denne Nat var god.
Lad den ha' kostet Blod,
saa skal den altid minde
om de danske Drenges Mod.
Man har saa ofte prist os
og sagt os meget pænt
og Høflighed bevist os,
med Kærlighed foren't,
og Ære os forlent,
og godt det alt var ment, —
men nu er det fortjent.

Morgen.

Vandring over Valpladsen.

Det er forbi. Hist i det fjærne
endnu der tirailleres svagt;
men Fjenden flyr ved Nattens klamme Stjærne
for Dagens lyse, sommervarme Pragt.

Nu har vi altsaa én Gang sejret,
vi, som saa længe döjed Spot og Haan!
Og Sejren er ej blot et stakket Laan.
Som Ævner hen er Fjendehæren vejret;
hver Skanse, hvor den stolt os Spidsen bød,
hvert Stykke Skyts, der spredte Brand og Død,

dens sammenslæbte Forraad og dens Tros
tilhører os,
og tomt staar hvert et Sted, hvor den var lejret.

Men Sejren kostet har — ak, vistnok meget!
Godvillig er ej Fjenden for os veget;
han bedre kæmped, end hans Sag var værd,
og lige delt var Slagets Kaar ej her:
De stod og vented, til vi kom dem nær,
bag höje Volde, Palisader tætte;
vi stred og sejred paa den aabne Slette.

Men nu er først ved Julisolens Straale
at skelne mellem hvad, hvordan og hvor,
at læse Kampens Saga i dens Spor
og Sejrens Pris og Tabets Sum at maale.

Ad denne Skraaning vil jeg stige op,
og fra dens Top,
hvor øde Værker staa endnu og true,
mit Öje vidt skal over Egnen skue.

Ha, her paa denne Kant er Stormen sket.
Den frodighöje Rugmark er lagt øde,
og af dens Straa er mangen Ligsæng redt
for Kæmper, som ej Straadød døde.

Og indenfor bag Voldens Rand
er mere vildt og mørkt det samme Billed,
for mit uvante Öje stillet.

Her Fjenden kækt og længe har holdt Stand,
og de har tumlet sig paa denne trange Tilje
i mangedobbelt Tvekamp, Mand mod Mand,
Staal imod Staal og Vilje imod Vilje.
Og nu er Stormens Raab og Kampens Larm
afløst af Stilhed inde her som ude,
og Ven og Fjende ligge Arm ved Arm
og slumre paa den samme Grönsværpude.

Men Liv og Virksomhed er rundt omkring,
til hvilken Side jeg end Blikket kaster:
En Flok med Sang og Klang til Byen haster,
midt i en Kløvermark en anden raster,
og om gaar Flasken i den tætte Ring.
Hist travle de med Spade og med Hakke
og bryde alt de tomme Skanser ned;
her har de stablet Tømmer op og Ved,
og höjt mod Morgenhimlen Baalet flammer.
Hist slæbe saarede med deres Jammer
sig möjsomt, vaklende af Sted,
mens om paa Marken Marodører flakke
og søge deres svigtede Geled.

Nu komme de med Fanger. Hvilken Mængde!
Dem har vi hentet os ved Lillestrand,
hvor de, imellem os og Fjorden trængte,
har valgt at æde hellere i Land
det danske Brød end drikke salten Vand.
Og se, nu komme ogsaa vore Jyder
af deres Hytter atter frem,
hvor de har siddet længe indestængte,
som Fanger udi eget Hjem.

Men hvad er hist paa Færde? Hvad betyder
hin Sammenstimlen ved det nære Hegn?
Mon der man fandt et sjældent, kostbart Bytte?
Ak nej, de staa jo tavse og forknytte,
de juble ej, de spörge kun og lytte,
og det er Sorgens, ikke Sejrens Tegn,
som sig i deres spændte Miner male.
Tys, — Stemmer løfte sig, — de tale:

Soldaterne ved General Ryes Lig.

Ak, hvilket bittert Tab vi led!
Vor General er død paa Marken funden,
og ingen saá ham segne ned,
og ingen var ham nær i Afskedsstunden.

O, husker I end hin Paaskedag!
Paa Danevirke vi stod,

og Kugler daled som Sne i Lag,
og Marken rødmed af Blod.
Da var der en gammel Oberst, som tit
foran de forreste red;
han sagde: »Börn, jeg hviler mig lidt,«
og rolig han lagde sig ned, —
og paa Valen sov han, Olaf Rye.

Og husker I saa i denne Nat,
för vi af Fæstningen drog,
og alle Røster forstummed brat,
mens Midnat Klokkerne slog.
Da raabte han: »Börn, för Klokken igen
slaar tolv, i Kolding vi staa«.
Vi sejret har, men ikke der hen
i Dag, ej i Morgen vi naa, —
thi paa Valen sover Olaf Rye.

Ja, sejret vi har og dyrt dog stridt,
det kosted vor bedste Mand;
vel maatte hundred af os ha' bidt
i Græsset heller end han.
Han følte for os, han vilde os godt,
ham led vi paa som en Borg;
derfor Soldatens Öje er vaadt,
og Glæden er blandet med Sorg, —
thi paa Valen sover Olaf Rye.

79. Fstedslaget.

Kærmindesang.

(N. F. S. Grundtvig.)

Det var en Sommermorgen,
endnu før det blev Dag;
da yppedes paa Heden
et Holger-Danske-Slag.
Da Sol stod op i Öster,
den næppe var at se,
og alle Fuglerøster,
i Struben kvaltes de.

Det var paa Isted Hede
og saa i Øvre-Stolk,
for gamle Danmarks Ære
da stred det danske Folk;
ja, for den danske Tunge
og for det danske Land
stred Heltene de unge
som gamle Hildetand.

Der faldt den gamle Nordmand,
den djærve Schleppegrell;
han regned mer ej Kugler,
end Hagl det haarde Fjæld.
Der faldt den bolde Læssøe
i Heltemanddoms-Aar,
og for den danske Løve
det var et Hjærtesaar.

Der faldt i Ungdoms Blomster
saa mangen modig Svend,
at Tyfken tror det næppe,
vi mange har igen;
dog synge danske Drenge,
de slaar i Vænget Top;
som Blomsterne i Enge
hvert Aar de vokser op.

Tak være danske Piger,
som græde nu i Løn
for Broder og for Bejler,
som Moder for en Søn!
De holdt dem ej tilbage
med bange Suk og Graad;
de sang for dem med Brage:
„Vaagn op til Heltedaad!"

Guds Fred med vore døde
i Danmarks Rosengaard!
Guds Fred med dem, som bløde
af dybe Hjærtesaar!
Vor Kærlighed med alle,

de store og de smaa,
som vilde staa og falde
med Løven afkegraa!

Gud gav en herlig Sejer
den lange Sommerdag,
fra Morgengry til Middag
det tordned Slag i Slag;
men da i Middagsstedet
man saa' den gyldne Sol,
da vundet var Guldsædet
til Danmarks Dronningstol.

80. Schleppegrell[1]).

(J. Helms.)

Ret Ryggen, Dreng, og stræk Din Krop!
Skyd ikke Ryg som Brandmajor'n!
Saa, Brystet frem og Næbbet op!
Og staa saa stødt som Rundetaarn!
Gevær paa Skulder! Præsenteer!
Hej, Du maa slaa med mere Kraft!
Og hold min Stok som et Gevær
og ikke som et Kosteskaft!

Da jeg var Dreng, saa stor som saa,
da lærte man sin Eksercis.
Sin Lussing var man sikker paa,
men Maden ikke nær saa vis.
Det satte Sving paa Drengens Krop,
Soldat han blev med Liv og Sjæl.
Da vokste saadan' Karle op
som jeg og gamle Schleppegrell.

Det var en Gut, saa god som kæk,
saa hidsig som en fyldt Kardus,

[1]) Et Mindedigt om General Rye af Chr. K. F. Molbech findes i Folkelæsning Nr. 85.

med muntert Anſigt, aabne Træk,
en Rejsning ſom et Skilderhus.
Hans Officerspatent de ſkrev,
juſt da min første Snor jeg vandt;
da han blev General, ſaa blev
jeg ogſaa Kommanderſergeant.

Vi fulgtes ad i ondt og godt
og mærked knap vor Alders Tryk;
dog hiſt og her blev Haaret graat,
lidt krummet blev den gamles Ryg.
Guds Død! De havde ladt ham gaa
med Afſked ſnart paa graat Papir, —
mig var det gaaet ligeſaa,
ſkønt rank endnu ſom Petri Spir.

Men ſaa kom Krigen os til Pas,
og begge to af Sted vi foer;
og Schleppegrell var paa ſin Plads
ſom Chef for andet Jægerkor.
Hvor var han kæk! Hvor blev han ung!
Hvor ildned han Soldatens Mod!
Hvor blev os let hver Byrde tung,
naar Schleppegrell for Fronten ſtod!

Men gik det løs i Kugleregn,
og kom den gamle højt til Heſt,
da gik det flinkt fra Hegn til Hegn,
og Tyſkerne fik Teksten læſt. —
Men een Gang har jeg ſet ham vred,
Guds Død! Hvor var i Hu han gram!
Vi alle ſvedte Angſtens Sved,
ej for os ſelv, men kun for ham.

Det var i Kolding. Fjenden holdt
hver Højde udenfor beſat
og dænged os med varmt og koldt,
og Lykken havde os forladt.
Vi ſøgte, ſom vi kunde bedſt,
lidt Læ, thi lovlig ſkrapt det gik;
men midt paa Kolding Torv til Heſt
ſad Schleppegrell med vrede Blik.

Granater ſpilled om ham Boldt,
og Kugler pløjed Torvets Grund;
men lige ſtrunk den gamle holdt,
og Ordet kvaltes i hans Mund.
„Tilbage!“ var det Ord, ſom brød
ſig frem, men ej for ham var ſkabt.
„Tilbage!“ end'lig Ordet lød,
„Tilbage!“ — Da var Slaget tabt.

Og langſomt vendte han ſin Heſt
og Skridt for Skridt tilbage red.
At det var dumt, det veed jeg bedſt, —
vi andre ſkyndte os af Sted.
Til at gaa frem, helſt naar det kneb,
dertil var ingen ſtolt ſom han;
men til at flygte var og blev
han altid kun en Klodrian.

Og ſaadan blev han ved. Til ſidſt
vi fulgtes ad til Øvre-Stolk.
Vi fulgtes og der fra for viſt
i Selſkab med de bedſte Folk.
Ham fik de gemt i Jorden godt
og ſkrev hans Navn paa Marmorſten.
Jeg ſlap derfra og gav ham blot
i Graven med mit venſtre Ben.

Paa Flensborg Kirkegaard, min Dreng,
der ligger han den Dag i Dag;
der fik han redt ſin ſidſte Sæng
og ſvøbtes i det danſke Flag.
Der trak han paa ſin ſidſte Vagt,
den holder han trods Preuſſens Vold;
thi Løven fik de ødelagt,
men ej hans Æres blanke Skjold.

Ret Ryggen, Dreng, ſe lige ud!
Staa ſtøt, min Gut, og mærk mit Ord!
Der kommer vel den Dag, vil Gud,
da Lykken finder Danmarks Spor.

Maaſke det ſtaar i Herrens Bog,
Du rejſe ſkal den ſunkne Sten
og atter gamle Danebrog
ſkal hejſe over Heltens Ben.

---

81. De to Soldater.

(Chr. K. F. Molbech.)

Tilbage! lød Trompetens Skrald,
bort gik det i Galop,
den ſidſte Kugle fløj med Knald
og pløjed Jorden op;
den ſidſte Flok af Fjendens Hær
drog ſlagen fra Midſundes Bro,
og over Valen fjærnt og nær
ſank Nattens dybe Ro.

Al Kampens vilde Larm forſvandt,
da Maanen ſteg af Hav,
hver ſaaret Mand ſit Leje fandt,
hver ſlagen Mand ſin Grav;
kun hiſt og her omkring paa Jord
var Græsſet trampet ned og vaadt;
der ſaas endnu de røde Spor,
ſom Døden havde traadt.

Hver ſaaret Mand ſit Leje fandt,
blev der da ingen glemt?
Jo, dybt hvor Sliens Bølge randt,
laa to, bag Skrænten gemt;
to Aks, ſom faldt ved Morgenſkær,
men glemtes under Høſtens Larm,
to Ungerſvende hvilte der
med gennemboret Barm.

Den ene var en brav Soldat,
der stod ved Kongens Hær;
mer flink og lystig Kammerat
bar aldrig et Gevær.
Hvor han paa Fjenden blot fik Ram,
der slog han til af Hjærtenslyst;
der var ej andet tyst i ham
end Kuglen i hans Bryst.

Den anden stod i deres Sold,
som kom ved Morgengry
og stormede Midsundes Vold,
men nødtes til at fly.
Han havde kæmpet som en Mand,
han tænkte vel, hans Sag var god,
nu laa han der ved Sliens Strand
og svømmed i sit Blod.

Da Nattens kolde Gysning foer
igennem deres Krop,
de vaagned paa den vaade Jord
og lukked Øjet op.
De stirred paa hinanden hen,
hver af dem greb til sit Gevær;
men begges Hænder sank igen,
thi Bøssen var for svær.

En Gang endnu de gærne stred,
men nu var det for sent;
de nødtes vel at holde Fred,
skønt den var daarlig ment.
Paa begges Pander stod en Sky
af fjendsk, forbitret Had, og dog —
og dog var de fra samme By
og talte samme Sprog.

Hvor Bølgen slaar sin hvide Top
mod Sønderjydens Land,
der var de født og fostret op,
ved Vesterhavets Strand.

Der boede de, til Krigen kom
og kaldte Bonden fra hans Dont;
da gjorde begge højre om,
men med forskellig Front.

Den ene gik mod Sønder hen,
den anden imod Nord;
som Fjender mødtes de igen
paa deres Fædrejord.
Nu laa de der ved Bandets Bred,
hver med et Ulivsfaar i Barm,
og kunde dog ej dø i Fred
for lutter Had og Harm.

Til Strid var deres Arm for træt;
men hvert et Stikkaft
var som en sleben Bajonet,
saa skærende og hvaft.
De mæled ej, men tavs og kold
den ene bød den anden Trods,
ret som om Graven var en Vold,
hvorom de skulde slaas.

Og Maanen sank, og Natten led,
og Bølgen slog mod Kyst,
og Livet haardt med Døden stred
udi de tvendes Bryst. —
Da lød med eet bag Højens Kam
en Dundren, som af Hestesko
og Jægerhorn og Hundeglam
og skingrende Hallo.

Det suste som et Tordenvejr,
det glimtede som Lyn,
det raslede bag Skovens Træ'r, —
da saas et sælsomt Syn.
Thi fjærnt igennem Luften fløj,
ret som en Sky for Vindens Magt,
hen over Mark og Eng og Høj
Kong Abels vilde Jagt.

Foran dem alle, højt til Hest,
foer, som en fredløs Aand,
frempiſket af sin Angers Blæst,
han selv med Spyd i Haand.
Hans blege Kind var uden Blod,
hans Øje var en udbrændt Glød;
men midt paa Panden skrevet stod
hans Broder Eriks Død.

Bag efter kom den onde Flok
af hans menſvorne Mænd;
vildt fløj de over Sten og Stok,
som Løvet hvirvles hen.
Ild stod af Hestens Næsebor
og gniſtred i den mørke Nat;
men da de naaede Sliens Fjord,
saa standsed Toget brat.

Og op af Sundet, dybt og blaat,
steg som en Taage graa
et Billed af den slagne Drot
med Kongekrone paa.
Han strøg fra Kind det vaade Haar,
han løfted Haanden, ſtræng og vred,
han peged paa et blodigt Saar
og sank i Dybet ned.

Da gyste det i Skovens Træ'r,
da skælved Sivets Top,
og Bølgen sukked fjærnt og nær
og slog mod Stranden op.
Men Abel sine Hænder vred,
til Flugt han vendte Hesten om,
og fjærnt i Luften, uden Fred,
forsvandt han, som han kom.

Var det et Feberſyn, en Drøm?
Hver, som han vil, kan tro;
men de, der laa ved Sliens Strøm,
de saa' det begge to.

De tænkte paa den ſvundne Tid
og den, ſom ukendt for dem laa;
de tænkte paa den Broderſtrid,
ſom disſe Vande ſaa'.

De ſamlede den ſidſte Reſt
af Liv, der var igen,
ſaa krøb de, ſom de kunde bedſt,
imod hinanden hen.
De ſukked ej, de klaged ej,
de tænkte ved dem ſelv ſom ſaa:
Vi ſkal jo dog den ſamme Vej,
lad os da ſammen gaa!

Da Natten ſom en Skygge veg,
og Duggen faldt paa Vang
og Lærken imod Himlen ſteg,
højt jublende med Sang, —
da laa de begge døde der,
men løſt var alle Hadets Baand,
hver havde ſluppet ſit Gevær
og holdt den andens Haand.

---

82. Dragonheſten.

(Chr. Richardt.)

„Hvad det er for en Heſtehud
paa Portvæggen der?" —
Det er min gamle Brune!
Ja, han var meget værd.

Det var ſaa gæv en Ganger
ſom nogen i Danmarks Land,
Kong Fred'riks egen Paradør
var ej bedre i Stand.

Og alting forſtod han
paa et Haar, paa en Prik;
ret ſom han var et Menneſkebarn,
var al hans Gang og Skik.

Jeg huſker nok ved Kolding,
da Tyſken dundred løs;
vi ſkulde dække Retræten,
det peb, ſaa det gøs.

Med Fjendens Huſarer
det myldred overalt;
tre af vore tog de,
den fjerde han faldt.

De vinked allerede,
jeg ſkulde give tabt;
da kendte jeg min Brune,
hvor godt han var ſkabt.

Jeg hug med min Pallaſk,
han hug med ſin Hov;
vi ſpurgte hverken Pe'r
eller Povl om Forlov.

Skummende fløj han fremad
paa rap og ſikker Fod;
jeg rørte ham ikke,
hvad det gjaldt, han forſtod.

Havde han ikke baaret mig
den Dag til Frederis,
ſaa laa jeg under Græsſet, —
den Ting er nu vis.

Nu var han ſtiv og aflægs,
hans bedſte Kraft var brudt;
det bedſte, ham kunde times,
det var et Skud Krudt.

Jeg bandt ham ved Gærdet,
og Bøssen var i Stand;
havde det været en Preusser,
jeg skulde ramt min Mand.

Men da jeg skulde sigte,
saa løb det for mig rundt,
Haanden min den rysted,
som havde jeg for noget ondt.

Det var, som han spurgte:
„Har Du glemt Kolding Vej?"
Havde I set hans Øjne,
I havde selv sagt nej.

Saa kom han da paa Stalden
en Maaned eller to;
jeg blødte ham Skoften,
lod ham gumle i Ro.

Men ej han orked Fo'ret,
det var en Ynk at se, —
nu maatte han skydes,
nu maatte det ske.

Jeg gik efter Bøssen,
han vrinsked efter mig,
jeg veed ej, jeg har gaaet
nogen tungere Vej.

Saa skulde det da være,
som Pligten mig bød;
Kuglen var i Løbet,
men — Brune var død.

Der laa han, træt og mødig,
med alle fire frem;
jeg nægter det ikke,
jeg holdt Øjet paa Klem.

Jeg tænker nu, Vorherre
det hele har kendt:
At jeg skulde døde min bedste Ven,
det har han ikke nægtet.

---

83. I Skanſen.

(V. Bergſøe.)

Fra Broager drøner det Skud i Skud;
hvert Lynglimt ſender et Dødens Bud
hen over de danſke Skanſer.
Som Uffe, der knap kunde ſlaa igen,
ſaa ſtaa diſſe ſeje, behjærtede Mænd
bag deres nedſkudte Panſer.

Niels Veng ſer ud over Skanſens Vold;
det er en Hyde, frejdig og bold,
men tavs og ſen til at haſte.
Han ſtaar ſaa tillidsfuld, rolig og kæk
og ſmiler lunt, naar han raaber: „Dæk!"
og alle paa Jorden ſig kaſte.

En Kende fra ham ſtaar en løjerlig Fyr,
han hedder Jens Peter Andersen Styr,
ſaa Navne juſt ikke han ſavner.
Paa Indfald og Vid bli'r han aldrig læns;
i Skanſen kaldes han ſlet hen „Jens",
men meſt dog „Jens Københavner".

Han er en lille labſtammet een
med hørgult Haar og med tynde Ben,
ſom havde han knapt for Føden;
men ingen kan ſynge ſom han en Sang,
og ingen har ſaa frejdig en Gang
ſom han, naar det gaar imod Døden.

Han nærmer ſig Jyden med lette Fjed:
„Der gaar dog en ſvær Hoben Penge med,
Gud veed, hvem det hele betaler.
Min Løjtenant ſa'e mig juſt i Gaar,
at hvert et Skud, vi fra Tyſken faar,
det koſter ham ti Rigsdaler." —

„Dæk!" brøler Jyden og hviſker i Haſt:
„Nu, bitte Jens, paa Maven Dig kaſt!
Der er een af de ti Dalers Dreng." —
„Aa, ikke andet!" genſvared Jens,
„ſaa tror jeg, jeg ſtaar, jeg er netop læns
paa alle Slags rede Penge."

Med Brag og Bulder ſlaar Bomben ned. —
Niels Veng ſig kaſter, de øvrige med;
Jens ſtaar, ſom faldt han i Tanker.
„Kan den Du bytte?" var Jydens Ord.
„Aa nej," ſvared Jens, „den er noget for ſtor;
men ſnart der Smaapenge vanker."

Og Bomben ſpringer. — „Hør," ſiger Niels Veng,
„hvis atter der kommer en ti Dalers Dreng
fra Tyſken der ovre ved Graven,
ſaa kaſt Dig kun ned, ſom det her er Skik,
for det var dog ſlovt, i Fald Du fik
for en Rigsorts Penge i Maven!" —

„En Rigsorts Penge?" gentager Styr;
„nej, jeg er en ſtakkels bundfattig Fyr,
ſaa vidt det viſt aldrig kan komme.
Den Udgift var ogſaa meget for ſtiv,
for, ſer Du, jeg har i mit hele Liv
ej haft en Mark i min Lomme."

Saa taltes man ved paa Kampens Dag.
Midt under Kanonernes drønende Brag,
paa Tærſklen til Dødens Rige,
var dog der Plads til et ſkæmtſomt Ord,
ſom ſpøgende gennem Rækkerne foer,
— og det har meget at ſige.

84. Sergeanten fra Nordſlesvig.

1864[1]).

(Conradi.)

Han havde kæmpet med Heltemod,
men Fjendens Styrke tidobbelt ſtod,
og ſplittet og dræbt var hans Skare;
omringet, afſkaaren paa hver en Kant,
berøvet ſit Værge, den unge Sergeant
ej længer ſig kunde forſvare.

Som Fange nu med den øvrige Hob
han førtes fra Als under Sejersraab,
til Flensborg ſkulde de drage.
Af Sted gennem Sundeved Toget gik;
der læſte han Sorgen i hvert et Blik,
ſkønt Læben ej voved at klage.

I Flensborg hed det: „Hver Slesviger maa
fra Danſken ſig ſkille for Frihed at faa;
Kokarden af Huen han rive!"
Og „Wühlerne" ſpared ej Løgn eller Liſt,
de fleſte gave da efter til ſidſt,
kun faa havde Kraft til at blive.

Blandt dem ſtod Sergeanten, mørk og bleg,
han ſaa' med Foragt paa den hele Leg,
de bad, de trued ham alle:
„Du er fra Nordſlesvig og fri, min Ven!
Frygt ikke for Hævnen, — thi aldrig igen
I Danſken Herre ſkal kalde!

Men bort med Kokarden!" — „Ha, rør den ej!
I Løgnens Yngel, gaar Eders Vej!
Mit Land og min Herre jeg kender;
dem gav jeg min Ed, dem hører jeg til;

[1]) Efter at Øen Als den 29de Juni ved Overrumpling var falden i Preuſſernes Hænder.

for dem jeg kæmped og kæmpe vil,
hvorledes end Lykken sig vender."

Da lød ved hans Side en klagende Røst:
„Min Søn, min Alderdoms Støtte og Trøst!
Ved Dybbøl jeg misted Din Broder;
jeg staar alene, forladt uden Dig."
Sergeanten hurtig nu vendte sig —
og saa' sin Brud og sin Moder.

Bedrøvede havde de hørt hans Ord.
Med Taarer Moderen ham besvor
at tage mod Preusserne Naade.
Marie hvisked: „Min Fader er haard, —
han nægter sit Ja, hvis med Danskeu Du gaar;
dog selv for Din Pligt maa Du raade."

Der stod hans Moder, nedbøjet af Aar,
der stod Marie, saa skøn i sin Vaar, —
han havde dem begge saa kære.
„Min Søn, blot et Ord, og Du kan blive fri;
med Danmark er det des værre forbi,
nu skulle jo tyske vi være."

Men op som af Drømme Sergeanten foer:
„Om Tyskeu end raaer Nordslesvigs Jord,
vi aldrig dog tyske vil blive.
Den svage man sagtens kan binde med Magt;
men ve, det vil blive Forbandelsens Pagt
for dem, der har kaldt den til Live."

Med flammende Blik omkring han sig saa';
de stode endnu der, de trofaste saa:
„Dansk' er vi, og dansk' vil vi være.
Med Løfter og Bønner I komme til kort;
I nødes som Fanger at føre os bort.
Farvel, o Farvel, mine kære!"

85. Kampen ved Helgoland.

(Chr. Richardt.)

Stærke Drön fra Nordhavsbølge,
friske Pust fra Helgoland,
med den grönne Tang i Følge
Sejr I bar til Danmarks Strand.

Det var som i gamle Dage,
det var Glimt af Nordhavs Sky;
det var os, som turde jage,
det var dem, som maatte fly.

»Jylland«s Bryst sin Harme svaler,
leger ej bag Klitten Skjul;
lystig »Hejmdal«s Hane galer,
Torden ruller fra »Niels Juel«.

Skudt i Brand ved danske Brande,
flammer Fjendernes Fregat,
lyser over mørke Vande,
som et Fyr i Danmarks Nat.

Tak, I gæve Orlogshelte!
Det var Bad paa lummer Dag;
nu hos Vaarens lyse Telte
vajer ungt det gamle Flag.

Fædrelandssang.

Morgendug, der sagte bæver i den lune Vind,
Blomsterduft, der langsomt svæver fra den gamle Lind,
Alfeleg bag Skovens Sale,
Fuglesang i Foraarsdale,
Maanens Lys paa Bølgens Strømme:
Det er Danmarks Drømme.

Heltedaad, der aldrig glemmes, selv i Tidens Høst,
store Sagn, der evig gemmes skal ved Sagas Bryst,
Hjærter, der af Troskab lue,
Mod, som Døden ej kan tue,
ydmygt Sind i Glans og Lykke:
Det er Danmarks Smykke.

Slige Drømme, slige Smykker, hvo kan glemme dem?
Vilde nogen her vel bytte Danmarks gamle Hjem,
hvor i Læ bag Egens Skygger
Skovens Fugl med Frihed bygger,
mod det Land, hvor Vestens Slaver
Malm af Jord opgraver?

Nej, vi vil vort Hjem ej bytte bort for nogen Pris,
her vi virke vil og leve paa de danskes Vis;
stærke, som vor Oldtids Minder,
fuld' af Kraft mod Danmarks Fjender,
tro som Guld mod Drot og Rige,
dem vi aldrig svige.

C. Hauch.